

༡༡། བྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲིབ་བ་རྣམས་ཀྱི་

བདག་འཛིན་ཚུལ།

མཛད་པ་པོ།

སེར་བྱེས་ལྷ་རམས་པ་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས་མཆོག་

2019

འཕུལ་དེབ་ཨང་། ༡༡

1)		
2)	སྤྱིར་བདག་དང་གང་ཟག་དང་སྤྱིས་བྱ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་དབྱེད་པ།	1
3)	སྤྱི་སྤྱེགས་པས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་འདོད་ཚུལ།	11
4)	སྤྱི་སྤྱེགས་པས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་བདག་འདོད་ཚུལ།	17
5)	བྱེ་རིག་གཉིས་ཀྱིས་བདག་འདོད་ཚུལ།	24
6)	དཔྱོད་པ་བས་བདག་འདོད་ཚུལ།	28
7)	གངས་ཅན་པས་བདག་འདོད་ཚུལ།	30
8)	རིག་བྱེད་པའི་ནང་གསེས་རིག་བྱེད་མཐའ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ།	33
9)	རིག་བྱེད་གྱི་ནང་གསེས་གསང་བ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ།	36
10)	སྤྱི་སྤྱེགས་གཅིར་བྱ་བས་བདག་འདོད་ཚུལ།	39
11)	རྒྱང་འཕེན་གྱིས་བདག་འདོད་མི་འདོད་དབྱེད་པ།	42
12)	རང་སྤྱེ་དག་གི་ཐུབ་མཐའ་བྱུང་ཚུལ།	45
13)	ཕྱང་པོ་ལྷ་ཆ་སོགས་བདག་ཏུ་འདོད་པ།	56
14)	ཕྱང་པོ་དང་ངོ་པོ་གཅིག་ཐ་དད་སོགས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་འཛིག་ཚུལ།	74
15)	ཕྱང་པོའི་རྒྱན་བདག་ཏུ་འདོད་པ།	98
16)	ཕྱང་པོ་ཆོགས་ཅམ་བདག་ཏུ་འདོད་པ།	100
17)	རང་རིག་བདག་ཏུ་འདོད་པ།	104
18)	ཕྱང་པོ་ལ་པར་བཏགས་ཅམ་གྱི་བདག་འདོད་པ།	105
19)	རང་སྤྱེ་གོང་འོག་གི་བདག་མེད་སྤྲ་རགས་ཀྱི་བྱེད་པར།	108
20)	རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་རྣམས་བཏགས་གཉིས་སྤྱི་བའི་རྣམས་ཡོད་དང་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར།	111

21) ཐལ་རང་སོ་སེའི་ལུགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་གྱི་གཞུང་།	116
22) ཐལ་རང་གཉིས་དགག་བྱ་ལ་སྤྱོད་པའི་ལུང་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་སྤྱོད་།	118
23) དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་།	121
24) ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་བདག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གཙོ་བོ་གང་ལ་བྱེད་མིན།	125
25) གཞན་སྤྱི་ལོ་འདོད་པའི་ལུང་སོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྩལ།	136
26) ཏྲགས་ཡང་དག་ལ་ཆོས་ཅན་གཞི་གྲུབ་དགོས་མིན་གྱི་དོགས་གཙོད།	138
27) རང་སྤྱི་ལོ་འདོད་པའི་ལུང་སོ་ཉིད་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པའི་རིགས་པ་བཙོ་བོ་བྱེད།	146
28) དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་ཏུ་བརྗོད་ཏུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་དགག་པའི་རིགས་པ་གསུམ།	155

འབྲུལ་དེབ་འདི་ནི་པོད་ཐེང་གཉིས་པ་ཐུབ་དབང་དགོངས་རྒྱན་སྟོད་ཆའི་ནང་ནས་ཟུར་
བཏོན་གྱི་ཆོས་ཆུན་ཞིག་ཡིན། པོད་ཐེང་གཉིས་པ་ཐུབ་དབང་དགོངས་རྒྱན་གྱི་སྟོད་ཆ་ནི་
པོད་ཐེང་ནང་གཉིས་ནས་ཐེངས་བདུན་ཙམ་དཔར་བསྐྱུན་བྲས་ཟིན། ཡིན་ན་ཡང་ད་དུང་
དོན་གཉེར་ཅན་དུ་མ་ཞིག་ལ་མ་རེག་བས། ད་རེས་ཅུང་གཞིགས་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་
ཡ་མའི་ལེགས་བཤད་གཅེས་སྟོངས་ཁང་ནས་འབྲུལ་དེབ་ལ་བསྐྱུན་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་
ངེད་ཅག་ནི་ཤེས་ཆ་དམན་པས་ནོར་འཛོལ་གྱི་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་ལ་བཟོད་གསོལ་དང་
རྗེས་སུ་བཅོས་སྒྲིག་བྱེད་ཆོག་པས་ལམ་སྟོན་གྱི་དགོངས་འཆར་གནང་བ་ལ་ཡི་རང་གིས་
རེ་སྐྱུག་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

༡༡། །སྤྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་འབྲས་ཀྱི་
ཉིན་བདག་འཛོག་ཚུལ་འཕྲོས་དང་
བཅས་པ་ལ་དབྱེད་པ།

ཀྱལ་ཀྱུན་མཁུན་བཅེ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པས་ཀྱང་། །
མཁུན་དཔྱོད་རབ་གྱིའི་སོ་ཁ་ཆེས་རྫོ་བའི། །
དེན་ཅན་སྒྲ་མ་འདས་དང་ཞལ་བཞུགས་ཀྱི། །
དགེས་བཅེ་ཉིན་བྱེད་སྒྲ་བ་བདག་ལ་ཕོབས། །

ཞེས་འདིར་སྤྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་འབྲས་ཀྱི་ཉིན་བདག་འཛོག་
ཚུལ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་འཆད་པ་ལ་གསུམ། སྤྱིར་བདག་དང་གང་ཟག་དང་སྤྱིས་
བྱ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་དབྱེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དེ་ལྡན་གྱི་བདག་ཅེས་བྱ་བ་གྲུབ་མཐའ་
སོ་སོས་ངེ་ལྟར་འཛོག་པའི་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པ་དང་། དེ་དག་གི་ཁོག་བསྐྱས་པའི་
ཆེངས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བདག་གི་ཐ་སྙད་དང་། སྤྱིས་བྱའི་ཐ་སྙད་དང་། གང་
ཟག་གི་ཐ་སྙད་དོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོ་སྤྱོར་བམ་གཉིས་མ་ལས། བདག་ཅེས་བྱ་བ་ལུས་
གཙོ་བོའི་བྱང་པོ་འདི་བོར་ནས་བྱང་པོ་གཞན་ལེན་ཅིང་། དངོས་པོ་རྟག་ལ་བྱང་པོ་
གཞན་འདོར་བ་ནི་སྤྱོལ་གྱི་བགས་པ་བརྗེས་པ་དང་འབྲ་བར་འདོར་ཉེ། ང་དང་ང་
ཡིར་འཛིན་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་བདག་ཅེས་བྱ། ཞེས་དང་། རྣམ་གྲངས་བསྐྱ་བ་
ལས། བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་བྱང་པོ་ལྔ་རྣམས་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་བ་

ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་གཞུང་སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་ཀ་མཐུན་པར་བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་
བའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་བདག་གི་ཐ་སྙད་སྦྱར་བར་གསུངས། འདི་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་
པའི་བདག་སྟེ། བདག་དང་ང་དང་གང་ཟག་དོན་གཅིག་གསུངས་པ་དང་གནད་
གཅིག་ཏུ་འདོད། དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་བདག་ནི། རང་ན་བ་ན་བདག་ནའོ་སྟུང་
དུ་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱིས་གང་ལ་དམིགས་པའི་གཞིའི་དམིགས་པ་དེ་ལ་བདག་སྟེ་གང་ཟག་
ཅེས་བྱ་སྟེ། བདེན་གཉིས་ལས། རི་ལྟར་སྤང་བཞིན་ངོ་བོས་བྱིར། །འདི་ལ་དབྱུང་བ་
མི་འབྱུག་གོ། །ཞེས་མ་དབྱུང་པའི་སྟོ་ལ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་བྱང་པོ་སོགས་
འཆར་བ་ན། བྱང་པོ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་མི་འཛིན་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཅིག་
སྟོ་ལ་ལྟང་ངར་འཆར་རྒྱ་ཡོད་པ་སྟོང་བས་བྱུབ་ཅིང་། དོན་དེ་ལ་གང་ཟག་འཛིག་
དགོས་པར་གསུངས་སོ། །ཚུལ་འདི་ནི་དབྱུང་ན་མི་ཉིད་ཅིང་མ་དབྱུང་པའི་ངོར་
འབད་མེད་དུ་འཆར་བས་ན་སྦྱ་མ་དང་། སྦྱིག་རྒྱ་དང་། བྲག་ཅ་དང་། མི་ལམ་དང་།
མིག་ཡོར་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི་མེད་པའི་དཔེ་མིན་ནོ། །

འོ་ན། མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་སྟུང་ན།
དེ་ནི་སྦྱར་མེད་ཅུང་མིན་གྱི་གཞན་ལ་མ་སྟོས་པའི་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔལ་ལྷན་ཆེ་
བས་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས། དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་
ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་ཏེ། དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་
པའོ། །དེ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་པ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། བདག་ཏུ་བྱུབ་
ཅེས་པའི་བདག་ནི་གང་ཟག་ལ་བདག་ཅེས་པ་དང་མིང་ཅུང་འདྲ་ཡང་དོན་མི་འདྲ་སྟེ།
དེ་ནི་རང་ངོས་ནས་སུ་ངོ་བོའི་ངོས་ནས་བྱུབ་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང་། བདག་ཉིད་

གཅིག་དང་། རང་བཞིན་གཅིག་དང་། རོ་བོ་གཅིག་རྣམས་ཆོག་གིས་བརྗོད་ཚུལ་
ཅམ་ལས་དོན་ལ་གོ་རྒྱུ་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། བདག་ཏུ་གྲུབ་ཅེས་དང་། རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་དང་། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་པ་རྣམས་ཀྱང་དོན་གཅིག་ལ་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་མི་འདྲ་བ་ཅམ་དུ་ཟད་དེ། འུ་རྩ་ལྟ་ལོ་ཏ་ལས། བདག་མེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཏེ། བདག་ཅེས་བྱ་བའི་སྤྱི་ནི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
ཆོག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་སྤྱོད་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ས་
གྱིས་མེད་པར་བཞེད་རྒྱུའི་བདག་ནི། དོན་དམ་པའི་བདག་ཡིན་པར་དངོས་སུ་
གསུངས་པས་ཐ་སྙད་དུ་བདག་ཡོད་པ་སྤྱོད་དཔོན་འདིའི་དགོངས་པའོ། །འོ་ན་
བདག་ལ་ཆད་མས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་བྱེད་པར་ཡོད་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་རྒྱ་
མཆན་གང་གི་སྒོ་ནས་འབྱེད་སྟམ་ན། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། རུམ་པ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་ཀྱི་ཆ་དེ་ཅམ་ཞིག །ཐག་པ་ལ་སྤྱལ་དུ་
བཏགས་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཡང་། རུམ་སོགས་རྣམས་དང་ཐག་པའི་སྤྱལ་གཉིས་
ཡོད་མེད་དང་། བྱ་བ་བྱེད་པར་རུས་མི་རུས་སོགས་ནི་གཏན་མི་འདྲ་སྟེ། དེ་གཉིས་
ཀྱི་ཐ་སྙད་དེས་པར་བྱ་དགོས་མི་དགོས་དང་། ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལ་གཞོད་པ་ཡོད་མེད་
སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་མཚུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་ཡོད་མེད་དང་། བྱ་བ་
བྱེད་མི་བྱེད་དང་། ཐ་སྙད་དེས་པར་དུ་བྱ་དགོས་མིན་དང་། དེ་ལྟར་དུ་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་
ལ་གཞོད་པ་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱིས་བྱེད་པར་འབྱེད་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །

ལྷ་སྟེགས་གངས་ཅན་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བདག་ཅེས་པའི་དོན་རོ་བོའི་ངོས་
ནས་གྲུབ་པ་ལ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གི་འབར་བ་ལས། དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
གངས་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་པ་དག་གི་གཞུང་ལས། རྒྱན་དུ་འགོ་བཅའ་འབྱུང་བོ་ཐམས་

ཅད་ཀྱིས་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་བདག་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། འདིར་
རྒྱན་དུ་འགོ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། འཁོར་འདས་གཉིས་ཀར་ངོ་བོ་མི་འཛིག་
བཞིན་དུ་འགོ་བའི་དོན་ཡིན་པས་རང་དབང་ངམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བའི་དོན་ཡིན།
ཁ་རོག་མཁན་ཆེན་དག་དབང་རབ་བརྟན་གྱིས་ལམ་རིམ་མཆན་འགྲེལ་ལས། དབང་
བྱེད་པས་ན་དོན་གྱིས་བདག་དང་། ཞེས་གསལ་བ་ཡང་སྤང་པོ་ལ་རང་དབང་དུ་
དབང་བྱེད་པའི་དོན་དུ་སྤང་བས་དགག་བྱའི་བདག་གི་གོ་དོན་དུ་ཤེས་སོ། །དང་ངེས་
ཟེན་གྱིས་ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས། མཆན་འདི་བྱ་ཉིད་དཀའ་ཆེན་གྱིས་གསུངས་
ཞེས་འབྱུང་ཡང་ད་ལྟར་སྡི་ལིའི་དཔར་མ་ལམ་རིམ་མཆན་བཞི་སྟགས་སུ་མཆན་
འགྲེལ་འདི་ཁ་རོག་མཁན་ཆེན་དག་དབང་རབ་བརྟན་གྱི་ཡིན་པར་བྱས་ཏེ་ད་ལྟས་
བྱས་སྤང་བས་བརྟགས།

གཉིས་པ་སྦྱེས་བྱའི་ཐ་སྙད་ནི། སྦྱེས་བྱའི་སྐད་དོད་བྱ་བུ་ཁེས་པ་རུས་
ལྡན་ལ་འབྲུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཁང་ཁྱིམ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རུས་པ་
དང་ལྡན་པས་ན་སྦྱེས་བྱ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་གངས་བསྐྱུ་བ་ལས། སྦྱེས་བྱ་ནི་སྦྱེས་
བའི་རྩལ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་དང་། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་ཀྱིས་ལམ་རིམ་མཆན་
འགྲེལ་ལས། བྱ་བ་ལ་མཐུ་ཡོད་པས་ན་རུས་ལྡན་ཏེ། རྒྱ་སྐད་དུ་བྱ་བུ་ཁེས་བྱ་བ་
པོད་སྐད་དུ། སྦྱེས་བྱ་ཞེས་བསྐྱུར་བ་དང་། ཞེས་དང་། དང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟེན་
གིས་ཟབ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས། བྱ་བ་ལ་རུས་མཐུ་ཡོད་པས་སྦྱེས་བྱ་སྟེ།
རྒྱ་སྐད་དུ་བྱ་བུ་ཁེས་སྦྱེད་ནས་སྐྱ་བཤད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་སྦྱེས་བྱ་
ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་སྐྱ་ཐོར་ཡངས་དོག་གསུམ་གྱིས་བཤད་ན། དང་པོ་སྐྱ་ཐོར་དོག་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྦྱེས་བྱ་དང་གང་ཟག་དོན་གཅིག་ཏུ་བྱ་སྟེ། རུས་ལྡན་ཞེས་པ་

རུས་པ་དང་ལྷན་ཅམ་ལ་མི་བྱེད་པར་ལོག་ཏོག་འདེབས་པའི་རུས་ལྷན་ལྟ་བུ་ལ་གོ་
དགོས་ཏེ། ཀུན་འགྲེལ་རྒྱལ་སྤྲུལ་མ་ལས་། རྒྱུས་བྱ་བྱེད་པའི་འབྲས་བྱ་ནི། འདི་ལྟ་
སྟེ། ལོ་ཏོག་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་རྒྱུས་བྱ་གང་ཟག་དང་དེས་བསྐྱུན་པའི་ལོ་ཏོག་
རྒྱུས་བྱ་བྱེད་འབྲས་སུ་བཞག་པ་ལྟ་བུ་དང་།

གཉིས་པ་སྤྱོད་རུང་ཟད་ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། རྒྱུས་བྱ་དང་བྱེད་པ་
པོ་དོན་གཅིག་ཏུ་བྱ་སྟེ། མཛོད་ལས། གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་སྤྱེ་བའི། །འབྲས་དེ་
རྒྱུས་བྱ་བྱེད་ལས་བཤད། །ཅེས་རྒྱུས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ཞེས་པའི་ཆིག་བྱར་གྱི་རྒྱུས་བྱ་
བྱེད་པ་རྒྱ་སྟེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། རྒྱུས་བྱའི་ངོ་བོ་ལས་མི་གཞན་པའི་སྤྱིར་
རྒྱུས་བྱའི་བྱེད་པ་ནི་རྒྱུས་བྱ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ་དང་། རྒྱུས་བྱ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་
པའི་དོན་ཡང་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱུས་བྱ་
བྱེད་པ་དང་བདག་པོའི་འབྲས་བྱ་དག་ལ་ཐ་དད་དུ་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། རྒྱུས་བྱ་
བྱེད་པའི་འབྲས་བྱ་ནི་བྱེད་པ་པོའི་ཡིན་ནོ། །བདག་པོའི་འབྲས་བྱ་ནི་བྱེད་པ་པོ་མ་
ཡིན་པའི་ཡང་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྟེ། བཅོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་བཅོ་ནི་རྒྱུས་བྱ་བྱེད་པའི་
འབྲས་བྱ་ཡང་ཡིན་ལ་བདག་པོའི་འབྲས་བྱ་ཡང་ཡིན་ནོ། །གཞན་དག་ནི་བདག་པོའི་
འབྲས་བྱ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་རྒྱུས་བྱ་བྱེད་འབྲས་དང་བདག་འབྲས་གཉིས་རང་རྒྱུ་བྱེད་
པ་པོ་ཡིན་མེན་གྱིས་ཁྱད་པར་འབྱེད་པར་གསུངས་སོ། །འདི་བྱེ་སྤྱའི་འདོད་པ་ཡིན་
ཞིང་ལུགས་འདིས་རྒྱུས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ཞེས་པའི་ཆིག་བྱར་གྱི་རྒྱུས་བྱ་བྱེད་པ་པོ་
འབའ་ཞིག་ལ་འཛིན་ཅིང་། བདག་འབྲས་དང་རྒྱུས་བྱ་བྱེད་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་ཡང་དེའི་སྟེང་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། མཆིམས་མཛོད་ལས། དྲེ་བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བ་ནི་
རྒྱུས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཁོ་ནའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ལ། བདག་འབྲས་ནི་བྱེད་པ་

པོ་ལས་གཞན་གྱི་འདུ་ཡིན་ལ་གཞན་ཡང་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ནི་བཟོ་རྒྱུ་ལ་བཟོ་བའི་
སྐྱེས་བུ་བྱེད་པ་དང་བདག་འབྲས་གཉིས་ཀ་དང་། སྐྱེས་པ་རྒྱུ་ལ་བཟོ་བའི་བསམ་གཏན་
གྱི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་བདག་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་གྱི་གཞན་གྱི་ནི་སྐྱེས་བུ་
བྱེད་འབྲས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་ཞིབ་ཆ་བཅས་གསལ་
བར་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་སྐྱེ་བོར་ཤིན་ཏུ་ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ལུས་ལྡན་ཞེས་པ་
རང་འབྲས་སྐྱེས་པའི་ལུས་པ་དང་ལྡན་པ་ཙམ་ལ་བྱས་ནས། སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་
ཞེས་པའི་སྐྱེས་བུ་དང་རྒྱ་དོན་གཅིག་ཏུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རྩི་བཅུན་པའི་མཛོད་
ལས། འབྲས་བུ་ལྡ་པོ་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་བདག་འབྲས་མི་
འགལ་ཏེ། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྐྱེས་བུ་
བྱེད་འབྲས་དང་འདུས་བྱས་དོན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་སོ། །དེ་དག་ནི་རང་སྤེལ་རྒྱུ་ལས་
གྱིས་སྐྱེས་བུ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་བོར་བཤད་ལུགས་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ལ། གཞན་སྤེལ་ལྟར་ན།
ལུ་སྤྲེགས་རིག་བྱེད་པ་རྒྱུ་ལས་གྱིས་སྐྱེས་བུ་མགོ་སྤྱོད་ཡོད་པ་ཞིག་གིས་རིག་བྱེད་
འདོན་ཞིང་། དེ་ཡང་དེའི་ཁོང་ན་རིག་བྱེད་འདོན་པ་པོ་རྩལ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་
དེ་སྐྱེས་བུར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བོར་བས་གཉིས་ལས། ལུ་བུ་ཤ་ནི་སྐྱེས་བུ་མགོ་
སྤྱོད་ཡོད་པ་ཞིག་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་བོར་ཞིང་བཟོད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་སྐྱེད་ཏུ་འབྱུང་བ་
དང་། སྐྱེས་བུ་རྩལ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཁོང་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་བྱ་བས་ན་སྐྱེས་བུ་
ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས། ལུ་སྤྲེགས་པ་གཞན་དག་ནི། དབང་ལྷག་བཞིན་ཏུ་སྐྱེས་བུ་
འཛིག་ཏེན་གྱི་བྱེད་པ་པོར་འདོད་དེ། ཆད་ཆེན་ལས། ཉེས་པར་བཤད་པའི་གྲུབ་
མཐའ་ཡི། །རྩིས་འཇུག་སྒོ་ཙན་གཞན་དང་ནི། །དབང་ལྷག་ཆོས་མཚུངས་སྐྱེས་བུ་

ནི། །འཛིག་རྟེན་རྒྱུ་མཐའ་ཕྱིན་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །ལྷ་སྟེགས་པ་འདི་དག་
ལྟར་ན་རྒྱས་ལྡན་ཞེས་པའང་འཛིག་རྟེན་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་ལྡན་ནམ་རིག་བྱེད་ཐོག་
མར་འདོན་པའི་རྒྱས་ལྡན་ལྟ་བུ་རྒྱས་པ་བྱེད་པར་བ་ཞིག་ལ་འདོད་པས་གང་ཟག་
ཡིན་ཆད་ལ་སྐྱེས་བྱུང་མི་བཞེད་པར་མངོན་ནོ། །འགྲེལ་བཤད་སྐྱོད་རས་གཟིགས་
བརྒྱལ་ཞུགས་ལས། དེ་ལ་སྐྱེས་བྱུང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིག་རྟེན་གསུམ་གང་བས་ན་
སྐྱེས་བྱུངོ། །ཞེས་རིག་བྱེད་མཐའ་པས་འདོད་པའི་སྐྱེས་བྱུང་པའི་ངེས་ཆོག་གསུངས་པ་
འདི་ལས། གང་བ་ཞེས་པའི་དོན་འཛིག་རྟེན་གསུམ་ལ་བྱབ་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། རྟེན་
གོ་འབར་བ་ལས། སྐྱེས་བྱུང་བྱང་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཉི་མའི་མདོག་ །ལྷན་པ་ལས་གཞན་
གྱུར་བ་དེ་རིགས་ན། །ཞེས་ངོ་མོ་ངོས་བཟུང་ནས། དེའི་བྱེད་པར་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད། དབང་ལྷན་ཆེན་པོའི་ངོ་མོ་ཡང་ཡིན་པའི་བྱུང་
ངོ། །ཞེས་དང་། འབྱུང་པོ་ཐམས་ཅད་རྟག་ཏུ་འདིར་འགོ་བའམ་འབྱུང་པོ་ཐམས་ཅད་
ལ་རྟག་ཏུ་འདིར་འགོ་བས་ན་བདག་གོ། །དེ་ཉིད་ནི་ཀུན་ལ་བྱབ་པ་ཡིན་པའི་བྱུང་
ཆེན་པོའོ། །དབང་ལྷན་ནི་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །

སྐྱེས་བྱུང་ཞེས་པའི་བརྟེན་ཆད་འདི་ཐོག་མར་གང་ནས་བྱུང་བའི་མཆོམས་ཀྱང་།
ལྷ་སྟེགས་སེར་སྐྱ་བའམ་གངས་ཅན་པ་ནས་བཟུང་ལྷ་སྟེགས་པ་པལ་ཆེར་བས་
བདག་ལ་སྐྱེས་བྱུང་ཞིག་ཐ་སྙད་འདི་སྐྱུར་བར་མངོན་ཏེ། བྱེད་པར་འཕགས་བསྟོད་
ལས། དེ་ཡང་རྩ་བའི་དངོས་པོའི་དོན་གཉིས་ཤིག་བསྟན་ཏེ། འདི་ལྟར་གཙོ་བོ་དང་
སྐྱེས་བྱུངོ། །ཞེས་དང་། འབྱུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས། རིམ་པ་འདིས་རྣམ་པར་འགྱུར་
བའི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་པས་འདོད་པ་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་བྱུང་ཉི་བར་བ་པོར་ངེ་

ལྟར་འགྱུར་བ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིའི་དབང་པོ་ཡིད་གྱིས་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་པ་དག་གིས་ཡོངས་སུ་བརྒྱུང་བའི་ཡུལ་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་སྒྲོས་
ཞེན་པར་བྱེད་ལ་དེ་ནས་སྒྲོས་ཞེན་པར་བྱས་པའི་དོན་ལ་སྦྱེས་བྱ་སེམས་པར་བྱེད་
དེ། དེ་ལྟར་སྦྱེས་བྱ་སེམས་པ་ཡོད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། བདག་ཡུལ་
དག་ཉི་བར་ཡོངས་སྤྱོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཚོགས་ཡོངས་སྤྱོད་
པ་པོ་སྦྱེས་བྱ་དང་། སྦྱེས་བྱ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་པའི་འདོད་པར་བྱུང་བ་ན། དེ་ཤེས་ནས་
རྣམ་འགྱུར་རྣམས་སྤྱལ་བ་པོ་སྦྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་བཤད། གངས་ཅན་པ་ལ་དབང་
ལྷག་ཆེན་པོ་འཛིག་ཉེན་གྱི་བྱེད་པ་པོར་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་བྱུང་བར་ཆད་ཆེན་
དགའ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་འདི་བྱི་མ་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། སྤྱ་མས་སྦྱི་གཙོ་བོ་མ་
ཐད་དབང་ལྷག་གྲང་འཛིག་ཉེན་གྱི་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆད་ཆེན་དགའ་
འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་གངས་ཅན་ཁ་ཅིག་ནི་གཙོ་བོ་འབའ་ཞིག་ལས་འབྲས་བྱ་ཐ་དད་
པ་འདི་དག་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སེམས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། །སེམས་
པ་མེད་པ་ནི་བྱིན་གྱིས་སྒྲོ་བ་པ་པོ་མེད་པ་རང་གི་འབྲས་བྱ་ཚོམ་པར་བྱེད་པ་མ་
མཐོང་ལ། སྦྱེས་བྱ་བྱིན་གྱིས་སྒྲོ་བ་པ་པོར་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེའི་ཆེ་མི་ཤེས་པའི་
བྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་སྒྲོ་ངེས་པའི་དོན་ཉིད་སྦྱེས་བྱས་ཤེས་པར་བྱེད་དེ། འབྱིན་པའི་
སྤྱར་སྒྲོ་འདི་ནི་མི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། རྣམ་ཡང་དོན་འགའ་ཡང་ཤེས་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །དོན་མི་ཤེས་པར་ཡང་འགའ་ཡང་བྱ་བར་མི་རྒྱས་པས་འདི་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་དབང་ལྷག་ཉིད་གཙོ་བོ་ལ་སྦྱོས་ནས་འབྲས་བྱ་ཐ་དད་པའི་བྱེད་པ་
པོ་ཡིན་གྱི་འབའ་ཞིག་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། གངས་ཅན་པ་འདིས་བདག་
དང་སྦྱེས་བྱ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དེ། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། བདག་

ཡུལ་ལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་། ཞེས་དང་། གང་གི་ཆེ་ཆགས་པ་རྒྱང་བ་ཉིད་ཀྱིས་
སྐྱེས་བུ་ཡུལ་དག་ལ་ཆགས་པ་དང་བུལ་བར་གྱུར། ཞེས་བདག་ལ་བདག་དང་སྐྱེས་
བུ་གཉིས་ཀའི་ཐ་སྙད་བྱུང་དོ། །འོ་ན་སྤྱི་གནས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བདག་དང་སྐྱེས་
བུ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དམ་མི་འདོད་ཅེ་ན། མི་འདོད་པའང་ཡོད་དེ། དབང་ཕྱག་
པས། དབང་ཕྱག་འཛིན་ཏེན་གྱི་སྐྱེ་གནས་འཛིན་གསུམ་གྱི་རྒྱུར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་
བདག་གྲུང་འཛིན་ཏེན་གྱི་རྒྱུར་ཁས་ལེན་ལ། རིག་བྱེད་པས་སྐྱེས་བུ་ཉིད་འཛིན་ཏེན་
གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་ལས། བདག་འཛིན་ཏེན་གྱི་རྒྱ་མིན་ཞེས་བྱུང་པར་བཤད་དེ། ཆད་
ཆེན་ལས། ཉེས་པར་བཤད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན། །རྗེས་འཇུག་སློ་ཅན་གཞན་དང་
ནི། །དབང་ཕྱག་ཆོས་མཚུངས་སྐྱེས་བུ་ནི། །འཛིན་ཏེན་རྒྱ་ནི་རྟོག་པར་བྱེད། །ཅེས་
པའི་ཐད་ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། རིག་བྱེད་སྤྱི་བའི་གཞུང་ཕྱགས་གྲུབ་མཐའི་ཉེས་
པར་བཤད་པའི་ཞེས་བུ་བ་སོགས་པས་འགོད་པར་བྱེད་དེ། དེ་དག་ནི་འདི་སྐད་དུ་
སྐྱེས་བུ་གཅིག་ཉིད་འཛིན་ཏེན་མཐའ་དག་འབྲེན་པ་དང་། གནས་པ་དང་། འཛིན་
པའི་རྒྱ་ཡིན་ལ། འཛིན་པ་ན་ཡང་ཤེས་པའི་རྒྱས་པ་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་མི་
འཛིན་གོ་ཞེས་ཟེར། ཞེས་པ་ནས་གང་ཡང་བྱུང་བར་གྱུར་པ་དང་། གང་ཡང་འབྱུང་
བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནི་སྐྱེས་བུ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་བྱུང་། །ཞེས་དང་། དབང་ཕྱག་
པར་སྤྱི་བ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་ཕྱག་ལས་ཐ་དད་པ་གཞན་ཡང་བདག་ལ་སོགས་པ་
དང་། འདུ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུར་འདོད་ལ། སྐྱེས་བུ་སྤྱི་བ་ཁོ་ན་རྒྱུར་འདོད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

ཕྱགས་འདིས་སྐྱེས་བུ་ནི་འཛིན་ཏེན་གྱི་རྒྱ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་རང་དབང་ཅན་
དང་། མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། དཀའ་འགྲེལ་དེ་ཉིད་ལས། སྐྱེས་བུ་ནི་སྐྱེས་པ་

ལྷན་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་འཛིན་པ་སྒྲོ་བ་ཞིན་ནོ། །ཞེས་
རྟགས་ལ་སྐྱེས་བྲལ་དུ་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་ན་ནི་རང་དབང་
ཅན་དུ་ཁས་སྐྱེས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་ན་ནི་ཅེ་མོའི་དོན་དུ་
བསྐྱེད་ན་འདི་རང་དབང་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྐྱེས་བྲལ་དེ་ཁ་
དོག་གསེར་ལྟར་མཛེས་པ་དང་། དེ་ཉིད་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་
བར་བཤད་དེ། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་བཞེད་པར་འཆད་པའི་གཞུང་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་
དུ་བྲངས་པ་ལས། བྱེད་པོ་དབང་ཕྱག་གསེར་མདོག་ཏུ། །གང་གིས་མཐོང་ཞིང་ལྟ་བ་
དེ། །སྤྲིག་དང་བསོད་ནམས་ལས་འདས་ནས། །མཆོག་ཏུ་ཞི་བ་འཐོབ་པར་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། བྲངས་ཅན་པ་ལ་སྐྱེས་བྲལ་ཐར་པར་འདོད་པའང་ཡོད་དེ།
ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། འདིར་བྲངས་ཅན་པ་དག་ལས་ཁ་ཅིག་རང་བཞིན་ཐར་པར་
སྤྲེལ། ཁ་ཅིག་ནི་སྐྱེས་བྲལ་ཐར་པར་སྤྲེལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་ནི། གང་ཟག་ཅེས་པའི་མིང་བདུན་འདི་ལ་སྤྱི་
དོན་འཆད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བཞི་སྤང་སྟེ། དང་པོ་ནི། ཤེས་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་པས་གང་
ཞིང་ཟག་པ་དང་བཅས་པས་ན་གང་ཟག་ཅེས་བདུན་པར་བཤད་དེ། ཡིག་ཆ་
སྐབས་བརྒྱུད་པའི་སྤྱི་དོན་ལས། གཞན་ཡང་། ཉོན་པ་ལྡན་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཤེས་
རྒྱུད་ཉོན་མོངས་པས་གང་ཞིང་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག་གོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་གྲིས་ལམ་རིམ་མཆན་འགྲེལ་ལས།
རང་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་པས་གང་ཞིང་འཁོར་བར་ཟག་པས་གང་ཟག་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་
མང་པོ་ལ་གྲགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། སྐྱེས་ནས་དར་གྱི་བར་དུ་

གང་། དར་ནས་ཤི་བའི་བར་དུ་ཟག་པས་ན་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་སྟེ། སྤྱི་སྤྱོད་བཅས་
གཉིས་ལས། སྤྱི་སྤྱོད་ནས་དར་གྱི་བར་དུ་ནི་གང་། དར་ཡོལ་ནས་ཤི་བའི་བར་དུ་ནི་
ཟག་པ་ལ་ཡང་བྱ་སྟེ། ཚོགས་འདི་གཉིས་ཀར་ཡང་དང་དུ་རང་གིས་ཀྱང་སྤྱོད་ཆད་
མིང་དུ་བཏགས་ཏེ་གྲགས་པ་བཞིན་དུ་བཞག་ནས་གང་ཟག་ཅེས་བཏགས། ཞེས་
གསུངས། འདི་ལྟར་ན་གང་ཞེས་པ་འཕེལ་བའམ་རྒྱས་པའི་དོན་དང་། ཟག་ཅེས་པ་
འགྲིབ་པའི་དོན་དུ་སྤྲང་ངོ། །བཞི་པ་ནི། འཁོར་བར་སྤྱོད་པ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ལེན་པས་
ན་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་སྟེ། འགྲེལ་བཤད་སྤྱོད་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་ཞུགས་ལས། གང་
ཟག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་བར་ཡང་དང་ཡང་དུ་འགྲོ་བ་ལེན་པའམ། ཡང་དང་ཡང་དུ་
ལེན་ཅིང་འགྲོ་བས་ན་གང་ཟག་གོ། ཞེས་གསུངས། རྣམ་གྲངས་བསྟུ་བ་ལས། གང་
ཟག་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་འགྲོ་བ་ལ་མི་ངོམས་པ་དང་ཚོགས་མི་ཤེས་པའོ། །ཞེས་
གསུངས། འདི་ལྟར་ན་གང་ཟག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི། ཡང་ཟག་ཅེས་པའི་དོན་དུ་
སྤྲང་བས་སྤྲར་འཁོར་བར་སྤྱོད་པ་གྲངས་མེད་བརྒྱད་པར་མ་ཟད། ད་དུང་ཡང་
མཚམས་མ་ཆད་པར་སྤྱོད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །བརྟུ་སྤྱོད་ཚུལ་འདི་ནི་རང་སྤྱོད་གནས་
མའི་བྱའི་སྤྱོད་པ་དང་ཡང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས། གང་ཟག་ཅེས་
བྱ་བ་ནི་གནས་མའི་བྱའི་སྤྱོད་པ་དག་གི་གཞུང་ལས། ཡང་འགྲོ་བ་ལེན་པའི་ཕྱིར་གང་
ཟག་ཅེའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ཐ་སྙད་དེ་ལྟར་གྱི་བདག་ཅེས་བྱ་བ་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོས་ངེ་ལྟར་
འདོན་པའི་ཚུལ་དབྱེད་པ་ལ་གཉིས། གཞན་སྤྱོད་སྤྱོད་གས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་
འདོད་ཚུལ་དང་། རང་སྤྱོད་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་འདོད་ཚུལ་ལོ། །དང་
སོ་ལ་གསུམ། རྟོག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་དང་། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་

ཡོད་ཀྱི་བདག་དང་། དེ་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ལུགས་ཀྱི་བདག་གི་བྱང་
པར་རོ། །དང་པོ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་འཆད་པ་ལ་གཉིས། གཞན་
ལུགས་དགོད་པ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟག་པ་དང་གཅིག་
ལཱའི་དོན་ལ་མཁས་པ་ཀུན་མཐུན་ཡང་། རང་དབང་བའི་དོན་ཀྱི་གཞུང་ཁག་ཏུ་མ་
གསལ་ཞིང་བོད་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་གསུམ་བྱང་ལ།
དང་པོ་བྲག་དཀར་པཎ་ཆེན་ནི། ལཱའི་དབང་སྐྱར་བ་པའི་རང་དབང་བ་ལ་འདོད་
དེ། དེས་མཛད་པའི་དབྱ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། དང་པོ་ལ། ལྷ་སྟགས་བྱེད་རྣམས་
ཀྱིས་བདག་དེ་རྟག་པའི་དངོས་པོ་དང་། ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་ལུ་དང་། ལཱའི་དབང་
སྐྱར་བ་པའི་རང་དབང་ཅན་གྱི་བྱང་ཆོས་གསུམ་ལྡན་དུ་འདོད་པར་མཚུངས་ཤིང་།
ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་མཁན་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོད་ནི། ལཱའི་ལྷོས་མེད་
ཀྱི་རང་དབང་བར་བཞེད་དེ། དེས་མཛད་པའི་བདག་དང་ཆད་མའི་དཀའ་གནད་
གསལ་བྱེད་དུས་ཀྱི་མེ་ལོང་ལས། གཞན་སྟེ་རྣམས་ཀྱིས་གསུམ་ལྡན་གྱི་བདག་ཏུ་
གྲུབ་པའི་བྱང་ཆོས་གསུམ་པ་རང་དབང་བའི་དོན་ནི། ལཱའི་ལྷོས་མེད་དུ་རྟག་པ་
དང་ཆ་ཤས་མེད་པའི་བྱང་པར་དུ་བྱས་ནས་བདག་རང་དབང་བ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་
ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་མཁས་པ་གཞན་དག་ནི། རྒྱ་རྒྱུན་ལ་མ་ལྷོས་པའི་རང་དབང་བ་ལ་
འདོད་ཅིང་། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱང་ལཱའི་ལྷོས་པའི་རང་དབང་བ་ལ་འཛིན་ན་
རང་རྒྱ་བྱུབ་པའི་བདག་དང་བྱང་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་འདི་གཉིས་བདག་
འཛིན་པ་རགས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་མ་ལྷོས་པའི་རང་
དབང་བ་ལས་འོས་མེད་སྟུང་དུ་རང་གི་དགོངས་ཚུལ་ཅུ་ལས་རྒྱ་མཆོན་གཞན་

ཡོད་ཆོད་མི་སྤང་ངོ་། །

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། སྐྱེ་འཛིན་དང་ཆ་ཤས་ལ་མ་སྟོས་པའི་རང་
དབང་བ་ལ་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་དུ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་འཛིན་ཚུལ་ལས་ཀྱང་
གྲུབ། དེ་གཉིས་ལས་ལོགས་སུ་རང་དབང་བ་ཞེས་པའི་བྱེད་ཆོས་ཟུར་དུ་མེད་པ་
རང་གི་ཡིག་ཆ་ལས་ཀྱང་གྲུབ། དེ་ལྟར་དུ་སྤྲོ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་འཛིན་
ཚུལ་ལས་ཀྱང་གྲུབ་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱ་མཚན་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བརྟེན་
ནས་རྟག་པ་དང་གཅིག་ཕུ་སོགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དེ། རྟག་གཅིག་
རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་འཛིན་ཚུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། སྟོང་ཐུན་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ཡང་ངའོ་སྟམ་པའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་
བདག་དེ་རྟག་མི་རྟག་དང་གཅིག་དང་དུ་མ་སོགས་གང་དུ་ཡོད་སྟམ་དུ་སེམས་པ་ལ་
ཞུགས་ནས་དབྱེད་པ་ན། རྒྱ་མཚན་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་འཛིན་མི་བྱེད་
པའི་རྟག་དངོས་དང་ཆ་ཤས་མེད་པའི་གཅིག་ཕུ་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ནི། བདག་
འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་ཚུལ་དུ་འདོད་ཀྱི།
བདག་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྦངས་ལ་དེ་འབྲེ་བའི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་
འཛིན་ཚུལ་ཡོད་པར་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་དེ་དག་སུ་ཡང་མི་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།
སོགས་སྐྱས་བདག་བྱེད་ཆོས་དགུ་ལས་གཞན་རྣམས་བསྐྱུས་པས་རང་དབང་བ་
ཞེས་པ་བྱེད་ཆོས་ལོགས་སུ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆར། དུང་
ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ནི་སྟོང་གཞི་ཡིན་ལ། སྤྲོ་སྟེགས་པས་བརྟགས་པའི་བདག་རྟག་པ་
དང་གཅིག་ཕུའི་གང་ཟག་གི་བདག་ནི་དགག་བྱ་ཡིན་ཞིང་། ཞེས་དང་། རྒྱ་རྒྱུག་ལས།
གང་ཟག་སྟེ་དེ་རྟག་གཅིག་དུ་འཛིན་པ་དང་། ཞེས་རྟག་གཅིག་ལས་ལོགས་སུ་རང་

དབང་བའི་འཛིན་ཚུལ་མ་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཚད་ཆེན་ཅ་འགྲེལ་
ནམས་སུ་སྟེགས་པ་རང་གིས་བདག་འདོད་ཚུལ་གསུངས་པའི་སྐབས་སུའང་།
རྒྱ་རྒྱུན་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་དབང་བ་དང་། སུང་པོ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་དབང་
སོགས་གང་ཡང་མ་གསུངས་པས་སོ། །རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རིག་པ་ཅན་པའི་བདག་
དགག་པའི་སྐབས་སུ། ཚད་ཆེན་དཀའ་འགྲེལ་ལས། འོ་ན་གལ་ཏེ་རྟག་པ་འདི་རི་
ལྟར་བྱེད་པ་པོ་དང་བ་པོ་མ་ཡིན་པའམ། རི་ལྟར་དེའི་སྐྱེ་བའམ། འཆི་བའམ།
གསོན་པ་ནམ་པར་འཛོགས་སྟེ། རྟག་པ་དང་གཅིག་སྟེ་རོ་བོ་ལ་ནི་འདི་ཐམས་ཅད་
རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་རིག་པ་ཅན་པ་དང་བྱེ་བྲག་
པ་གཉིས་ཀྱིས་བདག་གི་རོ་བོ་སྐྱེ་འཛིག་མེད་པའི་རྟག་པ་དང་། ཆལས་མེད་པའི་
གཅིག་སྟེ་འདོད་པ་ལ་སྐྱེ་འཆི་སོགས་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་བསྟན་པ་ལས་རང་དབང་
བ་ཞེས་པའི་བྱེད་ཆོས་ཞིག་མ་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་གྲངས་ཅན་གྱི་བདག་དགག་
པའི་སྐབས་སུ། ཚད་ཆེན་དཀའ་འགྲེལ་ལས། སེམས་པ་ཅན་སྐྱེས་བྱ་རང་གི་རོ་བོ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲ་བ་ན། སེམས་པ་ཅན་རྟག་པ་དང་། གཅིག་སྟེ་རོ་བོ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་དམ་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟག་པ་དང་གཅིག་སྟེ་རོ་བོ་སྐྱེས་བྱ་
ལས་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ཡང་མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
རྟག་གཅིག་གཉིས་ལས་རང་དབང་བ་མ་གསུངས་སོ། །

རིག་བྱེད་པས་འདོད་པའི་སྐྱེས་བྱ་དགག་པའི་སྐབས་སུ། ཚད་ཆེན་ལས།
དངོས་པོ་མ་ལུས་འཛིག་ན་ཡང་། །ཤེས་པ་རྒྱས་ལྡན་འཛིག་པ་མེད། །ཅེས་དང་།
དེའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། །ཤེས་པའི་རྒྱས་པ་བྱེད་པར་དུ་འབགས་པ་མི་འཛིག་གོ་
ཞེས་ཟེར་ཏེ། ཞེས་བདག་གི་རོ་བོ་ཤེས་པ་དང་དེ་ཡང་མི་འཛིག་པ་རྟག་པར་འདོད་

པ་གསུངས་པ་དང་།

དཔྱོད་པ་བས་འདོད་པའི་སེམས་པ་ཅན་གྱི་བདག་དགག་པའི་སྐབས་སུ།
ཚད་ཆེན་དཀའ་འགྲེལ་ལས། སེམས་པ་ཅན་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
སེམས་པ་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་རྟག་པ་གང་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་ཆོག་རྣམ་པར་སྦྱར་
རོ། །ཞེས་བདག་སེམས་པ་ཅན་དང་ངོ་བོ་རྟག་པར་འདོད་པར་གསུངས་སོ། །

གཞན་སྡེ་གསང་བ་པོས་འདོད་པའི་བདག་དགག་པའི་སྐབས་སུ། ཚད་ཆེན་
དཀའ་འགྲེལ་ལས། གསང་བ་པ་རྣམས་ནི། ས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་ངོ་
བོ་ཤེས་པ་རྟག་པ་དང་གཅིག་ཕྱི་རང་བཞིན་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་དེ། ཞེས་དང་། ཤེས་
རབ་སྒྲོན་མ་ལས། སེམས་ཅན་གང་དག་བདག་རྟག་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་
དང་། དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བའི་བྱ་བ་ལ་རང་དབང་ཅན་དང་། ཟ་བ་པོ་ཡིན་ནོ་སྟེ་དུ་
མངོན་པར་ཞེན་པ་དག་ཡོད་དེ། དེ་དག་བདག་ཏུ་ལོག་པར་ལྟ་བུའི་ཐག་པས་སེམས་
བཅིངས་ཤིང་། ཞེས་བདག་གི་ངོ་བོ་ཤེས་པ་དང་། དེ་ཡང་རྟག་པ་དང་གཅིག་ཕྱི་ཡིན་
པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་སྤྲོ་སྤྲོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་
བདག་འཛིན་པའི་ཆེ་རྟག་པ་དང་གཅིག་པས་བྱེད་པར་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ལས།
རང་དབང་བ་ཞེས་བྱེད་ཆོས་རྒྱུར་པ་འདོད་མཁན་སུ་ཡང་མེད་པས་རྒྱ་རྒྱུན་མ་ལྟོས་
པའི་རང་དབང་ཞེས་བཀའ་བ་ནི། རང་བཟོ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་གོང་གི་གཞུང་ལུགས་
དག་གིས་དཔང་པོར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་ནི། རྒྱུ་
འཇིག་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རྟག་པ་དང་། ཆ་ཤས་ལ་མ་ལྟོས་པའི་གཅིག་ཕྱི་སོགས་སྤྲོ་
སྤྲོགས་པའི་བདག་བྱེད་ཆོས་དག་སོགས་ལས་གང་རུང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བདག་
ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་ལ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཅེས་མིང་བཏགས་པ་

ཡིན་ཞིང་། རང་དབང་བ་ཡང་དེ་དག་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་དབང་བ་སྟེ་བྱད་ཆོས་ཟུར་
བ་མིན་ནོ། །དེ་འཛིན་པའི་ཆེ་ཡང་བདག་དེ་གསུམ་གྱི་ཆོག་པ་པ་འཛིན་པ་མིན་ཏེ།
དེ་ལྟར་ན་གང་ཟག་ཆ་མེད་ཁེགས་པ་དེའི་ཆེ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་
ཁེགས་པར་འགྱུར་བ་ནི། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཡ་གྲུལ་ཞིག་ན་ཆོག་པ་པ་འཛིན་
པ་ལྟར། ཞེས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་དང་། ས་སྐྱུག་ལྟ་བུ་གཅིག་ལྟོག་ནམས་
བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མི་དགོས་པའི་
རིགས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །དེས་ན་རྟག་གཅིག་སོགས་སྐྱ་སྟེགས་པས་
བཏགས་པའི་བདག་གི་བྱད་ཆོས་གང་ཡང་རུང་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བདག་ཡོད་
པར་འཛིན་པ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་འཛིན་ཚུལ་ཡིན་པར་སྟོང་ཐུན་
སོགས་གཞུང་ལུགས་ཆད་ལྡན་ནམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་དང་གང་ཟག་
རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་གཉིས་ལྟོས་སའི་ཆ་ནས་སྤྱ་རགས་ཀྱི་བྱད་
པར་ཤོར་བ་དཔེར་ན། རང་དབང་ཅན་གཞི་ལ་བཞག་ནས། སྟེ་འཛིན་དང་ཆ་ཤས་
གང་རུང་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་དབང་ཅན་དང་། སྤང་པོ་ལ་བཏགས་ཅིམ་མིན་པའི་
རང་དབང་ཅན་དང་། སྟོས་པར་བཏགས་ཅིམ་མིན་པའི་རང་དབང་ཅན་ནམས་སྤྱ་མ་
སྤྱ་མ་ལས་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་ངོ་བོ་སྤྱ་རུ་སོང་བ་ནི་ལྟོས་སའི་ཆ་ནས་ཡིན་ཞིང་། དེའི་
གནད་ཀྱིས་བདག་འཛིན་སྤྱ་རགས་ཀྱི་བྱད་པར་ཤོར་བ་ཡིན་ནོ། །གཞན་བྲག་དཀར་
པཎ་ཆེན་ལྟར་བྱེད་ན། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཁེགས་ན་བདག་མེད་སྤྱ་
མོ་རྟོགས་དགོས་ཏེ། དེ་རྟོགས་ན་སྤང་པོ་ལ་དབང་སྐྱུར་པོའི་རང་དབང་བ་ཁེགས་
དགོས་པའི་བྱེད་ཀྱི། བྱེད་སྟེ། དེ་ཁེགས་ན་སྤང་པོའི་ཆོག་པ་རྒྱན་གང་ལའང་བཏགས་
ཅིམ་མིན་པའི་སྤང་པོ་ལ་དབང་སྐྱུར་བ་པོའི་རང་དབང་བ་ཁེགས་དགོས་པ་ནི་སྟེ།

ཁེགས་ན་བྱེ་བྲག་ཁེགས་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་ལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་
ཡོད་འཛིན་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ནི། རྒྱུ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། བདག་
འཛིན་འདིའི་དོན་དང་། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་འཛིན་ཚུལ་
གསུངས་པས་ཞེས་སོ། ། ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་དགག་སྒྲ་ཞིང་ལོག་རྟོག་གི་གཞི་རྒྱུང་བས་
མ་སྒྲིས་སོ། །

གཉིས་པ་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་བདག་འཛིན་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་།
དོགས་གཙུག་དང་། དེ་ལས་འབྲེས་པའི་རྣམས་བཏགས་ཀྱི་དོན་ལ་དབྱུང་བའོ། །དང་
པོ་ནི། རྒྱ་གཞུང་རྣམས་སུ་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་བདག་ཅེས་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་
མ་བྱུང་ཡང་དོན་དུ། སྤང་པོའི་ཆོགས་རྒྱན་གང་ལའང་མ་སྟོས་པའི་རྣམས་ཡོད་ཀྱི་གང་
ཟག་ལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་བདག་ཅེས་ཐ་སྙད་བྲས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོད་ཆེན་
དགའ་འགྲེལ་ལས། ལུས་དབང་སྒྲོ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདག་ཅེས་བྲ་བ་རྣམས། ཞེས་
ལུས་སོགས་སྤང་པོ་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའི་རྣམས་ཡོད་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་འཛིན་པར་
གསུངས་སོ། ། རྒྱུ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་གྲང་། དེས་ན་གང་ཟག་སྤང་པོའི་
ཆོགས་རྒྱན་དང་ཡ་གྲུལ་གང་ལའང་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པའི་རང་དབང་བར་ཞེན་པ་
ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་ཞེན་པའི་ཡུལ་དུ་རྫོམ་པ་གང་ཟག་རང་དབང་བ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་
བདག་ཅེས་ཐ་སྙད་དུ་བྲ་བ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་
བྲར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས། འདི་དག་གི་ཁུངས་ནི། སྤང་ན་ལས་འདས་པ་
ཆེན་པོའི་མདོ་ལས། དག་སྒྲོང་སུ་སྟེགས་ཅན་ལ་སོགས་པས་བདག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་
ཡང་སྤང་པོ་ལས་གཞན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤང་པོ་སྤངས་པའི་པ་རོལ་ན་བདག་ཡོད་དོ་
ཞེས་བྲ་བ་དེ་ལྟ་སྤང་གནས་མེད་དོ། ། ཞེས་སྤང་པོ་འདོར་བའི་ཡུལ་ན་བདག་མེད་

པར་གསུངས་པས་བདག་ནི་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཅམ་ལ་འཛིག་དགོས་པ་
གསལ་བས་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་དོན་ཡང་སྤང་པོ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་དོན་དུ་བྱེད་དགོས་པ་
ཐུབ་པོ། །དེས་ན་རང་རྒྱ་ཐུབ་པ་ནི་གདགས་གཞི་སྤང་པོ་ལ་མ་ལྟོས་པ་རང་རྒྱ་
འཕེར་བའི་དོན་ཡིན་པས། དེ་འཛིན་ཚུལ་ཡང་བདག་དང་སྤང་པོ་རིམ་བཞིན་དབང་
སྐྱར་བ་པོ་དང་བསྐྱར་བྱར་འཛིན་པ་ཡིན་ཞིང་། འདི་ལ་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས།
ཇི་ཁོལ་ལྟར་འཛིན་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅིང་། ཇི་ཁོལ་ལྟར་འཛིན་ཚུལ་ནི་ལྟན་སྐྱེས་
ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱལ་པོ་ལ་བདག་དང་། བླ་གཡོག་སྤང་པོའི་དཔེར་
བྱས་ནས། ཐུབ་མཐས་སློ་མ་བསྐྱར་བའི་སོ་སྐྱེ་རང་ག་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། རྒྱལ་པོ་
དང་དེའི་བླ་གཡོག་གཉིས་དབང་སྐྱར་བ་པོ་དང་བསྐྱར་བྱར་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་
ཞེན་པ་བཞིན་དུ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་སུ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སློས་སྤང་
པོ་དབང་བསྐྱར་བྱ་དང་བདག་དེའི་དབང་སྐྱར་བ་པོ་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འཛིན་པ་
ཡིན་ནོ། །

འདི་དག་ཁྱུངས་དང་སྐྱར་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཀྱི་
བདག་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་དང་སྤང་པོ་ཇི་ཁོལ་ལྟར་
འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི། རང་སྤྱི་
ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཐུབ་མཐའ་སྤྱི་བ་གཞན་ཀྱི་ལྟར་ན་གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་མཚན་
ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་སུ་མེད་པ་ཅམ་ལ་འདོད་དོ། །དེའི་ཚུལ་ནི་
ང་ཞེས་འཛིན་པའི་གཞིའི་བདག་འདི་སྤང་པོའི་རྩིས་ལྟར་སྤང་པོ་རྣམས་དེའི་
ཁོལ་ལྟར་སྤང་པའི་ཀའི་བདག་འདི་སྤང་པོའི་རྩིས་ལྟར་སྤང་པོ་རྣམས་དེའི་
ཁོལ་ལྟར་སྤང་པའི་ཀའི་བདག་འདི་སྤང་པོའི་རྩིས་ལྟར་སྤང་པོ་རྣམས་དེའི་
ཁོལ་ལྟར་སྤང་པའི་ཀའི་བདག་འདི་སྤང་པོའི་རྩིས་ལྟར་སྤང་པོ་རྣམས་དེའི་

པ་དེ་ཐེ་ཁོལ་ལྟར་འཛིན་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། བདག་འདི་སྤང་
པོའི་ཐེ་པོ་ལྟ་བུ་དང་སྤང་པོ་རྣམས་དེའི་ཁོལ་ལྟ་བུར་འཛིན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས་སྤང་པོ་
རྣམས་བདག་དེའི་ཡིན་མོ་ཞེས་ངས་དབང་བར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།
འོ་ན་སྤང་པོ་གས་བདག་དེས་དབང་བར་འཛིན་པ་རིགས་པ་གང་གིས་སྐྱབ་ཅེ་ན། ད་
ལྟར་མ་དབྱེད་པའི་སྟོ་ལྟ་སྟེས་འདིས་རང་གི་གཞུགས་ཆོར་ལ་ཡིད་གཏད་པ་ཙམ་
ཀྱིས་ངའི་གཞུགས་ངའི་ཆོར་བ་ཞེས་སོགས་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་འཛིན་པ་སྟོང་
སྟོང་ནས་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ངའི་གཞུགས་ང་ཡི་ཆོར་བ་
ཞེས་སོགས་སུ་འཛིན་པས། སྤང་པོ་རྣམས་བདག་དེའི་ཡིན་མོ་ཞེས་ངས་དབང་བར་
འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། མདོར་ན་གཞུགས་ཆོར་ལ་ཡིད་གཏད་པས་
ངའི་གཞུགས་ཆོར་བ་སོགས་སུ་འཛིན་པར་སྟོང་བས་གྲུབ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་
འཛིན་དེས་སྤང་པོ་བདག་དེས་དབང་བར་འཛིན་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་
འཛིན་དེས་བདག་སྤང་ཐེ་ཁོལ་ལྟར་འཛིན་པ་བཅས་རིགས་པས་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །
འདི་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐེ་ཁོལ་ལྟར་འཛིན་པ་ལ་ལྟ་སྟེས་འཛིན་པར་མི་འཐད་དེ། སྟོང་
འབྲུག་དར་ལྷིག་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལ་རང་རྩ་ཐུབ་པའི་ཐུང་ཡོད་དུ་
འཛིན་པའི་ལྟ་སྟེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡང་ཡོད་ལ་གང་ཟག་དང་སྤང་པོ་ཐེ་པོ་དང་
ཁོལ་པོ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ནི་ཀུན་བཏགས་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཐེ་
ཁོལ་ལྟར་འཛིན་པའི་སྟོ་ལ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བྲབ་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་སྟམ་
ན། ཐེ་པོ་དང་ཁོལ་པོ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ལ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པས་བྲབ་ཀྱང་། ཐེ་
ཁོལ་ལྟར་འཛིན་པ་ལ་དེ་ལྟར་མི་དགོས་པའི་ཞིབ་ཆ་བྱ་སྟེ། སྟོང་འབྲུག་དར་ལྷིག་
ལས། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་དེ་དག་དཔེ་དང་དཔེ་ཙམ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ལ་

དགོངས་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་སུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་
འདིས་དངོས་སུ་བདག་ཕྱང་རྣམས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མི་འཛིན་ཏེ། རྣམས་
གཅིག་ཏུ་འཛིན་ན། རྣམས་འགྲེལ་ལས། མཆོག་གཞན་དོན་དུ་གཉེར་ཕྱིར་དང་། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། རང་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་མ་སྤངས་པའི་ཐ་མལ་བ་དག་ལ་ད་ལྟར་གྱི་
ལུས་འདི་དང་། ལྟའི་ལུས་ལྟ་བུའི་ཕྱང་པོ་བྱང་པར་ཅན་བརྩེ་བའི་སྐབས་བྱུང་ན།
ངས་པར་སྤྲ་མ་འདོར་ཞིང་གྱི་མ་ལེན་འདོད་པ་དང་། རང་གི་སྣོ་མི་གསལ་བ་འདི་
དང་ལྟའི་དབང་པོའི་སྣོ་ལྟ་བུ་ཆེས་གསལ་ཞིང་རིག་པའི་གནས་ལ་བྱང་བ་དག་འདོར་
ལེན་བྱེད་ཐབས་ཆེད་ན། ཆོང་པས་ཆོང་བྱེད་པ་ལྟར་ཞེ་ཐག་པ་ནས་བརྩེ་པོད་པའི་སྣོ་
སྐྱེས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པ་རྣམས་དང་འགལ་ལ། རྣམས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་ན་འདི་
ལ་ལྟན་སྐྱེས་མི་སྤིད་པར་འགྱུར་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། དེ་ལ་ཕྱང་པོ་དང་
མཆོན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ནི་གང་
ཟག་རྒྱུ་ལག་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལས་རྣམས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་པས་བྱུབ་མཐས་སྣོ་
མ་བསྐྱར་བ་ལ་མེད་དེ། འདུག་པ་ལས། གང་ཕྱིར་འཛིན་ཏེན་ས་པོན་ཅམ་བཏབ་
ནས། །བདག་གིས་བྱ་འདི་སྐྱེད་ཅེས་སྤྲ་བྱེད་ཅིང་། །ཤིང་ཡང་བཙུགས་སོ་སྙམ་དུ་
རྟོགས་དེས་ན། །གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཛིན་ཏེན་ལས་ཀྱང་མེད། །ཅེས་པ་ནས་རིགས་
པ་དེ་དག་གི་གནད་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་པས་བཤད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་
སུ་འདོད་པ་ཡང་ཀུན་བརྟགས་སུ་བྱའོ། །ཞེས་གང་ཟག་ཕྱང་སོགས་ལས་རྣམས་
གཞན་དུ་འཛིན་པའི་སྣོ་ལ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །

ཅ་ཤེད་ཀྱི་ཆེན་ལས་ཀྱང་། འོ་ན་བདག་འཛིན་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པར་
གང་གིས་ཤེས་སྙམ་ན། སྣོ་ལྟན་སྐྱེས་ལ་ལག་པ་ན་བ་ཅམ་ལ་ང་ནའོ་ཞེས་པའི་ཐ་

སྒྲིབ་སྒྲིབ་མེད་མཐོང་བས། རང་དང་ཕྱང་པོ་གཉིས་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའས། རང་
རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་སོ་སོ་བར་འཛིན་པ་མེད་པར་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་དོགས་གཅོད་ནི། རྒྱ་རེས་བེད་རྟེན་དཀར་པོའི་གན་མཛོད་ལས།
རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དང་། རང་རྒྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དོན་མི་གཅིག་སྟེ།
རང་གི་ངོ་བོ་རེས་པ་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཞན་གཅིག་རེས་པ་སྒྲིབ་དུ་འགྲོ་མི་
དགོས་པར་བཟུང་དུ་ཡོད་པ་དེ། སྐབས་འདིའི་རང་རྒྱ་འཛིན་ཐུབ་ཚུལ་དང་རྣམས་སུ་
ཡོད་ཚུལ་གྱི་དོན་ཡིན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དགག་བྱའི་རང་རྒྱ་
ཐུབ་ཚུལ་ནི་བཏགས་ཆོས་སམ་ཆ་ཅན་གྱི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་རང་གི་
གདགས་གཞིའམ་ཆ་ཤས་དེ་ལ་པར་མ་སྟོས་པར་དཔོན་པོའས། རྩེ་བོ་ལྷ་བྱའི་རང་
རྒྱ་ཐུབ་པ་དང་། གདགས་གཞི་དང་། ཆ་ཤས་དེ་དང་དེ་ལ་སྟོས་པ་དབང་བསྐྱར་བྱ་
ལྷ་བྱར་བྱུང་བ་གཅིག་འདོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་གཏན་
མེད་དང་། རང་རྒྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཆད་བྱུང་ཏུ་མཛད། འདི་ནི་སྤྱི་ན་མེད་
པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྒྲུས་སུ་སྤང་ཡང་ཆོག་ཟུར་ཞིབ་ཆ་སྤྲོད་ཆོགས་དགོས་པ་ནི།
གསུང་ཟུར་ལྟར་ན། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། དེ་ཡང་ལུགས་དེ་དག་གིས་ཉན་
རང་གིས་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པར་འདོད་ཀྱང་། རྣམ་ཤེས་གཉིས་
པོ་རྣམས་ཡོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པར་མི་འདོད་པས། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་
སུ་མེད་པར་སྤྱོད་པ་ནི་གང་ཟག་གི་རང་གི་སྒྲོག་པ་ནས་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་
གི་མཚན་གཞི་རྣམས་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་མཚན་གཞི་རྣམས་ཤེས་
རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལ། ཐུབ་མཐའ་ཐུབ་
བསྟན་ལྟར་པོའི་མཛེས་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། ཡང་ཁ་ཅིག །རང་རྒྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྣམས་

ཡོད་དང་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་གཉིས་ཀྱི་ཞིབ་ཆ་འབྱེད་པ་ཡང་རྒྱ་གཞུང་ཆོད་
ཐུབ་ནམས་དང་། རྗེ་ཡབ་སྐུ་ཀྱི་གསུང་གང་ལས་ཀྱང་མི་འབྱུང་བས་འཐད་རྒྱ་
ཞིག་མི་འདུག་སྟུང་པ་ལགས་ཤིང་། སྤར་བཤེད་པ་ཉིད་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱི་དགོངས་
པ་དང་མཐུན་པར་སྤང་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་ཀུན་མཁྱེན་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་
གང་ཟག་བདག་མེད་ཀྱི་དགག་བྱར་འདོད་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དང་། རང་
རྒྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དང་གཉིས་ལས་སྤེལ་ཐ་སྟོན་དུའང་མི་སྲིད་པ་འདོད་པ་
ཡིན་ཏེ། རྗེ་འདིས་རང་རྒྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ནི་བཏགས་ཡོད་རྣམས་ཡོད་
གཉིས་སུ་སྤྱེ་བའི་རྣམས་ཡོད་ལ་བཞེད་འདུག་པའི་སྤྱིར་རོ། །

ཐུང་རྒྱ་ཐུང་སྤྱིར་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དང་། གང་ཟག་བདག་མེད་སྤྱབ་
པའི་ཏགས་ཀྱི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དང་། རྣམས་བཏགས་
གཉིས་སུ་སྤྱེ་བའི་རྣམས་ཡོད་བཅས་ལ་བྱུང་པར་མ་སྤྱེ་བར་དོན་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་ན། རང་
སྤྱེ་འོག་མའི་ལུགས་ལ་གཞིར་ཞོགས། གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་ཏྟགས་ན་རང་རྒྱ་
ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཞེགས་པས་བྱུང་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་སྤྱིར་། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། སོ་སྤྱེ་རང་ག་པ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱུང་པོ་སྟོ་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པར་གང་ཟག་སྟོ་
ཡུལ་དུ་བྱར་མི་རུས་པར་སྟོང་སྟེང་ནས་ངེས་པས། དེ་ཙམ་གྱིས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་
ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཀྱི་བདག་མེད་ཏྟགས་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་ཏེ། སྟག་གཟིག་གི་བྱུང་པོ་
སྟོ་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པར་སྟག་གཟིག་སྟོ་ཡུལ་དུ་འཆར་རྒྱ་མེད་པར་འཛིག་རྟེན་རང་ག་
བས་ཀྱང་ངེས་པས་སོ། །

གཞན་ཡང་། བྱས་མི་ཏག་སོགས་བཏགས་ཡོད་དུ་ཏྟགས་པ་ལ་གང་ཟག་
བདག་མེད་སྤྱེ་མོ་ཏྟགས་དགོས་སམ་མི་དགོས། དགོས་ན་རང་ཉིད་སྟོ་ཡུལ་འཆར་

བ་ལ་ཆོས་གཞན་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་པ་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་བདག་མེད་སྤྱོད་མོ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་ཏེ་ཅང་ཐལ་ལོ། །མི་དགོས་ན་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་རྟོགས་པ་ན་བདག་མེད་སྤྱོད་མོ་རྟོགས་པས་མ་ཁྲབ་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་གང་ཟག་རྟོགས་པ་ན། གདགས་གཞི་ཕྱང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་རྟོགས་དགོས་སམ་མི་དགོས། དགོས་ན། གང་ཟག་རྟོགས་པ་ན་བདག་མེད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྤྱི་ཕྱང་པོ་ལ་མ་ལྟོས་པ་ཁྲིགས་པས་བྱེ་བྲག་ཕྱང་པོ་ཆོགས་པ་དང་ཡ་གྲུལ་ལ་མ་ལྟོས་པ་ཡང་ཁྲིགས་ལ། དེ་ཁྲིགས་པས་དེ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་དབང་བ་ཡང་ཁྲིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་གང་ཟག་རྟོགས་པ་ལ་ཕྱང་པོ་ལ་བརྟེན་པར་རྟོགས་མི་དགོས་ཤེ་ན། གང་ཟག་རྟོགས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན། ཁྱད་པར་དུ། རང་རྒྱུད་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པ་དང་། བྱེ་མདོ་སོགས་རང་སྤྱེད་དངོས་སྤྱོད་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་རྟོགས་སམ་མ་རྟོགས། རྟོགས་པར་འདོད་མི་ལུས་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་གཞིར་བྱས་ན་གང་ཟག་འཛོགས་ཤེས་མཁན་ཐལ་འགྱུར་བ་ལས་མེད་པས་དེ་དག་གིས་གང་ཟག་དངོས་མ་བློན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་རྟོགས་ན་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཀྱི་བདག་མེད་ཙམ་ཡང་རྟོགས་པ་མེད་པར་ཏེ་ཅང་ཐལ་ཞིང་། མདོན་པ་འོག་མ་ནས་བཤད་པའི་དབྱ་བཙམ་པ་པལ་ཆེ་བ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཡིན་དགོས་པ་དེ་ལས་ཀྱང་ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

རང་གི་ལུགས་ནི། བདག་མེད་ཀྱི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ནི། ཕྱང་པོ་འཛོགས་པ་དང་ཡ་གྲུལ་གང་ལའང་བཏགས་ཙམ་མིན་པའི་རང་དབང་བའི་བདག་ལ་བྱེད་པ་ལྷོ་ཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་ཁྲིགས་པས་རྣམས་ཤེས་སོགས་རྣམས་ཡོད་ཀྱི་

ཆོས་རྣམས་ཀྱང་བདག་མེད་ཀྱི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་མི་
འདོད་དོ། །སྤྱིར་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ནི། སྤང་སོགས་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་རྒྱ་
བ་དང་། རང་ཉིད་ལྟོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ཆོས་གཞན་ལྟོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་
མི་དགོས་པའི་རང་རྒྱ་བ་ཞེས་ལྟོས་སའི་གནད་ཀྱིས་སྤང་རགས་དང་ཡོད་མེད་ཅི་
རིགས་སུ་འགྱུར་བས་རྣམས་བཏགས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་རྣམས་ཡོད་དང་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་
གི་བྱང་པར་ཡོད་དོ། །དེས་ན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་གང་ཟག་རང་ལྟོག་ནས་
རང་རྒྱ་བ་འདི་གཉིས་ཀའི་དོན་མ་ཆང་བས་ན་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་མ་ཡིན་པ་
དང་། རྣམ་ཤེས་ལ་རང་རྒྱ་བ་བྱི་མའི་དོན་ཆང་བས་ན་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་དེ་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ལུགས་ཀྱི་བདག་གི་བྱང་
པར་བཤད་པ་ལ་བདུན། བྱེ་བྲག་པ་དང་རིག་པ་ཅན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བདག་འདོད་
ཚུལ་དང་། དཔྱོད་པ་བས་བདག་འདོད་ཚུལ་དང་། བྱངས་ཅན་གྱིས་བདག་འདོད་
ཚུལ་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་ནང་གསེས་རིག་བྱེད་མཐའ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ་དང་།
རིག་བྱེད་ནང་གསེས་གསང་བ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ་དང་། གཅེར་བྱ་བས་བདག་
འདོད་ཚུལ་དང་། རྒྱང་འཕེན་པས་བདག་འདོད་མིན་དབྱེད་པ་དང་བདུན་ནོ། །དང་སོ་
བྱེ་རིག་གཉིས་ཀྱིས་བདག་འདོད་ཚུལ་ནི། གཞན་སྡེ་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིག་པ་ཅན་
པས་བདག་བྱང་ཆོས་བརྒྱད་ལྟན་དུ་ཆད་ཆེན་ལས་གསུངས་ཏེ། བྱང་ཆོས་བརྒྱད་
ཀྱང་། ལུས་དབང་ལྟོ་གསུམ་ལས་ངོ་སོ་ཐ་དད་པའི་རྣམས་ཡོད། འདོད་པ་དང་། སྤང་
བ་དང་། འབད་པ་དང་། བདེ་བ་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་དང་། ཤེས་པ་དང་། ཆོས་དང་།
ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་། འདུ་བྱེད་བཅས་ཡོན་ཏན་དགྲའི་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་

དེ་དག་བདག་ལ་འདུ་བའི་རྒྱ་དང་། སེམས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། ངོ་བོ་མི་འཛིགས་པ་
རྟག་པར་གནས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བ་དང་།
དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བའི་ལས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལོ་དང་། དགོ་མི་དགོའི་
འབྲས་བུ་འདོད་པ་མི་འདོད་པའི་ཟ་བ་པོ་ཡིན་པ་བཅས་ཁྱད་ཆོས་བརྒྱད་ལྟར་དུ་
གསུངས་ཏེ། ཆད་ཆེན་ལས། གཞན་དག་ཀྱང་ནི་འདི་བདག་ཉིད། །འདོད་ལ་སོགས་
པའི་རྟེན་གྱུར་པ། །དེ་བཞིན་རྟག་དང་ཀུན་འཇུག་ཅན། །རང་ཉིད་སེམས་མེད་ངོ་
བོར་འདོད། །དགོ་དང་མི་དགོའི་ལས་རྣམས་ཀྱི། །བྱེད་པ་ལོ་དང་དེ་འབྲས་ཀྱི། །ཟ་
བ་པོ་ཡིན་སེམས་འབྲེལ་བྱིར། །སེམས་ཡིན། ཞེས་དང་། ཁྱད་ཆོས་བརྒྱད་ལས་རྩ་
བའི་ཆོག་ཟིན་བདུན་ལས་ཁྱད་ཆོས་དང་པོ་དངོས་སུ་མ་བྱུང་ཡང་། དེའི་དཀའ་
འགྲེལ་ལས། ལུས་དང་དབང་པོ་དང་སྒོ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདག་ཅེས་བྱ་བ་རྩས་
འདོད་པ་དང་། ཞེས་ལུས་དབང་སྒོ་གསུམ་ལས་ཐ་དད་པའི་རྩས་ཡོད་དུ་གསུངས་པ་
དང་། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པ་རྩ་བའི་ཆོག་གང་གིས་བསྟན་སྟན་ན། དེ་བཞིན་ཞེས་
པས་བསྟན་ཏེ། ཆད་ཆེན་དཀའ་འགྲེལ་ལས། འདོད་པ་དང་ཞེས་པ་ནས་འདུ་བའི་རྒྱ།
ཞེས་པའི་བར་དེ་དག་བདག་རང་ཉིད་ལ་འདུ་བའི་རྟེན་དུ་གསུངས་སོ། །འོ་ན་འདི་བྱེ་
རིག་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པ་ཡིན་པ་གང་གིས་ཤེས་ཤེས་ན། ཆད་ཆེན་ལས། གཞན་དག་
ཀྱང་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིག་པ་ཅན་དང་། བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལས་སོ། །མཁས་པ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། རིག་པ་ཅན་པས་བདག་དེ་ལ་བྱེ་ན་གཉིས་
སུ་དབྱེ་སྟེ། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། སྟོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་ལུས་རེ་རེ་ཞིང་
ཡོད་པའི་བདག་ཉིད་ནི་ནམ་མཁའ་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཡིད་ཅམ་དང་ལྟན་པ་
ཤེས་པ་ཡོད་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡིད་ཀྱང་བདག་གི་སྟོགས་

རྩལ་སྤྱ་རབ་ཅམ་ཉིད་ལ་ལྷན་པ་ཞིག་སྟེ། ཞེས་པའི་གཞུང་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱངས་ཡང་།
གཞུང་འདིས་ནི་བདག་གི་ངོ་བོ་གངས་ཅན་ལྟར་ཤེས་རིག་གི་བདག་ཉིད་དུ་མི་འདོད་
ཅིང་། དེའི་སྦྱབ་བྱེད་དུ། བདག་ནི་ནམ་མཁའ་ལྟར་བྱབ་ཆེ་བའི་རང་བཞིན་དང་།
ཤེས་རིག་གི་ཡིད་ནི་རྩལ་སྤྱ་རབ་ལྟར་བྱབ་ཆུང་བས་བདག་ཡིན་པར་མི་འཐད་ཅེས་
པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཐད་ཀྱི་བཞི་བརྒྱ་པར། ཤེས་ཡོད་ཡིད་ཅམ་ཞིག་ལ་
སྟེ། །སྦྱེས་བྱ་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་ཆེ། །དེ་ཕྱིར་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ནི། །ཤེས་པ་ཡོད་ཉིད་
མིན་ལྟར་མཐོང་། །ཞེས་ཀྱང་པ་དང་པོ་གཉིས་དང་བྱེད་ཀྱིས་ཤེས་པ་དང་བདག་
གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་རྟགས་སུ་བཀོད་དེ། ཀྱང་པ་གསུམ་པའི་བྱེད་དང་བཞི་པས་
བདག་ཤེས་པ་མིན་པའི་དམ་བཅའ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཐལ་ངག་ཏུ་བྱིལ་ན།
བདག་ཆོས་ཅན། ཤེས་རིག་གི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ནི་ནམ་མཁའ་ལྟར་བྱབ་ཆེ་
ཞིང་ཤེས་པ་ནི་རྩལ་སྤྱ་རབ་ལྟར་བྱབ་ཆུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

རྟོག་གི་འབར་བ་ལས་ལྷགས་འདིའི་བདག་ཆོས་ལྷ་ལྷན་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་
ཉིད་ལས། བདག་ནི་ཡོད་དེ། དེ་ནི་མ་སྦྱེས་པ། རྟག་པ། བྱེད་པ་པོ། ཟ་བ་པོ། བྱ་བ་
མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཤེས་རབ་སྦྱོན་མ་ལས། བྱེ་བྲག་པ་དག་ནི། བདག་
ལུས་དང་། དབང་པོ་དང་། རྫོ་ལས་གཞན་པ། བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་
དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་། སེམས་པ་མེད་པ་དང་། རྟག་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་
ཡིན་པར་བརྗོད་ལ། ཞེས་བདག་བྱེད་ཆོས་དུག་ལྷན་དུ་འང་གསུངས་སོ། །དེས་ན་
བྱེད་ཆོས་བརྒྱད་སོགས་གསུངས་པ་ནི་བདག་ལ་བྱེད་ཆོས་དེ་ལྟར་ཡོད་ཅེས་པའི་
དོན་ཡིན་པ་ལས་རྟོག་གི་འབར་བ་ལྟར་ན་བྱེད་ཆོས་ལྷ་ངེས་པ་དང་། ཆད་ཆེན་ཅ་
འགྲེལ་ལྟར་ན་བརྒྱད་ངེས་ཞེས་ངེས་ཅན་བྱེད་རྒྱ་མིན་པས་འགལ་བ་མིན་ནོ། །དེ་

འབྲེལ་བདག་དེ་ལུས་དབང་སོགས་དང་སྒར་མེད་གསར་དུ་འབྲེལ་བ་ལ་བདག་སྐྱེས་
པའི་ཐ་སྙད་དང་། སྒར་སྒྲངས་པའི་ལུས་དེ་དང་བྲལ་བ་ལ་བདག་འཆི་བའི་ཐ་སྙད་
བྱེད་དེ། ཚད་ཆེན་ལས། དེ་ཡང་རིགས་མཐུན་བྱེད་པར་དང་། །སྒར་མེད་རྣམས་
དང་འབྲེལ་བ་ཡིས། །དེ་ལ་སྐྱེས་པ་མངོན་པར་བཟོད། །ཅེས་དང་། སྒར་སྒྲངས་པ་
དང་བྲལ་བ་ནི། །འཆི་བ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་སོ། །དོ་བོ་སེམས་མེད་ཡིན་ན་བྱེད་པ་པོ་
ཡིན་ཚུལ་རིམ་ལྔར་ཞེ་ན། རང་ཉིད་བཅ་པོ་ཡིན་ཡང་རང་ཉིད་ཤེས་པ་དང་ཚུམ་པ་
སོགས་དང་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པས་ན་བྱེད་པ་པོ་དང་། ཚོར་བ་བདེ་སྤྱད་སོགས་དང་
འབྲེལ་བས་ན་ཐ་བ་པོ་ཞེས་འཛོགས་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་དང་ཚུམ་སོགས་དང་
འབྲེལ་བ། །དེ་ལ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་བཟོད། །ཅེས་དང་། དེ་ཉིད་ལས། བདེ་དང་སྤྱད་
བསྐྱེད་སོགས་རིག་པའི། །འདུ་བ་ལས་ནི་ཐ་བ་པོ། །ཞེས་གསུངས།

བདག་གི་ཡོན་ཏན་དགའའི་ནང་ནས་སྒྲོ་ནི་ཡུལ་འཛིན་པ་དང་། བདེ་བ་ནི་
འདོད་པའི་ཡུལ་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བྱེད་དང་། སྤྱད་བསྐྱེད་ནི་དེ་ལས་བསྒྲིག་པ་རང་སྤེ་
ལྟར་འདོད། འདོད་པ་ནི་འདོད་པར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ལ་རེ་བ་འཆའ་བ་དང་། སྒར་
བ་ནི་མི་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་དང་། འབད་པ་ནི་དོན་བསྐྱབ་པར་
བྱ་བ་དང་། མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པ་འབྱུང་བ་དེ་ནི་ཆོས་དང་། དེ་
ལས་བསྒྲིག་པ་ནི་ཆོས་མ་ཡིན་པར་འདོད། ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཤེས་པའི་རྒྱར་
རྒྱར་པ་ནི་འདུ་བའི་ཤུགས་སོ། །བདག་གི་ཡོན་ཏན་དགའ་པོ་དེ་རིམ་མིང་དུ་བདག་
ལ་འདུ་ཞིང་ཡོད་པ་དེ་སྤྱིད་དུ། དེ་དག་གིས་སྤྱར་བའི་དགོ་སྤྱིག་གི་ལས་བསགས་ཏེ་
འཁོར་བར་འགྱུར་ལ། གང་གི་ཆེ་སྐྱེས་བྱ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པས་སྒྲོ་ལ་
སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རྩ་བ་དང་བཅས་པར་བཅད་པ་དེའི་ཆེ། རང་གི་བདག་

ཉིད་ལ་གནས་ཤིང་དེའི་ཆེ་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་དཔྱད་པ་བས་བདག་འདོད་ཚུལ་ནི། དཔྱད་པ་བ་སྟེ་བྲང་སྲོང་རྒྱལ་དཔོག་
པའི་རྗེས་འབྲང་ཡིན་པས་ན་རྒྱལ་དཔོག་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་རྣམ་གཞག་རིགས་
པས་དཔྱད་ནས་སྦྱ་བས་ན་དཔྱད་པ་བ་སྟེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། དཔྱད་པ་ཅན་
དག་གི་ནི། ཞེས་དང་། དཔྱད་པ་ཅན་དག་གི་རྒྱལ་དཔོག་པ་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་
མ་ངས་པ་ཉིད་དེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུགས་འདིས་བདག་ཁྱད་ཆོས་ལྔ་ལྔ་ན་དུ་
བཞེད་ཅིང་། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྗོག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན། རོ་བོ་སེམས་པ་ཅན།
རྟག་པ་དང་གཅིག་ཕྱིར་རང་བཞིན། ལས་དགེ་སྤྲིན་གི་བྱེད་པ་སོ། དེའི་འབྲས་བྱ་ལ་
ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་སྟེ་ཐ་བ་པོ་བཅས་ཆོས་ལྔ་ལྔ་ན་དུ་གསུངས་ཏེ། ཆད་ཆེན་ལས།
གཞན་དག་བདག་ནི་ལྗོག་པ་དང་། རྗེས་འགྲོ་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ནི། སེམས་པའི་
རོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོད། ཁེས་དང་། དེ་བཞིན་བདག་ནི་རྟག་ཏུ་ནི། ཞེས་དང་། བྱེད་པོ་
ཉིད་དང་ཐ་བོ་དག ཁེས་དང་། ཆད་ཆེན་དགའ་འགྲེལ་ལས། གཞན་དག་རྒྱལ་
དཔོག་པ་རྣམས་ནི། བདག་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རོ་བོས་ལྗོག་ཅིང་། ཡོད་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་སེམས་པ་ཅན་གྱི་རོ་བོར་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་
དང་། སེམས་པ་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་རྟག་པ་དང་གཅིག་ཕྱིར་ཡིན་ན་ཡང་རང་བཞིན་མ་
ལུས་པ་དང་བྲལ་བ་མ་ཡིན། ཞེས་དང་། སྦྱིས་བྱེད་པོ་ཐ་བོ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པར་སྦྱོས་ཏེ། སྦྱིས་བྱེད་པ་པོ་དང་ཐ་བ་པོ་དག་གནས་སྐབས་ལ་བརྟེན་པ་
མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་སྦྱིས་བྱེད་ལའོ། ཞེས་བདག་ཆོས་ལྔ་ལྔ་ན་དུ་ཅུ་འགྲེལ་
གཉིས་ཀ་ལས་གསུངས་སོ། །ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་ལས་ལྗོག་པ་དང་རྗེས་འགྲོའི་དོན་
ནི། བདག་གི་རོ་བོ་སེམས་པ་ཅན་མི་འཛིན་པར་བདེ་སྤྱད་དང་བཅིངས་གྲོལ་ཀུན་

ཕྱི་རྟེན་དུ་བྱུང་བས་ན་རྗེས་འགྲོ་དང་། བྱིས་པ་དར་མ་དར་ཡོལ་སོགས་དང་བདེ་
སྤྱུག་སོ་སོ་སྟོང་བའི་གནས་སྐབས་སུ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས། མི་འཛིན་པར་གནས་
སྐབས་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ལས་ལྡོག་པས་ན་ལྡོག་པ་ཞེས་འདོད་དེ།

ཆད་ཆེན་དཀའ་འབྱེལ་ལས། ལུགས་འདིའི་སྟོན་པ་གཞོན་ནུ་རོལ་པས་ལུང་
བྲངས་པ་ལས། དེ་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་དོར་ནས་ནི། །ལྡོག་དང་རྗེས་འཇུག་བདག་ཉིད་
ཅན། །སྦྱེས་བྱ་ཞིག་ནི་ཁས་སྦྲངས་བྱ། །འབྲིལ་བ་སོགས་ལ་སྦྱལ་བ་ཞིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་ཡང་སངས་རྒྱས་པ་ལྟར་བདག་གི་ངོ་བོ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་
པའི་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པར་འདོད་ན། ལས་བྱས་པ་རྒྱུད་ཐོས་པར་འགྱུར་བ་དང་།
རིག་པ་ཅན་པ་ལྟར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་འཛིན་པ་རྟག་པའི་ངོ་བོར་འདོད་ན། བདེ་བ་
སྟོང་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བདེ་བ་སྟོང་བར་འགྱུར་ཞིང་། སྤྱུག་བསྐལ་སྟོང་ན་དུས་
ཐམས་ཅད་དུ་སྤྱུག་བསྐལ་སྦྲངས་ནས་བདེ་བ་སྟོང་པའི་སྐབས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་
བས། བདེ་སྤྱུག་ལ་ལོངས་སྟོན་པའི་ཟ་བ་པོ་སོགས་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་
ཕྱིར་ན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་བདེ་སྤྱུག་སོགས་ལོངས་སྟོན་པའི་
གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྟག་པ་ཡང་མ་
ཡིན་པ་གནས་སྐབས་སོ་སོར་མི་རྟག་པར་འདོད་པས་མི་འཛིན་པར་ཐམས་ཅད་ལ་
རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ལས་ལྡོག་པར་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་སྦྱལ་གཅིག་འབྲིལ་ནས་
གནས་པའི་སྐབས་གཅིག་དང་བརྒྱངས་ནས་འགྲོ་བའི་སྐབས་གཉིས་ཡོད་པ་བཞིན་
དུ། བདག་གཅིག་ལ་ངོ་བོ་མི་འཛིན་པར་གནས་པའི་སྐབས་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་
དབང་གིས་ཞིག་ནས་འཛིན་པའི་སྐབས་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་ལ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་

ལྷོག་པ་དང་རྗེས་འགོ་མ་ཡིན་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་རྟག་པ་དང་
རྟག་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

དེ་དག་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་ནི། ཚད་ཆེན་དཀའ་འབྲེལ་ལས། སངས་
རྒྱུ་པ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་པའི་འཇིག་པར་སྤྲ་བ་དག་གིས་འདོད་པ་བཞིན་དུ་
གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ལྷོག་པའི་ཕྱོགས་སམ། ཇི་ལྟར་རིག་པ་ཅན་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟེན་པ་བཞིན་དུ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྗེས་
སུ་འགོ་བ་ལ་མི་བརྟེན་ཅེ་ན། གཏན་དུ་འཇིག་ན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པར་སྒྲོས་ཏེ།
གལ་ཏེ་འཇིག་པ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་ལས་བྱས་པ་རྒྱུད་ཐོས་པར་
འགྱུར་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་འབྲས་བུ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་བྱས་དང་ཐུང་པར་
ཡང་འགྱུར་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པ་འབྲས་བུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། བདག་ངོ་པོ་
གཅིག་ཡིན་ན་བདེ་བ་དང་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་ལོངས་སྤྱོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།
ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་ཐ་བ་པོ་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྐབས་ལས་ཐ་བ་པོའི་གནས་
སྐབས་ལས་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་གངས་ཅན་པས་བདག་འདོད་ཚུལ་ནི། ལུ་སྟེགས་མེར་སྐྱ་བའམ་
གངས་ཅན་པས་བདག་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་དུ་འབྱུག་པ་ལས་གསུངས་པ་ནི། དགོངས་
པ་རབ་གསལ་ལས། གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་
པའི་ལུགས་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རེ་ཞིག་དེ་ཐ་བ་པོ་སྟེ་བདེ་སྤྱད་སོགས་ལ་
ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་དང་། རྟག་པའི་དངོས་པོ་དང་། རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་
མིན་པ་དང་། རྒྱལ་ལུ་སྟེང་སྟོབས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ཁྱབ་
པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། བྱ་བ་མེད་པར་ལུ་སྟེགས་གངས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་

བརྟགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ཡང་འཇུག་པ་ལས། ཟ་པོ་རྟག་དངོས་བྱེད་པོ་
མིན་པའི་བདག །ཡོན་ཏན་བྱར་མེད་སྤྱི་གས་རྣམས་ཀྱིས་བརྟགས། །ཞེས་
གསུངས།

ཆད་ཆེན་ལས། གཞན་ནི་ཤེས་པའི་སྒོ་ཡི་ནི། །རང་དངོས་བྱེད་པར་ཡིན་
པར་སེམས། །དེ་དག་སེམས་ལ་བདག་ཉིད་ཀྱི། །རང་གི་ངོ་བོར་རྟོག་པར་
བྱེད། །ཅེས་པས་ངོ་བོ་སེམས་པ་ཅན་དང་། གཙོ་བོས་བསྟན་པའི་འབྲས་བྱ་
ལ། །དེ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་འབའ་ཞིག་བྱེད། །དེ་ལ་བྱེད་པ་ཉིད་ཡོད་མིན། །ཞེས་པས་
བྱེད་པ་པོ་མིན་པ་དང་། རང་བཞིན་ཁོ་ན་དེར་འདོད་དོ། །ཞེས་པས་རྩལ་ཐུན་སྤྱིར་
སྟོབས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དང་། རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་ཀྱུར་ན། །རྟག་པ་ཉིད་
ནི་ཉམས་གྱུར་འགྱུར། །ཞེས་པས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་རྟག་པ་སྟེ་ཆོས་བཞི་ལྟར་
དུ་གསུངས་སོ། །རྟོག་གི་འབར་བ་ལས་ནི། དེ་དག་ནི་བདག་སྟེ་ཤེས་པ་ཡོད་པ་
ལས་ཐ་དད་དུ་མ་གྱུར་པ། མ་སྦྱིས་པ། རྟག་པ། མ་བྱས་པ། ཟ་བ་པོ། གཙོ་བོ། འབྲ་
པ། བྱེད་པ་མེད་པ། ཡོན་ཏན་གསུམ་ལས་བསྒྲིག་པ། མི་སྦྱེ་པའི་ཆོས་ཅན། ཞེས་
ཆོས་བཅུ་ལྟར་དང་། ཡང་དེའི་མཐུག་ཏུ། རྒྱུ་ཉི་བར་རྟེན་ནས་ཤེས་པ་བསྦྱེད་པ་
སྤྱིར་སྟོབས་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པ།
ཅོ་མ་པ་མེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་མི་སྦྱེ་པའི་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་པའི་བྱིར་ན་ཡུལ་ཅན་
ནོ། །སྦྱེ་བ་དང་ཉམས་པ་མེད་པའི་བྱིར་རྟག་པའོ། །རང་བཞིན་དང་འགྱུར་བ་ལས་
གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟགས་མེད་པ། གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཆ་ཤས་དང་བྲལ་བ།
དང་པོ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་བྱིར་མཐའ་མེད་པ་སྟེ། འདི་དག་ནི་སྦྱིས་བྱའི་མཆན་ཉིད་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཆོས་བདུན་ལྟར་དུ་གསུངས་ལ། འདི་ལྟ་མའི་རྒྱས་བཤད་དུ་བྱེད་

དགོས་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་སྤང་ཆོས་བཅུ་ལྟ་དུ་གསུངས་པའི་ནང་མ་ཆུད་པ་འགའ་
ཞིག་ཀྱང་གསར་དུ་བྱུང་བས་བརྟག།

ཐོད་འགྲེལ་ཁག་ལས་འདྲིའི་ཐད་བདག་ཁྱད་ཆོས་དགུ་ལྟ་དུ་བྲས་པ་དང་།
འགའ་ཞིག་ལས་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྟ་ཏེ་ལྟ་བུ་ལས་མ་བྱུང་བ་དང་། ཡང་གཞུང་
གཞན་ཞིག་ཏུ་རྟོག་གོ་འབར་བ་ཤེས་བྱེད་བྱངས་པ་ཡིག་ཞོར་ཤིན་ཏུ་མང་བ་དག་
སྤང་ཞིང་། འགའ་ཞིག་རྟོག་གོ་འབར་བར་ཁུངས་སུ་བྲས་ཀྱང་དེར་མི་གསལ་བ་ཁྱད་
ཆོས་སུ་འབྲེན་པ་དག་ཀྱང་སྤང་བས། འདི་དག་ལ་ཞིབ་འཇུག་འབྲེན་འདོད་ན་གཙོ་བོ་
རྒྱ་འགྲེལ་ཁག་ཏུ་གཟིགས་དགོས་པ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་ངོ་། །

ཡང་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། གངས་ཅན་པ་དག་ནི། བདག་འབྲས་བྱ་དང་རྒྱ་
ལས་གཞན་པ། བྱེད་པ་བོ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཟ་བ་པོ། དག་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་
སོང་བ་དང་། མི་འགྱུར་བ་དང་། སེམས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཅིང་། ཞེས་ཆོས་
བདུན་ལྟ་དུ་གསུངས་སོ། །འདི་དག་ནི་གཞུང་སོ་སོས་ཁྱད་ཆོས་གངས་བགང་
མིན་ཅམ་ལས་དོན་ལ་འགལ་བ་མེད་ཅིང་། གངས་ཅན་ནང་གསེས་ནས་རང་བཞིན་
ཐར་པར་འདོད་པ་དང་། སྒོ་ཐར་པར་འདོད་པའི་ལུགས་མི་འབྲེན་གཉིས་བྱུང་བ་ནི།
ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། འདི་ལ་གངས་ཅན་དག་རང་བཞིན་ཐར་
པར་འདོད་པའི་གཞུང་ནི། གང་གི་ཆེ་སྒོ་ལ་འབའ་ཞིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་
དེའི་ཆེ་ན་སྒོ་ཉིད་ཐར་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་ངེ་སྲིད་དུ་སྒོས་སྒོ་བདག་ཀྱང་གཞན་ལ་
སྤྲིང་སྤྲོབས་དང་རྩལ་དང་ཐུན་པའི་རང་བཞིན་ཡང་གཞན་ནོ་སྤྲིང་དུ་མི་ཤེས་པ་དེ་
སྲིད་དུ་ནི་འབའ་ཞིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པ་མི་སྐྱེ་བས་འཆིང་བ་ཡིན་གྱི། གང་གི་ཆེ་
སྒོས་སྒོ་བདག་ཀྱང་གཞན་ལ་སྤྲིང་སྤྲོབས་དང་རྩལ་དང་ཐུན་པའི་རང་བཞིན་ཡང་

གཞན་ཡིན་ནོ་སྟེ་དུ་ཤེས་དེའི་ཆེ་ན་ནི་འབའ་ཞིག་པ་ཉིད་ཤེས་པ་སྐྱེས་པས་སྟོ་ཉིད་
ཐར་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལ་རང་བཞིན་ཐར་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཐུང་ན་ལས་འདོའ་ཞེས་
ཟེར་རོ། །ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་ལས། ཅི་སྟེ་གངས་ཅན་དག་འདི་སྐྱད་ཅེས་སྟོ་དེ་ལ་
བདག་གྲུང་གཞན་ལ་རང་བཞིན་ཡང་གཞན་ནོ་སྟེ་ཤེས་པ་ཐ་དད་པ་མེད་ཀྱང་
རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེས་བྱ་གཅིག་ཐར་པར་བྱས་པ་ན་རང་བཞིན་ཉིད་ཐར་པར་འགྱུར་
ཏེ། ཁོ་ལོ་ཅག་གི་གཞུང་ལས་རང་བཞིན་ནི་སྟོ་གར་མཁན་དང་འབྲས་ལྷོ། རི་ལྟར་སྟོ་
གར་མཁན་གྱིས། སྟོ་གར་གྱིས་སྟོང་གཅིག་གི་དོན་བྱས་ནས་སྟོང་གཞན་དགའ་བར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་སྟོང་གཞན་དག་ཏུ་ཡང་རྒྱ་ཞིང་འགྲོ་བ་དེ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་ཡང་
སྐྱེས་བྱ་གཅིག་ཐར་པར་བྱས་ནས་ཡང་སྐྱེས་བྱ་གཞན་དག་ཐར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
སྐྱེས་བྱ་གཞན་དག་གི་དོན་ལ་འཇུག་ཅིང་འགྲོའོ་ཞེས་འབྱུང་བས་རང་བཞིན་ལ་ཐར་
པ་ཡོད་ཅེས་ཟེར་བའི་ཕྱོགས་སུ་མ་ཁོང་ནས་དབྱེད་པ། ཞེས་སྟོས་སྟོ་དང་རང་བཞིན་
ཐ་དད་ཤེས་པའི་ཆེ་འཁོར་བ་ལས་སྟོས་བར་འདོད་པའི་གངས་ཅན་པས་སྟོ་ལ་ཐར་
པར་འདོད་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གང་ཟག་རེ་རེ་ནས་འཁོར་བ་ལས་སྟོས་བར་
བྱས་པར་འདོད་པའི་གངས་ཅན་པས་རང་བཞིན་ལ་ཐར་པར་འདོད་དོ། །

བཞི་པ་རིག་བྱེད་པའི་ནང་གསེས་རིག་བྱེད་མཐའ་པས་བདག་འདོད་ལྟོས་ནི།
ལྷ་སྟེགས་རིག་བྱེད་མཐའ་པ་སྟེ་རིག་པའི་མཐར་ཕྱིན་པས་ན་རིག་བྱེད་མཐའ་པ་
ཞེས་བརྗོད། ལུགས་འདིས་ནི། ལུན་པ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པ། ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
བདག་ཉིད། དབང་ལྷན་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ། ཀུན་ལ་བྱུང་པ། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་
ལས་འདས་པའི་བྱང་སྟོང་ཆེན་པོ་ཉི་མའི་མདོག་ལྷ་བྱ་ཁ་དོག་དམར་སེར་ཅན། ཆོས་
ལྷ་ལྷན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་བདག་ཡིན་པར་འདོད་དེ། རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས། སྐྱེས་

བྱ་བྱང་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཉི་མའི་མདོག་། བླུན་པ་ལས་གཞན་གྱུར་པ་དེ་རིགས་ན། །ཞེས་
དང་། ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད། དབང་ལྷན་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་དང་། འབྱུང་པོ་ཐམས་ཅད་ཏྲག་ཏུ་འདྲིར་འགྲོ་བའམ་འབྱུང་པོ་ཐམས་ཅད་
ལ་ཏྲག་ཏུ་འདྲིར་འགྲོ་བས་ན་བདག་གོ། །དེ་ཉིད་ནི་ཀུན་ལ་བྲབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཆེན་པོའོ། །དབང་ལྷན་ནི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །འདྲིར་ཉི་མའི་མདོག་དང་གཞན་དུ་གསེར་མདོག་ཅེས་གསུངས་པར་གསེར་
ལྟར་སེར་རྒྱུ་དུ་གོ་རྒྱུ་མིན་པར། ཁ་དོག་སྣ་ཆོགས་པའི་དོན་ཡིན་པར་རྟོག་གི་
འབར་བ་ལས་གསུངས་པས་ལོངས་སྤྱུའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དང་དབུ་སྐྱ་བྱང་བ་
ལྟར་ནག་བཅས་དང་འབྲ་བར་མདོན་ནོ། །

བོད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདིའི་མིང་དོན་ལ། རིག་བྱེད་
ཀུན་གྱི་ཐ་མར་འདི་འབྱུང་བས་ན་རིག་བྱེད་མཐའ་པ་ཞེས་སྒྲ་བཤད་པ་དང་། རིག་
བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་བདག་བྱེད་ཆོས་དགུ་ལྷན་ཞིག་ཁས་ལེན་པས་ན་
རིག་བྱེད་མཐའ་པ་ཞེས་མིང་དོན་བཤད་པ་ནི་མི་འཐད་པར་མདོན་ཏེ། རྟོག་གི་འབར་
བ་ལས། རིག་པའི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི་རིག་བྱེད་མཐའ་པ་སྟེ། ཆགས་པ་མེད་པར་ངེས་
པར་རིག་པའོ། །དེ་སྒྲ་བའི་ངང་རྩོལ་ག་ལ་ཡོད་པའམ་ཆོག་དེ་གང་ལ་ཡོད་པ་ནི་
རིག་བྱེད་ཀྱི་མཐར་སྒྲ་བའོ། །ཞེས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་རིག་པ་མཐར་ཕྱིན་
པའམ་གཏིང་དཔོག་པའི་བྱུང་མཐའ་ཡིན་པས་ན་རིག་བྱེད་མཐའ་པ་ཞེས་འདོད་པར་
གསུངས་པས་བྱུང་མཐའ་གཞན་ལ་ཟུར་བའི་མིང་ཏུ་མདོན་ཏེ། །དེ་ཉིད་ལས། རིག་
བྱེད་མཐའ་པས་སྒྲས་པ་ནི། །འདུས་བྱས་སྟོང་པར་སྒྲ་བ་ཡི། །ཕྱི་རོལ་པ་ལ་བདག་
རིག་དགོན། །བདག་སྤང་ཐར་པ་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་རིག་བྱེད་མཐའ་པ་ལས་གཞན་

པའི་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། འདུས་བྱས་སྟོང་པར་སྤྱོད་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་
གཉིས་ལ་བཅེངས་གྲོལ་གྱི་ཉེན་སྐྱེས་བྱ་གསེར་མདོག་ཅན་གྱི་བདག་ཤེས་པ་མེད་
པས་ཐར་པ་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྟོག་གི་འབར་བ་ལས།
རིག་བྱེད་གྱི་མཐར་ལྟ་བུ་ལས་གཞན་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་བདག་རིག་པ་
ཡང་ཡིན་ཏུ་དགོན། བདག་ལ་སྤང་བའི་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ཞེས་པ་ནས། ལྷན་པ་
ལས་གཞན་སྐྱེས་བྱས་ནི། །ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ཉི་མའི་འོད། །དབང་ལྷན་ཆེན་པོ་
བདག་དེ་ཉིད། །མཁས་པས་ཤེས་ན་འཆི་མེད་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་ཡིན་ཏུ་
གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

དེ་ཡང་གསལ་བར་བཤད་ན། དབང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདུ་བ་སོགས་ཀྱི་
རྒྱ་དབང་ལྷན་ཁོ་ནར་འདོད་ཅིང་སྐྱེས་བྱ་མི་འདོད་ལ། སྐྱེས་བྱ་སྤྱོད་པའི་རིག་བྱེད་པ་
གཞན་གྱིས་སྐྱེས་བྱ་ཁོ་ནར་འདུ་བ་སོགས་ཀྱི་རྒྱར་འདོད་ཅིང་དབང་ལྷན་མི་འདོད་
པས་ལུགས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དབང་ལྷན་དང་སྐྱེས་བྱ་སོ་སོར་འདོད་དོ། །ལུགས་
འདིས་ནི་སྐྱེས་བྱ་གསེར་མདོག་ཅན་དེ་ཉིད་བརྟག་ན་དབང་ལྷན་ཆེན་པོའི་བདག་
ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་ཏེ། དེ་གཉིས་རོ་གཅིག་ལ་མིང་ཐ་དད་ཅམ་དུ་རིག་པའམ་ཤེས་
པ་མཐར་ཐུག་པས་རིག་བྱེད་མཐའ་པ་ཞེས་གྲགས་སོ། །དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆད་ཆེན་
དཀའ་འགྲེལ་ལས། རིག་བྱེད་སྤྱོད་པའི་གཞུང་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་ཉེས་པར་བཤད་པའི་
ཞེས་པ་ནས་འདི་ཅམ་ཞིག་ནི་བྱད་པར་ཡིན་ཏེ། དབང་ལྷན་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་
ལྷན་ལས་ཐ་དད་པ་གཞན་ཡང་བདག་ལ་སོགས་པ་དང་། འདུ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱར་
འདོད་ལ། སྐྱེས་བྱ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། སྐྱེས་བྱ་སྤྱོད་པ་ཁོ་ན་རྒྱར་འདོད་དོ། །ཞེས་
དབང་ལྷན་པ་དང་རིག་བྱེད་པ་དག་གིས་དབང་ལྷན་དང་སྐྱེས་བྱ་གསེར་མདོག་ཅན་

སོ་སོར་འདོད་པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུགས་འདིས་སྐྱེས་བྱ་གསེར་
མདོག་ཅན་གྱི་བདག་དེ་ཉིད་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་དང་། དེའི་ངོ་བོ་ཡིན་
པར་འདོད་དེ། རྟོག་གི་འབར་བ་ལས་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་འདོད་པ་འཆད་པའི་སྐྱབས་
སྟུ། ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའམ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ་ཡང་འདི་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་བདག་འདི་རྟག་པ་ཀྱན་བྱུང་ཏུ་འདོད་
པས་སྐྱེ་ཆུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ནི་དབང་ཕྱུག་གཅིག་བྱ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །

སྐྱེས་བྱ་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་ལ་དབང་ཕྱུག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཆུ་མཆན་ཡང་། རྟོག་
གི་འབར་བ་ལས། གང་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་གཞན་མེད་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་
བརྒྱད་ཀྱིས་ཕྱུག་པས་དབང་ཕྱུག་ཅེས་གདགས་པར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རིག་
བྱེད་མཐའ་སྐྱ་ཞེས་རིག་བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་སྐྱེས་བྱ་གསེར་མདོག་ཅན་གྱི་བདག་
རྟག་པ་ཞིག་འདོད་ཀྱང་། དེའི་ངོ་བོ་མཐར་ཐུག་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་མ་ཤེས་
པའི་དབང་གིས་གྲུབ་མཐའ་འདི་ལ་རིག་པར་བྱེད་པའི་མཐའ་བ་སྟེ་རིག་བྱེད་མཐའ་བ་
ཞིག་བརྗོད་ཅེས་སྐྱ་བ་འདི་ནི་གོང་གི་ཆུ་གཞུང་ཁག་གི་དགོངས་དོན་ཡིན་པས་
ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དུ་མ་ཞིག་ཁེགས་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་པ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ནང་གསེས་གསང་བ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ་ནི། རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་དང་། ངོ་བོ་རྟག་པ་དང་། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བ་
དང་། ཆ་མེད་པའི་གཅིག་བྱ་སྟེ་ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱི་བདག་ཞིག་བཞེད་ཅིང་དེ་ཡང་།
དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས། གསང་བ་སྐྱ་བ་དེ་དག་ནི་སྟོན་ཆགས་ཐམས་
ཅད་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རང་བཞིན། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བ། རྟག་པ།
གཅིག་བྱ་ཁོ་ནའི་བདག་གཅིག་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ལུགས་འདིས་

ས་སོགས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཤེས་རིག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བདག་ཏུག་པ་ཆ་མེད་
གྱི་སྣང་ཆ་ཙམ་ལས་མེད་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ད་ལྟའི་སློལ་འཆར་བའི་དངོས་
པོ་འདི་ཐམས་ཅད་དོན་དུ་ཤེས་རིག་གི་བདག་དེའི་སྣང་ཆ་ཙམ་ལས་མེད་པས་སྦྱུ་མ་
མི་ལམ་བཞིན་དུ་སློལ་བྱུང་བའི་འཆར་སྣང་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྣམ་ཞིག་རྣལ་འབྱོར་
གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་རིག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཆེ། བྱམ་པ་ཆག་པ་ན་བྱམ་ནང་གི་
རྣམ་མཁའ་རྣམ་མཁའ་འདུ་འགྱེ་བ་བཞིན་དུ། སྟོག་ཀྱང་བདག་ཏུག་པ་ཤེས་རིག་གི་
ངོ་བོར་འདུ་བ་དེའི་ཆེ་གྲོལ་བར་འདོད་དོ། །

དེ་དག་ཁྱེད་ཀྱང་ཆོད་ཆེན་ལས། ས་དང་མེ་ཚུལ་སོགས་པར། དེ་ཤེས་
ཏུག་པའི་འཇུག་པ་འདི། །དེ་བདག་ཅན་གྱི་བདག་ཡིན་ཞེས། །གཞན་དག་ཀྱང་ནི་
བརྗོད་པར་བྱེད། །ཅེས་ས་སོགས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཤེས་རིག་གི་སྣང་ཆ་ཙམ་
ལས་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་གཅིག་། དབྱུ་མ་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་ལས། གསང་བ་
པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དག་ནི་བདག་དམ་པ་ནི་གཅིག་སྟེ་ཁོ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་
གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁའ་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བ་བརྗོད་དེ། དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་
པ་གོམས་པས་གཉུག་མ་དང་གཉུག་མ་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་དང་བྲལ་ནས་བྱམ་པ་
ལ་སོགས་པ་ཆག་ན་དེའི་རྣམ་མཁའ་རྣམ་མཁའ་ཆེན་པོར་འདུ་བ་བཞིན་དུ་སྟོག་ཀྱང་
དེར་འདུ་ན་རབ་ཏུ་སྦྱ་བ་དག་གིས་དེ་སྟོག་དང་ཡོན་ཏན་དང་འབྱུང་བ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་དངོས་པོ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམ་པར་བརྟགས་སོ། །འཛིན་ཏེན་འདི་ནི་སྦྱུ་
མའི་རང་བཞིན་ཏེ་གཉིས་སུ་མེད་ཀྱང་མི་ལམ་མིས་པ་བཞིན་དུ་སྣ་ཆོགས་གྱི་ངོ་
བོར་སྣང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་སོ། །

ལྷ་སྟོན་གསུང་པ་འདིས་ས་སོགས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་
དག་ཉིད་དང་། བདག་ནི་སངས་རྒྱས་མ་རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱན་ཏུ་བྱི་མས་རྣམ་
པར་དག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱང་རྟག་ཏུ་འཁོར་བའི་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་
པ་ལས་དང་པོ་མེས་པ་ཅན། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་སོགས་མི་འདོད་ཅིང་། དེའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་བདག་དང་སངས་རྒྱས་ནི་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་དུ་འདོད་ལ། མ་
རིག་པ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ནི་སློབ་བ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་གནད་གྱིས་
དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་དུ་བྲངས་པའི་འདུན་
ཕྱིའི་ཐོག་གསུང་བའི་ལས་བསྟན་པ་ལས། རྣམ་རིག་ཙམ་ནི་རྟག་ཏུ་རྣམ་པར་
དག། འདི་ལྟར་སངས་རྒྱས་རྟག་ཏུ་གྲོལ་བ་ཡིན། །སྤང་དང་དོར་བ་མེད་ཅེས་རབ་
བརྟགས་པ། །ཆངས་པ་ལྷ་ངན་མེད་པར་རྟག་གནས་བྱོས། །ཞེས་གསུངས། ལྷང་
འདི་ནི་ཆངས་པའི་གསུང་དང་རིག་བྱེད་པའི་ལྷང་ཆད་མར་འདོད་པ་བྱུང་མཐའ་ཆེན་
མོར་གསུངས་སོ། །ལྷང་དེའི་དོན་ཡང་དེའི་ཐད་ཀྱི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་
ལས། རྣམ་རིག་ཙམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སྟོས་པར་བྱ་བ་སྟེ། གསང་
བ་སྟེ་བ་དེ་དག་ནི་སྟོན་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རང་བཞིན། ཞེས་
དང་། རྟག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། དེ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་
པའི་བྱིར་རོ། །སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མ་རིག་པའི་གཉིད་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་
རོ། །གྲོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་འཆིང་བ་མེད་པའི་བྱིར་
རོ། །འདི་ཐམས་ཅད་ནི་དོན་དམ་པ་ཡིན་ནོ། །མ་རིག་པ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་
སོགས་པ་སློབ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།
དེ་བཞིན་ལྷགས་འདིས་རང་སྟེ་བྱེ་བྲག་སྟེ་བ་ལྟར་རྟལ་སྟན་ཆ་མེད་དང་དེ་བཅུམས་

པའི་རགས་པ་བཅས་མི་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་ཆེན་དཀའ་འབྱེད་ལ་ལས། ཡན་ལག་
ཅན་དང་རྩལ་སྤྲོ་རབ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུས་ན་ལྷགས་ཀྱིས་ས་ལ་སོགས་
པ་འདི་དག་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སྤང་བའི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ངེས་པར་
བྱེད་དེ། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་ལྷགས་འདི་དང་རྣམ་རིག་པ་གཉིས་དབང་ཤེས་ལ་
སྤང་བའི་གཟུགས་སོགས་ཤེས་པའི་སྤང་ཆ་ཅམ་དུ་འདོད་པ་མཚུངས་ཀྱང་། འདི་
པས་གཟུགས་སོགས་སྤོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འབྲུལ་སྤང་དང་། རྣམ་རིག་པས་བག་
ཆགས་སད་པའི་སྤང་ཆ་ཤེས་པ་དང་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུའང་བརྗོད་མེད་དུ་འདོད་
པའི་སྤང་ནས་བྱུང་བར་འབྱེད་དགོས་པར་སྤང་ངོ། །སྤོའི་སྤང་ཆ་ཅམ་ལ་གཞི་ལམ་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་སྤང་སྟེ། བོད་སྤྲ་མ་རྣམས་ཀྱིས་
སེམས་ཅམ་ལྷགས་ལ་སྤོའི་སྤང་ཆ་ཅམ་ཀྱི་དོན་བརྟགས་ན་ཤེས་པ་རང་ཉིད་ལས་
གཞན་མེད་པ་ལ་མཛད་ནས། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཤེས་པས་བྱབ་པར་འདོད། རྩེ་སྤྲ་མ་
ཡང་སྤྱོད་ཆེ་སྟོད་ལ་ལྷགས་དེ་གཞིར་བཞག་སྟེ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལྷགས་ལའང་
དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཤེས་པས་བྱབ་པ་ཞལ་ཀྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་བཤད་
གསེར་ཕྱོད་ལས། སྤོབ་དཔོན་འདི་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པ་བ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་
པའི་དངོས་པོ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། མཆིམས་འཇམ་དབལ་
དབྱངས་ཀྱང་ཚུལ་འདི་བཞིན་བཞེད་དེ། མཆིམས་མཛོད་ལས། སེམས་ཅམ་པ་རང་
གི་སེམས་སུ་འདོད་པ་ཉིད་ལེགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་སྤྱི་སྟེགས་གཅེར་བུ་བས་བདག་འདོད་ཚུལ་ནི། རྩེ་ཀྱི་ངོ་བོའི་སྤོ་
ནས་རྩེ་སྤྱི་འགོ་བའི་བདག་ཉིད་དང་། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ངོ་བོའི་སྤོ་ནས་ལྷོག་པས་
བདག་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད་དེ། ཚད་ཆེན་ལས། རྒྱལ་དཔོག་པ་བཞིན་རྒྱལ་བ་

པ། །རྩམ་དང་རྣམ་གྲངས་ངོ་བོ་ཡི། །ཚྭ་དང་རྩམ་འགྲོ་བདག་ཉིད་ཅན། །སྐྱེས་བྱ་
ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད་སྤྲ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྩམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི་བདག་སྤྱི་ཅམ་ལ་
བྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་བདེ་སྤྱད་དང་ཆུ་གཞོན་བར་མའི་སྐྱབས་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་
ཡོད་པས་རྩམ་འགྲོ་དང་། རྣམ་གྲངས་གྱི་ངོ་བོ་ནི་བདེ་སྤྱད་སོགས་གནས་སྐྱབས་ཐ་
དད་པའི་སྐྱབས་ལ་བྱེད་ཅིང་། གནས་སྐྱབས་དེ་དང་དེའི་སྐྱབས་གྱི་བདག་ནི་པན་
ཚུན་རྩམ་འགྲོ་དང་བྲལ་བས་ན་ཚྭ་དང་ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཆད་ཆེན་
དགའ་འགྲེལ་ལས། སེམས་པ་ཅན་གནས་སྐྱབས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་དེ་ནི་
རྩམ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་གྲངས་ནི་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བའི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་
སྐྱབས་ཐ་དད་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་རྣམ་གྲངས་ནི་བདེ་བ་སོགས་གནས་སྐྱབས་ཐ་
དད་པའི་སྐྱབས་ལ་བྱེད་པ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །ལུགས་འདིས་
བདག་དང་སློག་དོན་གཅིག་ཏུ་སྤྲ་སྟེ། བྱེད་པར་འཕགས་བསྟོད་ལས། དེ་ནི་སློག་
དང་། འཆོ་བ་དང་། བདག་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བེད་ཏེ། སློག་གམ། སྐྱེ་བའམ།
གསོ་བའམ། གང་ཟག་གམ། སྐྱེས་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

བདག་ནི་སློག་དང་དོན་གཅིག་ལ། སློག་སྐྱེས་བྱའི་ལུས་ཀྱང་ལ་བྱེད་པར་
འདོད་པས་ན་སྐྱེས་བྱའི་བོངས་ཆད་ཀྱང་ལུས་གྱི་ཆད་བཞིན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ།
བྱེད་པར་འཕགས་བསྟོད་ལས། གཅེར་བུ་ལུས་གྱི་ཆད་བཞིན་དུ། སློག་ནི་ཁྱམ་དང་
རྒྱས་པར་སྤྲ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར། ལུས་གྱི་ཆད་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ལུས་ཏེ་གཟུགས་གྱི་ཆད་ཡིན་པས་ན། ལུས་གྱི་ཆད་བཞིན་དུ་སྟེ། དེ་དང་ལྡན་
པའོ། །དེ་སྤྱོད་པ་ལ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ལ། ཆེན་པོ་ལ་ནི་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །སློག་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ལུས་དེ་ནི་དེའི་ཟ་མ་ཏོག་བཞིན

དུ་གནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་སྤྲུལ་སྤྲེགས་པ་དག་བདག་འཛོག་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་བཞིན་དུ་བདག་གི་
བོངས་ཆད་ཀྱང་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། འབྲེལ་བ་ཤད་སྤྲུན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་
ཞུགས་ལས། བདག་དུ་སྤྲུལ་བ་དག་བདག་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཁ་ཅིག་ནི་
བདག་ཅེས་བྱ་བ་ལུས་ཅམ་དུ་རྟོག། ཁ་ཅིག་ནི་མཐེ་བོང་ཅམ་དུ། ཁ་ཅིག་ནི་ནས་
འབྱུ་ཅམ་དུ། ཁ་ཅིག་ནི་ཡུངས་འབྱུ་ཅམ་དུ། ཁ་ཅིག་ནི་སྤྲིའི་ཅེ་མོ་བརྒྱར་གཤགས་
པའི་ཆ་ཅམ་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཡང་སྤང་པོ་ཡིན་ཏེ།
གང་གི་སྤྱིར་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྤང་པོ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེའི་སྤྱིར་
འདིར་ཡང་སྤང་པོ་རྣམས་ཁོ་ན་ལས་བརྒྱལ་ནས་བདག་མེད་པ་ཉིད་དབྱེད་པར་
བྱའོ། །ཞེས་དང་། ལྷ་དཀ་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་དང་
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བའི་མཆན་ཉིད་ཅི་འདྲ་བ་
ངེས་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ནི་བདག་དུ་ལྟ་བ་དང་བདག་མེད་ཅེས་བྱའི་མཆན་ཉིད་མཐེ་བོ་
ཅམ་ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེས་སྤྲའོ། །ཁ་ཅིག་ནི་ཁྲིའི་འབྱུལ་ཅམ་ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེས་
སྤྲའོ། །ཁ་ཅིག་ནི་ཉིལ་གྱི་འབྱུ་ཅམ་ཞིག་ཡོད་དོ། །ཞེས་སྤྲའོ། །ཁ་ཅིག་ནི་བདག་གི་
མཆན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སེམས་ལ་གནས་ཏེ། ཉི་མ་ལྟ་བུར་འབར་ཞིང་གསལ་ལོ་ཞེས་
སྤྲ་སྟེ། དེ་ལྟར་སོ་སོའི་སྤྱི་བོ་དག་བདག་ཅེས་བྱ་བའི་མཆན་ཉིད་མི་ཤེས་པ་ཡང་། ཇི་
ལྟར་སློན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རལ་གྱི་བཟང་པོ་དེ་མི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་དེ་ལྟར་བདག་ཅེས་བྱ་བའི་མཆན་ཉིད་བསྟན་པ་བྱས་པ་སླེན་པ་དག་
གིས་མི་ཤེས་པ་སྣ་ཆོགས་བྱེ་བྲག་བྱེ་སྟེ། བདག་ཅེས་བྱ་བའི་མཆན་ཉིད་དུ་འཛིན་
པ་ནི་རལ་གྱིའི་དབྱིབས་ཅི་འདྲ་བ་ཞེས་ངེས་ན་ར་རུ་འདྲའོ། །ཞེས་སྤྲུལ་བ་དང་

མཚུངས་སོ། །དེ་ལྟར་བྱས་པ་མ་རབས་དག་ནི་རྒྱན་མི་འཆད་པར་ལྟ་བ་བསྐྱེད་དེ།
དེ་ལྟར་ངན་པར་ལྟ་བ་བཅད་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བདག་མེད་པར་
བསྟན་པ་ནི། དཔེར་ན་རྒྱལ་བྱ་དག་སྟོན་པོ་ནམས་ལ་ངའི་མཛོད་ན་དེ་འདྲ་བའི་རལ་
གྱི་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་དང་མཚུངས་སོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་དེང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
བདག་ཅེས་བྱ་བ་བསྟན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།
བདུན་པ་རྒྱུད་འཕེན་གྱིས་བདག་འདོད་མི་འདོད་དབྱུང་པ་ནི། རྒྱུད་འཕེན་
པས་བདག་ཁས་ལེན་ནམ་མི་ལེན་ཅེ་ན། སྤྱིར་རྒྱ་གཞུང་ཁག་ལས་རྒྱུད་འཕེན་གྱིས་
བདག་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་གསུང་ཚུལ་གཉིས་ཀ་བྱུང་སྟེ། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་
ཆོག་གསལ་རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ་ལས། འཛིག་རྟེན་རྒྱུད་འཕེན་པ་དག་གིས། །རི་
ཙམ་དབང་པོའི་སྟོན་ལུལ་བ། །སྤྱེས་བྱུང་དེ་ཙམ་ཉིད་དུ་ཟད། །བཟང་མོ་མང་ཐོས་
གང་སྟེ། །དེ་དག་སྤྱད་ཀྱི་རི་རྩེས་དང་འདྲ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བདག་མེད་
ཅེས་ཀྱང་བསྟན་པར་འགྱུར་ལ། ཞེས་དང་། འགྲེལ་བཤད་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་
ཞུགས་ལས། དེས་ནི་མུ་སྟེགས་བདག་སྟེ་ཁ་ཅིག་གིས་ནི་བདག་ཡོད་པར་བསྟན་
ལ། འཛིག་རྟེན་རྒྱུད་འཕེན་པ་དག་གིས་ནི་བདག་མེད་པར་བསྟན་གྱི། སངས་རྒྱས་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ནི་བདག་དང་བདག་མེད་པ་འགའ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་ཏི་
ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་ལས། གཞན་གང་དག་ནི་ལུས་དང་དབང་པོ་
དང་སྟོང་ཆོགས་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། འདི་ལ་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་ལས་གང་ཉོགས་པར་
འགྱུར་བའི་བདག་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་དེ། ཞེས་པ་ནས་ལུས་དང་དབང་པོ་ལ་
བདག་མེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་བསྟན་པས། དེའི་ཕྱིར། བདག་མེད་ཅེས་ཀྱང་བསྟན་པར་
འགྱུར། ཞེས་བྱ་བར་གསུངས་སོ། །ཞེས་རྒྱུད་འཕེན་གྱིས་བདག་ཁས་ལེན་པ་

གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

ཡང་རྒྱང་འཕེན་གྱིས་བདག་ཁས་ལེན་པའང་གསུངས་ཏེ། ལྷ་ངན་ལས་
འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས། དེ་ལ་ཡང་འཛིན་ཏེན་རྒྱང་འཕེན་པའི་ངན་པར་ལྟ་བ་
བསལ་བའི་ཕྱིར། འཛིན་ཏེན་རྒྱང་འཕེན་པ་དག་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་
པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་པའི་ཆོས་བསྒྲོམས་པས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ལུས་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ངེ་ལྟར་བྱད་མེད་དེས་བྱའི་ཕྱིར་མཁུས་པས་རྩ་མ་བསྐྱས་པ་བཞིན་
དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་དེ་དང་འབྲས་ཏེ། སྟོང་བ་ཉིད་སྒྲོམ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་བདག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཏྲོག་གི་འབར་བ་ལས། འདི་ན་
འགའ་ཞིག་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་གྲུར་པའི་གཟུགས་ཅན་ཏེ། བ་དང་མ་ལས་
གྲུང་བའི་ཆད་ཅིང་ཉམས་པར་གྲུར་བ་དེ་ཙམ་ཉིད་ཡིན་པས། བདག་ནི་ཡང་དག་
པར་ཆད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཡང་གཞན་དག་ནི་གང་གི་ཆེ་བདག་
འདོད་པ་ན་སྟོད་པའི་ལྟའི་ལུས་ཁམ་གྱི་ཟས་གྱིས་འཆོ་བར་གྲུར་ཅིང་། རྣམ་པར་
འཛིན་པར་གྲུར་པའི་ཕྱིར་བདག་ནི་ཡང་དག་པར་ཆད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ཟེར་རོ། །ཞེས་དང་། གཞི་འགྲེལ་ལས། གང་གི་ཕྱིར་སྟོག་བདག་གི་ཆེ་འདི་ཉིད་
འཆོ་འདུག་ཅིང་། སྟོག་དེས་ཕྱིས་འཛིན་ཏུ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་གྱིས་ཆད་ཅིང་ཟད་
པར་འགྱུར་ལ། གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་གྱིས་ཞིག་ཅིང་ཆུད་ཟོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤི་
བའི་འོག་ཏུ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དང་། གཟུགས་ཀྱི་བདག་གཉིས་ཀས་བདག་ཆད་
པར་འགྱུར་ཞིང་མི་འགྱུར་ལ། ཞེས་རྒྱང་འཕེན་གྱིས་འཆི་བའི་ཆེ་བདག་ཆད་པར་ལྟ་
བར་གསུངས་པས་ཆད་རྒྱུའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ནོ། །

འོ་ན་རང་གི་ལུགས་ངེ་ལྟར་སྤྲོ་བ་ཞེ་ན། ཆོག་གསལ་སོགས་ལས་རྒྱང་འཕེན་གྱིས་

བདག་མི་འདོད་པར་བཤད་པ་ནི། ལུ་སྟེགས་པ་གཞན་གྱིས་ཆེ་སྒྲིལ་ཐམས་ཅད་ལ་
མི་འཇིག་པར་འགྲོ་བའི་བདག་རྟག་པར་འདོད་ལ། དེ་འབྲེལ་བདག་མེད་པ་ལ་
དགོངས་པ་མངོན་ཏེ། བདག་མེད་པའི་དཔེ་ལ། སྤང་གིའི་རྗེས་དཔེ་བཞོད་པའི་ཕྱིར།
ཁྲབ་སྟེ། འདི་རྒྱང་འཕེན་ལུགས་ལ་སྟེ་བ་སྒྲིལ་མེད་པའི་དཔེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་
གི་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་སྐབས་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་ཏེ། རབ་བྱེད་བཙུག་བརྒྱུད་པའི་གཞུང་
འདི་བཅེངས་གྲོལ་ཀྱན་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་རང་དབང་བ་དགག་པའི་གཞུང་
ཡིན་པས། རྒྱང་འཕེན་གྱིས་བདག་མེད་པར་འདོད་པའང་སྐབས་དེའི་བདག་ལ་བྱེད་
དགོས་སོ། །

འོ་ན་རྟེན་གཤམ་འབར་བ་སོགས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱང་འཕེན་གྱིས་
བདག་དང་སྟེས་བྱ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དམ་ཞེ་ན། དབྱེད་དགོས་ཏེ། སྤྱིར་གཞི་དེ་
སྟེས་བྱ་ཁས་ལེན་ན་གཞི་དེ་བདག་ཁས་ལེན་པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། ལུ་སྟེགས་རིག་བྱེད་
པས་སྟེས་བྱ་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྟེ་གནས་འཇིག་གསུམ་གྱི་རྒྱུར་ཁས་ལེན་ཡང་བདག་
དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་ལུགས་ལ་བདག་དང་སྟེས་
བྱ་དོན་གཅིག་པས་སྟེས་བྱ་ཆོས་ཅན་གཟུང་བའི་ཆབ་ལ་བདག་ཆོས་ཅན་གཟུང་བ་
ཡང་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། བྱེ་བྲག་པ་ལ་སྟེ་ཆ་མེད་བཀག་པའི་སྐབས་སུ་
རྟེན་འདི་སྤང་བ་ཞེན་འདོད་ཆོས་ཅན་གཟུང་བ་ལ་དོན་སྟེ་ཞེན་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་
གཟུང་ཞེས་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྒྱང་འཕེན་གྱིས་བདག་
འདོད་པར་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་ནང་གྲུབ་མཐའ་སྟོབ་བ་རྣམས་གྱིས་བདག་འདོག་ཚུལ་མི་
འཐུན་པ་དུ་མར་བྱང་བའང་བཅེངས་གྲོལ་ཀྱན་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་བསྐྱབས་པ་
འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་བདག་འདོད་ན་སྟེ་བ་སྒྲིལ་མེད་དགོས་ལ། ཆད་ཆེན་ཅ་

འགྲེལ་སོགས་ལས་སྤྱི་སྟེགས་པས་འདོད་པའི་བདག་དགག་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱང་
འཕེན་གྱིས་འདོད་པའི་བདག་དགག་པ་ཡེ་མི་སྤང་བས་སོ། །ཞེས་དོགས་སྟོང་
མཛད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་དོན་ཆེ་བར་སྤང་སྟེ། ཕྱི་ནང་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་
ཡོད་མེད་ཚད་དགོས་པའི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་ནི། ཆེ་འདིའི་བདེ་སྤྱག་མེད་ས་སྟོང་
མཁན་གྱི་བདག་ཡོད་མེད་ལ་ཚད་བ་མིན་གྱི། འཆི་བའི་རྗེས་སུ་བདེ་སྤྱག་སྟོང་
མཁན་གྱི་བདག་ཡོད་པར་མཐུན་གྲུབ་ཏུ་བྱས་ནས་དེ་ཉིད་ཏྲག་མི་ཏྲག་སོགས་ལ་
ཚད་བ་ཡིན་པས་རྒྱང་འཕེན་འདིའི་གལ་དུ་རྒྱད་དོན་མེད་དོ། །དེས་ན་སྐབས་འདིའི་
བདག་ནི་རྒྱང་འཕེན་གྱིས་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་སྟོལ། །

གཉིས་པ་རང་སྟེ་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་འཛོག་ཚུལ་ལ་གཉིས།
དེ་དག་གི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ་དང་། བདག་འཛོག་ཚུལ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། དངོས་དང་། དོགས་གཅོད་དོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། རྩེ་བྲག་སྤྱི་བའི་གྲུབ་མཐའ་
བྱང་ཚུལ་དང་། མདོ་སྟེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ་དང་། སེམས་ཅམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་
བྱང་ཚུལ་དང་། དབྱུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་རང་སྟེ་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་བཞི་ལས་རྩེ་བྲག་སྤྱི་བ་དང་། མདོ་སྟེ་པ་དང་། སེམས་
ཅམ་པ་དང་གསུམ་ནི། འཆང་རྒྱ་བ་ལ་རིང་བའི་སྐལ་པ་ཅན་དང་། དབྱུ་མ་པ་ཉི་བའི་
སྐལ་པ་ཅན་ཡིན་པར་གཟིགས་ནས་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་གྲུབ་
མཐའ་བཞི་གསུངས་པར་བཤད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་ངི་མེད་འོད་ལས། དེ་རྣམས་ལས་
རྩེ་བྲག་ཏུ་སྤྱི་བ་ནི་སྤྱི་བའི་ཆལས་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་
བསྟན་བཅོས་སོ། །མདོ་སྟེ་པ་ནི་དོན་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་
སོ། །རྣལ་འབྱོར་སྟོང་པ་པ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཅམ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་

བསྟན་བཅོས་སོ། །དབུ་མ་བ་ནི་དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཏེ། རིང་བའི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་ཉེ་བའི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་
སེམས་ཀྱི་སྤྱིར་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པའི་དབང་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྲ་བའི་བྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ་ནི། རོག་མར་བྱེ་བྲག་སྦྲ་བ་
རྣམས་ནི་ཐུ་སྟེགས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཐུ་སྟེགས་སྦྲ་སྦྲ་བ་པོ་ཆངས་པ་ལ་
སོགས་པའི་ལྷ་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་དང་། འབྱུང་པོ་ཡི་དྲགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་བརྟེན་པ་
རྣམས་དང་། དབང་ལྷག་སྦྲ་བ་པོ་དབང་ལྷག་པ་རྣམས་དང་། བདག་སྦྲ་བ་པོ་བྱེ་བྲག་
པ་དང་རིག་པ་ཅན་པ་རྣམས་དང་། རིགས་བཟང་ངན་གྱི་བྱང་པར་སྦྲ་བ་པོ་རྣམས་
དང་། ལྷ་ལྷོ་ལྷ་མིན་གྱི་ཆོས་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་དང་། བི་མི་མིསྦྲ་བྱེད་པ་པོར་སྦྲ་བ་
རྣམས་དང་། སྟོག་ཏུག་པར་སྦྲ་བ་རྣམས་དང་། བྲམ་ཟེའི་རིགས་ལ་བཟང་པོར་སྦྲ་བ་
དང་བྲལ་བ་རྣམས་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ངི་མེད་འོད་ལས། འདིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་
རོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་ཐུ་སྟེགས་པ་ལྷ་དང་འབྱུང་པོ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་ཆོས་ལ་
དགའ་བ་ཞེས་པ་ནས་དེའི་སྤྱིར་བརྟུས་ཏེ་བྱང་བའི་གང་ཟག་ཡོད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་
གསུངས། འདི་རྣམས་ཀྱི་བྲུབ་མཐའ་ནི། རུལ་སྤ་རབ་ཆོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་
ལུས་འདིའི་ནང་དུ་ལུས་གཞན་ལ་འཇུག་པ་པོའི་གང་ཟག་ཅིག་མེད་ན། སྦྱེ་བ་འདི་
ཆད་ནས་སྦྱེ་བ་གཞན་ལེན་པ་མི་སྤིང་བས་སྦྱེ་བ་ལེན་མཁན་རྟུས་ཏེ་འབྱུང་བའི་གང་
ཟག་སྦྱེ་བའི་ཆུལ་ཅན་ཞིག་ཡོད་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡིས་ལམ་སྦྱབ་པས་མཐོ་རིས་
ལྷའི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་ནི་ཐུ་ངན་ལས་འདས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་
པའི་ཐུ་ངན་ལས་འདས་པའི་འབྲས་བྱ་མེད་པར་འདོད། འདི་རྣམས་ཀྱིས་ཚུལ་དེ་

བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་འབྲི་བའི་ཆེ་དེ་དག་གི་བསམ་པ་བཞིན་དུ་ལན་མཛད་པའི་མདོ་
ནི། ཁུར་ཁུར་བའི་མདོ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་རི་ལྟར་གསུངས་པ་ནི། ཁུར་
ཁུར་བའི་གང་ཟག་ཡོད་དེ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པར་བདག་གིས་མི་སྤྲོད། །ཞེས་
གསུངས། ཁུར་མདོ་འདི་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ན། མི་ལམ་གྱི་གནས་
སྐབས་སུ་ལུས་ཀྱིས་ཁུར་ཁུར་བ་ནི་སད་པ་ན་མི་སྤང་བས་རྟག་པར་བཟོད་མི་རུས་
པ་དང་། སད་པའི་དུས་ན་མི་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་ལུས་དེ་འདྲ་མེད་པས་མི་རྟག་པར་
ཡང་བཟོད་པར་མི་རུས་པའི་དོན་ཡིན། གསུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲུགས་པ་དེ་
དག་གིས་སྐྱོའི་ཆོས་སྤངས་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་བྱེད་པ་དག་
ལས་ཉན་ཐོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བ་རྣམས་བྱུང་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་རྗེ་བཙུན་པས་
མདོ་འདི་རང་སྡེ་དང་གཞན་སྡེ་འགའ་ཞིག་ནང་པའི་བསྟན་པ་ལ་གཞུག་ཕྱིར་
གསུངས་པར་བཤད་དོ་ཞེས་པའི་གཞན་སྡེ་ནི་འདི་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་འགྲེལ་
ཆེན་ཅི་མེད་འོད་ལས། དེས་བསྐྱབས་པས་མཐོ་རིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྤྲོ་བ་ལས་
འདས་པའི་འབྲས་བུར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་འདིས་
སྐྱོའི་ཆོས་སྤངས་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བ་རྣམས་བྱུང་བར་གྱུར་
ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱུང་ཚུལ་ནི། དེ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་
བསམ་པར། རྣམ་མཁའ་བྱ་གཞི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་དང་བཅས་པ་བཙུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་
དང་། རྒྱ་བ་མེད་པ་སྣོད་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་ཡང་། རུལ་སྐྱེན་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་
དགོས་ཤིང་། དེ་མེད་ན་འཛིན་རྟེན་གསུམ་མེད་པར་འགྱུར་བས་བརྟེན་གཤེའི་
དངོས་པོ་འཛིན་པའི་གཞི་མེད་ལ། དེ་མེད་ན་བདེ་འགོ་དང་ངན་འགོ་མེད་པར་

འགྱུར་བས་འཁོར་བ་འཛོག་མི་རུས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཉམས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། མཆོག་གི་མྱང་འདས་ཀྱང་མེད་
པར་འགྱུར་ལ། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྐུ་གདུང་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་ཡང་མེད་པར་
འགྱུར་བས་ཆ་མེད་ཡ་ག་བའི་རྩལ་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་གྲུབ་པར་འདོད་
དོ། །དེའི་ཆུལ་བཙུག་ལྷན་འདས་ལ་འདྲི་བའི་དུས་སུ་དེ་ཉམས་ཀྱི་བསམ་པ་མཁྱེན་
ནས་གདུལ་བྱ་དེ་དག་གི་དོར། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཆོག་པ་བའི་
བདག་ཉིད། སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆོན་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་ལྷན་པ་སྤྲིད་པ་ཐ་མའི་
ལུས་ཡོད་དེ། རྩལ་སྤྲན་འདུས་པའི་ལུས་ཡོད་པ། གང་གི་དྲིན་གྱིས་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དང་མཆོག་གི་མྱང་འདས་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་
བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེའི་ཆེ་མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཡོད་པར་ཐོས་ནས། ལུ་
སྟེགས་པ་དེ་དག་གིས་རིགས་དང་སྐྱར་དང་དབང་ལྷན་དང་བྱེད་པ་པོར་སྤྲ་བ་སྤངས་
ནས། སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་བྱེད་པ་དག་ལས་མདོ་སྟེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་
བྱང་བར་གསུངས་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ངི་མེད་འོད་ལས། དོན་དུ་སྤྲ་བ་པོ་འདི་ཉམས་ཀྱི་
བསམ་པ་ནི་ཞེས་པ་ནས་དེ་ལྟར་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཆོག་པ་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་
མཐུ་ཐོས་ནས་རིགས་སུ་སྤྲ་བ་དང་སྐྱར་སྤྲ་བ་དང་དབང་ལྷན་ཏུ་སྤྲ་བ་དང་བྱེད་པ་
པོར་སྤྲ་བ་སྤངས་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་མདོ་སྟེ་པ་ཉམས་བྱང་བར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་
གསུངས། མདོ་སྟེ་པ་འདི་ལ། སྟོབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་ཡེ་ཤེས་སྟོང་པོ་ཀུན་
ལས་བརྟུས་པའི་བཞུགས་ལས། འདི་ནི་དགེ་བའི་ཅ་བ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
བསྟོན་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལྷང་དང་ལྷན་པ་དང་། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པའི་

ཕྱིར་འདི་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་སེམས་ཅམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ་ནི། རྣམ་ཤེས་ཅམ་དུ་སྤྲོ་བའི་སྤྱུ་སྟེགས་པ་འགའ་ཞིག་གི་བསམ་པ་ནི་ཁམས་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་ནི་སེམས་ཅམ་མོ། ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཕྱོགས་དྲུག་གི་རྩལ་གྱིས་དབྱས་རྩལ་གཅིག་ལ་སྦྱར་ན། དབྱས་རྩལ་ཆོས་ཅན། རྩལ་སྤྲ་རབ་ཆ་མེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་དྲུག་གི་ཆ་དྲུག་གི་ཆ་ཤས་ཅན་གྱི་ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པོ་དག་གོ་ས་གཅིག་ནས་སྦྱོར་ན། བོད་བྱ་རི་རབ་སོགས་ཆོས་ཅན། རྩལ་སྤན་ཅམ་གྱི་ཆར་འབྱུང་བར་ཐལ། དེའི་ཆ་ལ་རྩལ་གཅིག་གི་གོ་ས་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྩལ་སྤན་མེད་པས་དེས་བརྒྱམས་པའི་རགས་པ་ཡང་མེད་ལ་དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་དོན་མེད་དོ། །འོ་ན་ཕྱི་དོན་དུ་སྤྲོ་བ་འགལ་སྟམ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། རི་ལྟར་མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་སྤྲོ་བའི་ཡུལ་རྣམས་ལ་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་རྣམས་མེད་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྲོ་བ་ཅམ་གྱི་དོན་གྱིས་བདེ་སྤྱུག་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པར་བཞིན་དུ། སད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་སྤྲོ་བ་འབྱུང་བར་འབྱུང་ཏེ། དཔེར་ན། རབ་རིབ་ཀྱི་བྱ་མས་ཉེ་བར་བཅོམ་པའི་མིག་གིས་སྤྲ་ཤད་འཛིན་པ་དང་། མཁྱིས་ནད་རྒྱས་པས་དུང་དཀར་གསེར་གྱི་དུང་དུ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །སྟམ་དུ་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འབྲི་བའི་དུས་སུ་དེ་དག་གི་བསམ་པ་བཞིན་དུ། ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཅམ་སྟེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གཞན་འཁོར་བ་མེད་དོ། །འཛིན་ཉེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགགས་པ་ལས་སྲིད་པའི་ས་བོན་འགགས་པ་ཉིད་དེ། དེའི་ཕྱིར་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པའོ། །ཤེས་པོ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་ནི་འཁོར་བའི་བདེ་བ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་འབྱུང་སྟེ། ཤེས་པོ་ལས་ནི་མ་ཡིན་

ནོ། །བདེ་བ་དང་སྤྱད་བསྐྱེད་ཐུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་བ་སྟེ། དེ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སྤྱད་ན་ལས་འདས་པའི་ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་
གསུང་ཐོས་ནས་བྱེད་པ་པོ་དང་བདག་ཏུ་སྦྱ་བ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་
པའི་ཆོས་ལ་སྦྱབས་བསྟེན་པ་རྣམས་ལས་སེམས་ཅན་གྱུ་མཐའ་བྱང་བར་
གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྦྱ་བ་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་ནི་
ཞེས་པ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་ཐོས་ནས་བྱེད་པ་པོ་དང་བདག་ཏུ་སྦྱ་བ་
ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ་སངས་རྒྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོར་བ་པ་རྣམས་བྱང་བར་གྱུར་
ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ་ལ་གཉིས། ལྷ་སྟེགས་པ་ལས་དབང་
པོ་རྣེ་བ་འགའ་ཞིག་དང་། བྱེ་མདོ་སེམས་གསུམ་འགའ་ཞིག་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་
ཞུགས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་སྟེགས་པ་དེ་དག་ལས་དབང་པོ་རྣེ་བ་འགའ་ཞིག་
ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཆོས་སྣ་ཆོག་གས་
བསྟན་པ་དེ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མགྱིན་ཁྱེ་པོ་སོ་མཚུ་ལས་སྦྱེས་པ་ཉི་ཆེ་
བའི་སྦྱ་ཡིས་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཉི་ཆེ་བའི་དག་གིས་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པའི་
དབང་གིས་ཆོས་སྟོན་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁོར་བ་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་
སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྦྱེ་བ་སྤྱ་མ་གཞན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྦྱབས་ཀྱིས་མི་ལམ་དུ་
དོན་ལ་མ་སྦྱེས་པ་སྦྱེ་བ་མེད་པའི་ལུས་སྣང་བ་བཞིན་དུ། སེམས་དག་པ་ལ་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱི་སྦྱའི་སྣང་བ་དང་གསུང་གི་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །རི་ལྟར་མི་ལམ་དུ་
སྦྱོབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་སྦྱོར་པའི་མཁན་པོ་མཐོང་ནས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་དོན་འདི་བར་
བྱེད་ཅིང་། མཁན་པོས་ཀྱང་སྦྱོབ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཐེ་ཆོམ་བར་མཇེད་ཀྱང་མི་ལམ་དེ་ན་

མཁན་པོ་མེད་དེ། དེས་ན་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མཁན་པོ་
སྤང་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་མཐོང་བ་དང་གསུང་གིས་ཆོས་སྟོན་པ་
སོགས་ནི་སེམས་ཅན་བསོད་ནམས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྤང་བ་ཅམ་
སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ལྟ་སྟེ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་འགག་པ་ཡང་མ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་སྤྱིའི་ལྟ་བ་སོགས་དོར་ཏེ་སངས་
རྒྱས་པའི་ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་བྱེད་པ་ལས་དབུ་མ་པ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་མཚན་དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་བྱེ་བྲག་དུ་སྐྱེ་བ་རྣམས་ལ་གང་ཟག་མི་རྟག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་།
མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ལ་ས་ལ་སོགས་པའི་ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། སེམས་ཅམ་
པ་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། དབུ་མ་པ་རྣམས་ལ་མི་
ལམ་ལྟ་བུའི་སྟོང་གཟུགས་ལས་ཐིག་ལེ་འགྱུར་བ་མེད་ཅིང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་སྒྲོམ་པ་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ལྟ་བ་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པ་
དང་། དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་བསྟན་པའོ། །དེ་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་
དུ་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱད་རྣམས་ལས། སྐྱེ་འཕྱུལ་ཆེན་མོ་དག་ཆེན་མོ། །འབྱུང་དང་
སྤྱད་པར་བྱེད་པ་མོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པའི་དབང་གིས་
ཞེས་པ་ནས་དོན་དུ་སྐྱེ་བ་རྣམས་ལ་ས་ལ་སོགས་པའི་ཟད་པར་བསྒྲོམ་པ་དང་རྣམ་
པར་ཤེས་པར་སྐྱེ་བ་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་དབུ་མ་པ་
རྣམས་ལ་མི་ལམ་ལྟ་བུར་འགྱུར་བ་མེད་ཅིང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྒྲོམ་པ་
སྟེ་དེ་ལྟར་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པ་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། བྱེ་མདོ་སེམས་གསུམ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་བྱུང་བ་དེ་དག་ལས་
འགའ་རེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དབུ་མའི་ལྟ་བར་བསྟན་པ་ཐོས་ནས་དབུ་མའི་

གྲུབ་མཐར་ཁྱལ་ས་པའང་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ལ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཚོས་བསྟན་པ་ཐོས་ཏེ་འདིར་གང་ཟག་ཏུ་
འཛིན་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ནས་འགའ་ཞིག་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ཏོ། །ཞེས་དང་། སྤྲུང་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་འཛིག་
རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཚོས་བསྟན་པ་ཐོས་ནས་དོན་གྱི་འཛིན་པ་དེ་ཉིད་སྤངས་ཏེ་
འགའ་ཞིག་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་བྱུང་བར་
གྱུར་ཏོ། །ཞེས་དང་། སྤྲུང་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ཚོས་བསྟན་པ་ཐོས་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྤྲོ་བ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ་
འགའ་ཞིག་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་བྱུང་བར་
གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུང་འདི་ནི་ད་ལྟའི་དུས་འདི་འབྲ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་གཤམ་
ཆེ་བར་མཐོང་སྟེ། རང་སྡེ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞི་རྩ་ལྟ་སྟེགས་པ་ལ་སྤྲུང་
ཡོད་སོར་གཞག་གི་སྟེང་དུ་ནང་ཚོས་ཀྱི་བསྟན་པར་བཏབ་པ་ཅིག་ཡིན་པར་ཤེས་
ཀུས་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་ཆེ་ནང་པའི་གཞུང་ལས་འཛིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་འབྲ་བ་
ཐ་དད་པ་དུ་མ་བྱུང་བ་དག་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་གསུངས་པར་ཤེས་ལ། དེ་
ཡང་ད་ལྟའི་ཡིག་ཆ་ཁ་ཅིག་གི་འདོད་པ་ལྟར་གདུལ་བྱའི་ལས་སྤང་ལ་བྱེད་རྒྱ་མིན་
པར་གྲུབ་མཐའི་འདོད་རྩལ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་རྩ་བར་ལྟ་སྟེགས་པས་སྤྲོ་
བཏགས་ཅིམ་ལ་ཐུག་པས། རང་སྡེ་འོག་མས་སྤྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བདེན་དོན་དུ་
བསྐྱབས་པ་དང་ལྷ་རྩལ་གྱི་དཔེ་ལ་སྤྲོ་བོ་ཅི་ཡང་མ་མཐོང་ངོ་། །

གཉིས་པ་དོགས་གཅོད་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་དགོད་པ་དང་། རང་གི་
ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། རང་སྡེ་གྲུབ་མཐའ་བཞི་བྱུང་བའི་རིམ་པ་ལ་ལྷང་སྤྲོ་སོགས་

མཁས་པ་དུ་མ་ན་རེ། ལྷ་ཐོགས་གཉིས་མ་ཐེབས་པའི་གོང་ནས་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཐ་
སྟོན་ཡོད་དེ། གྱི་རྩོམ་རྒྱུད་འབྲུམ་ཀ་པ་ལས། དང་པོར་གསོ་སྦྱོར་སྦྱིན་པར་བྱ། །དེ་
རྗེས་བསྐྱབ་པའི་གནས་བཙུ་སྦྱིན། །དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྦྱ་བ་བསྟན། །མདོ་སྡེ་པ་ཡང་དེ་
བཞིན་ནོ། །དེ་ནས་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོར་བ་ཉིད། །དེ་ཡི་རྗེས་སུ་དབུ་མ་བསྟན། །སྒྲགས་
ཀྱི་རིམ་པ་ཀུན་ཞེས་ནས། །དེ་རྗེས་ཀྱི་ཡི་རྩོམ་བཅུ་མས། །ཞེས་གསུངས། དེ་
བཞིན་མཁའ་འགོ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱུད་དང་། དགེས་རྟོག་ཀྱི་རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་དང་།
དུས་འཁོར་ཀྱི་རྒྱུད། རྩོམ་ཨ་ར་ལའི་རྒྱུད་སོགས་ལས་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཐ་སྟོན་
གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་འདོད། འོ་ན་ལྷ་ཐོགས་གཉིས་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྩེ་
སྒོལ་འབྱེད་རི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བྲིས་པའི་ལན་ལ། དབུ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་
ཡོད་ཉམས་པ་ལ་ལྷ་ཐོགས་གཉིས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་བསྐྱེད་པས་ཤིང་
རྩེ་སྒོལ་འབྱེད་འཛིན་པ་ཡིན་ཞེས་སྒྲོགས་ལ་བ་འགའ་ཞིག་གིས་བཞེད་དོ། །

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ལྷ་གྲུབ་སྤྱོགས་རེ་བ་རེ་ནི་
སྦྱོན་པ་ཞལ་བཞུགས་སྐྱབས་ནས་ཡོད་པར་གོང་དུ་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་བྱང་ཚུལ་
བཤད་པས་གྲུབ་ ལ། གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཐ་སྟོན་ནི་སྦྱོན་པ་འདས་རྗེས་སུ་བྱང་བ་
མཁས་པ་དུ་མས་བཞེད་པ་བཞིན་རང་གིས་ཀྱང་འདོད་དེ། མཁས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་
མཐེན་པས་སྦྱོང་བུན་སྐྱལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ལས། དེ་ཡང་སྡེ་པ་བཙེ་བརྒྱུད་དུ་གྲེས་
པའི་རྗེས་ནས། བྱེ་བྲག་སྦྱ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་སྡེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
སྡེ་སྦྱོང་ཅམ་ཞིག་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པས་ཉན་ཐོས་པ་ཞེས་ཐ་སྟོན་བྲས་པ་དག་ཐེག་
ཆེན་བཀར་མི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། ཞེས་དེའི་གོང་དུ་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ཀའི་ཐ་སྟོན་མེད་
པར་གསུངས། རྗེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེད་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། འོ་ན་ཐོགས་མེད་

གིས་སྒོལ་བཏོད་པའི་སྔོན་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལྷ་བ་དེ་རི་འབྲུལ་གྱི་གནས་ཤིང་། སྔོན་
དུ་དབུ་མ་ཉིད། རོགས་མེད་གྱི་སྔོན་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རྟག་ཆད་གྱི་
མཐའ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བཀའ་དགོངས་པར་འབྲེལ་བ་དབུ་
མའི་ཚུལ་ལས་གཞན་མེད་དེ། ཞེས་རོགས་མེད་ཤིང་རྟེན་སྒོལ་མ་འབྱེད་པའི་སྔོན་དུ་
ཐེག་བ་ཆེན་པོའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་ལ་དབུ་མ་བ་ལས་གཞན་མེད་པར་གསུངས།

ཀུན་བདུས་འབྲེལ་བ་ལས། གྲེ་བྲག་བཤད་བ་ཆེན་པོའི་ལུང་དང་མཐུན་པར་
སྤྲོ་བས་ན་དེ་དག་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྲལ། །ཞེས་དང་། སྤྲོ་བ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོའི་
ཡེ་ཤེས་སྣང་པོ་ཀུན་བདུས་བཤད་སྤྲོ་བ་ལས། ལུ་བ་སྤྲོགས་ཁ་ཆེད་ཡུལ་ན་གནས་
པའི་གྲེ་བྲག་དུ་སྤྲོ་བའི་གཞུང་དུ་བཤད་དེ། འདི་དག་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་
རྒྱུ་ཁས་ལེན་ཅིང་དུས་གསུམ་དག་རྩལ་གྱི་གྲེ་བྲག་དུ་སྤྲོ་བའམ། གྲེ་བྲག་དུ་བཤད་
བ་ཆེན་པོའི་གཞུང་དང་མཐུན་པར་སྤྲོ་བས་ན་དེ་དག་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྲལ། །ཞེས་གྲེ་
བྲག་བཤད་བ་ཆེན་པོ་བཅའ་སྡེ་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་བ་གྲུང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར།
ཁྲུ་མེ། བསྟན་བཅོས་འདི་སྔོན་པ་འདས་རྡེ་སྤྲོ་བ་གྲུང་བ་མཁས་པ་རྣམས་མཐུན་
པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་པ་ཡང་འདི་དང་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་བར་འདོད་དེ། གྲེ་བྲག་སྤྲོ་
བས་གྲེ་བྲག་བཤད་བ་ཆེན་པོར་གཙོ་བོར་བཟུང་ཞིང་དེ་ཡང་མདོ་ཡིན་པར་སྤྲོ་ལ།
མདོ་སྡེ་པས་དེ་གྲེ་སྤྲོ་སོ་སོ་སྤྲོ་བོ་དག་གིས་བཅའ་སྡེ་པའི་བསྟན་བཅོས་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་བས་
ནས་རང་ཉིད་གཙོ་བོ་མདོ་སྡེ་པ་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པའི་ནང་བ་སྡེ་ཆེན་ཞིག་བྱུང་བ་
ལ་མདོ་སྡེ་པ་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེས་ན་རང་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་མཐའ་འཆའ་བ་ན་ཁྲུངས་
གཏུགས་སའི་གཞུང་གི་ཁྲུང་པར་ལས་གྲེ་བྲག་སྤྲོ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་ཞེས་ཐ་སྐད་བྱུང་
བ་ཡིན་པས་འདི་གཉིས་ལ་ཤིང་རྟེན་སྒོལ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་འདི་ཉིད་

ཡིན་ཞེས་སྤྲོད། །

འོན་ཀྱང་དངས་པའི་རྒྱུད་སྡེ་རྣམས་ལས་དེ་དག་གི་ཐ་སྙད་གསུངས་པ་རི་
ལྟར་དངས་ཤེ་ན། སྤྱིར་རྒྱུད་སྡེ་སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་པལ་ཆེ་བ་སྐྱ་སྐྱབ་
ཡབ་སྐས་ཀྱི་སྐྱ་དུས་སུ་མི་ཡུལ་དུ་དར་རྒྱས་བྱུང་བ་ལས་ཡོངས་གྲགས་ཚུལ་དུ་
མེད་ལ། དེའི་དབང་གིས་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ལྡོག་པ་ནས་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་བཀར་མི་
འདོད་ཅིང་སྐྱར་བ་བཏབ་པའི་གནད་ཀྱང་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེས་པའི་དོན་དུ་ནི་སྟོན་པ་
ཞབས་བཞུགས་དུས་ནས་གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་འོར་རྒྱུད་སྡེ་རྣམས་གསུངས་
ཟིན་ཅིང་། གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་བཞེད་མཆོམས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱང་གསུངས་ཟིན་
པ་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དེ་མེད་འོད་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་དང་། དགོངས་འགྲེལ་
དངོས་བསྟན་གྱི་ཆོས་འཁོར་རིམ་བཤུམ་གསུངས་པས་ཀྱང་གྲུབ་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་
དག་ཡོངས་གྲགས་ཚུལ་དུ་མ་གསུངས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་དག་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བཀར་ཁས་མི་ལེན་པས་གྲུབ་ཅིང་། ཀུན་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དེས་ན་
མདོ་སྡེའི་རྒྱན་སྦྱོད་འཇུག་དབྱེ་མ་སྟོང་པོ་སོགས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བཀར་བསྐྱབ་
པར་འབྱུང་བ་ཡང་། འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་དུ་དར་
བར་བྱས་པའི་ཆེ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མའི་པཎྜི་ཏ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་གོང་དུ་
ཐེག་ཆེན་མ་ཐོས་པ་དང་། རང་གིས་ཆད་མ་ཁས་སྤངས་པའི་སྡེ་སྦྱོད་ཅི་རིགས་པ་
དང་མི་མཐུན་པར་འདུག་པ་རྒྱ་མཆོན་དུ་བྱས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བཀར་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་སྐྱར་བ་བྱུང་བའི་ཆེ་དེ་དག་གི་ལོག་ཏྟག་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་མཛད་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་སྤྱིར་གྲུབ་མཐའ་བཞི་དོན་ལ་གསུངས་ཟིན་པ་དེ་ལ་
ཕྱིས་སུ་དེ་དག་གི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་སྐྱར་ཏེ་བཀར་བསྐྱབ་མཛད་པ་ཡིན་པས་ལུང་སྤྱོད་

ཕྱི་འགལ་བའི་གནས་མེད་དོ། །སྟོན་པའི་མཛད་ཆེན་བསྟན་པའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་སུ་
གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཐ་སྟད་ཆེག་གཅིག་ཀྱང་མེད་ ལ། ཡོངས་གྲགས་མདོ་སྡེ་རྣམས་
སུའང་རིགས་ཀྱི་བྱ་དང་བྱ་མོ་དང་། གནས་བརྟན་ལྟ་བུར་ཐ་སྟད་བྱས་པ་ལས་བྱེ་
མདོ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྟད་ཡིག་རྟོག་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་བས་ཀྱང་དཔང་པོ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་
ཐུབ། མདོར་ན་མདོ་སྡེ་རྣམས་སུ་མ་འོངས་འབྱུང་འབྱུར་ལ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་
པའང་མང་བས། སྟོན་པ་ཞབས་བཞུགས་སྐབས་ནས་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཐ་སྟད་ཡོད་
དེ། རྒྱུད་སྡེ་ལས་དེ་དག་གི་ཐ་སྟད་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བསྐྱབ་བྱ་ལས་བྱུང་བ་བསྐྱབ་
དགའ་བ་འདི་དག་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་ཐབས་མེད་དོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ།
བྱེ་མདོ་དུས་མཉམ་པར་མི་འཐད་དེ། སྟོབ་དཔོན་འཇམ་དབལ་གྲགས་པས་རྟོ་རྩེ་
ཐེག་པའི་རྩ་བའི་ལྷུང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། དང་པོའི་བྱེ་བྲག་སྐྱབ་སྟེ། །ཞེས་
བྱ་བ་ནས། ཀུན་གྱི་ཐ་མར་ཐེག་པའི་མཆོག་ །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ།
དེས་སྟོན་པས་གྲུབ་མཐའ་བཞི་གསུང་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་བསྟན་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་བདག་འདོག་ཚུལ་དངོས་ལ་དུག །ཕྱང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། ཕྱང་པོ་
དང་པོ་པོ་གཅིག་ཐ་དད་སོགས་བརྟོན་མེད་ཀྱི་བདག་འདོད་པ་དང་། ཕྱང་པོའི་རྒྱན་
བདག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། ཕྱང་པོའི་ཆོགས་པ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། རང་རིག་
བདག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། ཕྱང་པོ་ལ་པར་བཏགས་ཅམ་གྱི་བདག་འདོད་པ་དང་དུག་
ལས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། ཕྱང་པོ་ལྷ་ཆར་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། ཕྱང་པོ་ལྷ་
ལས་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འདོད་པའོ། །

དང་པོ་ཕྱང་པོ་ལྷ་ཆར་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ནི། མང་བཀྱར་བའི་ནང་ཆོན་ས་
སྟོག་རི་བས་ཕྱང་པོ་ལྷ་ཆར་བདག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། དེའི་ཚུལ་ཡང་མདོ་ལས་འདིག་

ལྟའི་དམིགས་པ་སྤང་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་ལྟར་བདག་ཏུ་བཞེད་པར་
གསུངས་ཏེ། འཇུག་པར། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་ཏུ་སྤང་པོ་ནི། །ལྡ་ཆར་ཡང་
འདོད། ཅེས་དང་། དེའི་ཐད་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས། ཁ་ཅིག་དག་ནི། གཟུགས་
དང་ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྤང་པོ་ལྡ་
ཆར་ཡང་འཛིན་ཆོག་པ་ལ་ལྟ་བུའི་དམིགས་པར་འདོད་ཅིང་། བདག་ཏུ་མཛོན་པར་
ཞེན་པ་འདི་ཡང་དེ་ལ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྣང་། རི་སྐད་དུ། བཙུན་ལྟར་འདས་ཀྱིས་དག་
སྤོང་དག་ཞེས་སོགས་བྲངས་པ་དང་། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། མང་བཀྱར་བ་
ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་ཏུ་སྟེ་དམིགས་པ་ནི། རང་གི་སྤང་པོ་ལྡ་ཆར་ཡང་འདོད་
ཅིང་། ཞེས་པ་ནས་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ལྡ་ལ་ལྟའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་སྤང་པོ་ལྟར་ཁས་སྐྱབས་སོ། །ཞེས་དང་། དཀའ་འགྲེལ་
བསྟན་པའི་སྟོན་མེ་ལས། མང་བཀྱར་བ་ལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་ནས། ས་སྟོག་རི་
པས། སྤང་པོ་ལྡ་ཆར་གང་ཟག་ཏུ་འདོད། ཅེས་གསུངས་སོ། །མདོ་ནི། ཤེས་རབ་
སྟོན་མར་བྲངས་པ་ལས། འདི་ལྟར་བཙུན་ལྟར་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་། དག་སྟོང་ངམ་
བམ་ཟེ་གང་དག་བདག་ཏུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བུ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཉེ་བར་
ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྡ་པོ་འདི་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་
འདི་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །དཀའ་འགྲེལ་བསྟན་པའི་སྟོན་མེ་ལས་མང་བཀྱར་བ་
ལ་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་རྩ་བ་སྟེ་བཞི་ལས་ཀྱིས་པའི་དབང་ཏུ་མཛད་ཅིང་། སྤྱིར་
མང་བཀྱར་བ་གསུམ་དུ་མ་འདུས་ཏེ་དེ་ལ་མང་བཀྱར་སྟེ་ལྡ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དག་
ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ལས། མང་པོས་བཀྱར་བའི་དབྱེ་བ་ནི། །རྣམ་པ་ལྟར་ནི་མཁས་
པས་བསྟགས། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་སྤང་པོ་ལྷ་ལས་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གཉིས། ལྷག་པ་
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འདོད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། མང་བཀྱར་ནང་ཚན་སྤང་བ་པ་དང་། སློབ་དཔོན་
ལེགས་ལྷན་རྗེས་འབྲང་དང་། སློབ་དཔོན་སེང་བཟང་སོགས་རྣམ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་
དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་དང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པས་ལྷག་པ་
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འདོད་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དོགས་སློང་ངོ་། །མང་བཀྱར་ནང་ཚན་སྤང་
བ་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་ཁུངས་ནི། འཇུག་པར། ཁ་ཅིག་
སེམས་གཅིག་འདོད། །ཅེས་དང་། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། གཞན་དག་ནི་
སེམས་ལ་བདག་གོ་ཞེས་འདོད་དེ། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་གྱི། ཞེས་
སོགས་མདོ་བྲངས་པ་དང་། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། མང་བཀྱར་བ་ཁ་ཅིག་
ནི་སེམས་གཅིག་སྤྱ་ལ་བདག་གོ་ཞེས་འདོད་དེ། ཞེས་དང་། དཀའ་འགྲེལ་བསྟན་
པའི་སློན་མེ་ལས། མང་བཀྱར་ནང་ཚན་སྤང་བ་པས། སེམས་གཅིག་པོར་གང་ཟག་
ཏུ་འདོད། ཅེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་དོགས་སློང་ནི། གོང་དུ་མང་བཀྱར་ནང་ཚན་ས་སློབ་རི་པ་དང་
འདིར་སྤང་བ་པ་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་སྤྲུལ་སྤང་པོ་ལྷ་ཆར་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་
པ་དང་། ཕྱི་མས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཁོ་ནར་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པར་གསུངས་པ་
དང་། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། རང་གི་སྡེ་པ་དག་ན་རེ་སྤང་པོ་ལས་ངོ་པོ་
གཞན་པའི་བདག་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བདག་ཏུ་ལྷ་བ་སྡེ་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྷ་བའི་
དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་དམིགས་པ་ནི་སྤང་པོ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སྤང་པོ་ལས་ངོ་

ཐོ་ཐ་དད་པ་དང་ནང་གི་སྤང་པོ་དམིགས་པར་འཛིན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས་སྤྲོ་མ་
མི་རྒྱུ་བའི་སྤྱིར་རོ། །དེའི་སྤྱིར་བདག་ནི་རང་གི་སྤང་པོ་ཅམ་ཡིན་ནོ་ཟེར་
རོ། །སྤྱོད་པ་འདི་ནི་གནས་མའི་བྱའི་སྤྲེ་བ་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པ་མང་པོ་བཀྱར་
བའི་སྤྲེ་བའོ། །ཞེས་མང་བཀྱར་སྤྲེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་
གསུངས་སོ། །

འདི་ལ་དོགས་པའི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལྟར་དགོད་པར་བྱ་སྟེ། མང་བཀྱར་བ་
རྣམས་ཀྱིས་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ན། བདག་སྤང་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་ཏུ་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་བཟོད་མེད་ཀྱི་བདག་འདོད་པ་དང་འགལ་ཏེ། འཇུག་པའི་རང་
འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་རེ་ཞིག་སྤང་པོ་མ་གཏོགས་དེ་འཛིན་མ་གྲུབ་སྤྱིར། གང་ཟག་སྤང་
པོ་དག་ལས་གཞན་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། །སྤང་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྲེ་
བ་དང་འཛིན་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །དེའི་སྤྱིར་དེ་ལྟར་
ན་སྤང་པོ་དག་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་ཏུ་བཟོད་ཏུ་མེད་དོ། །ཞེས་བཟོད་མེད་ཀྱི་
བདག་འདོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ། བདག་སྤང་པོའི་རང་བཞིན་ཏུ་འདོད་ན་སྤང་པོ་
བཞིན་ཏུ་སྤྲེ་འཛིན་ཅན་ཏུ་འགྱུར་བས་མི་འཐད་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་
སོ། །ཆད་ཆེན་དཀའ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་གང་ཟག་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
སྤང་པོ་ཉིད་ཡིན་པར་གྱུར་ན། དེའི་སྤང་པོ་མང་པོ་དག་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར། དེའི་རང་གི་ངོ་ཐོ་བཞིན་ཏུ་གང་ཟག་ཏུ་མ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་ན་གཅིག་ཏུ་ཡང་
འདོད་དེ། རི་སྐད་དུ། འཛིན་ཉེན་སྤྲེ་བ་ན་གང་ཟག་གཅིག་སྤྲེ་སྟེ། ཞེས་གང་ཟག་
སྤང་པོའི་རང་བཞིན་ཏུ་འདོད་ན་སྤང་པོ་མང་པོ་ཡོད་པ་བཞིན་ཏུ་གང་ཟག་གྱུང་ཏུ་
མར་འགྱུར་ལ། དེར་འདོད་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་ཟག་གཅིག་ཁོ་ནར་སྤྲེ་

བར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། སྤང་པོ་དང་གཅིག་ཟ་དད་
བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་ཁས་ལེན་པར་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་སྤང་པོ་དེ་རང་རྒྱ་བྱབ་པའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཡིན་ནམ་མིན།
ཡིན་ན་དེ་སྤང་པོ་དང་གཅིག་ཟ་དད་བརྗོད་མེད་ཡིན་ཚུལ་ངེ་ལྟར་ཡིན། ཏྲག་མི་ཏྲག་
བརྗོད་མེད་དུ་འདོད་པར་གསུངས་པ་དང་དེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་གསུངས་པ་གཉིས་མི་
འགལ་ལས། སྤང་པོ་རང་རྒྱ་བྱབ་པའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱི་བདག་མིན་ན། དེ་བདག་དང་
རྣམ་ཡོད་གཉིས་ཀར་ཁས་ལེན་པ་དང་ཁས་ལེན་ནང་འགལ་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་བདག་འཇོག་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པ་ལ་
གཉིས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་བདག་འཇོག་ཚུལ་དང་། སྤང་པོ་ཚོགས་ཅམ་ལ་
བདག་འཇོག་མིན་ལ་དོགས་པ་བཅད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་འདིས་སྤང་པོ་
ལྷ་ལས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདག་གི་མཚན་གཞི་དང་། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ལ་སྤང་
རིགས་གཉིས་བྱས་ནས། དང་པོ་སྤང་གི་ཤེས་བྱེད་ནི། ཤེས་རབ་སློན་མ་ལས།
རྣམ་པ་ཤེས་པའི་ཡུལ་ལ་བདག་ཏུ་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་སྤྱིར་རྣམ་པ་ཤེས་པ་བདག་
ཏུ་བརྗོད་དེ། དེ་ལྟར་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། སེམས་དུལ་བ་ནི་དགེ་བ་
སྟེ། །དུལ་བའི་སེམས་ཀྱིས་བདེ་བ་འཛོལ། །ཅེས་གསུངས་ནས་མདོ་སྡེ་གཞན་ལས།
བདག་གི་མགོན་ནི་བདག་ཉིད་ཡིན། །གཞན་ནི་མགོན་དུ་སྲུ་ཞིག་འགྱུར། །མཁས་
པ་བདག་ཉིད་ལེགས་དུལ་བས། །མཐོ་རིས་དག་གྲང་འཛོལ་པར་འགྱུར། །ཞེས་
གསུངས་པ་ནི་སྤང་གིས་བསྐྱབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་པ་རབ་
གསལ་ལས། མདོ་ཁ་ཅིག་ལས་སེམས་དུལ་བ་བདེ་བ་འཛོལ་པར་གསུངས་ལ། ཁ་
ཅིག་ཏུ་བདག་དུལ་བས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་གསུངས་པས་སེམས་ལ་བདག་ཏུ་

འཛིན་ཅེས་ལུང་དང་། ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་ཐ་སྙད་འབྲུལ་ངོ་ཅམ་མིན་པར་ཆད་
གྲུབ་ཏུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ལས། དབྱུ་མ་པ་ཡང་ཐ་
སྙད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་ཏུ་གདགས་པ་ཁས་ལེན་པས་ཐ་སྙད་དུ་གཞི་མ་
གྲུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། ཞེས་ལུགས་འདི་ལ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་དང་དེ་ཡང་
ཆད་གྲུབ་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

བདག་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྟེང་ནས་ཀྱང་ཐལ་རང་གཉིས་ལྟ་བུའི་བྱེད་
པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་ཤེས་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བས་བདག་དང་གང་ཟག་བཅའ་ན་མི་
རྟོག་པར་བཞེད་ཅིང་ལུགས་འདིས་བཅའ་ན་རྟོག་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་པར་བཞེད་
དེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་སྤྱོད་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་སུ་བྲངས་པ་ལས། གལ་ཏེ་
གང་ཟག་འཁོར་ཞེ་ན། །སྤང་པོ་སྟེ་མཆེད་ཁམས་རྣམས་ལ། །དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་བཅའ་
ན། །མེད་ན་གང་ཞིག་འཁོར་བར་འགྱུར། །ཞེས་འཁོར་བ་པོ་ལ་སྤང་ཁམས་སྟེ་
མཆེད་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་བཅའ་ན་རྟོག་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །
རང་སྤེལ་འོག་མ་ཀུན་གྱིས་བདག་གི་མཆོད་གཞི་སྤང་པོར་འཛིན་པའི་གནད་ཀྱང་།
ཆོས་གང་འཛིན་ཀྱང་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་འཛིན་པ་ལས། པར་བཏགས་ཅམ་
ལ་བྱ་བྱེད་གང་ཡང་འཛིན་མ་རུས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་འདིས་ཤེས་ལ། རྣམ་པ་
ལྟའི་སྟོན་ནས་བཅའ་ཚུལ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་པ་ལྟ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
བརྟགས་པའི་སྐབས་ནས། སྟེ་མིན་སྟེ་ལས་གཞན་མ་ཡིན། །དེ་ལ་སྟེ་མེད་དེར་དེ་
མེད། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟེ་ལྟ་མིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་ཞིག་
ཡིན། །ཞེས་འོག་ནས་འབྱུང་བས་འདིར་འགྲེལ་བ་མ་བྱས་སོ། །གཉིས་པ་རིགས་
པས་བསྐྱབས་པ་ནི། རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས། འདི་ལྟར་ཁོ་པོ་ཅག་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པར་

ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྒྲ་དངོས་སུ་འདོགས་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡང་
སྲིད་པར་ལེན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཡང་སྲིད་ལེན་བྱེད་ཡིན་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་བསྐྱབས་པ་ནི་རིགས་པའི་སྐྱབ་པའི་དབང་
དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། སྤང་པོ་ལེན་མཁན་ནི་བདག་
ཡིན་ལ་རྣམ་ཤེས་གྱིས་ཡང་སྲིད་ལེན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་བཞག་གོ་ཞེས་
རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་སྤོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་སྤང་པོ་ཚོགས་ཅམ་ལ་བདག་འཛོག་མིན་དོགས་པ་བཅད་པ་ལ་
གཉིས། གཞན་ལུགས་དང་། རང་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་
གྱིས་སྐྱབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་ལ་སྤང་པོ་ཚོགས་ཅམ་ལ་གང་ཟག་འཛོག་པར་
གསུངས་ཤིང་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་བཅས་པ་ནི། རྗེ་དེ་ཉིད་གྱིས་མཛད་པའི་དབྱ་མ་
ཆེན་མོ་ལས། རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས་འདི་ལྟར་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ནི་སྲིད་པ་ལེན་པའི་
ཕྱིར་བདག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལུས་དང་དབང་པོའི་ཚོགས་དག་ལ་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བདག་ཡིན་ནོ་ཡན་ཆད་གྱིས་ལུས་དང་
དབང་པོ་ཚོགས་ཅམ་བདག་དང་། ལུས་སོགས་སྤང་པོ་ལྔ་གདགས་གཞིར་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དཔེར་ན། ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་ཚོགས་ཅམ་ཤིང་རྩ་དང་། དེའི་
ཡན་ལག་གདགས་གཞིར་འདོད་པ་བཞིན་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ།
རི་རྒྱུད་དུ། དཔེར་ན་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལ། །ཤིང་རྩ་ཞེས་ནི་བན་པ་ལྟར། །དེ་
བཞིན་སྤང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་སེམས་ཅན་བརྫོད། །ཅེས་
གསུངས་པ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་། ལུས་དབང་ཚོགས་ཅམ་
དང་གཉིས་ཀ་བདག་ཏུ་བཞེད་པར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་ལུགས་ལ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལས་
གཞན་ཕྱང་པོ་ཚོགས་ཅམ་དང་ལུས་དབང་ཚོགས་ཅམ་ལྟ་བུ་གང་ཟག་ཏུ་མི་འདོད་
ཅིང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ལུགས་འདིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་བདག་གི་སྤྱ། འོན་ཇི་
ལྟར་བཞེན་འཇུག་པ་དང་། གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་སྤྱེ་བ་སོགས་ལ་བཏགས་
མིང་དུ་འཇུག་པའི་བྱང་པར་འདོད་པ་དང་། བྱང་པར་དེ་ལྟར་ཞོར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི།
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཡང་སྲིད་ལེན་པའི་ཕྱིར་བདག་དངོས་དང་། ཕྱང་པོ་ཚོགས་
ཅམ་དེ་ལྟར་མིན་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ན་བདག་གི་མིང་
བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་རབ་སློན་མ་ལས། བདག་གི་
སྤྱ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ནི། འོན་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཡིན་ལ། སྤྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་
ནི་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྩ་
གདགས་པར་འདོད་པ་དེ་བཞེན་དུ། ཕྱང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་དུ་གདགས་
པར་འདོད་ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡང་འབྱུང་བའི་སྲིད་པ་ལེན་པའི་ཕྱིར་བདག་
ཅས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

གལ་ཏེ་སྤྱེ་བ་སོགས་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པར་གསུངས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་
ཚོགས་ཅམ་ལ་མིན་སྟམ་ནའང་མི་འཐད་དེ། རྟོག་གི་འབར་བ་ལས། འདི་ལྟར་ཁོ་པོ་
ཅག་གྲང་ཐ་སྟད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྤྱ་དངོས་སུ་འདོགས་ཏེ། འདི་
ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡང་སྲིད་པ་ལེན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལུས་དང་
དབང་པོའི་ཚོགས་དག་ལ་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དཔེར་ན་ཡན་
ལག་ཚོགས་པ་ལ། །ཤིང་རྩ་ཞེས་ནི་བྲན་པ་ལྟར། །དེ་བཞེན་ཕྱང་པོ་རྣམས་བརྟེན་
ནས། །ཀུན་རྗེ་བུ་ནི་སེམས་ཅན་བརྗོད། །ཅས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་བདག་གི་སྤྱ་

དངོས་སུ་འདོགས་པ་དང་། ལུང་དང་དབང་པོ་ཚོགས་ཅམ་ལ་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་
ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ལུང་པོ་ཚོགས་ཅམ་ལ་བདག་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་རྟའི་
ཡན་ལག་ཚོགས་ཅམ་ལ་ཤིང་རྟ་འཛོག་པ་གང་ཞིག །དེ་ལུང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་བདག་
འཛོག་པའི་དཔེ་བཞུགས་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་སྤྱེ་སོགས་
ཀྱང་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཚོགས་ཅམ་ལ་ཤིང་རྟ་འཛོག་པ་དེ་
དེའི་དཔེ་བཞུགས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། བདག་གི་སྤྱེ་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་ལ་ནི། རོན་རི་ལྟ་བུ་བཞུགས་ཡིན་ལ། སྤྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ནི་ཉེ་བར་
བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟ་གདགས་
པར་འདོད་པ་དེ་བཞུགས་ཏུ། ལུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་ཏུ་གདགས་པར་འདོད་
ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡང་འབྱུང་བའི་སྤྱིད་པ་ལེན་པའི་བྱིར་བདག་ཅེས་བརྗོད་
པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

རྟོག་གི་འབར་བའི་སྐབས་སུ་གཞུང་འདི་དག་གི་ཕྱོགས་སུ་དང་ཅོད་ལན་
བྱིས་ཀྱང་ལུང་པོ་ཚོགས་ཅམ་དེ་བདག་མི་འདོད་པར་ཤེས་པའི་བྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར།
སྤྱེ་སྤྱེགས་པ་ན་རེ། དཔེར་ན། བྲམ་ཟེ་གཡེར་བག་དང་། གཏུམ་བག་དང་། མཐུ་
ཅལ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་སེམས་མིང་བཏགས་པ་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་བྱ་བ་
བྲམ་ཟེ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་སྒྲོག་ཆགས་གཞན་ཞིག་ཡོད་པར་དཔོག་ཅུས་པ་བཞུགས་
ཏུ། ལུས་དབང་སྒྲོ་སོགས་ཚོགས་པ་ལ་གང་ཟག་ཅེས་མིང་བཏགས་པ་ན། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་ལུང་པོ་ལས་ལོགས་སུ་བདག་ཡོད་པར་དཔོག་པ་ཡིན་ཞེས་རིགས་པས་
བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འཆད་པ་ལ། རྟོག་གི་འབར་བ་ལས། གལ་ཏེ་འདི་སྐྱམ་ཏུ་

བདག་ཅེས་བྱ་བའི་སྤྱི་མེ་ཁ་ཅིག་ལ་ཉེ་བར་གདགས་སུ་རུང་བའི་ཕྱིར་དོན་རིམ་ལ་བ་
བཞིན་ཉིད་དེ། དཔེར་ན་བླ་མ་ཟེའི་བྱིའུ་སེང་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་བླ་མ་ཟེའི་བྱིའུ་དེ་ལ་
གཡེར་བག་དང་། གཏུམ་བག་དང་། མཐུ་རྩལ་ལ་སོགས་པ་དག་སྤང་བས་དེ་ལ་
སེང་གེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་སྤྲོད་ཉེ་བར་གདགས་སུ་ཡོད་པ་ལས་ན། ཡོག་ཤིག་ན་སེང་
གེ་ཞེས་བྱ་བ་རལ་བ་སྤྲངས་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་རི་དྲགས་ཀྱི་
རྒྱལ་པོ་དངོས་ཡོད་པར་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས།

དེའི་ལན་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། ལུས་དང་དབང་པོ་དང་སྒྲོའི་ཆོགས་
ཞེས་པ་རྣམས་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་སྒྲོའི་ཆོགས་དེ་ལས་གཞན་པའི་བདག་ཡོད་དོ་
སྟུང་དུ་སེམས་པའི་དོགས་པ་བསུ་ནས་འདྲི་སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱིས་བཤད་པ། གཡེ་ཏེ་
བདག་སྤྱི་དོན་བཞིན་ཏེ། །འགའ་ལ་ཉེ་བར་གདགས་པའི་ཕྱིར། །སེང་གེའི་སྤྱི་དང་
འབྲེལ་ན། །བདག་ནི་གྲུབ་པ་ཉིད་མི་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་དཔེ་མེད་
པ་དང་། གྲུབ་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་པས་བར་གྱིས་དེ་ལ་དཔེ་མི་
འཐད་པ་དང་། གྲུབ་ཟིན་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་གཉིས་ཡོད་པར་བསྟན། དང་པོ་དཔེ་མི་
འཐད་པའི་ལན་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། འདི་ལྟར་སྤྱི་གང་ཁ་ཅིག་ལ་ཉེ་བར་
གདགས་པ་དེ་ནི་འདུས་པའི་ཆོགས་ལ་མཐོང་སྟེ། སེང་གེ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་བཞིན་
ནོ། །བདག་ནི་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་
མ་ཡིན་པ་གང་ལ་ཡང་ཉེ་བར་གདགས་པ་མི་སྤང་བའི་ཕྱིར་དཔེ་མེད་དོ། །ཞེས་
གསུངས།

གཉིས་པ་གྲུབ་ཟིན་སྤྱོད་པའི་ལན་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། གྲུབ་པ་ལ་སྤྱོད་
པ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་ཐ་སྤྲོད་དུ་རྣམས་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་

གི་སྒྲ་དངོས་སུ་འདོགས་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡང་སྲིད་པ་ལེན་པའི་
ཕྱིར་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལུས་དང་དབང་པོའི་ཆོགས་དག་ལ་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རི་སྐད་དུ། དཔེར་ན་ཡན་ལག་ཆོགས་པ་ལ། །ཤིང་རྩ་ཞེས་ནི་བྲན་པ་
ལྟར། །དེ་བཞིན་སྤང་པོ་རྣམས་བཏེན་ནས། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་སེམས་ཅན་
བརྗོད། །ཅེས་གསུངས།དེ་དག་ལས་བྱུང་བྱེད་སྒྲུབ་པའི་དོན་ནི། ལྷ་སྟེགས་པ་ཁྱོད་
ལུས་དབང་སྒོ་སོགས་སྤང་པོ་ཆོགས་པ་ལས་ལོགས་སུ་བདག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ནི་
བྱུང་བྱེད་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རའི་ལུགས་ལ་སྤང་པོ་ཆོགས་ཅམ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདག་དང་གང་ཟག་མཆོན་ཉིད་པར་འདོད་ཅིང་། སྤང་པོ་ཆོགས་
ཅམ་དེ་ལ་བདག་གི་ཐ་སྙད་ཉེ་བར་འདོགས་པ་ཅམ་དུ་འདོད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཚུད་ལན་དེ་དག་ལས་སྤང་པོ་ཆོགས་ཅམ་གང་ཟག་མི་བཞེད་པ་ཤིན་ཏུ་
གསལ་ཞིང་། རྗེ་སྒྲ་མས་ཀྱང་སྒོ་བ་དཔོན་འདིས་བདག་འདོད་ཚུལ་འཆད་པའི་
སྐབས་སུ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདག་གི་མཆོན་གཞི་ཡིན་པ་སྤང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་
སྒྲུབ་ཚུལ་གསུངས་པ་ལས། སྤང་པོ་ཆོགས་ཅམ་བདག་འདོད་པའི་གསུང་བྱུང་སྔ་མོ་
ཅམ་ཡང་མ་བྱུང་ངོ་། །

གསུམ་པ་རྣམ་འབྱོར་སྒྲིད་པའི་དབྱུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་བདག་ཏུ་འདོད་ཚུལ་ནི། རྒྱན་སྤང་ལས། རྒྱན་ཉིད་ཀྱིས་ན་གང་ཟག་ཅེས་བྲ་བ་
གཅིག་གོ། །ཞེས་དང་། པར་ཕྱིན་ལམ་བསྐྱེགས་ལས། སྒོ་བ་དཔོན་ཀྱིས་སྤང་པོའི་
རྒྱན་གང་ཟག་ལ་འཛོག་པས་གང་ཟག་བདེན་པར་འཛིན་པ་ནི་སྤང་པོ་བདེན་པར་
འཛིན་པར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བཞེད་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་མི་བཞེད་པ་ལྟར་རྣམ་
གཞག་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྤང་པོའི་རྒྱན་ལ་གང་ཟག་འཛོག་པར་གསུངས་སོ། །

འོ་ན་ཕྱང་པོའི་རྒྱན་དེ་གང་ལ་བྱེད་སྒྲུལ་ན། འདི་ཕྱང་པོའི་རྒྱན་ཞེས་པ་ལྷན་མིན་ཁོ་
ན་མ་ཡིན་པར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་ལའང་གོ་སྟེ། ལེགས་བཤད་
སྟོང་པོ་ལས། སྟོབ་དཔོན་འདིས་ཀྱུན་གཞི་མི་བཞེད་པས་ལུས་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་
ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཀྱུན་གཞི་མི་འདོད་པ་གཞན་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །ཞེས་
དང་། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ནི་ཤེས་
བྱེད་ཤིན་ཏུ་མང་སྟེ། སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ལས། སྟོབ་དཔོན་འདིས་ཀྱུན་
གཞི་མི་བཞེད་པས་ལུས་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལས་འོས་གཞན་
མེད་དོ། །ཞེས་དང་། རྗེ་བཙུན་པས་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱོད་ཀྱི་ལས། ཁ་ཅིག་། སྐབས་
གསུམ་ཡིན་པ་མེད་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་། ཆོས་དཀོན་མཆོག་དགེ་འདུན་
དཀོན་མཆོག་གསུམ་ག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས་རྒྱན་སྤང་ལས། དེས་པའི་ཆོག་གི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱན་ཉིད་
གང་ཟག་གཅིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

གཞན་ཡང་འོངས་སྤྱི་མཆོན་གཞི་འོངས་སྤྱི་ང་ཅམ་དང་། ང་ཅམ་གྱི་
མཆོན་གཞི་འོངས་སྤྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པར་འཛིན་པ་དང་། ཡང་མཁས་པ་
འགའ་ཞིག་གིས་འོངས་སྤྱི་མཆོན་གཞི་ལ་དེའི་རྒྱད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འཛིན་པ་
སོགས་ལུགས་འདི་ལ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་འཛིན་པའི་ཡིག་ཆ་མང་ངོ་། །
ཁོ་ན་རེ། ལུགས་འདིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པས་རྣམ་ཤེས་གང་
ཟག་ཏུ་འཛིན་པ་རྗེ་ལྟར་འཐད་ཅེ་ན། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་གང་ཟག་གི་མཆོན་གཞིར་
འདོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་རྣམ་ཤེས་དེའི་མཆོན་གཞིར་མི་འཐད་ན། ཀྱུན་གཞིའི་

རྒྱུན་གང་ཟག་གི་མཆན་གཞིར་འདོད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། གུན་གཞི་གང་ཟག་གི་
མཆན་གཞིར་མི་འདོད་པས་བྱུང་བར་འགྱུར་ལ། དེའང་མི་འཐད་དེ་སེམས་ཅམ་
པས་གུན་གཞི་གང་ཟག་གི་མཆན་གཞིར་བཞེད་པར་མ་བཟད་གུན་གཞིའི་རྒྱུན་ཡང་
གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། གུན་གཞི་འདོད་པས་
ནི་གུན་གཞིའི་རྒྱུན་ཉིད་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་དོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་རྒྱུན་ཞེས་པ་ཅམ་
གྲིས་རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་མི་དགོས་སོ། །འོ་ན་སྤང་བོའི་རྒྱུན་ཞེས་དམིགས་སུ་བཀར་
བ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། བྱུང་མཐའ་འདི་དག་གིས་བདག་བཅའ་ནས་འཇོག་
དགོས་པས་བཅའ་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་སྐྱེད་ཅིག་མ་ཞིག་ལས་དེའི་མཆན་གཞིར་
རྟེན་རྒྱ་མེད་པས་ན་སྤང་བོའི་རྒྱུན་ལ་བདག་ཏུ་འཇོག་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་
གསལ་རིག་གི་ཆ་གང་ཟག་ཡིན་པར་མ་བཟད་རང་ལྡོག་སྤང་བོའི་རྒྱུན་ལྡན་མིན་གྱི་ཆ་
ཡང་བདག་ཏུ་འཇོག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྟོང་ཐུན་ལས་ཁོ་ན་ཞེས་གསུངས་
པ་ནི་རང་སྤྲེའོག་མས་སྤང་བོ་གཞན་བདག་ཏུ་འདོད་པ་གཅོད་པའི་ཆེད་དུ་ཁོ་ནའི་
སྤྲོས་པར་ཤེས་ཀྱས་སོ། །

བཞི་པ་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྤྱེ་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་
འདོད་ཚུལ་ནི། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྤྱེ་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་
འདོད་ཚུལ་ནི། སྟོང་ཐུན་ཆེན་མོ་ལས། ཆད་མ་སྤྱེ་བདུན་སོགས་ནས་བཤད་པའི་
མདོ་སྤྱེ་པ་དག་གི་འདོད་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་བདག་གི་མཆན་གཞིར་
འདོད་པ་གསལ་ལོ། །ཞེས་བདག་གི་མཆན་གཞི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བཞེད་པར་
གསུངས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། སྟོང་ཐུན་ལས་ཆད་མ་སྤྱེ་བདུན་སོགས་ནས་བཤད་པའི་
མདོ་སྤྱེ་པ་ཞེས་དམིགས་སུ་བཀར་བས་དཔག་ན། སྤང་གི་རྗེས་འབྲང་མདོ་སྤྱེ་པས་

ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་མི་བཞེད་པ་གསལ་ལོ་ཞེ་ན། སྟོང་ཐུན་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་མདོ་སྡེ་པས་གང་ཟག་གི་མཆན་གཞིར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཅམ་དང་། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པས་སྤང་པོ་ཡང་གང་ཟག་འདོད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པ་གཞན་ཡང་དེ་དང་འབྲེལ་བ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །

འོ་ན་གནས་མའི་བྱའི་སྡེ་པས་ཀྱང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལེགས་སྟོང་གི་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་སྦྲ་སྟེ། ལུང་འདིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་མི་འདོད་ན། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། འདི་རང་གི་སྡེ་པ་དག་ན་རེ། ལུང་པོ་ལས་ངོ་མོ་གཞན་པའི་བདག་གྲུབ་པ་མེད་པའི་བྱིར། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་སྟེ་འཛིན་ཆོགས་ལ་ལྟ་བའི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དམིགས་པ་ནི་སྤང་པོ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ལུང་པོ་ལས་ངོ་མོ་ཐ་དད་པ་དང་། ནང་གི་སྤང་པོ་དམིགས་པར་འཛིན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས་སྤྲ་མ་མི་རུང་བའི་བྱིར་རོ། །དེའི་བྱིར་བདག་ནི་རང་གི་སྤང་པོ་ཅམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །སྤྱོད་པས་འདི་ནི་གནས་མའི་བྱའི་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པ་མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྡེ་པའོ། །ཞེས་གནས་མའི་བྱའི་སྡེ་པས་བདག་གི་མཆན་གཞིར་སྤང་པོ་ཞིག་འཛིན་པར་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་ལུགས་འདིས་འཛིན་ལྟའི་དམིགས་ལུལ་སྤང་པོ་ཞིག་ནི་འདོད། ལུང་པོ་རགས་པ་འདི་བདག་ཡིན་པ་ནི་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བཀག་པའི་བྱིར་ན། རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལས་འོས་མེད་དོ། །

རིགས་པས་ཀྱང་གཞོད་དེ། ལུགས་འདི་དག་གིས་ཆོས་གང་འཛིན་ཀྱང་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་འཛིན་དགོས་པས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྟ་བུ་ཞིག་བདག་

གི་མཚན་གཞིར་མི་འཛོག་ན། བཅའ་ནས་རྟེན་རྒྱུའི་བདག་གི་མཚན་གཞི་འཛོག་མི་
རུས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་གནས་མའི་བྱའི་ལྷགས་ལ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རྟག་
མི་རྟག་གང་ཡང་བརྟུན་མེད་དུ་ཐལ་ཏེ། གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་
ན། འོ་ན་གནས་མའི་བྱའི་སྡེ་པས་ཀན་པོ་འཆི་ཁ་མ་ཡང་རྟག་མི་རྟག་གང་ཡང་
བརྟུན་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་གང་ཟག་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཞན་སྡེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བདག་རྟག་པ་ཆ་མེད་ཁས་སྦངས་ཀྱང་དེ་ཡིན་ན་
རྟག་པ་ཆ་མེད་ཡིན་པས་བྲབ་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་
ལས་སྤྱ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ལ་ནང་གི་བདག་དང་ཕྱིའི་བདག་གཉིས་འདོད་
པར་བཤད་པས་ཤེས་རུས་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། སྤྱ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་
ནི་བདག་རྣམ་པར་གཉིས་སྤྱ་སྤྱ་བར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ནང་གི་བདག་དང་། ཕྱིའི་
བདག་གོ།

དེ་ལ་ནང་གི་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་ལུས་ཀྱི་ཁོང་ན་རྣམ་པར་གནས་
ཤིང་། དེའི་དབང་པོའི་ཆོག་ས་དེ་དང་དེར་རབ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ། །ནང་གི་བྱེད་
པའི་སྤྱེས་བྱ་འགྲོ་བའི་ངར་འཛིན་པའི་རྒྱ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་
པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱའི་ཐ་བ་པོ་རྒྱད་རེ་རེ་ཞིང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དུ་མའི་དབྱེ་བས་
བྱེ་བའོ། །ཕྱིའི་བདག་ནི་ལུས་དང་དབང་པོ་འདུས་པའི་ངོ་བོ་ཅན་ནང་གི་བདག་ལ་
པན་འདོགས་པའོ། །ཞེས་ནང་གི་བདག་ཕྱང་པོ་ལ་དབང་སྒྱུར་བ་པོ་དང་། ཕྱིའི་
བདག་ཕྱང་པོ་ཆོག་ས་ཅམ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཅན་ནང་གི་བདག་ལ་པན་འདོགས་པ་ཅན་དུ་
བཤད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞན་སྡེ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱང་པོ་ཆོག་ས་ཅམ་ཡང་བདག་དུ་
འདོད་སྟམ་མོ། །

གཉིས་པ་སེམས་ཅམ་པས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འདོད་ཚུལ་ནི།
སེམས་ཅམ་པས་ཀུན་གཞི་གང་ཟག་གི་མཆོན་གཞིར་བཞེད་པའི་ལུང་ཁྲུངས་ནི་
ཤེན་ཏུ་མང་ཞིང་གལ་ཆེ་འགའ་ཞིག་མཆོན་དོན་དུ་བརྗོད་ན། དགོངས་འགྲེལ་ལས།
སློ་གྲོས་ཡངས་པ་རྣམ་པ་ཤེས་པ་དེ་ནི་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ།
འདི་ལྟར་དེས་ལུས་འདི་བཟུང་ཞིང་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་དེ་ལུས་འདི་ལ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་གཅིག་པའི་དོན་གྱིས་
ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གང་ཟག་སྟེ་འཆི་བྱེད་
པའི་ཆེ་སྟེ་བ་ལེན་མཁན་དང་སྤང་བའི་ལུས་གཉིས་ལས། ལུས་ལེན་མཁན་ཀུན་
གཞི་ཡིན་པས་ན་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སློ་གྲོས་ཡངས་པ་གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
ནང་གི་སོ་སོ་ནང་གི་ལེན་པར་མི་མཐོང་། ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་མི་མཐོང་།
ཞེས་པ་ ནས། ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་སྤྲ། །ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཚུ་བོའི་
ལྷུང་ལྟར་འབབ། །བདག་ཏུ་རྟོག་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས། །བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ངས་
ནི་དེ་མ་བསྟན། །སློ་གྲོས་ཡངས་པའི་ལེུ་སྟེ་ལྷ་པའོ། །ཞེས་ལུས་ལེན་མཁན་ཀུན་
གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ཡང་འདི་དོ་བོ་ཟབ་ཅིང་སྤྲ་བས་མཐོང་དགའ་བ་དང་། ཆེ་སྤྲ་མར་
སྤྲ་སྟེགས་ཅན་གྱི་ལྷ་བ་ལ་གོམས་པ་ཅན་གྱི་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་རང་རྒྱ་བྱུབ་
པའི་རྩས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཏུ་གོ་ཉི་བས་སྟོད་རུང་གི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལས་གཞན་
ལ་མ་བསྟན་པར་གསུངས་སོ། །

ལང་གཤེགས་ལས། ལུས་དང་ལོངས་སྦྱོད་དང་། གནས་སུ་སྤང་བའི་ཀུན་
གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་དང་། ཕྱི་རོལ་སྤང་བ་ཡང་མེད་དེ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་

སེམས་ཅམ་མོ། །སེམས་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །ངར་སེམས་ཉིད་ནི་ཡིད་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་པས་ཀྱང་ཀུན་གཞི་བདག་ཏུ་བསྟན་ཏེ། ལུང་འདིས་ཀུན་གཞི་ངར་འཛིན་
འཛིག་ལྟའི་དམིགས་ལུལ་ཏུ་བསྟན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སེམས་དང་
ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་ཐུག་པའི་དག་བདག་དང་ལྡན་པ་སྟེ། །གཅིག་དང་ཐ་དད་བྲལ་བ་
ཡི། །ཀུན་གཞི་དེ་ནི་རབ་ཏུ་འབྱུག་པའི་ཆེས་པས་ནི་ཀུན་གཞི་ལ་བདག་གི་སྤྱོད་དོས་
སུ་སྤྱོད་ཏེ་གསུངས་པ་དང་། །རྒྱན་སྒྲུབ་པོར་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། སྤྱི་མེད་སེམས་
དང་སེམས་བྱུང་གིས། །རྣམ་ཤེས་བརྒྱད་དང་བྲལ་བ་སྟེ། །ཞེས་དང་། རྫོང་དང་
རྟོགས་བྱའི་དངོས་པོར་ནི། །བདག་ཉིད་རབ་ཏུ་འབྱུག་པ་སྟེ། །གྲིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
མི་རིགས་པ། །བག་ཆགས་རྣམས་ཀྱིས་མི་རིགས་པ། །བག་ཆགས་རྣམས་ཀྱིས་
སེམས་སྤྱོད་རྣམས། །རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་རྣམ་བཟུན་དང་། །དུས་གཅིག་ཏུ་ཡང་
འབྱུང་བར་འབྱུང་། །སྟོན་མེད་བག་ཆགས་ལྡན་པས་ན། །ཀུན་གཞི་ས་བོན་ཐམས་
ཅད་ཅན། །རྒྱ་མཚོའི་དབའ་རྒྱབས་ཇི་བཞིན་དུ། །རྒྱུད་གི་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་
ལྟར། །གར་བྱེད་ཅིང་ནི་རབ་ཏུ་འབྱུང་། །རྣམ་པར་རྒྱན་ཀྱང་མི་འཆད་དོ། །ཞེས་
དང་།

གསེར་འོད་དམ་པ་ལས། །རིགས་ཀྱི་བྱ་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྤྱོད་པོ་རྣམས་ཀྱིས།
རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསུམ་མ་སྤངས་པའི་སྤྱིར་སྤྱོད་གསུམ་ལས་རིང་དུ་གྱུར་
རོ། །གསུམ་གང་ཞེ་ན། །དངོས་པོ་ལ་འབྱུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་གཞི་
ལ་གནས་པའི་ཡིད་དང་། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །ཞེས་དང་། ཀུན་གཞི་ལ་
གནས་པའི་ཡིད་སྤྱངས་པས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱོད་ཉིད་ཏེ། །ཞེས་དང་། ཀུན་
གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤྱངས་པས་ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྟེ། །ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་ལས།

ས་དེ་ལས་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་དང་། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤངས་པས། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ལ་འཇུག་གོ། ཞེས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་ཀུན་གཞི་བདག་
ཏུ་འདོད་པའི་ཁྱད་སྤངས་སུ་རུང་སྟེ། ལུས་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་བརྟན་པ་རང་དབང་ཅན་
ཞིག་མེད་ན་ལུས་ལེན་མི་རྒྱས་པ་ལ་དགོངས་ཏེ། རྣམ་ཤེས་དྲུག་ལས་ལོགས་སུ་
ལུས་ལེན་བྱེད་བརྟན་པ་རང་དབང་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཞིག་ཆེད་དུ་བཅའ་ནས་གདུལ་
བྱ་སེམས་ཅམ་གྱི་བསམ་འདོད་དང་བསྐྱུན་ནས་གསུངས་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
རོ། །

མདོ་ལས། ལེན་པའི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་སྤྲ། །ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཚུ་
བོའི་རྒྱན་བཞིན་འབབ། །བདག་ཏུ་རྟོག་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས། །འདི་ནི་བྱིས་པ་
རྣམས་ལ་ངས་མ་བསྟན། །ཞེས་སོགས་ཁྱད་སྤངས་བྱས་ཏེ་སེམས་ཅམ་པལ་ཆེར་
བས་ཀུན་གཞི་བདག་ཏུ་འདོད་པར་སྟོང་བྱུན་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས། དེས་ན་ཀུན་
གཞི་བདག་གི་མཆན་གཞིར་མི་བཞེད་པ་ནི། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་སེམས་ཅམ་པ་
ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་པས་ཤུག་ལན་ལས། ཀུན་གཞི་མི་འདོད་པའི་རིགས་
པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཅམ་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདག་གི་མཆན་གཞིར་ཁས་
ལེན། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་གཉིས་གསུངས་ཏེ། ཀུན་བརྟན་
འགྲེལ་བཤད་ལས། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྣམ་པར་སྤྱོད་
པ་དང་། མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའོ། །དེ་ལ་རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་ནི་སྤྱི་བས་
འཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱའི་རྒྱུ་རྟོ། །མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་སྦྱར་བ་
ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་སྟེ། ཕྱི་མ་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་གྱི་རྒྱའི་རྒྱུ་
དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་

ནི། ཆེ་དེའི་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་བག་ཆགས་
བསྐྱེས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་བདག་གི་མཆན་གཞིར་སྦྱ་བའི་ཀུན་གཞི་ནི་སྤྱི་མ་
འདི་ཡིན་ཡང་དབང་ཐོབ་པའི་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱད་ལ་བདག་གི་མཆན་གཞིར་རྣམ་
སྤྲིན་རྣམ་ཤེས་ལས་གཞན་འཛོག་དུ་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་སྤང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་སོགས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་
འཛོག་ཚུལ་ལ་གསུམ། སྤང་གི་སྤངས་དང་། རིགས་པའི་སྦྱབ་བྱེད་དང་། རོགས་
གཅོད་དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། འབྲུལ་སེལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བརྗོད་
གནས་དགུ་པ་ལས། གལ་ཏེ་སྤང་པོ་ཅམ་གང་ཟག་ཡིན་ན་ཅིའི་སྤྱིར་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་སློག་དེ་ཉིད་ལུས་ཡིན་པའས། གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤང་མ་བསྟན་ཅེ་ན།
ཞེས་སློག་ལུས་དང་དེ་ལས་གཞན་གང་དུ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤང་མ་བསྟན་
པས། བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། སྤང་སོགས་ལས་ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་གང་
དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སློག་ལུས་དང་དེ་
ལས་གཞན་དུ་སྤང་མ་བསྟན་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་སྟམ་དུ་དགོངས་པ་ནི་
ལུགས་འདིའི་ཞེ་སྤྱགས་དམ་པ་ཡིན་ནོ། །

བདག་སྤང་པོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་བརྗོད་མེད་བསྟན་པའི་མདོ་ཡང་། སྤང་མ་
བསྟན་ཀྱི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞིའི་ནང་གི་སློག་སྤང་པོ་དང་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་སྤང་དུ་
མ་བསྟན་པའི་མདོ་དང་། སྤང་པོ་ལྟ་ནི་སྤང་ཡིན་ལ། །སྤང་སྤྱིར་བ་ནི་གང་ཟག་
ཡོད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ལ་བཞེད་དེ། བརྗོད་རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་སྤང་པོ་
རྣམས་ཁོ་ན་གང་ཟག་ཡིན་ན་ཅིའི་སྤྱིར་དགེ་སློང་དག་ཁྱེད་ལ་སྤང་ཡང་བསྟན་
ཏོ། །སྤང་ལེན་པ་དང་། སྤང་འདོར་པ་དང་། སྤང་སྤྱིར་བ་ཡང་བསྟན་ཀྱི། ཞེས་སྤང་

པོ་ཙམ་གང་ཟག་འདོད་པ་ལ་མདོ་འདི་དང་འགལ་བའི་སྲུན་འབྱེན་མཛད་པའི་ཕྱིར།
རྣམ་བཤད་སྟོང་རྒྱན་དང་ཡིག་ཆ་སོགས་ལས་ཀྱང་ཤེས་སོ། །

གཉིས་པ་འབྲུལ་སེལ་ནི། འོ་ན་གནས་མའི་བྱས་སྤྱང་པོ་གང་ཟག་མི་འདོད་
བར་ཐལ། མཛོད་གནས་དགུ་པ་ལས། གལ་ཏེ་སྤྱང་པོ་ཙམ་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་སྤྱང་པོ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྟོག་ལུས་དང་
གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་སྤྱང་མ་བསྟན་བར་གསུངས་པ་གཉིས་འགལ་བར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱང་པོ་གང་ཟག་ཡིན་ན་དེ་དང་གང་ཟག་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་
དགོས་ཏེ། དངོས་པོའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྲས་ཡིན་ན།
དངོས་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྤྱང་
གི་དོན་ནི་སྤྱང་པོ་ཙམ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་ན་སྟོན་དེ་ལྟར་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ།
ལུགས་འདིས་སྤྱང་པོ་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་བར་ཤེས་བྱེད་ཤིན་ཏུ་མང་
ཞིང་གཙོ་ཆེར་འགལ་ཞིག་སྤར་བྲངས་ཟིན་ལྟར་དང་། དངོས་པོ་དང་རྒྱ་འབྲས་མིན་
པའི་འདུས་བྲས་རྣམས་དངོས་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་རིགས་པས་ཀྱང་མི་
གཞོད་དེ། སྤྱང་པོ་དང་བདག་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ཀྱང་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་
གང་ཡང་མིན་པའི་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་དམིགས་བསལ་ཅན་ཞིག་ཟུར་དུ་ཡོད་པར་
འདོད་ཅིང་། དེ་དང་སྤྱང་པོ་ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་བརྗོད་མེད་དུ་འདོད་ལ།
དེའི་ཕྱིར་བདག་ཡིན་ཆད་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་ཡིན་དགོས་པར་མི་འདོད་པས་
རིགས་པས་ཀྱང་མི་གཞོད་ཅེས་ལན་དུ་སྟོའོ། །

གཉིས་པ་རིགས་པའི་སྐབ་བྱེད་ལ་གཉིས། བདག་སྤྱང་པོ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་
དང་ཉག་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་མེད་དུ་སྐབ་ཚུལ་དང་། བདག་སྤྱང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་

དང་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་བརྟེན་མེད་དུ་སྐྱབ་ཚུལ་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། བདག་སྤང་
པོ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན་མུ་སྟེགས་པས་འདོད་པའི་བདག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། སྤང་
པོ་སྟོ་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པར་བདག་སྟོ་ཡུལ་འཆར་རྒྱ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་ལ་བསམས་ཏེ།
བདག་སྤང་ངོ་བོ་ཐ་དད་བརྟེན་མེད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་ཆེན་དཀའ་འགྲེལ་ལས།
གང་ཟག་བརྟེན་དུ་མེད་པ་ཉིད་ལ་རིགས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མུ་སྟེགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། གལ་ཏེ་གང་ཟག་སྤང་པོ་དག་ལས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན། དེ་ནི་མུ་
སྟེགས་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱན་ཏུ་བརྟགས་པའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་།
འབྲུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་རེ་ཞིག་སྤང་པོ་མ་གཏོགས་དེ་འཛིན་མ་གྲུབ་ཕྱིར།
ཞེས་གང་ཟག་སྤང་པོ་དག་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡང་གང་ཟག་རྟག་པར་འདོད་ན། བྱེད་པ་པོ་དང་ཟ་བ་པོ་སོགས་མི་རུང་
བར་ཐལ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་བདག་རྟག་པར་བཀག་པ་དང་འགལ་བར་
འགྱུར་བ་ལ་བསམས་ཏེ། བདག་རྟག་པར་བརྟེན་མེད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་ཆེན་
དཀའ་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་ཡིན་དང་བདག་རྟག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །བདག་
རྟག་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་ཟ་བ་པོ་ལ་སོགས་པར་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ནི་ནམ་མཁའ་
བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཙུམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་
བདག་རྟག་པའི་མཐའ་བཀག་པ་དང་། ཚེས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་བདག་སྤང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་བརྟེན་
མེད་དུ་སྐྱབ་ཚུལ་ནི། བདག་སྤང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན་སྤང་པོ་ལ་དུ་མ་ཡོད་པ་
བཞིན་བདག་ཀྱང་དུ་མར་འགྱུར་བ་དང་། མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་འཆི་བའི་ཆེ་སྤང་པོ་ཆད་

པ་བཞིན་དུ་བདག་ཀྱང་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་ལས་བྲས་པ་ཚུད་ཟོས་
པར་འགྱུར་བ་དང་། སྟོན་པས་ཀྱང་ཆད་སྤྱོད་ལ་དགག་པར་མཛད་པ་དང་འགལ་བར་
དོགས་ཏེ། བདག་སྤང་པོ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་མི་རྟག་པ་གང་ཡང་བཟོད་མེད་དུ་
འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆད་ཆེན་དཀའ་འགྲེལ་ལས། འོ་ན་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ལ་རག་
མེད་ཅེ་ན། དུ་མ་སོགས་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། གལ་ཏེ་གང་ཟག་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྤང་པོ་ཉིད་ཡིན་པར་གྱུར་ན། དེའི་སྤང་པོ་མང་པོ་དག་
ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་དུ་མ་ཉིད་དུ་
འགྱུར་ན་གཅིག་ཏུ་ཡང་འདོད་དེ། རི་སྐད་དུ། འཛིག་རྟེན་སྤྱི་བ་ན་གང་ཟག་གཅིག་
སྤྱི་སྤྱི། འདི་ལྟ་སྤྱི་དཔེར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་
བུའོ། །ཞེས་གསུངས། སོགས་པའི་སྤྱོད་ཅི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཟུང་
ངོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་དང་གང་ཟག་ཀྱང་སྤང་པོ་བཞིན་དུ་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བས་
ན་བྲས་པ་ཚུད་ཟོས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །བཙུམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆད་པར་
སྤྱོད་པ་དགག་པར་མཛད་པས་དེའི་ཕྱིར་བཟོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་ཡོད་དོ། །ཞེས་
བྱ་བར་གྲུབ་པོ། །ཞེས་དང་། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས། སྤང་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བ་དང་འཛིག་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་སྤང་པོ་དག་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་བཟོད་དུ་མེད་
དོ། །རི་ལྟར་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་
ཉིད་དུ་ཡང་བཟོད་དུ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡང་གནས་མའི་བྱའི་སྤྱི་བས་བཟོད་མེད་ཀྱི་བདག་ཁས་ལེན་པའི་གནད་
གཅིག་ནི། རང་སྤྱི་དབྱུང་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཁྱོགས་ལ།

བདག་རྟག་པ་ཡིན་ན་རྟག་པ་ལ་རྒྱ་མེད་པས་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་གཞག་མི་
འཐད་པ་དང་། བདག་མི་རྟག་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་འང་བདག་དོན་དམ་པར་མི་
རྟག་པར་འདོད་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ས་བཞིན་དུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་གཞག་མི་
འཐད་ཅེས་བཀག་པ་ན། བདག་རྟག་པར་འདོད་པ་དང་མི་རྟག་པར་འདོད་པའི་
ཕྱོགས་ལ་སྒྲིན་དང་བཅས་པར་མཐོང་ནས། དེ་གཉིས་ཀྱིས་འདོད་པའི་བདག་ལས་
ལྷོག་སྟེ་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་སྒྲིན་མའི་འགྲེལ་
བཤད་ལས། གནས་མའི་བྱའི་སྟེ་པ་དག་གིས་སྦྱས་ པ། གང་ཟག་ནི་ཕུང་པོ་དང་སྦྱེ་
མཆེད་དང་ཁམས་རྣམས་ལས་དེ་ཉིད་དམ་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་མ་
ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་གཉིས་གར་བསྟན་པའི་སྒྲིན་དེ་དག་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མི་གཞོད་དེ་
གང་ཟག་དེ་ལྟ་བུ་དེ་འཁོར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་གནས་མའི་བྱའི་སྟེ་པ་དག་གི་
གཞུང་ལས། གང་ཟག་ནི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་གཅིག་པ་ཉིད་དང་། གཞན་ཉིད་
དང་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་
ཉིད་དུ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འབྱུང་བས། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་
ལས། རྣམ་པ་ལྔ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བརྟགས་པ་སྐབས་ལས། སྒྱ་མིན་སྒྱ་ལས་
གཞན་མ་ཡིན། །དེ་ལ་སྒྱ་མེད་དེར་དེ་མེད། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྒྱ་ལྔ་
མིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་ཞིག་ཡིན། །ཞེས་འགནས་འབྱུང་བས་འདིར་
འགྲེལ་པ་མ་བྱས་སོ། །ཞེས་དང་།

ཡང་འགྲེལ་བཤད་དེ་ཉིད་ལས། གནས་མའི་བྱའི་སྟེ་པ་དག་གང་ཟག་ནི་རྟག་
པ་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པས་ངི་སྐད་སྒྲོས་པའི་སྒྲིན་མེད་

པའི་ཕྱིར་སྤྱོད་པ་ལས་འདས་པ་འགྲུབ་པོ་ཞེས་ཟེར། ཞེས་གསུངས། གཞན་དག་ན་
རེ། འདི་ལྟར་ན་དབྱུ་མའི་སྒོ་ལ་མ་སྤྱེ་བའི་སྒོ་ནས་གནས་མའི་བྱ་ལ་སྒྲིན་བརྗོད་
མཛད་པའི་དབྱུ་མའི་སྒོ་བ་དཔོན་གཞན་ཡོད་པར་མངོན་ཏེ། ལྷ་སྤྱོད་ཡབ་སྤྱོད་
འཛིན་ཏེན་དུ་མ་ཐེབས་པའི་སྒོ་ནས་གནས་མའི་བྱ་བྱང་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་
ཟེར་ན། ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཡོད་སྤྱོད་མོད་ཀྱང་གནས་མའི་བྱ་དང་དངོས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེན་
པོ་བྱང་བ་ནི་སྤྱེ་བ་བཙུན་ནང་ཁུལ་ཡིན་པར་མངོན་ཏེ། སྒོ་ནས་འདས་ནས་ལོ་
བརྒྱ་ནས་བཞི་བརྒྱའི་བར་ལོ་སྤྱོད་བརྒྱ་མ་ཟིན་ཅམ་འདི་དག་ནང་པན་ཚུན་ཅོད་རྟོག་
བྱང་སྤྱོད་མཐར་སྤྱེ་བ་བཙུན་དུ་གྲུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་དོགས་གཅོད་ལ་གསུམ། མཁས་པའི་བཤད་སྒོ་ལ་དགོད་པ་དང་།
དེ་ལས་འསྐྱོས་པའི་དོགས་སྤྱོད་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་
འཇམ་བཞད་ནི། མང་བཀྱར་སྤྱེ་ལྷས་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་མི་འདོད་ཅིང་
བདག་མེད་འདོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གང་ཟག་རྣམས་བཏགས་གང་རུང་ཡང་མིན་ཞེས་
རང་ལུགས་བཞག་ནས། དེ་ལས་དང་པོའི་སྤྱོད་བྱེད་ནི། དེ་དག་གིས་གང་ཟག་སྤྱོད་
པོ་ལས་ངོ་ཐོ་ཐ་དད་དུ་འདོད་ན། བཙུན་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་
མེད་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལ། སྤྱོད་པོ་དང་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན་བདག་དུ་མར་
འགྱུར་བས་གཞོད་པས་ན། བདག་བརྗོད་མེད་འདོད་པ་ཆད་མའི་དེ་ཉིད་རྩ་འགྲེལ་
ལས་བཤད་པས་གྲུབ་ལ། གཉིས་པའི་སྤྱོད་བྱེད་ནི། མཛོད་འགྲེལ་ལས། གང་
གནས་མའི་བྱ་རྣམས་གང་ཟག་ཡོད་པར་འདོད་པ་རི་ལྟ་བུ། འདི་ནི་རེ་ཞིག་དབྱེད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཅི་དེ་དག་རྣམས་སྤྱོད་འདོད་དམ། འོན་ཏེ་བཏགས་པར་འདོད། ཅེས་
པ་ནས། དེ་ནི་རྣམས་སྤྱོད་པ་ཁོ་ནའང་མིན་ལ། བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་

ནོ། །ཞེས་བས་བྱུང་ལ། འབྲུག་པ་ཙུ་འགྲེལ་ལས་ལུགས་འདིས་གང་ཟག་རྩས་ཡོད་
བཞེད་པར་གསུངས་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ན་ཁས་སྒྲངས་པར་སོང་བའི་དོན་ཡིན་
ཞེས་ཞིབ་ཆ་མཛད་པས་དཔག་ན། རྗེ་འདིས་གནས་མའི་བྱའི་སྡེ་པ་སོགས་མང་
བཟུང་སྡེ་ལྷ་ཀ་ལྷ་སྦྱོད་གཉིས་ཀའི་སྒྲོ་ནས་ནང་པར་བཞེད་པར་སྒྲུང་ངོ། །

ལྷང་སྦྱ་བྱུང་མཐའ་ལས། མང་བཟུང་སྡེ་ལྷས་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་
ཁས་ལེན་པར་རྗེ་ཡབ་སྲས་སོགས་སྦྱོན་བྱོན་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་མཐའ་
དག་གིས་བཞེད་པར་འདུག་པས། སྡེ་པ་འདི་དག་རང་སྡེ་ཙམ་དང་ནང་པ་ཙམ་ཡིན་
ཀྱང་ནང་པའི་བྱུང་མཐའ་སྦྱ་བ་དངོས་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། བྱུང་པར་དུ་ཀྱང་
མཁྱེན་གྱིས་ལུགས་འདིས་གང་ཟག་གི་བདག་མི་འདོད་པའི་སྦྱབ་བྱེད་རྣམས་ལ་
ཞིབ་ཆ་མཛད་པ་རྣམས་རིམ་བཞིན་འགོད་ན། དང་པོ་གནས་མ་བྱས་གང་ཟག་
བདག་མེད་འདོད་པའི་སྦྱབ་བྱེད་ཞིབ་ཆ་དང་བཅས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཆོས་ཐམས་
ཅད་བདག་མེད་པར་གསུངས་པའི་ལུང་གིས་སྤང་པོ་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའི་གང་ཟག་
ཁས་མི་ལེན་པར་བསྐྱབས་པས་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་འདོད་པར་བསྐྱབ་མི་
ལུས་ཏེ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་ལུ་སྦྱེགས་པས་
བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་སྤང་པོ་ལས་དོན་གཞན་དུ་སྦྱར་པའི་བདག་མེད་པའི་དོན་དུ་
བཀྲལ་ཞེས་པ་ནས་དབྱུ་མ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་
གསུངས་པའི་དོན་གངས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དགག་པའི་དོན་དུ་
གནས་མ་བྱས་པས་འདོད་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་གང་ཟག་རྩས་བཏགས་གང་རུང་མི་འདོད་པའི་སྦྱབ་བྱེད་ལ་ཞིབ་
ཆ་མཛད་ཚུལ་ནི། མཛོད་འགྲེལ་ལས། དེ་ནི་རྩས་སུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའང་མིན་ལ།

བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གནས་མའི་བྱ་བའི་འདོད་པ་བརྗོད་སྐབས་གསུངས་པས་ཀྱང་ལུགས་དེས་གང་ཟག་རྩས་བཏགས་གང་དུའང་ཁས་མ་སྐྱབས་པར་བསྐྱབ་མི་རུས་ཏེ། དེ་ནི་དེའི་གོང་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྩས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་དམ། བཏགས་པར་ཡོད་པར་འདོད་ཅེས་ངེས་ནས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་སྒྲིན་བརྗོད་པ་ན་དེས་རྩས་བཏགས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་སྤྲོས་ན་ཡང་འགོག་གྱི་ལྟུང་འདི་ལྟར་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། གནས་མའི་བྱ་བའི་རྩ་བའི་ཁས་ལེན་ལ་གང་ཟག་རྩས་བཏགས་གང་དུའང་ཁས་མི་ལེན་པར་བསྐྱར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོག་དེ་གའི་རྩས་སུ་ཡོད་པ་ལ་ཁོ་ནའི་སྒྲིབ་སྒྱུར་ལ། བཏགས་པར་ཡོད་པ་ལ་ཁོ་ནའི་སྒྲིབ་སྒྱུར་བ་ལའང་རུས་པ་འདོན་ལུགས་ཤིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་མཛོད་འགྲེལ་ལས་ལུང་དེ་གའི་འོག་དུ། གང་ཟག་རྩས་སུ་ཡོད་པ་འགོག་པའི་ལུང་དང་རིགས་པ་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པ་རྣམས་ཕྱོགས་སུ་མ་ལ་གཞོད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེར་མ་ཟད། མཛོད་འགྲེལ་དུ་གང་ཟག་བདག་ཡོད་དུ་སྟོན་པའི་གཞུགས་ཅན་སྟོང་པོའི་མདོ་ལ་སོགས་པའི་ལུང་མང་དུ་བྲངས་པའི་རྩས་སུ། དེ་དག་ནི་གཞུང་འདི་ཆད་མར་མི་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་འདི་ཁོ་སོ་ཅག་གི་སྡེ་བ་མི་འདོན་ཏོ། །ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་དེ་དག་གིས་གང་ཟག་རྩས་ཡོད་དུ་འདོད་པར་གྲུབ་ལ། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་འབྲུག་པའི་ལུང་དོན་ལ་ཞིབ་ཆ་མཛད་པའི་ལན་ནི། འབྲུག་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དོན། ཐལ་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་འཕུལ་ན་གང་ཟག་རྩས་ཡོད་ཁས་སྐྱབས་པར་སོང་བའི་དོན་དུ་བྱེད་པའང་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། ལྟུང་དེ་ནི་མང་བཀྲར་སྡེ་ལྟར་མ་ཟད་བྱེ་སྒྲིབ་ཀྱན་ལའང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་ཐམས་

ཅད་ཀྱིས་གང་ཟག་བདེན་པར་འདོད་པས་བདེན་པའི་དོན་ཚུགས་སྟབ་དང་། དེ་ཡང་
གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་དབྱ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་འཕུལ་
རྩས་པས། མང་བཀུར་སྡེ་ལྷ་ཁོ་ན་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། དེར་མ་ཟད། འདིས་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་འདོད་པར་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པས་
གསལ་བར་བཤད་དེ། འདྲུག་པའི་རྣམས་བཤད་ཆེན་མོ་ལས་འདི་དག་གི་འདོད་པ་
བརྗོད་པའི་སྐབས་སུ། གང་ཟག་དེ་རྣམས་སུ་ཡོད་པར་ཡང་འདོད་དེ། ལས་གཉིས་ཀྱི་
བྱེད་པ་པོ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེ་སྤྱུག་གི་བ་བ་པོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་
དང་། འཁོར་བར་བཅིངས་པ་དང་སྤང་འདས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐར་བ་པོ་འཕྲུལ་གྲོལ་བ་པོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབྱ་མ་འདྲུག་པ་ལས་ཀྱང་། གང་ཟག་
རྣམས་ཡོད་འདོད། ཅས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། རྣམས་སུ་ཡོད་པར་སྦྲ་བ་བསལ་
བའི་ཕྱིར་བཤད་པ་ཞེས་གསུངས་ཀྱི་རྣམས་ཡོད་དུ་ཐལ་ལོ་ཞེས་དང་། རྣམས་ཡོད་དུ་
འགྱུར་རོ་ཞེས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡང་ཕྱོགས་སྡེ་མར་བརྗོད་པའི་གཞུང་
ཉིད་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱོགས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པའི་སྐབས་སུ་ཁོང་
ན་གནས་པའི་དོགས་པ་སྒྲོང་བ་དང་མཐའ་གཞན་འགོག་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་
སྡེའི་གཞུང་འགོག་པའི་ཆེ་ཁོ་རང་གི་འདོད་ཚུལ་ཁོ་ན་ངང་པོར་སྦྲ་བ་ནི་རྒྱ་གར་
མཁས་པའི་ལུགས་སྒྲོལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་བས་རིགས་པས་འཕུལ་
མཆམས་ཅམ་མིན་པར་འགྱུར་གསལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོགས་སྒྲོང་ནི། གནས་མའི་བྱས་གང་ཟག་གི་
བདག་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་དང་། ཡོད་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་སྡེ་
གཉིས་སུ་འདུས་ཤིང་ཕྱོགས་དེ་དག་རེ་རེ་ལ་སྒྲོ་གསལ་ཤེས་རབ་འཕེལ་བའི་ཆེད་དུ་

དོགས་སྤྱོད་རེ་ཞུ་ན་འདི་ལྟར། དང་པོ་གནས་མའི་བྱའི་སྡེ་པས་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྒྱས་
ཡོད་ཀྱི་བདག་ཁས་ལེན་ན། འོ་ན་གནས་མའི་བྱའི་སྡེ་པ་ལ་རབ་བྱུང་མི་རླང་པར་
ཐལ། བདག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། དཀོན་བཅེགས་སྟོན་གསུམ་
བསྟན་པའི་མདོ་ལས། འོད་སྤྱང་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་ལ་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་ང་སྐབས་མི་
འབྱེད་དེ། སེམས་ཅན་དུ་ལྟ་བུ་དང་། སྟོན་ཏུ་ལྟ་བུ་ལ་མ་ཡིན་ཞིང་། གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་
བུ་ལ་རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་སྐབས་མི་འབྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ནང་པའི་དགོ་སྤྱོད་མེད་པར་ཐལ། ཉགས་སྤྱ་བཞིན།
བྱུང་སྟེ། མདོ་སྡེ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། རིགས་ཀྱི་བྱ་དགོ་
སྤྱོད་བྲམ་ཟེ་གང་ཞིག་ཉག་པ་ཡོད་ཅེས། ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡོད་ཅེས། བདག་
ཡོད་ཅེས་སྤྱ་ན། དེ་ནི་དགོ་སྤྱོད་མ་ཡིན། བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན།
འཁོར་བ་ལས་འབྱུང་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་པ་ཆེན་
པོ་སྤྱོད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡང་གནས་མའི་བྱའི་སྡེ་པའི་དགོ་
སྤྱོད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ནང་པའི་དྲི་ཅམ་ཡང་མི་དྲོ་བར་ཐལ། ཆོས་བདག་ཁས་ལེན་
པའི་སྟེང་དུ་བདག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས།
ཆོས་བདག་གཞི་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་དང་ཆོས་བདག་གཉིས་
ཀ་རང་ལྷགས་ལ་ཡོད་དེས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་དྲི་ཅམ་ཡང་ལྟ་བྱོ་རེ་
སྐྱེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཤམ་ཏེ་ལྷགས་འདིས་ཆོས་བདག་ཡོད་པར་ཁས་མི་
ལེན་ཞེ་ན། ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་བྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་སྟེང་དུ། བདེན་གྲུབ་
ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། ལྷ་ལན་ལས། ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་ཆོས་བདག་ཁས་
ལེན་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་གཞུགས་སོགས་བྱི་དོན་དུ་ཡང་ཁས་ལེན།

གཟུགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཡང་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཚེས་བདག་ཁས་ལེན་
ཚུལ་ལ་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་ཚུལ་དང་། བདེན་གྲུབ་ཁས་ལེན་ཚུལ་གཉིས་སུ་འདུས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་གནས་མའི་བྱའི་སྟེ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མི་བཞེད་པའི་སྟོགས་
ལ་དོགས་གཅོད་ནི། ཀྱན་མཁྱེན་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས་སྟོབ་དཔོན་ཞི་བ་འཆོའི་
ཆད་ཆེན་རྩ་འབྲེལ་དང་མཛོད་གནས་དགྲུ་བ་བཅས་ཁྱད་སྟངས་སུ་མཛོད་ནས་གནས་
མའི་བྱས་གང་ཟག་གི་བདག་མི་འདོད་པའི་སྟོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤའ་ཀྱི་སྟེས་སུ་
བསྐྱལ་བ་ལྟར་དང་། ཡང་དེང་གི་རིགས་པ་སྟོབ་དུ་མས་བཛོད་མེད་ཇུས་ཡོད་ཀྱི་
བདག་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཇུས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཁས་མི་ལེན་པར་སྟོབ་རྣམས་ལ་དོགས་
སྟོང་འདི་ལྟར་ཞུ་སྟེ། འེ་ཟག་གནས་མའི་བྱ་ཚེས་ཅན། གང་ཟག་བདག་ཁས་ལེན་
པར་ཐལ། དེ་ལྟར་དུ་ཁས་ལེན་པ་མདོ་ལས་ཀྱང་གྲུབ། བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་གྲུབ།
རིགས་པས་ཀྱང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གནས་མའི་བྱས་བདག་ཡོད་པར་
མི་འདོད་ན། བདག་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་མདོ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱའི་
གདུལ་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། མདོ་ལས། བྱང་པོ་ལྔ་ནི་ཁྱར་ཡིན་
ལ། །ཁྱར་ཁྱེར་བ་ནི་གང་ཟག་ཡོད། །ཅེས་པའི་མདོ་འདི་བདག་ཡོད་པར་བསྟན་
པའི་མདོ་ཡིན་པར་རྗེ་ཡབ་སྐུ་གསུམ་ཀས་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་སྟེ། གཉིས་པ་
བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་ཀྱང་གྲུབ་སྟེ། རྒྱ་གར་མཁས་པའི་ལེགས་བཤའ་ཀྱིས་ཀྱང་གྲུབ།
བོད་མཁས་པའི་ལེགས་བཤའ་ཀྱིས་ཀྱང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཉག་གི་
འབར་བ་ལས། དེ་རྣམས་ལས་སྟར་བསྟན་པའི་དགེ་འདུན་པལ་ཆེན་པ་ལ་སོགས་པ་
བརྒྱད་དང་། ཕྱིས་བསྟན་པའི་གནས་བསྟན་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྟོབ་

དང་། མང་སྟོན་པ་དང་། ཆོས་མཆོག་པ་དང་། འོད་སྤང་བ་རྣམས་ནི་བདག་མེད་
པར་སྤྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་སྟེགས་པའི་འདོད་པས་བཏགས་པའི་བདག་དང་། བདག་གི་
དང་ནི་སྟོང་བ་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་མེད་པར་སྤྲོ་བ་ཡིན་
ཅོ། །ལྷག་མ་གནས་མ་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྡེ་ལྔ་ནི་གང་ཟག་ཏུ་སྤྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་
ཟག་ནི་ཕུང་པོ་དག་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་རྣམས་པར་ཤེས་པ་བྱུག་
གིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་འཁོར་བར་གྱུར་པ་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཅོ། །ཞེས་
ཟེར་རོ། །ཞེས་ཀྱེ་བྲག་སྡེ་བ་བཙུན་བརྒྱུད་ནང་ནས་བདག་སྤྲོ་ལྔ་དང་བདག་མེད་སྤྲོ་བ་
བཅུ་གསུམ་དུ་ཁ་ཆོན་བཅད་ནས་གསུངས་སོ། །

ཤེས་རབ་སྟོན་མའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་། རང་གི་སྡེ་བ་རྣམས་པར་བྱེ་སྟེ་
སྤྲོ་བ་དང་། ཆོས་སྤང་བ་དང་། གོས་དམར་བ་དང་། གནས་མ་བྱ་བ་དང་། ས་སྟོན་
པ་དང་། ཆེས་མཆོག་པ་དང་། ས་སྟོན་རི་པ་དང་བདུན་ནི་པལ་ཆེར་གང་ཟག་གི་
བདག་ཏུ་སྤྲོ་བ་ཡིན་ཅོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་དང་ཉོག་གོ་འབར་བ་གཉིས་ཆེག་
ཟེན་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་པ་ནི་ནང་གསེས་བདག་འདོད་མི་འདོད་ཅི་རིགས་ཡོད་པའི་
དབང་གིས་ཡིན་ཞིང་། ཀྱེ་བྲག་གནས་མ་བྱ་སྡེ་ག་པ་ནས་ཐེག་ཆེན་མི་འདོད་ཀྱང་
ནང་གསེས་ཐེག་ཆེན་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་མིན་ཅི་རིགས་ཡོད་པར་རྒྱུ་ཁྱ་དར་ཁྲིག་
ཏུ་གསུངས་པ་བཞིན་ཅོ། །

གཉིས་པ་བོད་མཁས་པའི་བསྟན་བཙུན་གྱིས་ཀྱང་བྱུབ་སྟེ། རྗེ་བཙུན་རེད་
མདའ་བས་ཀྱང་། དེ་བས་ན་གང་ཟག་ཏུ་སྤྲོ་བའི་སྡེ་བ་དེ་དག་ནི། ལྷག་པ་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་མ་ཉམས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་གངས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་
པར་བསྐྱུས་ལ། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཉམས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པར་ན་

བསྟན་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལུགས་འདིས་གང་ཟག་བདག་ཏུ་
འདོད་པར་གསུངས་སོ། །

དགེ་ལྡན་གས་ནི་རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་ཀས་གནས་མ་བྱས་བདག་ཁས་
ལེན་པར་བཞེད་ཅིང་རྟགས་ཀྱང་རེ་རེ་ནས་བྱུང་སྟེ། དང་པོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་དེ་ལྟར་
བཞེད་པ་ནི། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་དུ་སྦྲ་བ་འདི་ཡང་མི་
རིགས་པ་ཉིད་དུ་བཤད་པ། ཞེས་དང་། རི་སྐད་དུ་དགེ་སྦྱོང་དག་ལྟར་པོ་ལྔ་ནི་ཁུར་
རོ། །ཁུར་འཁུར་བ་ནི་གང་ཟག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་གང་ཟག་
རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ངོར་དེ་མེད་པར་མ་
བསྟན་པར་ཁུར་འཁུར་བའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་གསུངས་པས། ཆོག་ལ་དངོས་སུ་
མེད་ཀྱང་དོན་ནི་རྣམས་ཡོད་དོ། །ཞེས་དང་། ཅུ་ཤེད་ཀྱི་ཆེན་ལས། གནས་མ་བྱ་བ་
དང་བཟང་པོའི་ལམ་བ་དང་ཀུན་གྱིས་བཀྱར་བ་དང་སྒྲ་མ་བ་དང་ཆོས་སྤྲས་བ་ལྟས་
གང་ཟག་རྣམས་སུ་ཡོད་པར་སྦྲ་བར་རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་གནས་
མ་བྱ་སོགས་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་བཞེད་པར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་རྒྱལ་ཆ་བ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཞེད་པ་ནི། རྒྱུད་སྒྲ་མའི་དར་
རྒྱུ་ལས། གང་ཟག་དང་པོ་ནི་ལྟ་བ་དང་སྦྱོད་པ་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་ཆོས་འདི་ལས་
ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཙུ་ག་དང་། ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་དང་། གཅེར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་
ཆེ་སྒྲ་བྱིས་བསྐྱས་པའི་མངོན་མཐོ་ལ་ཡང་སྦྱར་བ་འདེབས་པ་དང་། མངོན་མཐོ་ཁས་
ལེན་ཀྱང་ཐར་པ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པ་སྦྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པ་ནས་གང་ཟག་
གཉིས་པ་ཕྱི་རོལ་བ་དེ་དང་མཐུན་པར་སྦྱོད་པ་ཆོས་འདི་བ་ཉིད་ལ་དང་བ་ཡོད་ཀྱང་།
སྦྱོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཉེས་པར་གཟུང་བ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་སྟེ་དེ་དག་ཀྱང་

གང་ཞེ་ན་འདི་ལྟ་སྟེ་དོན་དམ་པ་ལ་མི་མོས་པ་གཞན་སྟེས་བཏགས་པ་ལྟར་བྱང་པོ་
ཆོགས་པ་དང་རྒྱན་གང་ལ་ཡང་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པར་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་གང་ཟག་
ཏུ་ལྟ་བ་གང་ཟག་གི་བདག་བྱུང་མཐའ་ཁས་ལེན་པའི་གནས་མའི་བྱ་པའི་སྟེ་པ་ཁ་
ཅིག་ལྟ་བུ་སྟེ། སྤར་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཆོས་འདི་པ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་
ལེན་པར་འདྲ་ཡང་སྤར་མ་ཐར་པ་ལ་དོན་གཉེར་མེད་ཅིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་
སྤར་བ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་འདི་ཐར་པ་ཅམ་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་ཅིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་ལ་སྐྱར་པ་མི་འདེབས་པ་ཁ་ཅིག་གོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན་ལས།
གཞུག་པ་ལ་ལྷེས་པོར་དགོངས་པ་ནི། གཞན་སྟེ་དང་རང་སྟེ་ཁ་ཅིག་གི་དོན་དུ་གང་
ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་འོ། །ཞེས་བདག་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་
མདོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་རང་སྟེ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་མཁས་བྱུང་རིན་པོ་ཆེས་དེ་ལྟར་བཞེད་པ་ནི། རྒྱུད་སྟེ་ཕྱི་རྣམ་
ལས། ཕྱིར་ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་བྱུག་རྒྱ་བཞི་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱིས་སངས་
རྒྱས་པའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་དུ་འཛོགས་པ་ལས། ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་བཙུང་གི་
མང་པོས་བཀྱར་པ་དང་། གནས་མ་བྱ་པ་དང་། ལྷ་མ་པ་དང་། ཆོས་སྤངས་པ་དང་།
བཟང་པོའི་ལམ་པ་བ་རྣམས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་ལེན་པས་
སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་པར་མི་འཛོགས་ཀྱང་སྐབས་གནས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་
སོགས་ཀྱི་སྟོན་སངས་རྒྱས་པར་འཛོགས་གོ། །ཞེས་གསུངས། གསུང་འདི་ལྟར་ན་
ནང་པ་འཛོགས་བྱེད་ལྟ་བ་དང་སྟོན་པ་གཉིས་མཛད་དེ། གནས་མའི་བྱ་སོགས་མང་
བཀྱར་སྟེ་ལྟ་བུ་པའི་སྟོན་ནས་ནང་པར་མ་ཚུད་ཀྱང་སྟོན་པའི་སྟོན་ནས་ནང་པར་འཛོགས་
ལ། དེ་གང་རུང་ཆང་བས་ནང་པར་འཛོགས་ཀྱས་ཀྱང་མ་ཆང་བས་ཕྱི་པར་འཛོགས་མི་

ཅུས་པར་བཞེད་དོ། །རྗེ་བཙུན་པས་ཀྱང་གནས་མའི་བྱས་གང་ཟག་གི་བདག་འདོད་
པར་བཞེད་དེ། ཡིག་ཆ་སྐབས་གཉིས་པའི་སྤྱི་དོན་ལས། རང་སྡེ་གནས་མའི་བྱ་
པའི་སྡེ་པས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྩ་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལྟར་དུ། རྟོག་གི་འབར་བ་ལས། ལྷག་མ་གནས་མའི་བྱ་པ་ལ་སོགས་པ་སྡེ་ལྔ་ནི་
གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྤྱོད་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་རིགས་པས་ཀྱང་གནས་མའི་བྱས་བདག་ཡོད་པར་བྱུང་སྟེ། བྱེ་
བྱག་གནས་མའི་བྱས་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་མི་འདོད་ན། རང་སྡེ་ལ་གང་ཟག་
གི་བདག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་མཁན་མེད་པར་ཐལ། མང་བཀྱར་སྡེ་ལྔ་སོགས་ཀྱིས་
ཁས་མི་ལེན་པའི་གནད་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་པོ་ལྔ་ནི་ཁྱེད་ལོན་ལ།
ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་འདི་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་ལེན་མཁན་ནམས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་
དོར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་སྡེ་ལ་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་མཁན་མེད་ཅིང་
གཞན་སྡེ་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ཅུས་ཏེ། ཅ་ཤེད་ཀྱི་གྲོ་
ཆེན་ལས། འདི་ནི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྩ་ཡོད་དུ་འདྲིན་པ་ནམས་ཀྱིས་ཞུས་
པའི་དོར་དེ་མེད་པར་མ་བསྟན་པར། ཁྱེད་འཁྱུར་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་གསུངས་
པས། ཆོག་ལ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དོན་ནི་རྩ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།
གཞན་ཡང་། དེས་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་ཁས་མི་ལེན་ན། མཛོད་རང་འགྲེལ་
ལས། གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། དགེ་སྟོང་དག་བདག་དང་བདག་གི་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྤྱི་བོ་ཐོས་པ་དང་མི་ལྡན་པས་བརྟགས་པ་ལ་ལྟུང་བར་
ཟད་དེ། འདི་ལ་བདག་དང་བདག་གི་ནི་མེད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་འདི་སྤྱི་བ་ན་སྤྱི་བར་ཟད་
དོ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོའི་མདོ་བྲངས་ནས་

གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་པ་ལ་འཛིན་པ་མི་འཐད།
ནང་པ་ལ་འཛིན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས།
རང་གི་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་འཛིན་ཏུ་མི་རུང་བས་དགག་པའི་ཡུལ་ལ་རང་སྡེ་ཡང་
ཡོད་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། རང་སྡེ་ཡོད་པར་མི་འཐད་དེ། དེ་མེད་པར་རང་
གིས་ཁས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། ལུང་སྟོན་ཆོགས་ལས་
ཀྱང་། བཅ་ཟེ་རྒྱ་ཤུག་གི་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཇི་ལྟར་སེམས་ནི་ཀུན་ཉོན་
མོངས། །ཇི་ལྟར་སེམས་ནི་རྣམ་བྱུང་དང་། །མདུན་པ་ཐམས་ཅད་འཛིན་བྱེད་
པའི། །ཆོས་ནི་རྒྱ་ཤུག་བྱ་ཁྲོད་ཉོན། །བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་བདག་མེད་དེ། །ཕྱིན་ཅི་
ལོག་གིས་ཉོགས་པར་བྱེད། །འདི་ལ་བདག་གམ་སེམས་ཅན་མེད། །ཆོས་འདི་དག་
ནི་རྒྱ་དང་བཅས། །ཞེས་ལུང་སྟོན་ཆོགས་བྱངས་ནས་བདག་འཛིན་པ་ཡང་མི་འཐད་
པ་སྤར་གྱི་རིགས་པས་ཤེས་སོ། །

གཞན་ཡང་། གནས་མའི་བྱས་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་པར་
ཐལ། དེས་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཛོད་རང་འགྲེལ་
ལས། ལོང་བ་ལྟ་བུའི་ཆོག་དོན་མི་གསལ་བ་འདི་ནི་མི་གོའོ། །རྒྱར་བྱས་ནས་ཞེས་
བྱ་བ་འདི་ཅི། གལ་ཏེ་འདིའི་དོན་སྤང་པོ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ནི། དེ་དག་ཁོ་ན་ལ་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པར་ཟད་དོ། །ཞེས་པ་ནས་དེ་
ལྟ་བུས་ན་གང་ཟག་ནི་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་པོ་དང་རྒྱན་ལ་སོགས་པ་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་གནས་མའི་བྱ་སོགས་ལ་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་བཞག་ནས་བཏགས་
ཡོད་དུ་སྦྱབ་པའི་ཕྱིར། ལྷན་སྟེ། ཕྱོགས་སྤུས་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་མི་འདོད་ན་དེ་
བཞག་པར་གྲུབ་ཟེན་བསྐྱབས་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་དོགས་

སྒོང་དུ་ཁྱོད། །སྒོ་གསལ་བ་དག་ན་རེ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས་གནས་མའི་བྱའི་
སྒྲེ་པས་བདག་སྐྱེ་འཛིག་ཅན་དུ་མི་འདོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་
ནམ་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ལུགས་དེ་ལ་ལས་ཉོན་གྱིས་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་
སོགས་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྐབས་འདིའི་སྐྱེ་འཛིག་མི་འདོད་
པ་ནི་སྤང་པོ་རགས་པ་འདི་འཆི་བའི་ཆེ་ཞིག་ནས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་མི་འགོ་བ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་
འཛིག་མི་འདོད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ཆད་ཆེན་དཀའ་འགྲེལ་ལས། སོགས་པའི་སྐྱས་ནི་
མི་ཉག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཟུང་ངོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་དང་གང་ཟག་གྲང་སྤང་པོ་བཞིན་
དུ་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་བྱས་པ་ཚུད་ཚོས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་
རོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་གྲང་ཆད་པར་སྐྱ་བ་དགག་པར་མཛད་པས་དེའི་ཕྱིར་
བཛྲ་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་ཡོད་དོ། །ཞེས་བྱ་བར་གྱུབ་པོ། །ཞེས་བདག་སྤང་ངོ་པོ་
གཅིག་ཡིན་ན་ཆད་སྐྱར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ལུགས་འདིས་
བདག་སྐྱད་ཅིག་མ་སྤྲོ་ཡང་མི་འདོད་དེ། ཆད་ཆེན་དཀའ་འགྲེལ་ལས། གནས་
མའི་བྱ་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་ནི་སྐྱད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་གྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་
སྤང་པོ་གཉིས་སུ་འདོད་དེ། འདི་ལྟར་དེའི་འདོད་པས་སྒོ་དང་སྐྱ་དང་མེ་ལྷེ་ལ་སོགས་
པ་སྐྱད་ཅིག་མ་དག་ཡིན་ལ། ས་དང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་སྐྱད་ཅིག་མ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས། །ཞེས་སྐྱ་སྒོ་སོགས་ལས་གཞན་ལ་སྐྱད་གཅིག་གིས་སྐྱེ་འཛིག་འདི་མི་
འདོད་པར་གསུངས་སོ། །

སྒོ་གསལ་བ་འགའ་ན་རེ། ལུགས་འདིས་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་འདོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་སྒོ་ཡུལ་དུ་བཟུང་བ་ལ་སྤང་པོ་སྒོ་ཡུལ་དུ་བཟུང་བ་ལ་སྐྱོས་དགོས་
པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པར། སྤང་པོ་མ་གཏོགས་དེ་འཛིན་མ་གྱུབ་

ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། དེ་གྲུབ་མཐའ་གོང་མའི་ལྷ་མོ་
ཡིན་ཞིང་ལུགས་འདིས་བཏགས་ཇུས་ཀྱི་བྱེད་པར་དེ་ཙམ་ལ་མི་འཛིན་པར་གོང་དུ་
བཏགས་ཇུས་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་སྟོན་ཅིག་རྟོ། །

ཡང་མཁས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ན་རེ། ལུགས་འདིས་གང་ཟག་བདག་མེད་མི་
འདོད་ཀྱང་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་ཀྱི་བདག་གིས་སྟོང་པར་ཁས་ལེན་ཞིང་།
ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་བཞིའི་ནང་ཆོན་སྟོང་བ་ཡང་དེ་ཉིད་ལ་བྱེད་པར་གསུངས་ཀྱང་། འདི་
ལའང་ཁོ་བོས་དོགས་སྟོང་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ། འོན་ལུགས་འདིས་གང་ཟག་ཆ་མེད་ཀྱི་
སྟོང་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། འདིས་གང་
ཟག་ཆ་མེད་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇུས་ཡོད་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་སྟེ། སྟེ་
བདུན་རྒྱུ་ལས། མཛོད་ལས་བཤད་པ་འདི་ནི་ཇུས་སུ་གྲུབ་ན་ཆ་མེད་ཡིན་དགོས་
པར་འདོད་པའི་མདོ་སྟེ་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེགས་པས་
ཀྱང་གྲུབ་སྟེ། ལུགས་འདིས་གང་ཟག་ཆ་ཅན་ཁས་ལེན་ན། སྟོས་ཆ་ཤས་སོ་སོར་
བསལ་བ་ན་རང་འཛིན་ཀྱི་སྟོང་འདོར་རུང་དུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་གང་ཟག་ཆ་
ཅན་དུ་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག་དེའི་ཆ་ཤས་རྣམས་རེ་རེ་ནས་གང་ཟག་ཁས་མི་ལེན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མཛོད་ལས། གང་བཅོམ་
དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་དོན་ཆང་བའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རུས་ཏེ། བྱེ་སྟེའི་ལུགས་ལ་གང་ཟག་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་པའི་མཁས་པ་སུ་
ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རང་ལུགས་ལ་གསུམ། བྱེ་བྲག་གནས་མའི་བྱ་སོགས་མང་བཀྱར་
སྟེ་ལྷ་ལྷ་བའི་ཆ་ནས་ནང་པར་མི་འགྱུར་ཡང་སྟོན་པའི་ཆ་ནས་ནང་པར་འདོད་པ་

རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་ལུགས་དང་། ཡང་ལྟ་སྟོང་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་ནང་པར་འདོད་པ་རྗེ་
བཙུན་པའི་ལུགས་ དང་། དེ་གཉིས་དགོངས་པ་མི་འགལ་བ་རང་གི་ལུགས་དང་
གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། གནས་མའི་བྱས་གང་ཟག་རྒྱ་སྐབ་པའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱི་བདག་
ཁས་ལེན་པ་ནི་འདོར་ཐབས་མེད་པའི་ལུང་རིགས་ཀྱིས་སྐྱབ་ཚུལ་སྤར་ལྟར་ཡིན་
པས་བསྐྱར་བཤད་མི་དགོས་ལ།

རྗེ་རེད་མདའ་ཆེན་པོས་གནས་མའི་བྱའི་སྤེ་བ་འདི་རྣམ་གངས་ཀྱིས་ནང་པ་
དང་ཡང་དག་པར་ན་སྤྱི་བ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་
ཀྱིས་རྒྱུད་ལྷ་དར་རྒྱུ་ཀ་དང་། མཁས་གྲུབ་སྤྱི་བའི་ཉི་མས་རྒྱུད་སྤེ་སྤྱི་རྣམ་ལས་ལྟ་བུའི་
སློ་ནས་ནང་པ་མ་ཡིན་ཡང་སྟོང་པའི་ཆ་ནས་ནང་པར་ཆུད་པར་གསུངས་ལ། རྗེ་
ཙོང་ཁ་བས་ཀྱང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྤྱིར་སྤྱི་ནང་ལ་འཛོག་ཚུལ་མང་དུ་སྤྱང་
ནའང་། རྗེ་བོ་དང་ཤུནྱེ་བས་སྐྱབས་འགོས་འབྱེད་པར་གྲགས་པས་སྐྱབས་འགོ་ཐོབ་
ནས་མ་བཏང་བ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལྟ་བུའི་སློ་ནས་ནང་པ་མ་ཡིན་ཡང་
སྟོང་པའི་སློ་ནས་ནང་པ་ཡིན་ཞེས་འདོད་དོ། །

འོ་ན་ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་བཞི་ཁས་ལེན་མིན་ཀྱིས་སྤྱི་ནང་གི་
བྱང་པར་བཤད་པ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་སྟུང་ན། སྤྱི་ནང་པའི་འཇུག་སློ་ཙམ་ལ་ལྟ་བ་བཀར་
བཏགས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་བཞི་དང་། སྐྱབས་འགོ་དང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལས་དེ་གཉིས་
གང་གི་སློ་ནས་ནང་པར་ཞུགས་ཀྱང་ནང་པའི་གལ་དུ་ཆུད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལྟག་
སློ་འོག་སློ་གང་ནས་སྤྱི་ནང་ཁང་ནང་སྤེལས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འོ་ན་ཀྱང་དེ་
གང་རུང་མ་ཆང་ན་སྤྱི་བ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། ནང་པ་ལ་ལྟ་སྟོང་གང་རུང་གི་སློ་ནས་
ནང་པར་གཞུག་དགོས་པ་བཞིན་དུ་སྤྱི་པར་འགྱུར་བ་ལའང་ལྟ་སྟོང་གང་རུང་གི་སློ་

ནས་ཕྱི་བར་འགྱུར་དགོས་པས། མང་བཀྱར་སྡེ་ལྷ་ནི། ལྷ་སྟེགས་པའི་ལྷ་སྦྱོང་
གཉིས་ཀ་ཐར་པའི་གོགས་སུ་སྤྲོ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་པའི་གྲུབ་
མཐའ་སྤྲོ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས། ཆོས་བདག་ཁས་ལེན་
པའི་སྟེང་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་ལེན་ན་རང་པའི་དྲི་ཙམ་ཡང་མི་བློ་བར་
གསུངས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རང་པར་འཛིན་པའི་ཚུལ་ལ་ལྷ་སྦྱོང་གཉིས་ཡོད་
པ་ལས། ལྷ་བ་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ལྷ་བ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་
ལྷ་བ་དང་གཉིས་ཡོད། ལྷ་བ་འདི་གཉིས་ཀ་རང་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་ལྷ་བའི་
སློན་ནས་རང་པ་ཆད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་དཔེར་ན། སེམས་ཙམ་
ཡན་ཆད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་བཞིན་ནོ། །ལྷ་བ་འདི་གཉིས་ཀ་མེད་ཀྱང་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་པའི་ལྷ་བ་ཙམ་རང་ལུགས་སུ་བཞེད་པ་ནི་ལྷ་བའི་སློན་ནས་རང་པའི་ཆད་
ཡོངས་སུ་མ་ལོངས་ཀྱང་། ལྷ་བའི་དྲི་ཙམ་ཡོད་པའི་རང་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་བྱེ་མདོ་གཉིས་ལྷ་བུའོ། །དེས་ན་ལྷ་བ་འདི་གཉིས་ཀ་ཁས་མི་ལེན་པ་བྱེ་
ཟག་གནས་མ་བུ་ལྷ་བུ་ནི་ལྷ་བའི་སློན་ནས་རང་པའི་དྲི་ཙམ་ཡང་མི་བློ་ཞེས་པའི་དོན་
ཏེ་གནད་ལ་ཁེལ་བ་བཤད་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་རྗེ་འདིས་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་
ལས་གནས་མའི་བྱ་རང་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཞིང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མི་འདོད་
པར་གསུངས་པ་དང་རང་འགལ་རྗེ་ལྟར་སྤོང་། །

མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་རྫོ་བོས་རྒྱ་གར་ན་ཕྱི་ནང་གི་བྱེ་ཟག་འབྲེད་ཤེས་
པ་དང་། ལྷ་རྫོ་པ་དང་། ལྷ་རྫོ་པ་དང་དེད་གསུམ་ལས་མེད། ལྷ་རྫོ་པ་ནི་འདས། ང་
ནི་བོད་དུ་འོང་། ད་ཙམ་རྒྱ་གར་ན་ཡང་ངན་ཏེ་མཆི་ཞེས་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་

སྒྲིབ་བཏགས་ཏེ། རྒྱ་གར་པཎ་ཆེན་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་ནང་གི་བྱང་པར་སྐྱབས་
འགོས་མི་འབྱེད་པར་ལྟ་བུ་ཁོ་ནས་འབྱེད་ཅེས་སྒྲིབ་དག་ནི་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་
གཙོས་པའི་རྒྱ་གར་པཎ་ཆེན་རྣམས་ལ་སྐྱུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་ཏེ། སྤྱི་ནང་གི་བྱང་
པར་ཅམ་ཡང་མི་ཤེས་པའི་པཎ་ཆེན་དེ་རྣམས་པཎ་ཆེན་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། མཉམ་
མེད་ཇོ་བོ་ཇི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་དག་འཆལ་དེ་འདྲ་ཞིག་སྒྲིབ་
ཞེས་བཤད་པ་ནི་ཇོ་བོ་ཇི་ལ་སྐྱུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བ་ལས་བསྟོད་ཆེག་དུ་མི་
འགྱུར་རོ། །དེས་ན་གོང་གི་སྤྱོད་ཀྱི་གཏམ་དེ་དག་ནི་སྒྲོབ་མ་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་
པ་དག་གིས་རྟོག་བཟོ་ཞིག་ཡིན་པར་མངོན་ཏེ། ཇི་སྒྲིབ་མས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
ཇོ་བོ་དང་ལྷན་པ་སྐྱབས་འགོས་འབྱེད་པར་གྲགས་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ཅམ་
ལས་གསལ་གསལ་ཇི་ཇི་དུ་ཞལ་བཞེས་མ་མཛད་པས་སོ། །ཇི་འདིས་སྤྱི་ནང་གི་
བྱང་པར་སྐྱབས་འགོའི་སྒྲོ་ནས་འབྱེད་ཅིང་། གང་དུ་ཆོས་གསུངས་ཀྱང་སྐྱབས་འགོ་
གཙོ་བོར་མཛད་པས་སྒྲིབ་སྐྱབས་འགོ་བཞེས་གྲགས་པ་ནི་ཉི་མུ་བཞིན་དུ་གསལ་
ཞིང་མཛེས་པས་དེ་ལ་སྒྲོན་འོད་ཀྱི་བསྐྱེད་པར་བཏབ་པ་ནི་སྒྲིབ་རྟགས་ཁོ་ནར་ཤེས་
སོ། །

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་གནས་མ་བུ་སོགས་མང་བཀྱར་སྟེ་ལྷ་ཀ་ལྟ་སྟོང་གཉིས་
ཀའི་ཆ་ནས་ནང་པར་འདོད་པ་ཇི་བཅུན་པའི་ལུགས་ནི། ལྷ་ལན་ལས། དུག་རྒྱ་བཞི་
པོ་འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་དགོངས་འབྱེད་དང་བཅས་པས་རྒྱས་བཏབ་ཅིང་།
དུག་རྒྱ་བཞི་པོ་འདི་སངས་རྒྱས་པ་སྤྱིའི་བྱང་ཆོས་ཡིན་པ་ལ། བྱོད་ཀྱིས་དབུ་མ་
ཐལ་འགྱུར་བ་སངས་རྒྱས་པའི་དཀྱིལ་ནས་སྤྱད་ནས། ཐལ་འགྱུར་བས་འདུས་བྲས་
རྟག་པ་ཁས་ལེན་པས། ལྷ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་དུག་རྒྱ་བཞི་ཁས་ལེན། ཞེས་སྒྲིབ་

སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ལ་ཞབས་འདྲེན་ཁམས་པོ་ཆེ་བྱས། ཞེས་ཐལ་འགྱུར་བས་འདུས་
བྱས་ཏྱག་པར་ཁས་ལེན་ན་སངས་རྒྱས་པའི་གལ་ནས་བྱད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །

འོ་ན་བྱེ་བྲག་གནས་མའི་བྱ་སོགས་མང་བཀྱར་སྡེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལྟ་བ་
བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། ཞེ་ན།
ཤིན་ཏུ་འད་འདོད་དེ། བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ནི། ལྷ་སྤྱོད་པས་འདུས་
བྱས་ལ་ཏྱག་པ་དང་། ཟག་བཅས་ལ་ཐར་པའི་བདེ་བ་དང་། སྤང་པོ་ལས་ངོན་གཞན་
ཞིང་དེ་ལ་དབང་སྤྱོད་པའི་ནང་གི་བདག་དང་། སྤྱོད་པས་ལྷ་སྤྱོད་པ་ལྷ་སྤྱོད་ཀྱི་ཞེ་བ་སྤང་
འདས་མེད་པར་སྤྱོད་བཏགས་པའི་སྤྱོད་ཕྱོགས་བཞི་ལ་བྱ་རིགས་པ་གང་ཞིག །སྤྱོད་
ཕྱོགས་བཞི་ཀ་མང་བཀྱར་བས་རང་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ།
ཕྱག་རྒྱ་བཞི་པོ་ནང་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་ཆོས་སུ་གསུངས་པ་དང་།
བདེན་བཞིའི་ལོག་ཞུགས་བཅུ་དྲུག་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་སུ་སྤྱོད་པས་
སྤྱོད་བཏགས་སུ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་བཞུགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
སྟེ། ཞེས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་ཏྱག་པར་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་མི་ཏྱག་པར་ཁས་ལེན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ།
བྱས་པའི་ཏྱགས་ཀྱིས་སྤྱོད་མི་ཏྱག་པར་སྤྱོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་ཡང་དག་
གིས་སྤྱོད་མི་ཏྱག་པར་ཁས་ལེན་ཡང་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་མི་ཏྱག་པར་ཁས་ལེན་པ་
བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་འདིས་གང་ཟག་མི་ཏྱག་པར་མི་འདོད་པར་གསུངས་པ་
ཡང་། འཆི་བའི་ཆེ་སྤང་པོ་བཞིན་དུ་རྒྱན་ཆད་པའི་མི་ཏྱག་པར་མི་འདོད་པའི་དོན་
ཡིན་པར་གོང་དུ་བཞུགས་ཐེན་པ་ལྟར་རོ། །སྤང་པོ་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའི་བདག་མེད་

འདོད་པ་ནི་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་གཞུང་དུ་མ་ལས་གསུངས་
སོ། །

གསུམ་པ་དེ་གཉིས་དགོངས་པ་མི་འགལ་བའི་རང་གི་ལུགས་ནི། རྒྱལ་ཚབ་
རྗེ་སོགས་མཁས་པ་དུ་མས་ལྟ་བུའི་སློན་ནས་ནང་པར་མིན་པར་གསུངས་པ་ནི། གང་
ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཁས་ལེན་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་དར་རྒྱུ་ལས། གང་ཟག་དང་པོ་ནི་ལྟ་བ་དང་སྦྱོད་པ་གཉིས་ཀའི་སློ་
ནས་ཆོས་འདི་ལས་སྤྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཙ་ན་ཀ་དང་། ཞེས་དང་། དེ་དང་མཐུན་པར་
སྦྱོད་པ་ཆོས་འདི་པ་ཉིད་ལ་དང་བ་ཡོད་ཀྱང་། སྦྱོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཉེས་པར་གཟུང་
བ་སྤྱན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ། ཞེས་པ་ནས། གང་ཟག་གི་བདག་གྲུབ་མཐས་ཁས་ལེན་
པའི་གནས་མའི་བྱའི་པའི་སྤེལ་ཁ་ཅིག་ལྟ་བུ་སྟེ། ཞེས་དང་། རྒྱུད་སྤེལ་སྤྱི་རྣམ་ལས།
ཉན་ཐོས་སྤེལ་བ་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་མང་པོས་བཀྱར་བ་དང་། གནས་མའི་བྱ་བ་དང་། སྒྲ་
མ་པ་དང་། ཆོས་སྤྲས་པ་དང་། བཟང་པོའི་ལམ་པ་བ་རྣམས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་
ཟག་གི་བདག་ཁས་ལེན་པས་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་པར་མི་འཛོག་ཀྱང་
སྐབས་གནས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཀྱི་སློན་ནས་སངས་རྒྱས་པར་འཛོག་གོ། ཞེས་
གསུངས་པས་གྲུབ་ལ། དེས་ན་མང་བཀྱར་སྤེལ་ལྟ་བུ་སོགས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་
རྣམ་ཡོད་ཀྱིས་སྦྱོང་བའི་ལྟ་བུའི་སློན་ནས་ནང་པར་མི་འཛོག་པར་རྒྱལ་ཚབ་དང་རྗེ་
བཙུན་པ་དགོངས་པ་གཅིག་ཅིང་། སྤང་པོ་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའི་བདག་མེད་པའི་ལྟ་
བ་ཁས་ལེན་པའང་དགོངས་པ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མང་བཀྱར་བ་
འདི་དག་གིས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པ་ཡིག་ཆ་སྤར་བྲངས་ཟིན་
ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་འདོད་པས་ཤེས་སོ། །

འདི་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྗེ་བཙུན་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་གནས་མའི་བྱ་སོགས་མང་
བཟུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་པར་བྱིན་སྱི་དོན་
སྤར་བྱངས་པ་ལྟར་ཡིན་ན། རྗེ་བཙུན་པ་ལ་ནང་འགལ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ལྷ་ལན་
ལྷ་ངན་ཐུན་སེལ་ལས། དཔལ་ལྷན་ཆེ་བས་མང་བཟུར་སོགས་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་
འདོད་པའི་རང་སྡེ་འགོག་པའི་ཆེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་
ཡིས། །གཟུགས་སོགས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་པ་
འབྲེལ་མེད་ཁོ་ནར་ཡིན་པར་ཐལ། མང་བཟུར་སོགས་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་
རང་སྡེ་རྣམས་ཀྱིས། གང་ཟག་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མདོན་སུམ་ཁས་
མི་ལེན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། ཞེས་
མང་བཟུར་སྡེ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཁས་ལེན་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་ཞེ་ན་
མ་ཁྲབ་སྟེ། མང་བཟུར་བ་ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པས་མ་
ཁྲབ་པའི་བྱིར་ཏེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལས་ཀྱང་། རང་གི་སྡེ་བ་རྣམ་
པར་བྱེ་སྟེ་སྤྲོ་བ་དང་། ཆོས་སྤང་བ་དང་། གོས་དམར་བ་དང་། གནས་མའི་བྱ་བ་
དང་། ས་སྒྲོན་བ་དང་། ཆེས་མཆོག་བ་དང་། ས་སྒྲོག་རི་བ་དང་བདུན་ནི་པལ་ཆར་
གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྤྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པལ་ཆར་སྤྲོས་པའི་དོན་ཞིག་ཡོད་པའི་
བྱིར། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་ཀྱང་ཕྱོགས་སྤེལ་བྱངས་པའི་སྐབས་སུའང་མང་
བཟུར་བ་ཁ་ཅིག་ཅེས་སོགས་སོ་སོར་བྱེ་སྟེ་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་མང་
བཟུར་བ་ལ་བདག་ཡོད་མེད་སྤྲོ་བ་གཉིས་དང་། སྤང་པོ་སྤྲོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དང་།
སེམས་གཅིག་སྤང་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་ཡོད་པར་འདོད་པ་
བཅས་སོ་སོ་ནས་བྱེ་དགོས་སོ། །དེས་ན། འཇུག་པར། ཁྱོད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བདག་

མེད་མཐོང་བ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་བདག་འགོག་ཡུལ་གྱི་མང་བཀུར་
བས་གང་ཟག་བདག་མེད་འདོད་ཅིང་། མང་བཀུར་བ་ལྷོག་པ་ནས་གང་ཟག་གི་
བདག་ཡོད་པར་བཞེད་པ་རྟོག་གོ་འབར་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཞིབ་ཆ་འདི་ཤེས་དགོས།
དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས་མང་བཀུར་བ་པལ་ཆེ་བས་གང་ཟག་གི་
བདག་ཡོད་པར་འདོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར། མང་ཉུང་གི་ཆ་ནས་མང་བཀུར་བ་
ལྷོག་པ་ནས་བདག་ཡོད་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་སྤང་པོའི་རྒྱན་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གཉིས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
རྒྱན་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དང་
གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྤྲ་བ་དང་། སྤང་གི་རྗེས་འབྲང་མདོ་
སེམས་རྣམས་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་པོའི་
རྒྱན་བདག་ཏུ་བཞེད་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྤྲ་བས་སྤང་
པོའི་རྒྱན་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་ཁུངས་ནི། མཛོད་གནས་དགུ་པ་ལས། ཡང་ཅི་འདི་
ལས་གཞན་ལ་ཐར་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། མེད་དོ། །ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་
སྤྱིར་ཅི་ལོག་ལ་ཞེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་ཏེ། སྤང་པོའི་རྒྱུད་ཁོ་ན་ལ་བདག་ཏུ་འདོགས་པ་
ནི་ངེས་པར་མི་འཛིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་ལས། བདག་ཡོད་ཉིད་དུ་ཁས་སྦྱངས་
ནས། །ལྟ་བའི་ཆེ་བས་སྦྲས་པར་འགྱུར། །ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་པར་མ་གྱུར་ནས། །དགོ་
བ་སྤུ་གུ་ཉམས་བྱེད་འགྱུར། །ཞེས་དང་། བཏགས་པའང་མེད་པར་འགྱུར་འོང་
བས། །མེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་མ་གསུངས་སོ། །ཞེས་དང་། སྤང་པོའི་རྒྱན་ནི་གང་ལ་
དགོ། །མི་དགོའི་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཉིད། །དེ་ལ་སློག་ཅེས་བྱ་སྟེ་དེ། །སློག་མེད་
བསྟན་པས་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་བདག་གི་མཚན་གཞིར་སྤང་པོའི་རྒྱན་འཛོག་པ་

དང་། སྤང་པོའི་རྒྱན་དེ་ལ་དགེ་མི་དགའི་འབྲས་སུའི་རྣམ་གཞག་གྲང་འཐད་པར་གསུངས་སོ། །སྤང་པོའི་རྒྱན་བདག་གི་མཆན་གཞིར་བཞེད་པའི་སྤང་པོ་ཡང་སྤང་པོ་གང་ཡིན་ལ་མི་བྱེད་པར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་པའི་ཤྲུག་ལན་ལས། མཛོད་འབྲེལ་གནས་དགུ་པར། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྲ་བས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱན་གང་ཟག་ཏུ་ཁས་ལེན་པར་བཤད། ཅེས་གསུངས་སོ། །

འདི་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ལྟར་ན་མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས། བདག་ཏུ་མངོན་པར་བཛོད་པ་འདི་ནི་སྤང་པོའི་རྒྱན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་གི་བཛོད་པར་བྱ་བ་གཞན་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བདག་གི་མཆན་གཞི་སྤང་པོའི་རྒྱན་ཁོ་ནར་བཞག་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཏེ། ཁོ་ནའི་སྦྱས་སྤང་པོ་ལྷོག་པ་ནས་བདག་གི་མཆན་གཞི་མི་རུང་བའི་གཅོད་ཆེག་ཏུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་སྤང་པོ་ལས་ལོགས་སུ་རྒྱན་ཞེས་སྦྱས་པ་དགོས་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། མཛོད་གནས་དགུ་པར་གནས་མའི་བྱས་འདོད་པའི་བཛོད་མེད་ཀྱི་བདག་རྒྱས་པར་འགོག་པའི་བབ་ལ་བརྟག་ན། ཁོ་ན་ཞེས་གསུངས་པའང་དེ་འདྲའི་རྩས་ཡོད་ཀྱི་བདག་འགོག་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་མངོན་ནོ། །རྟགས་དེ་ལ་བྲུབ་པ་མེད་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་དབྱ་མ་རང་རྒྱད་པ་སོགས་ལ་ཁ་ཕྱིར་ལོག་ནས་བལྟས་ན་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་མདོ་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་ལ་གང་ཟག་འདོད་ཚུལ་ནི། སྟོང་བུན་ཆེན་མོ་ལས། སྤང་པོའི་རྒྱན་ཉིད་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་གི་མཆན་གཞིར་བཤད་དེ་ཚུལ་འདི་ནི་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་མདོ་སྡེ་པ་སྤང་པོའི་རྒྱན་ལ་གང་ཟག་བཞེད་མཁན་ཡོད་པའང་གསུངས་པས། འདི་ལྟར་ན་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་

མདོ་སྡེ་པས་སྤང་པོའི་རྒྱན་ལ་གང་ཟག་བཞེད་དམ་སྟམ། སྤང་པོའི་རྒྱན་ཡང་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་པའི་ཤྲུག་ལན་ལས། མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་
ཁ་ཆེ་བ་དང་མཐུན་པར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་གང་ཟག་དང་བདག་ཏུ་ཁས་ལེན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་རྣམ་འགྱོར་སྟོན་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་
བདག་ཏུ་འདོད་ཚུལ་ནི། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། རྒྱན་ཉིད་ཀྱིས་ན་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་
གཅིག་གོ། ཞེས་གསུངས། འདི་ཡང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་
ཤེས་བྱེད་རྣམས་སྤང་པོའི་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པའི་སྐྱབས་སུ་སོང་ཟེན་
པས་འདིར་བསྐྱར་དུ་མ་བྲངས།

གཉིས་པ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་ཁྱད་པ་ནི། ཀུན་
གཞི་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཅམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་དང་ཀུན་གཞིའི་རྒྱན་
གཉིས་ཀར་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་དེ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ཀུན་གཞི་འདོད་
པས་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྒྱན་ཉིད་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་དོ། ཞེས་སོ། །སྤང་ཀུན་གཞི་གང་
ཟག་གི་མཆོན་གཞིར་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ཀུན་གཞིའི་རྒྱན་གང་ཟག་གི་མཆོན་
གཞིར་བྱང་བའི་ཁྱད་པ་སུའང་འགོ་སྟེ། ཀུན་གཞི་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་ནས་དེའི་རྒྱན་
གང་ཟག་ཏུ་མི་འདོད་ན་རྒྱན་འཛིག་མ་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལེགས་བཤད་སྟོང་
པོ་ལས་ཀུན་གཞིའི་རྒྱན་གང་ཟག་གསུངས་པའང་རང་བཟོ་འགྱུར་བས་སོ། །

བཞི་པ་སྤང་པོ་ཆོག་མཚན་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ནི། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་
མདོ་སྡེ་པས་སྤང་པོ་ཆོག་མཚན་ཡང་གང་ཟག་གམ་བདག་གི་མཆོན་གཞིར་བཞེད་
པར་མངོན་ཏེ། སུམ་པའི་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱལ་པོ་ཆོག་མཚན་སུམ་པར་འཛིག་པར་རྣམ་

འགྲེལ་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྒྱ་མིན་པ་ནི་རྣམ་གཅོད་ལ། །བྱམ་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་འཇུག་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཐར་གསལ་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པའི་རྩལ་རྣམས་བརྒྱད་པོ་དེའི་མཚུངས་པའི་འབྲས་བུ་ཚུ་སྦྱོར་བ་ཡི་རྒྱ་མིན་པར་གཅོད་པའི་ཆོགས་པ་ལ། བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། རྗེ་བཙུན་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་དང་པོའི་མཐའ་དབྱེད་ལས། བྱམ་པའི་ཕྱི་ནང་གི་རྩལ་ཐན་ཀྱང་ཆོགས་ཅམ་དེ་བྱམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པའི་ཡན་ལག་ཆོགས་ཅམ་དེ་བྱམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མིན་པ་ནི་རྣམ་གཅོད་ལ། །བྱམ་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་འཇུག་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་ཀྱང་། བྱམ་པའི་ཡན་ལག་ཆོགས་ཅམ་བྱམ་པར་འཛོགས་མིན་དང་། བྱང་པོ་ཆོགས་ཅམ་གང་ཟག་འཛོགས་མིན་མཚུངས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འདིས་ནི་བདག་རང་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཆོགས་པ་ལ་བཞག་ཏུ་མི་བྱང་བ་བཞིན་དུ། བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རང་གི་ཡན་ལག་ཆོགས་པ་ཅམ་ལ་འཛོགས་ཏུ་མི་བྱང་བ་གཉིས་འབྲས་བར་བསྟན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས། གོང་དུ་བྲངས་པའི་ཆད་མ་རྣམས་འགྲེལ་ལས། བྱམ་པའི་ཡན་ལག་ཆོགས་ཅམ་བྱམ་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་སྡེ་བདུན་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་བྱ་དགོས་ན། བྱང་པོ་ཆོགས་ཅམ་ཡང་གང་ཟག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ཡང་སྡེ་བདུན་རྗེས་འབྲང་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་བྱ་དགོས་སོ། །

ཁ་ཅིག ལུགས་འདིས་བྱང་པོ་ཆོགས་ཅམ་གང་ཟག་གི་མཆན་གཞིར་བཞེད་ཅེས་སྤྱོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྟོང་ཐུན་ལས་ལུགས་འདིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཉིད་

གང་ཟག་གི་མཆན་གཞིར་བཞེད་པར་གསུངས་པའི་སྤྱིར། བྱེད་སྤྱོད་ཉིད་ཅེས་པ་
གཙོད་ཆོག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་ཟེར་ན། འོ་ན་སེམས་ཅམ་པས་ཀུན་གཞི་གང་ཟག་
གི་མཆན་གཞིར་མི་བཞེད་པར་ཐལ། ཀུན་གཞིའི་རྒྱུ་ཉིད་གང་ཟག་གི་མཆན་
གཞིར་བཞེད་པར་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། བྱེད་པ་ཁས།
དེས་ན་སྟོང་ཐུན་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་གཞན་སྟེ་ལྟར་སྤང་པོ་ལས་དོན་གཞན་
དང་། རང་སྟེ་ཁ་ཅིག་ལྟར་སྤང་པོ་ལྟ་ཆར་གང་ཟག་གི་མཆན་གཞིར་མི་བཞེད་པའི་
དོན་དུ་གསལ་ལོ། །

ཡང་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། རང་སྟེར་སྤང་པོའི་དབྱིབས་གང་ཟག་གི་
མཆན་གཞིར་བཞེད་པ་ཡོད་དེ། འདྲུག་པ་ལས། དབྱིབས་ཤེན་དེ་གཟུགས་ཅན་ལ་
ཡོད་སྤྱིར། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
བཀོད་པ་ཅམ་བདག་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན། ཞེས་དང་། དཔོངས་པ་རབ་གསལ་ལས།
སྤང་པོ་རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཀྱི་བཀོད་པ་ཅམ་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་
པའི་སྤྱིར་ཞེས་སྟུ་ཡང་། འདི་ནི་རང་སྟེ་འགའ་ཞིག་གིས་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་བཞེད་པ་
ལ། དེ་མི་འཐད་པའི་རྒྱ་མཆན་ལ་སྤང་པོ་རེ་རེ་ཡང་བདག་ཏུ་མི་རུང་། ཆོགས་པ་
དང་དབྱིབས་ཀྱང་བདག་ཏུ་མི་རུང་ཞེས་གང་བདག་ཏུ་འདོད་རྒྱུའི་སྤང་པོའི་ངོ་བོ་ལ་
དབྱུང་ནས་འགོག་པའི་ཡན་ལག་ཅམ་དུ་སྟུམ་པ་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྒྱང་
འཕེན་གྱིས་ལུས་ཡིད་སྟོའི་ཉིག་པའི་ལྗོན་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པར་ཅན་འདོད་པ་ལ། ལུས་
རགས་པ་ཆ་ཅན་དང་། ཆ་མེད་དང་། རྩལ་ཐུན་བཅས་ཡིད་སྟོའི་ཉིན་དགག་པ་ལྟ་བུ་
ཡིན་ནོ། །བདག་འགོག་སྐབས་སུ་དཔོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་བདག་འགོག་པའི་
ཁྱོགས་སྟེ་ལྟར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པའི་གཞན་

སྡེ་གཉིས་དང་། སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་རང་སྡེ་མང་བཀྱར་བ་གསུམ་བཅས་
ལྟའོ། །དེ་དག་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་གཞན་སྡེ་གཉིས་ལ་བྱེ་བྲག་པ་དང་གངས་ཅན་
པ་ཞེས་མིང་གིས་དངོས་སུ་སྤྲུས་ཤིང་། རང་སྡེ་ལ་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་མཁན་
མང་བཀྱར་བ་ཞེས་གཞིར་བྲས་ཏེ་དེ་ལས་བྱེ་བའི་གསུམ་ལ་མང་བཀྱར་བ་ཁ་ཅིག་
ཅས་ཕྱོགས་སྡེ་དངོས་སུ་བཟུང་བ་དང་། དེ་དང་མཐུན་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་
འདོད་པ་ལེགས་ལྡན་དང་། ཀུན་གཞི་བདག་ཏུ་འདོད་པ་གཉིས་ཀྱང་འབྲ་བའི་ཞར་
ལ་འབྲ་བར་བསྟན་སྤྲོ་བར་དགོངས་ཏེ། ཕྱོགས་སྡེ་མ་བརྗོད་པ་ཞེས་པའི་ས་བཅད་
ནང་དུ་མིང་གི་དངོས་སུ་སྤྲུས་ནས་གསུངས་ཀྱང་། སྤང་པོའི་དབྱིབས་དང་སྤང་པོ་
ཚོགས་ཅམ་གཉིས་བདག་ཏུ་མི་རུང་བའི་སྟོན་བརྗོད་མཛད་པའི་སྐབས་སུ་ཁ་ཅིག་
ལྟ་བུའི་ཕྱོགས་སྡེ་དངོས་སུ་དོས་བཟུང་བར་མི་སྤང་བས་རྩ་བའི་ཕྱོགས་སྡེ་དེ་དག་
ལས་གཞན་དུ་མེད་པ་དེས་ཀྱང་ཤེས་སོ། །དབྱིབས་བདག་འགོག་པའི་སྐབས་
སུའང་། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་ཀྱང་། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཤིང་རྟའི་
དབྱིབས་ཅམ་ཞིག་ཤིང་རྟར་འདོད་ན། ཞེས་དང་། འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་། དབྱིབས་ཤེ་
ན། ཞེས་གལ་ཏེ་དབྱིབས་ཤིང་རྟར་འཛོག་ན་སྟོན་འདི་འབྲ་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་དུ་
སྤང་དོ། །མདོར་ན་སྤང་པོའི་དབྱིབས་བདག་འདོད་མཁན་ཡོད་པར་གཞུང་ཁྲངས་
མ་གང་ལས་ཀྱང་མ་གསུངས་པས་དབྱིབས་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་རང་སྡེ་མེད་པའི་
ཕྱོགས་འདི་རང་ཕྱགས་སུ་གཟུང་བར་བྱའོ། །

ཁོ་ན་རེ། ཕྱགས་དེ་དག་གིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་འདོད་ན་འགྲོ་བ་
དུག་གི་རྣམ་དབྱེ་སྟམ་པར་འགྱུར་ཏེ། མིའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་མི་ཡིན་པར་
འདོད་ན། རྒྱ་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་རྒྱ་བོར་འགྱུར་བས་ཤེས་པ་རྒྱ་བོ་ཏེ་

ཅང་ཐལ་ལོ་སྟུང་ན། ལོངས་སྐྱེ་མཚན་གཞི་ལོངས་སྐྱེ་རྒྱད་ཀྱི་ང་ཅམ་དང་། དེའི་
མཚན་གཞི་ལོངས་སྐྱེ་རྒྱད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འཛིག་པ་བཞིན། མི་སོགས་འགྲོ་
བ་བྱལ་གི་མཚན་གཞི་ཡང་དེའི་རིགས་པས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤེས་པ་རྒྱ་པོ་
མི་འགྱུར་རོ། །

སྐབས་འདིར་དོགས་སློང་ནི། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། སྤར་མ་བཤད་
པའི་ཕྱོགས་ལྷག་མ་གཉིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། སྤར་
པོའི་ཚོགས་ཅམ་དང་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་བདག་འགོག་པའི་ཕྱོགས་འདི་གཉིས་
སྤར་བསྟན་ཟེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གོང་དུ་འཇུག་པར། དབྱིབས་ཤེན་དེ་གཟུགས་ཅན་
ལ་ཡོད་ ཕྱིར། །ཁྱོད་ལ་དེ་དག་ཉིད་བདག་ཅེས་འགྱུར་གྱི། །སེམས་སོགས་ཚོགས་
ནི་བདག་ཉིད་འགྱུར་མིན་ཏེ། །གང་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་དབྱིབས་ཡོད་མ་ཡིན། །ལེན་པོ་
རང་ཉིར་ལེན་གཅིག་རིགས་དངོས་མིན། །དེ་ལྟ་ན་ལས་བྱེད་པོ་གཅིག་ཉིད་
འགྱུར། །བྱེད་པོ་མེད་ལས་ཡོད་སྟུང་སློ་ཡིན་ན། །མ་ཡིན་གང་ཕྱིར་བྱེད་པོ་མེད་ལས་
མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྐབས་སུ་བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

སྤར་པ་རང་རིག་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ནི། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྤེ་
པས་རང་རིག་ཀྱང་བདག་གི་མཚན་གཞིར་བཞེད་པར་མདོན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས།
དེ་ཡི་བདག་ཉིད་འཛིན་པ་དེ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས།
འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ལ་བྱེད་པ་པོར་འཛིག་པའི་དོན་ནི། སློབ་དཔོན་ཚོས་མཚན་གསལ་
བཤད་པ་ལྟར། ངོ་སྟུང་པའི་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པའི་གཞི་འཛིན་རྣམ་ཡིན་པས་
འཛིན་རྣམ་དེ་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས་ཡུལ་ཅན་སྤྱོད་འཛིན་དེ་སྤྱོད་
བ་འཛིན་རྣམ་ཡིན་པས་ངས་སྤྱོད་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ངོ་སྟུང་པའི་གང་ཟག་

ཏུ་འདོགས་པའི་གཞི་རང་རིག་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། ཚད་མ་ཀྱན་བཏུས་རང་
འགྲེལ་ལས། གང་གི་ཆེ་ཤེས་པ་དོན་གྱི་ཡུལ་དང་བཅས་པའི་དེའི་ཆོ། དེ་དང་རྗེས་
སྤྱི་མཐུན་པའི་རང་རིག་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་
པ་དང་། གཞུང་དེའི་དགོངས་པ་རྣམས་འགྲེལ་དུ་བཀྲལ་བ་ན། ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།
གལ་ཏེ་འདི་དག་འདོད་རྣམས་དང་། །རྣམ་པར་གཞན་དུ་སྤྱོད་གྱུར་ན། །འདོད་
པའམ་མི་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་། །དོན་རིག་པར་ནི་འགྱུར་བ་མིན། །ཞེས་དང་། དེའི་
ཐད་ལྟ་དབང་སྒྲོའི་འགྲེལ་པ་ལས། སྒྲོ་འདི་བདག་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་
པར་སྦྱེས་བྱ་སྤྱོད་བར་གྱུར་ན། ཞེས་སྒྲོ་རང་རིག་གིས་སྤྱོད་བ་ལ་སྦྱེས་བྱས་སྤྱོད་
བར་གསུངས་པ་དང་། དཀའ་འགྲེལ་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་ལས་སྤར་གྱི་ལུང་རྣམས་
བྱངས་ནས་རང་རིག་བདག་གི་མཚན་གཞིར་བསྐྱབས་སོ། །

དུག་པ་ཕྱང་པོ་ལ་པར་བཏགས་ཙམ་གྱི་བདག་ནི། ཐལ་འགྱུར་བས་འདོད་
པའི་ཕྱང་པོ་ལ་པར་བཏགས་ཙམ་གྱི་བདག་ནི། རྩ་སྟེགས་པ་ལྟར་ཕྱང་པོའི་ལོགས་
སྤྱང་མེད་ལ། རང་སྟེ་ལོག་མ་ལྟར་ཕྱང་པོ་ལྟེ་སྟེང་དུའང་བདག་འཛིན་ཏུ་མེད་དེ།
ཕྱང་ན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས། དགེ་སྤྱོད་རྩ་སྟེགས་ཙན་ལ་སོགས་པས་
བདག་ཡོད་པར་སྤྲོ་བ་ཡང་ཕྱང་པོ་ལས་གཞན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱང་པོ་སྤངས་པའི་པ་
རོལ་ན་བདག་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་བྱར་གནས་མེད་དོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་
ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་དེས་ན་དགེ་སྤྱོད་མང་པོ་ཚད་མེད་པ་སྟེད་ཀྱིས། ལྟ་ཕྱང་འདི་ལ་
བདག་དང་བདག་གི་བ་མེད་པར་རྟོགས་པས་དབྱེ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་པར་
གྱུར་ཏོ། །ཞེས་དང་། །མདོ་ཕྱང་འདས་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་བས་ན་སེམས་ཙན་
གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་གཞུགས་མ་ཡིན། གཞུགས་ལས་གཞན་པའང་མ་

ཡིན་པ་ནས་བདག་མ་ཡིན། བདག་ལས་གཞན་པའི་བར་དུ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འོ་ན་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་ལྷན་ལྟེགས་ཅན་དག་གི་བདག་ཡོད་ཅེས་སྤྲོ་མོད་ཀྱི། ཡང་དག་པར་བདག་ཅེས་བྱ་བ་མེད་དོ། །སེམས་ཅན་གྱི་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་པོ་ལྷན་ཉིད་ལ་བྱ་སྟེ། སྤང་པོའི་པ་རོལ་ན་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ལོགས་ཤིག་ན་མེད་དོ། །ཞེས་པ་དང་སྤྱི་ཕྱི་ནང་འགལ་བར་འགྱུར་སྟམ་ན། མདོ་ཕྱི་མའི་དགོངས་པ་ནི་དགག་ཕྱོགས་ནས་སྤྲོ་ལྟེགས་ཅན་གྱིས་བཏགས་པའི་སྤང་པོ་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་བདག་བཀག་པ་ཡིན་པས་སྤང་དང་འགལ་བའི་སྦྱོན་མེད་པར་འཇུག་པའི་རང་འབྲེལ་དང་དགོངས་པ་རབ་གསལ་སོགས་ལས་གསུངས་སོ། །

གཞན་ཡང་སྤང་པོ་དང་གཅིག་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་པའི་པར་བཏགས་ཅན་གྱི་བདག་ཡོད་པ་རབ་རྩལ་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ཤེས་རབ་སྦྱོན་མར་བླངས་པ་ལས། རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གཞོན་པ། གཟུགས་ནི་བདག་གམ་བདག་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་ཆོར་བ་དང་། འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཡང་བདག་གམ་བདག་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་དང་། ཆོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདག་གམ་བདག་མེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། །ཞེས་གཟུགས་སོགས་སྤང་པོ་རྣམས་བདག་མིན་ཡང་བདག་གཏན་མེད་མིན་པའི་ཞིབ་ཆ་བཅས་གསུངས་སོ། །འཇུག་པའི་རང་འབྲེལ་དུ་བླངས་པར་བདག་དང་སྤང་པོ་མཚུངས་པར་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཆོགས་རྣམས་ལ། །བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟེན་བརྗོད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་སྤང་པོ་རྣམས་བརྟེན་

ནས། །ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་འོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་བདག་ཡོད་
པར་བསྟན་པའི་མདོ་སོགས་དང་འགལ་བར་འགྱུར་སྟམ་ན། དེ་དང་མི་འགལ་བའི་
ཁུངས་ནི། དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུ་བྱངས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཀྱལ་པོའི་མདོ་ལས།
སྟོང་བ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བཤད་པ་ལྟར། །ངེས་དོན་མདོ་སྡེ་དག་གི་བྱེ་བྲག་
ཤེས། །གང་ལས་སེམས་ཅན་གང་ཟག་སྐྱེས་བྱ་བསྟན། །ཆོས་དེ་ཐམས་ཅད་བྱངས་
པའི་དོན་དུ་ཤེས། ཞེས་བདག་ཡོད་པར་བསྟན་པ་བྱང་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་དེ་དག་གི་ཁོག་བསྐྱས་པའི་ཆིངས་ནི། ལྷ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
བདག་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱང་པོ་ལྟར་སྐྱེ་འཛིན་ཅན་དུ་འདོད་ན། ལས་འབྲས་ཚུད་
ཟོས་སྤྱུ་འགྱུར་བར་བསམས་ཏེ། བྱང་པོ་ལས་དོན་གཞན་ཞིང་བྱང་པོའི་ནང་ནས་
དབང་སྐྱུར་པ་པོས་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་རྟོག་བཟོའི་བདག་ཞིག་
ཆེད་དུ་བཅའ་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་བཤད་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་
ཞུགས་ལས། ལྷ་སྟེགས་བྱེད་དག་གིས་བདག་གི་དངོས་པོ་ལུས་སམ། མཐེ་བོའམ་
ནས་འབྲུའམ་མཐེ་ཁྱོད་དམ་འབྲས་བྱག་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་བོང་ཆོད་ཅམ་གྱི་ནང་
གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བྱ་ཡོད་པར་ཁས་སྐྱོངས། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་འབྲའི་བདག་
དེ་ནི་འཁོར་འདས་གཉིས་ཀར་མི་འཛིན་པར་འགྲོ་བས་རྟག་པ། ཆ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་
གཅིག་བྱ་དང་། དེ་ཉིད་བཅིངས་གྲོལ་ཀུན་གྱི་རྟེན་དུ་འདོད་དོ། །དེ་ལ་སྤྱི་བྱེ་མཁས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་དང་། རྟག་གཅིག་རང་དབང་
སོགས་ཀྱིས་བྱང་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་རང་ག་བ་ཚུན་ཆད་ལ་བྱང་པོ་ལ་
ལྟོས་མེད་དུ་དེ་ལ་དབང་སྐྱུར་པ་པོའི་ང་ཞེས་ལྟང་ངེར་འཆར་བ་ལ་རང་རྒྱ་བྱུབ་པའི་
རྣམས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཅེས་ཐ་སྙད་མཛད་དེ་བཀག་གོ། །

དེས་ན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་དང་། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཀྱི་
བདག་གཉིས་སྟོས་སའི་ཆ་ནས་སྤྲ་རགས་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། རང་དབང་
ཅན་གྱི་བདག་གཞིར་བྱས་ནས། རོ་བོ་རྟག་པ། གནས་སྐབས་ཆ་མེད། སྐྱེ་འཛིག་
དང་ཆ་སོགས་ལ་མ་སྟོས་པའི་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཅེས་བྱུང་པར་བྱས་ན།
བདག་མེད་རགས་པ་དང་། སྤང་པོ་ལ་བཏགས་ཅིང་མིན་པའི་རང་དབང་ཅན་གྱི་
བདག་ཅེས་བྱུང་པར་བྱས་ན། བདག་མེད་སྤོང་པ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། རང་
ཐུབ་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་གཞིར་བྱས་ནས། དེ་བྱམ་པ་དང་
སྦྱར་ན་མི་རྟག་པ་སྤོང་དང་། ཆེས་གཅིག་དང་སྦྱར་ན། མི་རྟག་པ་རགས་པར་
འགྱུར་བར་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལེའུ་དང་པོར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །རང་སྡེ་འོག་
མ་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འཛོག་པའི་གནད་ཀྱིས་དགག་བྱའི་བདག་སྤང་པོ་
ལ་མ་སྟོས་པའི་བདག་ལས་སྤྲ་བ་ཞིག་ལས་འཛོག་མ་རྒྱས་ཞིང་། དེའི་གནད་ཀྱིས་
བདག་མེད་སྤྲ་རགས་ཀྱང་འདི་གཉིས་ཅིང་ལས་འཛོག་མ་རྒྱས་སོ། །

ཐལ་འགྱུར་བས་གདགས་གཞི་སྤང་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པས་པར་
བཞག་ཅིང་གྱི་བདག་ཞིག་ཐ་སྦྱད་དུ་འཛོག་རྒྱས་པའི་དབང་གིས། དགག་བྱའི་
བདག་ཀྱང་འཛོག་བྱེད་སྟོ་ལ་མ་སྟོས་པའི་རང་དབང་ཅན་ཞིག་ལ་འཛོག་པ་དང་།
དེའི་གནད་ཀྱིས་བདག་མེད་སྤྲ་རགས་དང་། བདག་མེད་གཉིས་སྟོང་གཞིའི་སྟོ་
ནས་འཛོག་པའི་ཐབས་བྱུང་ལ། རང་སྡེ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་འཛོག་
པ་ན། སྤང་པོ་ལས་དོན་གཞན་ཞིག་ལ་བདག་ཏུ་འཛོག་ན་སུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་བདག་
ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ཡང་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སོགས་མདོ་སྡེ་དུ་
མས་བཀག་པ་དང་། རྟག་པ་ཆ་མེད་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་དེ་ནི་བཅེངས་གྲོལ་གྱི་

གཞི་སོགས་མི་རུང་བས་རིགས་པས་ལེགས་པར་བཀག་སྟེ། རང་གི་ལུགས་ལ་
བཅིངས་གྲོལ་གྱི་ཉེན་བདག་ཞིག་ཡོད་ནི་དགོས་ཞིང་། དེ་ཡང་བཙལ་ན་སྤང་སོ་ལས་
གཞན་རྟེན་རྒྱ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཏེ་སྤང་སོ་བདག་ཏུ་འཛིན་གོ། །དེ་དག་ནང་གསེས་
ལའང་མང་བཀྱར་ནང་ཚན་ས་སྟོག་རེ་བ་འགའ་ཞིག་གིས། མདོའི་ཆོག་ཟུང་སྤང་སོ་
ལྔ་ཆར་བདག་ཏུ་གསུངས་པ་ལ་དགོངས་ཏེ། སྤང་སོ་ལྔ་ཆར་བདག་གི་མཆན་
གཞིར་བཞེད་པ་དང་། མང་བཀྱར་ནང་ཚན་སྤང་བ་བ་འགའ་ཞིག་དང་། སྟོབ་དཔོན་
ལེགས་ལྡན་ཡབ་སྲས་ཀྱིས། མདོ་ལས་སེམས་ལ་བདག་གི་སྤྲ་སྤྱར་བ་དང་། ཡང་
སྤྲོད་ཕྱི་མར་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ལེན་པ་བཙས་རྒྱ་མཆན་དུ་བྱས་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
གང་ཟག་གི་མཆན་གཞིར་འདོད་དོ། །

སེམས་ཙམ་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནི་བདག་རྒྱུན་དབང་སོ་ལ་ལྟོས་པས་
དབང་སོ་འགགས་པ་ན་དེ་ཡང་འགག་པར་འགྱུར་བས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཙམ་སྟེ་
སེམས་དང་འཆི་སེམས་མི་རུང་ལ། དེས་ན་སྟེ་འཆིའི་ཉེན་ནི་བརྟན་པ་རང་དབང་
ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཞིག་ཡོད་དགོས་པར་དགོངས་ཏེ། རྣམ་ཤེས་བྱག་ལས་གཞན་ཞིང་
བདག་རྒྱུན་དབང་སོ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཉིད་བདག་དང་གང་ཟག་གི་
མཆན་གཞིར་སྤྲ་ཞིང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་སོགས་དེའི་ཁྱད་ས་སུ་མཛད་
དོ། །གྲུབ་མཐའ་དེ་དག་གིས་ཆོས་གང་འཛིན་གྱིང་བཀྱགས་དོན་བཙལ་ནས་འཛིན་
པ་ལས་པར་བཀྱགས་ཙམ་ལ་བྱ་བྱེད་གང་ཡང་འཛིན་མ་རུས་ཞིང་། བཙལ་ན་དེ་
དག་ལས་གཞན་བདག་ཅས་བྱ་བ་མ་རྟེན་པས། རང་རང་སོ་སོའི་སྟོ་རུས་ཆེ་ཆུང་ལ་
གཞིག་སྟེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་ཉེན་དུ་སྤྱར་པའི་བདག་རེ་ཆེད་ཀྱིས་བཙལ་ནས་རང་
ལུགས་གཏད་སོ་ཡོད་པར་བྱས་སོ། །

དངོས་སྤྱོད་བས་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་རང་སྡེ་འགའ་ཞིག་གིས། སྤང་
པོ་དུ་མར་ཡོད་པས་བདག་ཏུ་མར་ཐལ་བ་དང་། སྤང་པོ་ཆད་པའི་ཆེ་བདག་གྲང་ཆད་
པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས་བཀག་པ་ན། རང་སྡེ་གནས་མའི་བུའི་སྡེ་བས་བསམ་
པར། སྤང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་ཞིག་འདོད་ན་ཟུ་སྟེགས་པས་འདོད་པའི་
བདག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་ན་གོང་གི་སྦྱོན་ཆས་འཇུག་པར་
མཐོང་ནས། ཟུ་སྟེགས་པས་འདོད་པ་ལྟར་བདག་སྤང་པོ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང་།
རྟག་པར་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་ལ། རང་གི་སྡེ་བ་ལྟར་བདག་སྤང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་
དང་། མི་རྟག་པར་གང་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་ཞིག་འདོད་དེ།
དེའི་ཁྲམས་གྲང་སྤང་པོ་ལྟ་ཁྲ་དང་ཁྲ་མཁན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་
མདོ་དང་། ལུས་སྟོག་ལས་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་སྤང་མ་བསྟན་པ་ཆས་དེའི་
ཤེས་བྱེད་དུ་སྤྱོད་སོ། །

དེས་ན་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་འདི་ནི་ཟུ་སྟེགས་པས་བརྟགས་པའི་བདག་
གྲང་མིན་ཞིང་། རང་སྡེ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་ལྟར་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་མིན་
པས། འདི་བཀག་པའི་བདག་མེད་ནི་བདག་མེད་སྤྱོད་རགས་གང་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ།
གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་ལེགས་
པར་ཁེགས་རྒྱས་པའི་བྱིར་དང་། མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས། ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་ནང་
ཆོན་གྱི་བདག་མེད། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་ལ་བྱེད་ཆོག་པའི་ཁྲམས་
སྤྱོད་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱ་ཉིད་དུ། །ཆོས་ཀྱི་སྟོམ་ནི་ཆོས་པ་
བཞི། །ཞེས་བྲངས་གྲང་གསུང་འདིས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་དེ།
ཆོས་ཀྱི་སྟོམ་བཞིའི་ནང་ཆོན་གྱི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལ་སྟོང་

ཉིད་ཡིན་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ཉིང་ངེ་
འཛིན་གྱི་རྒྱ་ཉིད་དུ། །ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །བྲང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ལ་བཞད། །དེ་ལ་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་མི་རྟག་པའོ། །འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་
སྤྱག་བསྐུལ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱའི་དངོས་པོར་
བསྟན་ཏོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིའོ། །ཟུ་
ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཞི་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོན་མ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
ཀྱིའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་གཞན་དག་ན་རེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཉིང་འཛིན་གསུམ་གྱི་སྟོན་ཡུལ་
ནི། །བདག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་དང་། །ཞེས་པའི་གསུང་འདིས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་
བཞིའི་ནང་ཆོན་སྟོང་པ་ལ་བདག་མེད་སྤྱང་རགས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་བསྟན་ཞེས་སྤྱོད་
བའང་མི་འཐད་དེ། འདིའི་བདག་མེད་གཉིས་ནི་གང་ཟག་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ཉིང་ངེ་འཛིན་
རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྟོན་ཡུལ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་
ངེ་འཛིན་གྱི་ནི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་
ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་བཞིའི་ནང་ཆོན་གྱི་སྟོང་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་དང་ཞི་བ་ཟུང་འདས་ཀྱི་ཅ་བའི་
རྒྱ་ཡིན་དགོས་པས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་འོང་དོན་མེད་དོ། །

རང་རྒྱུད་པ་སོགས་རང་སྡེ་འོག་མའི་ལུགས་གཞིར་བྱས་ན། གང་ཟག་
བདག་མེད་ཀྱི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དང་།
བཏགས་ཡོད་དང་རྣམས་ཡོད་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་རྣམས་ཡོད་གཉིས་ཀྱང་མི་འདྲ་སྟེ། རྣམ་
ཡོད་ཕྱི་མ་ནི་ངེས་གཞུང་གཞན་ལ་སྟོན་མེད་དུ་གཞུང་དུ་ཡོད་པ་ཅམ་ལ་བྱེད་ཅིང་།

དེ་དང་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་སྤྱོད་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་གོ། རྣམ་ཡོད་སྤྱོད་མ་ནི་
དགག་བྱའི་རྣམས་ཡོད་ཕྱང་པོའི་ཚོགས་རྒྱུན་གང་ལའང་བཏགས་ཅམ་མིན་པའི་རང་
རྒྱ་བ་ལ་བྱེད། བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱིས་བདག་དེ་འདྲིལ་བ་ན། ལུས་དབང་སློ་གསུམ་
ལས་ཐ་དད་པའི་རྣམས། ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་ན་རང་དབང་ཅན་དུ་མི་འགྱུར། ཞེས་རྣམས་
ཡོད་ཀྱི་བདག་ལ་རང་དབང་ཅན་དང་ཕྱང་པོ་ལ་མ་སྟོས་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པར་
གསུངས་སོ། །དེས་ན་དེ་འདྲའི་བདག་ནི་རང་སྤྱེ་སྤྱོད་ཀྱང་མི་འདོད་པས་ན། ལྷག་
ལོས། རྣམས་ཡོད་བདག་སྤྱོད་གནས་མ་བྱུང་ངེས་དང་། །རྣམ་ཤེས་བདག་སྤྱའི་དབྱ་
སེམས་ཡོད་པར་འགལ། །ཞེས་རྗེ་སྤྱོད་མ་ལ་དགག་པར་མཛད་པའང་རྣམས་ཡོད་སྤྱོད་
གཉིས་ཁྱད་མ་བྱེ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ཞིང་། རྗེ་སྤྱོད་མས། དགོངས་པ་རབ་གསལ་
ལས། རྣམ་ཤེས་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་སྤྱོད་པར་གསུངས་པ་ལས། རྣམ་ཤེས་
གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་སྤྱོད་པར་མ་གསུངས་སོ། །ཁྱད་པར་དུ་རང་སྤྱེ་
ལ་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་འདོད་མཁན་གནས་མའི་བྱ་ངེས་པར་
གསུངས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ནས་མཚང་ཆེ་སྟེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས་བྱེ་བྲག་སྤྱེ་བ་བཙོ་
བརྒྱད་ནང་དུ་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཁས་ལེན་མཁན་བདུན་ཡོད་པར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་གཉིས་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་རིགས་པས་ཀྱང་བྱུབ་སྟེ། རང་སྤྱེ་འོག་མའི་
ལུགས་ལ་སོ་སྟེ་རང་ག་བ་དུ་མ་ཞིག་གིས་ཀྱང་། ཕྱང་པོ་སྟོ་ལུལ་དུ་མ་བྱས་པར་
གང་ཟག་སྟོ་ལུལ་དུ་བྱ་མི་རུས་པར་སྟོང་སྟེང་ནས་ངེས་པས། དེ་ཅམ་གྱིས་གང་ཟག་
བཏགས་ཡོད་ཆོགས་རུས་ལ། དེ་ཆོགས་པས་བཏགས་རྣམས་གཉིས་སྤྱོད་པའི་རྣམས་
ཡོད་ཞེགས་ཀྱང་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཞེགས་མི་དགོས་སོ། །གྲུབ་

མཐའ་འོག་མའི་ལུགས་ལ་བཏགས་ཇས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཇས་ཡོད་དང་གང་ཟག་
རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་ཇས་ཡོད་གཉིས་ལས་བྱེ་མའི་ངོ་བོ་སྤྲོ་ཡང་། ཐལ་འགྱུར་བའི་
ལུགས་ལ་གཞི་གྲུབ་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་བྱུང་བ་དང་། དེའི་དོན་ཡང་རྟོག་
པས་པར་བཏགས་ཅམ་ལ་བྱེད་པས་ན། དེའི་ཕྱོག་སྒྲིའི་ཇས་ཡོད་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ལ་
བྱེད་གོས་པའི་གཞན་གྱིས། བཏགས་ཇས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཇས་ཡོད་དང་རང་རྒྱ་
ཐུབ་པའི་ཇས་ཡོད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྤྲོ་མ་སྤྲོ་བའི་བྱེད་པར་རྣམས་བྱུང་ངོ་། །
གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་ཇས་སུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ལ་ཀུན་ལྟན་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་པ་
མཁས་པ་ཀུན་མཐུན་ཡང་། ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པོ་ལས། འོ་ན་ཆོས་དང་གང་ཟག་
གི་བདག་འཛིན་ལྟན་སྤྱིས་འཛིན་སྤངས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་གཉིས་ནི་མེད་པས་རང་
རྒྱུད་པས་བཤད་པ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟུམ་ན། དེ་ལ་སྤང་པོ་དང་མཆན་ཉིད་མི་
མཐུན་པའི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་ཇས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ནི་གང་ཟག་རྟེན་ལག་
སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལས་ཇས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་པས་གྲུབ་མཐས་སྒོ་མ་བསྐྱར་བ་
ལ་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི། གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་མཆན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་
ཇས་གཞན་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས།
གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་ཇས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ནི། གྲུབ་མཐས་སྒོ་མ་བསྐྱར་བ་ལ་
ཡང་ཡོད་མེད་ཀྱང་། གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་མཆན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་གཞན་དུ་ཡོད་
པར་འཛིན་པ་ནི་གྲུབ་མཐས་སྒོ་མ་བསྐྱར་བ་ལ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་མཐར་འཛིན་
པར་ལྟ་བུ་ཡང་གཉིས་སོ། །ཞེས་གཞན་དུ་ཡོད་པར་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་པའི་བྱེད་དང་། ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པོ་ལས་ཀྱང་། གང་ཟག་བདག་མེད་ནི་རང་
སྤྱི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་གཞན་གྱི་ལྟར་ན་གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་མཆན་

ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་སུ་མེད་པ་ཙམ་ལ་འདོད་དོ། །དེའི་ཚུལ་ནི་
ང་ཞེས་འདྲིན་པའི་གཞིའི་བདག་འདི་ཕུང་པོའི་ཇེ་པོ་ལྟ་བུ་དང་ཕུང་པོ་རྣམས་དེའི་
ཁོལ་ལྟ་བུར་འདྲིན་ཏེ། ངའི་གཟུགས་ངའི་ཚེར་བ་ཞེས་སོགས་སུ་འདྲིན་པས་ཕུང་
པོ་རྣམས་བདག་དེའི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངས་དབང་བར་འདྲིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཇེ་
ཁོལ་ལྟ་བུར་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་རང་རྒྱ་བར་སྒྲུང་ལ་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་
པར་ཞེན་པ་ནི་རྣམས་སུ་ཡོད་པར་འདྲིན་པའོ། །ཞེས་གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་
མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་སུ་ཡོད་པར་འདྲིན་ཚུལ། དེ་གཉིས་ཇེ་ཁོལ་ལྟ་
འདྲིན་ཚུལ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱམ་སྟེ། ཇེ་ཁོལ་ལྟ་འདྲིན་ཚུལ་འདི་ལྟར་
སྐྱེས་ཀྱི་འདྲིན་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་ཤེའི་རྒྱུ་ཆེན་ལས། བདག་དང་ཕུང་པོ་ཇེ་
ཁོལ་ལྟ་འདྲིན་ན་དེ་གཉིས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པར་འདྲིན་པར་མི་འགྱུར་རམ་སྟམ་ན། དེ་
གཉིས་རྣམས་གཞན་དུ་འདྲིན་པ་འདྲིག་ཏེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་མེད་དེ། གཞན་དུ་ན་ལྟས་
སྐྱེན་གྱི་ལག་པ་ན་བ་དང་། གསོས་པ་ལ་ལྟས་སྐྱེན་ན་བ་དང་གསོས་པར་མི་འདྲིག་
པར་འགྱུར་ཏེ། ཉེར་སྤྲས་ན་བ་དང་གསོས་པས་བྱམས་པ་ན་བ་དང་གསོས་པར་ཐ་
སྙད་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཇེ་ཁོལ་ལྟ་འདྲིན་པའི་བདག་འདྲིན་འདི་ལྟར་སྐྱེས་
དང་། རྣམས་གཞན་དུ་འདྲིན་པ་ཀྱན་བཏགས་ཡིན་པ་བྱེད་པར་བྱེད་ནས་གསུངས་སོ། །
ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་འདྲིན་པར་གསུངས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་མཚན་
ཉིད་ནི། ཕུང་པོའི་སྐྱེ་འདྲིག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་བྱ་དགོས་ཞིང་། དེ་ཡང་གང་ཟག་རང་
རྒྱ་བ་འདྲིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཕུང་པོའི་སྐྱེ་འདྲིག་དང་མི་མཐུན་པར་འདྲིན་པ་ཡིན་ཏེ།
ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་ལས། གང་ཟག་བདག་ནི་ངི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སེམས་
ཅན་རྣམས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྣམས་སུ་འབྲེལ་བ། དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་ནས་

རྣམ་པ་ཆོག་ས་རྒྱན་གང་ལ་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པར། སྤང་པོ་དང་མཆན་ཉིད་
མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་སྤྲོ་བའི་རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པའི་སྒོ་འདི་ནི་གང་
ཟག་ལ་དམིགས་ནས་བདག་དུ་འཛིན་པའི་སྤྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཞེས་བྱ་
ལ། འཛིན་ཅིང་ཆོག་ས་པའི་རང་ཚུལ་ཅན་གྱི་སྤང་པོ་ལ་བཏེན་ནས་བཏགས་པའི་
གང་ཟག་ལ་འཛིན་པ་སོགས་དང་མཆན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་ལྟ་བུའི་སྤྱིར་འཛིན་
ཆོག་ས་ལ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བེད། ཟོག་མ་མེད་པ་ནས་རང་རྒྱུད་ལ་འབྲེལ་བའི་སྤྱིར་ལྟན་
སྤྱེས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་གོང་འོག་བསྒྲིགས་ན། ལེགས་བཤད་
སྤྱིང་པོའི་དགོངས་པ་ནི། གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་མཆན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་སྤྲོ་བ་
པའི་རྣམས་གཞན་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ལ། གང་ཟག་རྒྱང་ལག་སོགས་ལས་རྣམས་
གཞན་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་དགོས་པ་སྤང་དེའི་དོན་ཡིན་པ་གསལ་ལོ། །ཅོག་ནི་
གསལ་བ་བཤད་སྤྲོ་བ་སོགས་མཁས་པ་དུ་མས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་གཞིར་བྱས་
ན། གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་མཆན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་འཛིན་པ་ལ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་
དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལའང་སྤང་
པོ་དང་མཆན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་འཛིན་པ་ཙམ་ལ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་དགོས་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཁྲུངས་སྤྲོ་བ་མེད་པ་དང་། ཁྲུང་པར་དུ་སྤང་པོ་དང་མཆན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་
འཛིན་ཚུལ་ནི། སྤེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་དེ་
འཛིན་ན་རྒྱང་ལག་སོགས་ལས་རྣམས་གཞན་དུ་འཛིན་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་རྙེད་
དཀའ་བས་སོ། །ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་གང་འཛིན་ཀྱང་རིགས་པས་
བཙལ་ནས་འཛིན་མི་རུས་པར་དགོངས་ཏེ། གང་ཟག་ཀྱང་སྤང་པོ་གདགས་གཞི་
དང་དེ་ལ་པར་བཏགས་ཙམ་གྱི་ང་ཞིག་གང་ཟག་གི་མཆན་གཞིར་བཞེད་དེ། གོང་དུ་

བྱངས་པའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་དེའི་ཁྱུངས་དང་། ཤིང་རྩ་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་
བ་གང་ཡང་ཤིང་རྩ་མིན་ཡང་ཤིང་རྩ་མེད་མི་དགོས་པར་དེའི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་
ནས་ཤིང་རྩར་འཛོག་པ་སོགས་བདག་ཐ་སྟོད་དུ་ཡོད་པའི་དཔེར་མཛད་དོ།

གཉིས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་དང་ཚོས་ཀྱི་བདག་ཇི་ལྟར་ངོས་འཛིན་ཚུལ་
དང་འགོག་ཚུལ་ཀྱི་རིམ་བཤམ་བཞི། ཐལ་རང་སོ་སོའི་ལུགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ངོས་
འཛིན་ཀྱི་གཞུང་དང་། ཐལ་རང་གཉིས་དགག་བྱ་ལ་སྤྲ་རགས་ཡོད་པའི་ལུང་གི་
ཁྱུངས་དང་། དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་དང་། དེ་འགོག་པའི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་
ནི། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་ཀྱི་གཞུང་ནི། དབྱུ་མ་སྤང་བ་
ལས། དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དག་ལ་ཡང་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་
པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་འབྲུལ་པའི་སྒྲོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། འདིའམ་
འདིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུར་བྱེད། འགོ་བས་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་
རོ། །ཞེས་སོགས་གཞུང་འདི་ལས་ཁ་གསལ་བ་ཞིག་མེད་ཅེས་དགོངས་པ་རབ་
གསལ་ལས་གསུངས། འདི་ལ་མཁས་པ་གཞན་གྱིས་ལུགས་འདི་ལ་དབྱུ་མ་སྤང་བ་
ལས་གཞན་པའི་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་གསལ་བ་ཡོད་དེ། བདེན་གཉིས་ལས། ཇི་
ལྟར་སྤང་བ་འདི་ཁོ་ན། །ཀུན་རྫོབ་གཞན་ནི་ཅིག་ཤོས་སོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདིས་
དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་གསལ་བར་མཛད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཇི་བཙུན་པའི་དབྱུ་མ་ལས།
དེས་ན་སྒྲོ་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་སྟོད་ལུགས་
ཀྱི་ངོས་ནས་བྱུང་བ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་པར་ཇི་ཡབ་
སྤུས་ཀྱིས་བཤད་པ་འདི་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཏེ།
ཇི་ལྟར་སྤང་བ་འདི་ཁོ་ན། །ཀུན་རྫོབ་གཞན་ནི་ཅིག་ཤོས་སོ། །ཞེས་དང་། ཇི་ལྟར་

སྤང་བཞིན་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །འདི་ལ་དབྱེད་པ་མི་འཇུག་གོ། །ཞེས་སོགས་རང་རྒྱུད་པའི་
གཞུང་ལས་ཆེས་གསལ་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་འདི་བདེན་གཉིས་ངོས་
འཛིན་གྱི་གཞུང་ཡིན་པ་དེའི་རང་འགྲེལ་སོགས་སུ་གསལ་བས་དགག་བྱ་ངོས་
འཛིན་གྱི་གཞུང་དུ་མི་འཐད་ལ། །རྗེ་བཙུན་པས་སློ་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་
མ་ཡིན་པའི་ཡོད་པ་དེ་ལྷགས་འདིའི་རིགས་པས་དགག་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པ་
གཞུང་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གསལ་ཞེས་པའི་དོན་ཅམ་ལས་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་
གྱི་གཞུང་ཡིན་པར་མ་གསུངས་སོ། །

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་གྱི་གཞུང་ནི། དཀོན་
བཅེགས་ཀྱི་མདོ་ལས། སྤྲ་ཆོགས་ཡིད་དགའ་མེ་རྟོག་ཁ་བྱེ་ཞིང། །གསེར་གྱི་ཁང་
མཆོག་འབར་བ་ཡིད་འོང་བ། །འདི་ན་དེ་ལའང་བྱེད་པོ་འགའ་མེད་དེ། །དེ་དག་རྟོག་
པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན། །རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཛིན་རྟེན་རྣམས་བརྟེན་
ཏེ། །ཞེས་བདེ་འགོ་དང་ངན་འགོའི་སྤྲོད་བཙུན་རྣམས་འགོ་བ་དེ་དང་དེའི་ཆེ་སྤྲ་མའི་
ལས་སྤང་ཅམ་ཞིག་ལས་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ། ཆོས་གང་འཛིན་ཀྱང་
སློའི་སྤང་ཆ་ཅམ་ཞིག་ལ་འཛིན་དགོས་པར་གསུངས། དེ་ཡང་དཔེར་ན་ཤིང་རྟེན་
ཡན་ལག་རེ་རེ་ནས་ཤིང་རྟ་མིན་ཞིང་དེ་ཆོགས་ཅམ་ཡང་ཤིང་རྟར་མི་རུང་ཡང་ཡན་
ལག་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟ་ཞེས་འཛིན་པའི་སློ་ལྟན་སྤྲེས་ཤིག་ངང་གིས་སྤྲེ་བ་
དེའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་དེ་ལ་ཤིང་རྟ་ཞེས་འཛིན། །དེ་འདྲའི་ཡུལ་དེས་ཤིང་རྟའི་དོན་
བྱེད་པ་ཡང་མདོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདི་དང་འབྲ་བས་ན་སྤྲེ་
མ་ལྟ་བུར་གསུངས་སོ། །སྤྲེ་མ་ལ་གཉིས། ཡོད་བཞིན་དུ་སྤྲོད་པའི་སྤྲོད་པ་སྤྲེ་མ་
དང་། སྤྲོད་བཞིན་དུ་སྤང་བའི་སྤང་བ་སྤྲེ་མ་དང་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་དང་སྤྲོད་ཉིད་

དོན་གཅིག །གཉིས་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་བཞེད།

གཉིས་པ་ཐལ་རང་གཉིས་དགག་བྱ་ལ་སྤ་རགས་ཡོད་པའི་ལུང་རིགས་ཀྱི་
ལུངས་ནི། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་དང་འདི་གཉིས་དགག་བྱ་ལ་སྤ་རགས་ཀྱི་ལུང་
བར་ལོར་བ་ནི། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་ལ་ཐུག་ཀྱང་།
མཁས་པ་གཞན་གྱིས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་རང་རྒྱུད་པས་རང་གི་མཆོན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
བཞེད་ཅེས་སྒྲུས་པ་ལ་ལུངས་མེད་ཅེས་གསུངས། འདི་ལ་ལུང་ལུངས་ཤིན་ཏུ་མང་
ཡང་མདོར་བསྡུས་ཤིག་བརྗོད་ན་འདི་ལྟར། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་
མཆོན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན་ཀུན་བརྟགས་པའི་མཆོན་ཉིད་གང་ཡིན་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་
ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཤེས་
རབ་སློན་མར་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་པའི་ཀུན་
བརྟགས་དེ། ཀུན་བརྟགས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་མིང་བརྟེན་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ། བརྟགས་
དོན་ཀུན་བརྟགས་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལ་བྱེད་ན། གཞན་དབང་ལ་སྐྱར་འདེབས་སུ་
འགྱུར་ཏེ། མིང་བརྟེན་གཉིས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་
ན་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དགག་བྱའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ཀྱང་།
བྱིར་ཀུན་བརྟགས་ཙམ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། ཐག་པ་
སྤུལ་ལོ་སྤུལ་པའི་སློང་ཞེན་ཡུལ་མེད་ཀྱང་། སྤུལ་ལ་སྤུལ་ལོ་སྤུལ་དུ་འཛིན་པའི་སློང་
ཞེན་ཡུལ་ཐ་སྤྱད་དུ་ཡོད་པ་དཔེར་བྱས་ནས་གསུངས་པ་འདི་རང་མཆོན་ཁས་ལེན་
པའི་ལུངས་གཅིག་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་ཤེས་རབ་སློན་མ་ལས། གལ་ཏེ་གཟུགས་
ཞེས་བྱ་བར་ཡིད་ལ་བརྗོད་པ་དང་། ཆོག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཀུན་བརྟགས་པའི་དོ་བོ་ཉིད་

གང་ཡིན་པ་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན་ནི། དངོས་སོ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ལ་
བརྗོད་པ་དང་ཆོག་ཏུ་བརྗོད་པ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཀུན་
བརྟགས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རྣམས་པ་འབྲ་བས་སྒོ་བྲོས་འཁུལ་བས་ཀུན་
བརྟགས་པའི་དོན་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱུལ་འབྱེལ་བ་ལ་དེ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས།

ཡང་འགྲེལ་བཤད་ཆོག་གསལ་ལས། དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་
དབལ་བ་བྱ་བར་རིགས་པ་མིན་ཏེ། རྩོགས་གཞན་ཁས་སྦངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་པའི་ལུང་འདིས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་པས་རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
ཁས་ལེན་པ་གསལ་བར་བསྟན་ཏེ། རང་རྒྱུད་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ཁས་ཁས་
ལེན་པ་དང་རྩོགས་གཞན་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་ཁས་མི་ལེན་པ་གཉིས་ནང་འགལ་
བསྟན་ནས་བཀག་པའི་ཕྱིར།

ཡང་སྒོ་བ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྣང་པོས་བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས། གཞན་གྱིས་
དོན་དམ་བྱས་གང་ཡིན། །དེ་ནི་གཞན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །གཞན་གྱིས་མར་འདོད་
གང་ཡིན་པ། །གཞན་གྱིས་རྒྱུང་མར་ཡང་འདོད་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་
རང་རྒྱུད་པས་རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཁྱད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་
འདིས་མདོ་སྟེ་པས་རང་མཆོད་དོན་དམ་པར་འདོད་པ་དང་། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་
དོན་དམ་དུ་མི་འདོད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་པའི་བྱེད་པར་བྱེ་ནས་གསུངས་པ་ལ།
དབལ་ལྡན་རྒྱ་བས་འཇུག་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་གིས་མདོ་སྟེ་པ་རྣམས་ཀྱི་
ལུགས་གང་ཞིག་དོན་དམ་པར་སྤྱོད་པ་དེ་ཉིད་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
འདོད་དོ། །ཞེས་སྤྱོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་དོན་གྱི་དེ་ཁོ་

ན་ཉིད་མངོན་པར་མི་ཤེས་པ་ཁོ་ནས་སྤྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་
མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་
རྣམས་ནི་དབྱུ་མའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་
ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

ཡང་འབྲུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། རོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་
གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་རག་མོད། གཞུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་གང་དག་
མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་གིས་དམིགས་པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་
གདོན་མི་བར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་མི་འདོད་ན། བདེན་
པ་གཉིས་སུ་རི་ལྟར་བརྫོད་དེ། བདེན་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ཡང་རང་རྒྱུད་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཁྱད་པ་ཡིན་ཏེ།
ཕྱོགས་སྔ་འདིས་གཞུགས་ཆོར་སོགས་རོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་གཞན་ལས་
སྐྱེས་པའི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག །དེ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་མ་གཏོགས་ཕྱི་ནང་
གི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པ་དང་རང་སྡེ་སེམས་ཅམ་
མན་ཆད་ལ་རོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པས་བྱུང། ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་གཞན་སྐྱེ་
ཁས་ལེན་མཁན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཕྱོགས་སྔ་འདི་རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་ཞིང་
འདིས་ཐལ་འགྱུར་བས་མཐའ་བཞིའི་ནང་ནས་གཞན་སྐྱེ་བ་སྟོད་ཏུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་
པ་ལ་ཚུད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བ་སྤྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རྗེ་མེ་ཏི་
པས་མཛད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་པ་ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཤེས་འདོད་པས། རྣམ་
བཅས་མ་ཡིན་རྣམ་མེད་མིན། །སྤྲ་མའི་རག་གིས་མ་བརྒྱན་པའི། །དབྱུ་མའང་

འབྲིང་པོ་ཙམ་ཞིག་ཡིན། །ཞེས་པའི་དབྱུ་མ་འབྲིང་པོ་དེ་རང་རྒྱུད་པ་ལ་བྱེད་པ་བརྟེ་
ཏ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་རྩོ་རྩེས་མཛད་པའི་དེའི་འགྲེལ་བ་ལས་གསུངས་ཏེ། གང་གི་
ཕྱིར་ཞི་བ་འཆོའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་དབྱུ་མ་ཉིད་
ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དེ། ཞེས་པ་ནས་དེའི་ཕྱིར། ལྷ་མའི་དག་གིས་མ་བརྒྱན་
པའི། །དབྱུ་མའང་འབྲིང་པོ་ཙམ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་རྩོ་འདིས་དབྱུ་མ་
ཆེན་པོ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་བཞེད་པར་གསལ།

གསུམ་པ་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལ་གཉིས། དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་མི་
མཐུན་པའི་ལུགས་ཆེན་པོ་གསུམ་བྱང་ཚུལ་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི།
དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་མཁས་པས་འདོད་ཚུལ་མི་འབྲ་བ་
གསུམ་བྱང་ཞིང་། དང་པོ་ནི། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱོད་བཟོད་དུ་
མ་གྲུབ་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐུན་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་ཞེས་འདོད། ལྷང་ཁུངས་ནི།
དགོན་མཆོག་བརྟེན་པའི་མདོ་ལས། འོད་སྤང་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་མཐའ་གཅིག་
གོ། །མེད་ཅེས་བྱ་བ་མཐའ་གཉིས་སོ། །མཐའ་དེ་གཉིས་སྤངས་པ་ནི་དབྱུ་མའི་ལམ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་མདོ་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་བྲངས་པ་རྣམས་འོག་ཏུ་འགལ་སྟོང་
སྐབས་སུ་འཆད། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་འདི་ལ་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཆེ་བ་
ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་ནས་བཀག་ཡོད།

གཉིས་པས་ནི། ཅ་ཤེ་ལས། རང་བཞིན་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་ནི། །འབྱུང་བར་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་བྱུང་ན་ནི། །རི་ལྷར་བྱ་ན་བྱུང་བར་
འགྱུར། །རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང་། །གཞན་ལ་སྟོས་པ་མེད་པ་

ཡིན། །ཞེས་པ་ཁུངས་སུ་བྱས་ནས་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཉགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ནི།
རང་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་རྒྱ་དང་རྒྱུན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་པ། གནས་སྐབས་
གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ། རྣམ་འཛོག་གཞན་ལ་མི་སྟོས་པ་བཅས་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་
ལྡན་པ་ཞིག་དགག་བྱར་འདོད། འདི་ལ་ལམ་རིམ་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས་དགག་བྱ་
ངོས་འཛིན་བྱུང་ཆུང་བ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་དེ་བཀག་ཡོད།

གསུམ་པས་ནི། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། རྟོག་པ་མེད་པར་འདོད་ཆགས་
ལ། །སོགས་ལ་ཡོད་ཉིད་ཡོད་མིན་ན། །ཡང་དག་དོན་དང་རྟོག་པ་ཞེས། །སྟོང་
ལྡན་པ་སུ་ཞིག་འཛིན། །ཞེས་དང་དེའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡོད་
པ་དང་། རྟོག་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི་ཐག་པ་བསྐྱོགས་པའི་ཚུན་
པོ་ལ་སྐྱུལ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོས་མ་བྱུབ་པར་ངེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོང་ལ་
སྒྲུང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡོད་པ་ལ་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་
དགག་བྱར་འཛོག། །དགག་བྱ་འདི་གཞུང་ལས་བསྟན་ཆུང་ཡང་དཔེར་ན་ཐག་པ་
བསྐྱོགས་པ་ཞིག་ལ་སྐྱུལ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་སྐྱུལ་དུ་སྟོང་བཏགས་པ་ལྟར། རང་ངོས་
ནས་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་སྒྲུང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་པར་བཏགས་ཅམ་
ཀྱི་ཡོད་པར་གསུངས་པས། དེའི་ལྷོག་སྟོགས་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་
ཅམ་མ་ཡིན་པའི་ཡོད་པ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་དོན་དུ་ཤུགས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། སྟོང་འཇུག་ལས། བརྟགས་པའི་དངོས་ལ་མ་
རེག་པ། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །ཞེས་བརྟགས་པའི་དངོས་ནི་བདེན་
འཛིན་གྱི་སྟོང་བཏགས་པའི་དོན་ཏེ་བདེན་གྲུབ་ལ་བྱ་ཞིང་། དེ་ལ་མ་རེག་པ་ནི་དེ་ངོས་
མ་ཟིན་པའི་དོན་ཏེ། དགག་བྱ་དེ་ངོས་མ་ཟིན་པར་བདེན་སྟོང་དེའི་དངོས་པོ་བདེན་

མེད་ཉོགས་པ་མི་རྒྱས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དགེ་སློང་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སློ་གོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྦྱོང་འབྲུག་དཀའ་འགྲེལ་ལས། བརྟགས་པའི་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པར་གསུངས་ཏེ། བརྟགས་ཏེ་ཉོག་པས་སློ་བརྟགས་པའོ། །དངོས་སོ་ནི་ཆོས་ཡིན་ལ། མ་རེག་པ་སྟེ། ཉོག་པའི་སློས་མ་བཟུང་བར་དེའི་དངོས་སོ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་ནི་དཔེར་ན་མདའ་འཕེན་པ་ལ་འཕེན་ངོས་ཟེན་དགོས་པ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བདེན་གྲུབ་མེད་ཀྱང་། གལ་སྲིད་ཡོད་ན་ཡོད་ལུགས་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་གོ་སྟུང་དུ་ངོས་ཟེན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དགག་བྱ་ངོས་མ་ཟེན་བཞིན་དུ་སྟོང་པར་གཏན་ལ་འབབས་ན། སྟོང་པའི་དོན་གཏན་མེད་དུ་བཟུང་སྟེ་ལས་འབྲས་ལ་སྦྱར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། སྟོང་པ་སྤང་བར་སོགས་ཉེན་ཆེ་བས་དགག་བྱ་ངོས་ཟེན་པ་ནི་ཤིན་དུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟུང་ན། ཐོག་མར་ངའོ་སྟུང་པའི་སློ་ལྟན་སྦྱེས་འདི་ལ་ངའི་སྤང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་འབྲུག་བརྟག་པར་བྱའོ་སྟུང་དུ་ཞེ་གཏིང་ནས་འཕེན་པ་དྲག་སོ་ཞིག་སྟོན་དུ་བཏང་ལ། དེའི་འོག་དུ་སེམས་རྣམ་གཡེངས་སོགས་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་མི་གཏོང་ཞིང་ཤེས་པ་སྦྱོང་གིས་སྦྱོང་ལ་ཁོང་གིས་པར་བྱས་ཏེ། གང་དུའང་མི་འཛིན་པའི་ངང་ལ་རྩང་ཟད་ཅིག་བཞག། །དེ་ལྟར་བྱས་པས་རིག་པ་དྲངས་སྟེགས་སྦྱེགས་སྦྱེད་ནས་སེམས་གསལ་ཙམ་རིག་ཙམ་དེ་ཉིད་གསལ་ལེ་རྟིག་གོ་གནས་པ་དེའི་ངང་ནས་ངའོ་སྟུང་པའི་སློ་ཞིག་ཤུགས་ཀྱིས་འབྱུང་དོ། །མ་བྱུང་ནའང་རྩེལ་བས་ངའོ་སྟུང་པའི་སློ་ལྟན་དེ་བ་ཞིག་བསྐྱེད་ནས་སློ་དེ་སྦྱེས་པ་དང་མཉམ་དུ་སློ་དེ་ལ་ངའི་རྣམ་པ་འཆར་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱང་ཁྱིགས་ཀྱིས་ཐིགས་པར་བྱ་དགོས། དེ་ལྟར་སེམས་གཞན་དུ་མ་གཡེངས་ཤིང་ངའོ་སྟུང་པའི་སློ་ལྟན་

ཚུལ་དང་ཞེན་ཚུལ་ལ་ཡང་ཡང་བརྟགས་པའི་ཆེ་དེ་སྤྱི་རོལ་ནས་ནག་པོར་འཆར་
བའི་སྤང་བ་དང་། རང་ནས་འཕྲང་ཐང་དེ་འོང་བའི་སྤང་བ་དང་། ཁོག་ནས་དབྱུག་པ་
བརྒྱུངས་པ་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་དང་། ངའོ་སྤུམ་པའི་སྒོ་སྤྱེས་པའི་ཆེ་སྤང་པོ་ལས་གྱིས་
འཆར་གྱི་གཞན་མི་འཆར་བ་དང་། ངའོ་སྤུམ་པའི་སྒོ་སྤྱེས་པའི་ཆེ་ཇི་ལྟར་སྤང་བ་
བསྟམས་པ་ན་ཅི་ཡང་མི་སྤང་བ་ཡིས་ཏེ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤང་བ་ནམས་འབྱུང་
ངོ། །དེ་ཡང་འཆར་ཚུལ་དང་པོ་ནི། ཤེས་པས་གང་དུ་ཡང་མི་རྟོག་པའི་ངང་ནས་སྒོ་
བྱར་དུ་ངའོ་སྤུམ་པ་དང་། ངའི་སྤང་ཚུལ་ལྟ་དགོས་སྤུམ་པའི་ཤེས་པ་སྤྲིམ་པ་དང་།
མིག་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནག་ཐིམ་བྱུང་བར་མ་ཤེས་པ། མདུན་དུ་ནག་པོར་
འབྱུང་བའི་སྤང་བ་འཆར་བ་ཡིན་ཞིང་འགའ་ཞིག་དེ་ལ་འཇིགས་སྤང་སྤྱི་བའང་འབྱུང་
ངོ། །འཆར་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། ངའོ་སྤུམ་པའི་སྒོ་སྤྱེས་པའི་ཆེ་སྒོ་དེའི་སྤང་ཚུལ་ལྟ་
དགོས་སྤུམ་པའི་རིག་པ་ཕྱི་སྤྱི་སྤྲིམ་པ་ན་ང་སྤུམ་དུ་ལུས་ཀྱང་ཕྱི་སྤྱི་སྤྲིམས་
པའི་ཐང་དེ་དེ་མ་རིག་པ། རང་ནས་འཕྲང་ཐང་བྱུང་བའི་སྤང་བ་ཤར་བ་ཡིན་
ནོ། །སྤང་ཚུལ་གསུམ་པ་ནི། རིག་པ་སྤྲིམ་ལུགས་སྟོད་ཆགས་པ་ལ་ཁོང་བསྤྲིམས་
པ་ཞིག་དགོས་པ་མ་ཤེས་པར་ཕྱི་སྤྲིམས་པ་ན་རྒྱུད་སྟོད་དུ་འཆང་བའི་འཁྲུགས་
གྱིས་དབྱུག་པ་བརྒྱུངས་པ་ལྟ་བུའི་ཐང་ཐང་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། སྤང་ཚུལ་བཞི་པ་ནི།
སྤྱིར་གང་ཟག་ནི་སྤང་པོའི་ཆོགས་པའི་སྟེང་དུ་སྒོས་པར་བརྟགས་ནས་བཞག་པ་
ཡིན་གྱི། སྤང་པོ་ལས་གོལ་ས་ལོགས་སུ་བྱུང་བྱུ་མེད་ཀྱང་ངའོ་སྤུམ་པའི་སྒོ་སྤྱེས་
སྤྱེས་འཁྲུལ་པ་འདི་ལ་སྤང་པོའི་སྤང་བ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ང་རང་ཚུགས་སུ་བྱུ་འཆར་
བ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། དེ་འབྱེད་མ་ཤེས་པར་སྤང་པོའི་སྤང་བ་ལས་གཞན་པའི་ངའི་སྤང་
ཚུལ་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤང་ཚུལ་ལྔ་པ་ནི། ངའོ་སྤུམ་པའི་སྒོ་སྤྱེས་སྤྱེས་བྱུང་བ་དང་

དུས་མཉམ་དུ་ངའི་སྤང་ཚུལ་དེ་མ་ཤེས་པར་སློང་དེ་འགགས་པའི་རྗེས་སུ་དེའི་རིགས་
འབྲ་བྱི་མ་མ་སྐྱེས་པའི་བར་སྟོང་དེར་བལྟས་པས་གང་ཡང་མ་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། དེ་
ལྟར་སྤང་ཚུལ་ལྟ་བོ་ཐམས་ཅད་དགག་བྱའི་ང་སྤང་ཚུལ་མ་ཡིན་ཞིང་དེ་ངོས་ཟིན་
པས་དགག་བྱ་ངོས་ཟིན་པའི་གོ་ཡང་མི་ཆོད་དོ། །དེས་ན་སྤང་ཡང་སེམས་ཅི་ཡང་
མི་འཛིན་པའི་ངང་དུ་ཅུང་ཟད་བཞག། །དེའི་ཆེ་ངོ་སྤམ་པའི་སློང་དེ་ཞིག་སྐྱེས་ཏེ་
སློང་དེས་འཛིན་ཚུལ་ལ་ཞིབ་དུ་བལྟས་པ་ན། ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་འཕྲང་ནས་འཕྲང་
ཐང་དུ་གྲུབ་པའི་ང་ཞིག་སློང་ལྟར་དུ་སྤང་དེ་འཆར་ལ། དེ་ཉིད་ལ་ང་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་
པ་སྤང་བ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་ཅིང་གང་ཟག་བདེན་མེད་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་
སློང་ལྟན་སྐྱེས་ལ་འཆར་ཚུལ་ནི་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། རིགས་པའི་དགག་བྱ་གཙོ་བོ་
ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལ་གསུམ། ཐལ་རང་གཉིས་ཆོས་བདག་
འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གཙོ་བོ་གང་ལ་བྱེད་མིན་གྱི་བྱེད་པར་དང་། ཐ་སྙད་
བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཅའ་བའི་ཆེ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་དོགས་གཙོ་
དང་། དགག་བྱ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དངོས་སོ། །དང་བོ་ནི། རང་རྒྱུད་པས་གཙོ་བོ་
གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་གྲུབ་འགོག་ཅིང་། དེ་ཡང་ཡབ་
སྲས་མཇུག་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྤྱང་
བོ་ལས། དེ་ལྟ་བུའི་དགག་བྱ་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན།
ལུགས་འདིའི་དགག་བྱ་འགོག་པའི་རྟགས་ནི་འགའ་ཟུང་མ་གཏོགས་པ་འབྲེལ་ཆེ་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་དང་ཡབ་
སྲས་མཇུག་པ་ལས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ཉིད་

གྱིས་སྐྱབ་པ་ནི་དབྱ་མ་རྒྱལ་ལས་བཤད་དེ། དབྱ་མ་སྐྱང་བ་ལས་ནི་དོ་རྩེ་གཟེགས་
མ་དང་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་དང་སྐྱེ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་དང་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ཡང་
གསུངས་ལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཆོགས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ་དེ་ནི་འགལ་སྒྲ་དམིགས་
པའི་ཉགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ཐལ་འགྱུར་བས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྐྱབ་པའི་རིགས་པའི་གཙུག་པོ་དོ་རྩེ་
གཟེགས་མའི་གཏན་ཆོགས་ཏེ་མཐའ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཆོགས་ལ་བྱེད། དེའི་
རྒྱ་མཚན་ནི། འདུས་བྱས་བདེན་པར་ཁེགས་ན་འདུས་མ་བྱས་བདེན་པར་ཁེགས་སྐྱ་
བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པོ་ལས། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་
མཉམ་པ་ཉིད་བཅུས་ས་བྱག་པ་ལ་འདུག་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་
མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཁོ་ན་རིགས་པས་བསྟན་པས། ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་གཞན་
བསྟན་སྐྱ་བར་དགོངས་ཏེ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་དང་པོར། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་
ལས་མིན། ཞེས་སོགས་བཀོད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྐྱབ་
པའི་རིགས་པའི་གཙུག་པོ་ནི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པའོ། །ཞེས་
གསུངས། རྒྱ་མཚན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་སྐྱ་བ་རྣམས་གྱིས་མཐའ་བཞི་
གང་རུང་རེ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ། བདེན་པར་བསྐྱབས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས་སྐྱབ་
བྱེད་མཐའ་བཞི་བཀག་ན་བསྐྱབ་བྱ་བདེན་པར་དོན་གྱིས་ཁེགས་པར་འགྱུར་བར་
དགོངས་པ་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་
བྱེད་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དང་འབྲེལ་གྱི། ཡོད་པ་དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དགག་པ་དོན་
གྱིས་འགྲུབ་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདིའི་ཐད་ཀྱི་དགོངས་པ་རབ་
གསལ་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡོད་ན་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་གང་

རུང་ཁས་སྒྲང་དགོས་པས་ཡོད་པའི་སྤྱབ་བྱེད་ཅེས་སྒྲོས་སོ། །མཐའ་བཞིའི་སྤྱི་བ་
ཞེགས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་བ་དགག་པ་ཡང་ཤུགས་གྱིས་འགྲུབ་པས། དེ་ལྟར་
སྤྱར་བ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་མེད་མི་འགྲུབ་པའི་སྤྱོན་མེད་པ་ནི་ཆོག་ཐ་མའི་དོན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གང་ཟག་བདག་མེད་སྤྱབ་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ་
ལ་མཛད། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རིགས་པ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་མེད་བདེ་
སྐྱབས་ཏུ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། འཇུག་པ་ལས། རྣམ་
བདུན་གྱིས་མེད་གང་དེ་རི་ལྟ་བུར། །ཡོད་ཅེས་རྣམ་འབྱོར་པས་འདིའི་ཡོད་མི་
ཆེད། །དེས་དེ་ཉིད་ལའང་བདེ་སྐྱབས་འཇུག་འགྱུར་བས། །འདིར་དེའི་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་
འདོད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། དེ་ཉིད་ཟབ་མོའི་ལྟ་བ་
བདེ་སྐྱབས་ཏུ་ཆེད་པའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པས་དེའི་རིགས་པ་རྣམས་ནི་གང་ཟག་གི་
བདག་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །བདེ་
སྐྱབས་ཏུ་ཆེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། གང་ཟག་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྤང་པོའི་སྟེང་དུ་
བཅུལ་ན་མི་ཆེད་པ་གོ་སྤྱོད་པས། གོ་སྤྱོད་བ་དེ་ནས་གོ་དཀའ་བ་བདག་མེད་ཕྱ་མོའི་
གནས་སུ་འབྲིང་སྤྱོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ཐོག་མར་གང་ཟག་ལ་
རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཅུལ་ན་མི་ཆེད་པ་དང་། རང་གི་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་
འདི་གོ་སྤྱོད་པས་འབྲིང་པའི་རིམ་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ཐ་སྟོན་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཅུལ་བའི་ཆེ་རྒྱ་ཡོད་མེད་
སོགས་ཀྱི་དོགས་གཙོད་ནི། འདི་ལ་དོགས་པ་གཙོད་ན། སྤང་པོ་ལྟ་གང་ལའང་
བདག་མི་འཛིན་ཅིང་དེར་འཛིན་ན་བདག་བཏགས་དོན་བཅུལ་ན་ཆེད་པར་འགྱུར་རོ་

ཟེར་ན། འོ་ན་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་པོ་གང་གི་སྟེང་དུ་འང་བདག་ཡིན་པ་ཞིག་
མེད་པར་ཐལ། སྤང་པོའི་སྟེང་དུ་བདག་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་ན་བཏགས་དོན་བཅའ་
ནས་རྟེན་དགོས་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། ལྷས་བྱིན་གྱིས་ངའོ་སྟེང་དུ་འདྲིན་པའི་
དམིགས་པའི་སྟེང་དུ་བདག་ཡིན་པ་ཞིག་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དེ་
བདག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་སྔ་སྤྱི་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་བྱེད་དུ་འབྱུག་པའི་ང་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཅ་ཤེད་ཀྱི་ཆེན་ལས། ལྷས་བྱིན་གྱིས་དུས་སྔ་སྤྱིའི་བདག་སོ་
སོར་མ་བྱེ་བར་ངའོ་སྟེང་དུ་འདྲིན་པའི་དམིགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་བདག་ནི་ཐོག་
མ་མེད་པ་ནས་ཁྱེད་པའི་ང་ཅམ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར།

ཡང་འདི་ལྟར། ལྷ་སོགས་འགོ་བ་ལྔའི་སྟེང་དུ་བདག་ཡིན་པ་ལྔ་ཡོད་དམ་
མེད། མེད་ན། ཅ་ཤེད་ཀྱི་ཆེན་ལས། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་སྒྲངས་དུས་ཀྱི་འགོ་
བ་སོ་སོ་བའི་བདག་རྣམས་ནི་སྔ་མའི་བྱེ་བྱག་རེའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ།
ཡོད་ན། ལྷ་སོགས་འགོ་བ་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་བདག་རེ་རྟེན་པ་དེ་བཏགས་དོན་བཅའ་
ནས་རྟེན་པར་མི་འཛོག་ན། སྤང་པོ་ལྔའི་སྟེང་དུ་བདག་ལྔ་ཡོད་ན་བཏགས་དོན་
བཅའ་ནས་འཛོག་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞིག་བཤད། ལྷ་སོགས་འགོ་བ་ལྔ་པོ་དེ་
པར་བཏགས་ཅམ་གྱི་བདག་ཡིན་ན་སྤང་པོ་ལྔ་ཡང་པར་བཏགས་ཅམ་གྱི་བདག་
ཡིན་ཞེས་སྟེན་ན་སྟོན་ཅི་ཞིག་འབྱུང་། གལ་ཏེ། སྤང་པོ་དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་བདག་
བཅའ་ན་མི་རྟེན་དོ་ཞེ་ན། འགོ་བ་ལྔའི་སྟེང་དུ་འང་བདག་བཅའ་ན་མི་རྟེན་པས་
མཚུངས་སོ། །ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་བཏགས་དོན་བཅའ་ན་རྟེན་རྒྱ་མེད་པ་སྔ་སྤྱིའི་
མཁས་པ་ཀུན་མཐུན་ཡང་། སྤང་ལྔའི་སྟེང་དུ་བདག་ཡིན་པ་མེད་པ་དང་། སྤྱིར་
བདག་ཡིན་པ་ཡོད་ཅེས་སྟེན་པ་འདི་གཉིས་བོད་སྔ་མའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནང་

འགལ་དུ་བཅི་བས་ལན་རྗེ་བཞིན་ཡོད་དགོས་ཀྱང་། སྤང་ལྗེ་སྟེང་དུ་བདག་ཡིན་པ་
མེད་པའི་གནད་ནི། བདག་རང་ངོས་ནས་མེད་པ་ལ་སྟག་ཅེས་སྒྲིམ་ནས། དེ་ལྟར་ན་
སྤྱིར་བདག་ཡིན་པའང་ཆོས་གང་གི་སྟེང་དུ་འང་འཛོགས་ཏུ་མེད་དེ། བདག་རང་ངོས་
ནས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་མགོ་མཚུངས་མཛད་པ་ན། ཁབ་དང་སྤྱད་པ་བཞིན་དུ་
ལན་ཞིག་དགོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་ལན་མཛད་པ་མ་མཐོང་ཁོ་བོའི་སྒྲོ་ངོ་ནི་གཞན་ཞིག་
འཆར་ལ། དེ་འཆད་ན་གསར་རྟོག་གི་མཁས་པ་ཀུན་འདྲོགས་འགྲོ་བས་རེ་ཞིག་ཅི་
ཡང་མི་སྤྲོད། །

གསུམ་པ་དགག་བྱ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དངོས་ལ་གཉིས། དངོས་དང་།
ཚོད་སྟོང་ངོ་། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པའི་སྟོན་དུ་རུང་མི་རུང་གི་
དོན་དང་། ཟབ་མོའི་དོན་ལུང་རིགས་ཀྱིས་སྤྱབ་ཚུལ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། སྟོང་
ཉིད་བསྟན་པའི་སྟོན་རུང་གི་གདུལ་བྱ་འཇུག་པ་ཅ་བའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ཞིག་
དང་། དེ་ལ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་བསྟན་པ་བཏབ་པ་ཞིག་དང་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དང་པོ་
ནི། འཇུག་པ་ལས། སོ་སོ་སྤྱོད་པའི་དུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་ནས། །ནང་དུ་རབ་ཏུ་
དགའ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་བྱུང་མཆི་མས་མིག་བརྒྱན་
ཞིང་། །ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱོད་ལྡང་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱུ་སྒྲོ་ཡིས་ས་བོན་ཡོད། །དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྟོན་ནི་དེ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལ་
དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ། །ཞེས་སྟོང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱོད་པ་ཅམ་
ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱོད་ལྡང་བ་སོགས་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྟོན་བྱུང་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་དེ།
སྟོན་རུང་གི་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་གསུངས། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པའི་སྟོན་
རུང་གི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པར་བཞེད་ཅིང་དེའི་ཁར། ལྷ་མ་དམ་

པའི་བསྐྱོ་བ་ལས་མི་འདའ་བ་བསྐྱན་ནས་སྟོང་ཉིད་བསྐྱན་པའི་སྟོང་རུང་གི་གདུལ་བྱ་
ལ་གཉིས་ཡོད་པར་བཞེད། དེ་ཡང་སྔ་མ་སྟོང་རུང་བྱུང་པར་ཅན་དང་། བྱི་མ་སྟོང་
རུང་ཅམ་གྱི་དོན་དུ་བྱས་ན་རུང་བར་སྤང་། འདིས་ནི་རང་སྤེ་དངོས་པོར་སྤྱོ་བ་དག་
ལའང་བདེན་མེད་བསྐྱན་པའི་སྟོང་དུ་རུང་མི་རུང་གཉིས་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
འདྲུག་པའི་གཞུང་འདི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ངོས་
འཛིན་གྱི་གཞུང་དུ་མཛད་པ་ལྟར་ན། འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོང་ཉིད་མ་
རྟོགས་ཀྱང་ལྟ་བའི་བག་ཆགས་སྐྱུག་པོ་དང་ལྡན་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཞིག་ལ་བཞེད་
པར་མངོན། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོང་ཉིད་བསྐྱན་པས་ནི། བར་བྱིན་
དུག་ཀ་ཆང་བར་ཉམས་སྲུ་ལེན་པ་སོགས་པན་ཡོན་ཆེ་བར་གསུངས་ཏེ། འདྲུག་པ་
ལས། དེ་ལ་དེ་ཡི་རྗེས་སྲུ་འགོ་བའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་། །རྟག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་
སྤངས་ནས་གནས་པར་འབྱུང་། །སྦྱིན་པ་གཏོང་བར་འབྱུང་ཞིང་སྦྱིང་རྗེ་སྦྱིན་པར་
བྱེད། །བཟོད་པ་སྦྱོམ་བྱེད་དེ་ཡི་དགེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཏུ། །འགོ་བ་དགོལ་བར་བྱ་བྱིར་
ཡོངས་སྲུ་བསྟོ་བྱེད་ཅིང་། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་གྲུས་པར་
བྱེད། ཅས་གསུངས།

སྟོང་དུ་མི་རུང་བ་ལ་སྟོང་ཉིད་བསྐྱན་ན་ཉེས་དམིགས་ཆེ་ཚུལ་ངེ་ལྟར་ཡིན་
ཞེ་ན། འདི་ལ་ཉེས་དམིགས་གཙོ་བོ་གཉིས་ཡོད་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་སྤངས་ནས་ངན་
སོང་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། ལས་འབྲས་སྤངས་ནས་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་དང་གཉིས་ཡིན་ཏེ།
དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོར་འབྱུང་ཚུལ་ནི། དེས་འགའ་
ནི་མི་མཁས་པས་སྟོང་ཉིད་སྤངས་ནས་ངན་འགོར་འགྱུར། །དེས་འགའ་ནི་རང་
བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་པའི་དོན་ནི། ཆོས་འདི་རྣམས་མེད་པ་ཉིད་དང་། ཡོད་

པ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པར་བཟུང་སྟེ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པའི་ལོག་ལྟ་དང་པོར་བསྐྱེད་ནས། དེ་ནས་དེ་མི་
གཏོང་བར་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་ནི། སྟོང་པ་
ཉིད་ལ་བལྟ་ཉེས་ན། །ཤེས་རབ་རྒྱུང་རྣམས་ལུང་བར་འགྱུར། །རི་ལྟར་སྒྲུལ་ལ་
བཟུང་ཉེས་དང་། །རིག་སྒྲགས་ཉེས་པར་བསྒྲུབས་པར་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་
དགོངས་དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཟབ་མོའི་དོན་ལུང་རིགས་ཀྱིས་སྐྱབ་ཚུལ་དངོས་ལ་གཉིས། ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་སྐྱབ་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་སྐྱབ་
པ་དང་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། འབྲུག་པར། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་
ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག །ཅེས་པ་ནས། རྣམ་དཔྱོད་པ་ནི་སྐྱུར་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་
པའི་བར་གསུངས། དེའི་ཚུལ་ཡང་དང་པོར་རྟགས་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མཐའ་བཞི་རེ་རེ་
ནས་རིགས་པས་བཀག་ནས་མཐར་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་རྟགས་སུ་བྱས་ནས་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྒྲུབས་ལ། དེ་ཡང་མཐར་ཆེན་འབྱུང་ལ་བཞེན་ནས་འགོག་
པས་ཆེན་འབྲེལ་གྱི་གཏུན་ཆེགས་འདི་ལ་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བསྒྲགས་
སོ། །ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ལྷ་གྲུ་ལ་སོགས་པ་བྱི་དང་འདུ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་
ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ས་བོན་དང་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་རྒྱེན་ལ་བཞེན་ནས་
འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས། དེ་དག་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དང་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་
འགོག་པས་ལྷ་ངན་གྱི་བྲ་བ་ཐམས་ཅད་གཅོད་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་འབྱུང་གི་
རིགས་པ་ཉིད་ལ་གཏུགས་ནས་འགོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རིགས་པའི་

ཁྱུ་པོ་འི་དོན་གཞན་དུ་འཆད་པའི་ཚུལ་དང་དོགས་གཙོད་བཅས་ཏེན་འབྲེལ་བསྟོད་
པའི་ནམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་
འགོག་པའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་གྱི་བྱད་པར་སྦྱར་དགོས་མིན་གྱི་དོགས་གཙོད་ནི་
འོག་ཏུ་བདག་འགོག་སྐབས་སུ་འཆད་ལ། ཅ་ཤེར། བདག་ལས་མ་ཡིན། ཞེས་
སོགས་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ན་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་ཅམ་ལས་
ཏྲགས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་དང་། རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་
ཏྲགས་སུ་བྱས་ནས་བདེན་བྱུང་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཇུག་པའི་རང་
འབྲེལ་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་
འགལ་སྟོང་བཅས་ཞིབ་པར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་གང་ཟག་བདག་མེད་རིགས་པས་སྦྱབ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། ཤེས་
བྱེད་གྱི་ལུང་དང་། སྦྱབ་བྱེད་གྱི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་གཤེགས་ལས།
ཡང་ཀའི་བདག་པོ་ཟུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་ནལ་འབྱོར་ནི་ཟུ་སྟེགས་ཅན་ནམས་གྱི་བདག་
ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལས་བྱུང་བའོ། །ཞེས་དང་། །དེ་ཉིད་ལས། ལྷོ་གྲོས་ཆེན་པོ་
ཆོས་ལ་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་མེད་པའི་བྱིར་ཐར་པ་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་དང་། དེ་
ཉིད་ལས། གངས་ཅན་གཅེར་བྱ་བྱད་པར་ཅན། །དབང་ལྷག་སྦྱས་པའི་རྟོག་གོ་
བ། །ཡོད་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་། །ཞེས་དང་། ཟུ་སྟེགས་ཅན་ནི་འབྱུང་
འགྱུར་དང་། །འབྱུང་བ་ནམས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་སྦྱ། །དེ་ལས་གང་ཞིག་ཟུ་སྟེགས་
ཅན། །རྒྱལས་མ་སྐྱེས་རྟོག་པར་བྱེད། །ཅེས་དང་། མདོ་སྟེ་ལས། ཅི་སྟེ་བདག་
ཅེས་བགྱི་བ་ཏྲག་ན་སྟོན་ཅི་ཤེས་པ་བྱིས་བརྗེད་པར་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་དང་།
ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་བདག་ཅེས་བགྱི་བ་ཏྲག་ན་གཞོན་ནུ་ལང་ཆོ་དར་བ་དང་།

ཀས་ཏེ་རྒྱད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྤྱོད་ཅི་བྱས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་
བརྟེན་དེ་བྱན་པའི་རིགས་སོ། །ཞེས་དང་། ཅི་སྟེ་བདག་ཅེས་བགྱི་བ་ངེས་པར་
མཆིས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བཟང་ངན་མ་མཆིས་པའི་རིགས་ཏེ། ཞེས་དང་།
གལ་ཏེ་བདག་ཅེས་བགྱི་བའི་རང་བཞིན་རྟག་པ་ལགས་ན་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཆང་འཕྱངས་
པས་སྤྱོས་ཤིང་བྱན་པ་ཉམས་པར་འགྱུར། ཞེས་སོགས་རིགས་པ་མང་པོས་བཀག་
ཀྱང་འདིར་མཆོན་དོན་ཅམ་ཞིག་བྱངས་སོ། །

གཉིས་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་གསུམ། གང་ཟག་གི་བདག་དགག་
དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དགག་བྱའི་བདག་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་རི་ལྟར་
འགོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འདུག་པར། ཉོན་མོངས་སྤྱོད་རྣམས་མ་ལུས་
འཛིག་ཆོགས་ལ། །ལྟ་ལས་བྱུང་བར་སྒོ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ཞིང་། །བདག་ནི་འདི་ཡི་
ཡུལ་དུ་རྟོགས་བྱས་ནས། །རྣལ་འབྱོར་བ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད། །ཅེས་ད་
ལྟར་ང་ཆོའི་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བཞིན་པའི་ཆགས་སྤང་སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱན་གྱི་ཅ་བ་
བདག་འཛིན་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡིན་ཚུལ་ཡང་། དཔེར་ན། རང་དང་གཞན་ལྟ་བུས་དཔེ་
མཆོན་ནས་འཆད་ན། རང་ལ་གཞན་ཞིག་གིས་རྒྱན་མ་ཞེས་པའི་ཆོག་གིས་སྤྲད་
པའི་ཆེ་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་ཤིང་བཞིན་གྱི་མདངས་འགྱུར་ཡང་། གཞན་ལ་གཞན་གྱིས་དེ་
ལྟར་སྤྲད་པའི་ཆེ་ནི་གད་མོ་ལངས་པའམ་བཏང་སྟོམས་གནས་པ་ལས་ཁོང་ཁྱོ་མི་སྐྱེ་
བའི་གནད་ནི། སྤྲ་མ་ལ་གཞན་གྱིས་ང་ལ་སྤྲད་དོ་སྟམ་དུ་ངར་འཛིན་ཅ་བར་ཡོད་ལ།
ཕྱི་མ་ལ་གཞན་གྱིས་གཞན་ལ་སྤྲད་དོ་སྟམ་པ་ལས་ང་ལ་སྤྲད་དོ་སྟེ་བྱའི་ངར་འཛིན་
ཅ་བར་མེད་པའི་གནད་གྱིས་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་འདི་ཡིན། འདིས་
མཆོན་ནས་རྒྱན་མ་ཞེས་སྤྲད་པ་འདི་གཞི་ལ་བཞག་སྟེ་དབྱེད་ན། དཔེར་ན། རང་

དང་། རང་གི་པ་མ་དང་། རང་གི་ཉེ་དུ་དང་། རང་གི་གྲོགས་པོ་དང་། རང་དང་
འབྲེལ་མེད་བཅས་ལ་རྒྱལ་མ་ཞེས་པའི་ཆོག་གཅིག་གིས་སྦྲད་པའི་ཆེ་རིམ་བཞིན་
ཁོང་ཁྱོད་ཚུང་དུ་འགྱུར་ཞིང་། མཐར་འབྲེལ་མེད་ལ་དེ་ལྟར་སྦྲད་པའི་ཆེ་ནི་ཁོང་ཁྱོད་སྦྱེ་
ཅམ་ཡང་མི་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟག་ན། ང་ལ་སྦྲད་དང་། ངའི་པ་མ་ལ་སྦྲད་དང་།
ངའི་ཉེ་དུ་ལ་སྦྲད་དང་། ངའི་གྲོགས་པོ་ལ་སྦྲད་པ་བཅས་ལ་ང་དང་ངའི་ཞེས་པའི་
བདག་འཛིན་འདི་གཉིས་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་རང་དང་འབྲེལ་ཆེ་ཚུང་གི་
དབང་གིས་ཉོན་མོངས་སྦྱེ་བ་ཆེ་ཚུང་ཡང་མི་འདྲ་ལ། འབྲེལ་མེད་དེ་ལ་ནི་ང་དང་ངའི་
ཞེས་པའི་བདག་འཛིན་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་རྩ་བར་མི་བྱེད་པའི་དབང་གིས་ཉོན་
མོངས་མི་སྦྱེ་བ་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་དུ་ར་ཕྱད་དོ། །དེས་ན་གཞུང་ཆེན་མོ་ཐམས་ཅད་
ཞལ་མཐུན་པར་འཛིག་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་ང་དང་ང་ཡི་བ་གང་རུང་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་
ཀྱིས་བསྐྱས་པ་ཞིག་དགོས་པར་གསུངས་པའི་གནད་ཀྱང་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། རང་
རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པ་དང་གཞན་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་ནམས་ལ་ནི་སྤར་ལྟ་བུའི་ཉོན་
མོངས་འབྲུགས་བྲགས་ལ་རྒྱལ་རིང་བར་མི་སྦྱེས་པས་ཉོན་མོངས་ཉེས་སྦྱོན་ཀུན་གྱི་རྩ་
བར་འགྱུར་བའི་དོན་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་འཛིག་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་ང་དང་ང་ཡི་བ་
སོགས་སྦྱེ་བ་ཕྱི་མའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་འཛིག་པ་མི་འཐད་པའང་རིགས་པ་འདི་
དག་གིས་བསྐྱབས་ཀྱས་ཤིང་།

གཞུང་ཆེན་མོ་འགའ་ཞིག་ལས་འཛིག་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་ང་དེ་ལ་གང་ཟག་
རང་གིས་ཡིད་གཏད་པ་ཅམ་གྱིས་ངའོ་སྟམ་པའི་སྒོ་རང་གིས་སྦྱེ་བ་ཞིག་དགོས་པར་
གསུངས་པ་དང་། མངོན་འབྲེལ་ལས་འདོད་ཁམས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཆངས་
པ་བདག་ཏུ་གྱུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན། དེ་དག་གིས་ཆངས་པ་ལ་

དམིགས་ནས་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་མི་འཛིན་པ་ཚྱུང་གྲུབ་ཀྱིས་བསྐྱབས་པ་སོགས་ཀྱི་གོ་
རྒྱུ་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་པ་སོགས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱུང་བ་འཛིན་ཀྱི་ཅ་བར་
བྱས་ནས་ཆགས་སྤང་གཉིས་རེ་མོས་ཀྱིས་སྦྱེས་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་སྤྱི་ག་
གོ་ལས་བསགས་པས་སྦྱེ་བ་བཟང་ངན་གཉིས་བྱུང་བ་ལས་ངན་འགྲོ་དང་བདེ་འགྲོའི་
རྣམ་དབྱེད་བྱེད་པ་འདི་དག་ནི། རྒྱ་བཟང་ངན་ལས་འབྱས་བྱ་བཟང་ངན་གྱི་རིགས་
པས་གཏན་ལ་པབ་ནས། དེ་ཡང་མཐར་གཏུག་བྱའི་ཚྱུང་བ་ལ་གཏུག་པ་ཡིན་པས་
རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་སྦྱོབས་དང་ལྡན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོར་ན་གངས་རི་ལས་ཚུ་
ཤན། ཚུ་ཤན་ལས་རྒྱ་མཚོ། རྒྱ་མཚོ་ལས་གངས་རི་སྡེ་བསྐྱོར་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་
དུ། ང་འཛིན་ལས་ཆགས་སྤང་། དེ་ལས་ལས་བཟང་ངན། དེ་ལས་འཁོར་བ། དེ་
ལས་ངར་འཛིན་འབྱུང་བ་སོགས་འཁོར་བའི་སྦྱེ་འཆི་བར་མཚམས་མེད་པ་འདི་ཉིད་
མཐུག་གཅོད་པར་འདོད་ན། ཅ་བ་ངར་འཛིན་སྤང་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཉོན་
མོངས་སྦྱོན་རྣམས་མ་ལུས། ཞེས་སོགས་ཅ་བ་ཆོག་ཀྱང་གཅིག་གི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་དགག་བྱའི་བདག་ངོས་བཟུང་བ་ནི། འོ་ན་ཉོན་མོངས་ཉེས་སྦྱོན་
ཀྱང་གྱི་ཅ་བ་བདག་འཛིན་མ་རིག་པ་ཡིན་ན། དེ་རི་འབྲུ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། སྐབས་
འདིར་དགག་བྱའི་བདག་ལ་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་སྤང་རགས་བཞི་འབྱུང་སྟེ། སྤང་སོ་
དང་ངོ་སོ་ཐ་དད་པའི་ཐུ་སྟེགས་པས་བཏགས་པའི་བདག །སྤང་སོ་ལྷ་རེ་རེ་བའམ་
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལྟར་བྱ་རང་སྡེས་འདོད་པའི་བདག །སྤང་སོ་དང་ངོ་སོ་གཅིག་ཐ་དད་
གང་ཡང་བཟོད་མེད་ཀྱི་རང་སྡེ་གནས་མ་བྱས་འདོད་པའི་བདག །སྤང་སོ་ལ་པར་
བཏགས་ཅམ་མ་ཡིན་པའི་གདགས་གཞིའི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་པས་
འདོད་པའི་བདག་དང་བཞི་ནི་སྐབས་འདིར་དགག་བྱའི་བདག་ཡིན་ཞིང་། ཉོན་

མོངས་ཉེས་སྒྲིན་ཀྱན་གྱི་རྩ་བར་འདོད་པའི་བདག་ནི་ཕྱི་མ་སྟེ་བདག་རང་ངོས་ནས་
གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བདག་འཛིན་ཕྱ་མོ་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་བདག་དེ་དྲི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ། སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་
གཞུང་བ་དང་། དེ་འགོག་ཚུལ་དངོས་དང་། ཐལ་འགྱུར་བས་རང་ལུགས་བདག་
འཛིན་ཚུལ་ ལོ། །དང་པོ་ནི་གཞན་སྟེ་གངས་ཅན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་དང་། རང་སྟེ་
ཕུང་ལྔ་རེ་རེ་ནས་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དངོས་སྟེ་བ་ཁ་ཅིག་དང་། ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་
གཅིག་ཕུར་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དངོས་སྟེ་བ་ཁ་ཅིག་དང་། བདག་ཕུང་རྟེན་བརྟེན་པ་
ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་དང་། ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་
ཐ་དད་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་འདོད་པའི་མང་བཀྱར་སྟེ་པ་དང་། ཕུང་པོའི་དབྱིབས་
བདག་ཏུ་འདོད་པ་འཕུལ་མཆམས་གྱི་ཁ་ཅིག་དང་། ཚོགས་པ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་
རྣམས་སོ། །

གཉིས་པ་དེ་འགོག་ཚུལ་ལ་བཞི། འབྲུག་པའི་དགོངས་པ་རྒྱུ་ཀ་ཆེན་གྱིས་
བཀྲལ་པ་གཞིར་གཞག་གིས་འཆད་ན། གཞན་སྟེས་བཏགས་པའི་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་
ཐ་དད་པའི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་དྲུག་དང་། རང་སྟེས་བཏགས་པའི་ཕུང་པོ་
ཉིད་བདག་ཏུ་འདོད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཙོ་བརྒྱད། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་མའི་
སྤྱོད་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་སོགས་གསུམ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཉིས། དེ་ཉིད་དང་
གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་འགོག་པའི་རིགས་པ་གསུམ་
དང་བཞིའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། རོགས་གཙོད་དོ། །དང་པོ་ནི། འབྲུག་
པ་ལས། མོ་གཤམ་བྱ་ལྟར་སྟེ་བ་དང་བལ་བྱིར། །ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་ཕུང་པོ་
ལས་གཞན་བདག་འགའ་མེད། །ཅེས་པའི་བར་སྒྲི་ག་བཞིས་འཆད། རིགས་པ་དྲུག་

ནི། བདག་ཡོད་པར་འགོག་པའི་རིགས་པ། དེ་ངར་འཛིན་གྱི་དམིགས་ལུལ་འགོག་
པའི་རིགས་པ། དེ་གཉིས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་འང་ཡོད་པར་འགོག་པའི་རིགས་པ། དེའི་བྱང་
པར་ལྷ་སོགས་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཅས་རིགས་པ་བཞི་དང་། བདག་སྤང་ངོ་སོ་
ཐ་དད་འགོག་པའི་རིགས་པ། དེ་ངར་འཛིན་སྟན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་འགོག་པའི་
རིགས་པ་གཉིས་ཏེ་དྲུག་གོ། །རིགས་པ་དེ་རྣམས་རིམ་བཞིན་འགོད་ན། ལྷ་སྟགས་
པས་བཏགས་པའི་བདག་ཆོས་ཅན། དེ་ཁོ་ནར་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཆོས་
ཅན། ང་འཛིན་གྱི་དམིགས་ལུལ་དང་འཛིན་སྟངས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་དམིགས་ལུལ་
མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་འང་ཡོད་པར་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བྱང་པར་ལྷ་སོ་
ཆོས་ཅན། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སུ་
སྟགས་པ་རང་གིས་ཁས་ལེན་པའི་ཉགས་ཀྱིས་དགག་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པར། རང་
བྲགས་མ་སྐྱེས་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས་གཞོད་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྤང་སོ་ལས་ངོ་སོ་ཐ་དད་པའི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཉིས་ནི། སྤང་
སོ་ལས་ངོ་སོ་ཐ་དད་པའི་བདག་ཆོས་ཅན། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཡོད་ན་སྤང་སོ་
གཟུང་བ་ལ་མ་སྟོས་པར་གཟུང་དུ་ཡོད་དགོས་པ་ལས་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་
ཅན། ང་འཛིན་གྱི་དམིགས་ལུལ་དང་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ལུལ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་
དམིགས་ལུལ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དམིགས་ལུལ་དུ་མ་བྱས་པར་སྟོན་གོམས་པའི་
དབང་གིས་ངར་འཛིན་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོན་བསྐྱལ་བ་དུ་མར་དུད་
འགོར་སྐྱེ་བ་བརྒྱད་ནས་ལེན་པའི་དུད་འགོའི་རྒྱུད་ལ་ངར་འཛིན་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། སྤང་སོ་ལས་ངོ་སོ་ཐ་དད་པའི་བདག་དམིགས་ལུལ་བྱེད་པའི་སྟོན་ཡིན་ན།
གྲུབ་མཐའ་བཏགས་པའི་ཀྱན་བཏགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རིགས་པ་

གཉིས་ཀྱིས་བཀག་གོ། གཉིས་པ་དོགས་གཙོད་ནི། རིགས་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་དོན་དམ་གྱི་བྱད་པར་སྦྱར་དགོས་སམ་མི་དགོས་ཤེ་ན།

མཁས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་པོས་དོན་དམ་གྱི་བྱད་པར་སྦྱར་དགོས་ཏེ། དགོངས་
པ་རབ་གསལ་ལས། དེ་ལྟར་བདག་ཡོད་པ་དང་ངར་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་བཀག་
པ་ནི་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བྱད་པར་སྦྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལ། ལྷ་ལན་ལྟ་ངན་ཐུན་སེལ་ལས། ཐུ་སྟེགས་པས་བཏགས་པའི་
བདག་ངར་འཛིན་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ། དོན་དམ་གྱི་
བྱད་པར་སྦྱར་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ངར་འཛིན་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་
དམིགས་ཡུལ་ཡིན་པ་འགོག་དགོས་པའི་བྱིར། མ་ཁྲབ་ན། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་
འབྱེད་ཀྱིས་བདག་སྟེ་འགོག་པ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བྱད་པར་སྦྱར་པ་ལ། དཔལ་ལྡན་ཆ་
བ་བྱགས་པས་དགག་པ་ཅི་བཏང་སོམས་ཤིག ། ཅེས་དོན་དམ་གྱི་བྱད་པར་སྦྱར་བ་
ལ་དགག་པར་མཛད་ནས། རང་ལུགས་ལ་དགག་བྱ་ལ་དོན་གྱི་བྱད་པར་སྦྱར་བའི་
དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་བྱད་པར་མ་སྦྱར་ཞེས་ཞིབ་ཆར་མཛད་དོ། །

འདི་ལ་དོགས་པ་ནི། དོན་དམ་གྱི་བྱད་པར་སྦྱར་ཞེས་སྦྱ་ན་རྗེ་བཙུན་པའི་
གསུང་འདི་ལ་ལན་ཆད་ལྡན་ཞིག་དགོས་ལ། དོན་དམ་གྱི་བྱད་པར་སྦྱར་མི་རིགས་
ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་འང་འགོག་རིགས་པའི་བྱིར་རྗེ་བཙུན་པའི་གསུང་བཞིན་སྦྱ་ན། འོ་ན་
བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཞེས་ཐུ་སྟེགས་པས་བཏགས་པ་
ལྟར་ཡོད་པ་མིན་པའི་བྱད་པར་སྦྱར་བ་ཡང་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཐུ་སྟེགས་པས་
བཏགས་པའི་བདག་ཐ་སྙད་དུ་འང་དགག་རིགས་པའི་བྱིར་ཞེས་མགོ་མཚུངས་སྦྱར་
ན་ལན་རྗེ་ལྟར་མཛད། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་དུ་བྱད་པར་མ་སྦྱར་ན་ཏགས་དེ་ལ་ཁྲབ་པ་

མེད་པར་འགྱུར་བས་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་སྒྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་ལན་མཛད་ན། འོ་ན་དོན་
དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྱུར་བའང་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཡིན་ཞེས་མགོ་མཚུངས་ཀྱི་ལན་
མཛད་ན་ཅི་ཞིག་སྟུ། འདི་བདག་འགོག་སྐབས་དང་མི་འང་སྟེ། གཞི་གྲུབ་ན་བདག་
ལས་སྒྱེ་བ་མེད་པས་ཁྱབ་པས་བདག་སྒྱེ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྱུར་བའི་དོན་མེད་
ལ། སྐབས་འདིར་སྒྱེ་བ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་སྒྱེས་པ་ཡིན་ན་མེད་པས་མ་ཁྱབ་པས་
བསྒྱུབ་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྱུར་བ་ཡིན་ན་ཞེས་བདག་སྒྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་
དང་། འདི་གཉིས་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་མ་སྒྱུར་བ་དང་སྒྱུར་བའི་ཁྱད་པར་སྒྲིམ་གྲང་
ཆོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དོགས་སྟོང་ཞུ། །

ཡང་འདི་ལྟར། ལྷ་སྟེགས་པས་བཏགས་པའི་བདག་ཆོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
དུ་མེད་དེ། སྒྱེ་བ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་སྒྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་འདིའི་ཤེས་འདོད་
ཆོས་ཅན་ལ་གང་འཛིན་ཅེ་ན། འདི་ལ་སྟོ་གསལ་བ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། བདག་དེའི་
དོན་སྒྱེ་འཛིན་སྟེ། གང་ཟག་རང་དབང་བ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། སྤང་
པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་འདིའི་
ཤེས་འདོད་ཆོས་ལ་དོན་སྒྱེ་འཛིན་པ་གང་ཞིག་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ། རྒྱལ་ཆ་བ་རྗེའི་ཆད་མའི་བརྗེད་བྱང་ལས། འོ་ན་རྟགས་ངེས་པའི་གཞི་ཆོས་
ཅན་མི་སྟོན་པས་སྟོགས་ཆོས་མི་འགྱུར་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། སྒྱུན་མེད་དེ། ཕྱིར་
ཁོ་ལ་གྱིས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་དང་དེར་སྤང་བ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ནས་ཤེས་
འདོད་ཞུགས་ཤིང་དེར་སྤང་བའི་སྒྱུ་དོན་གྱི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཆད་མས་གྲུབ་ལ། གང་
ཟག་རང་རྒྱ་བ་ཆོས་ཅན་དུ་མ་བཟུང་ན་གང་ཟག་གི་བདག་རང་སྟོག་ནས་མི་ཁྱེད་པས་
ཤིང་། ཕྱིར་ཁོ་ལ་དེར་སྤང་གི་སྒྱུ་དོན་དང་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ནས་འཇུག་པས་སྒྱུ་དོན་

ཆོས་ཅན་དུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་དང་མཐུན་པར་ཐར་
ལམ་གསལ་བྱེད་དང་། རྗེ་བཙུན་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ལེན་དང་པོའི་མཐའ་དཔྱད་བཅས་
ལས་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གཞི་གྲུབ་པས་བྱུང་བར་གསུངས་
སོ། །

འདི་ལ་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་ཆོད་མ་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་ལས་བདག་གི་
དོན་སྤྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་བཞག་པ་བཀག་ནས། རང་ལུགས་བཞག་པའི་སྐྱབས་
སུ། ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་དང་། ཕྱོགས་
ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པའི་ལན་གཉིས་བྱས་ནས་དང་པོའི་ལན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་
རྟགས་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཁོ་ན་ཡིན་ན། ཆོས་ཅན་གཞི་
མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ལ་ནི་ཆོས་ཅན་དང་མེད་ངེས་ཀྱི་
ཆོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པས་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དམ་བཅའ་ཆོད་མས་
སྐྱབ་པས་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ལ། ཆོས་ཅན་གཞི་གྲུབ་ན་དམ་བཅའ་ཆོད་མས་བསལ་བར་
འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། གཉིས་པའི་ལན་ལ། རྟགས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་
པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དེ། བདག་དེ་ལྟ་བུ་ཆོད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་། བདག་དེ་ལྟ་བུ་ཕྱང་
པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་དམིགས་པ་ཆོད་མས་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་
ཏེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འོ་ན་འདི་གཉིས་ལས་རྗེ་སྐྱ་མའི་དགོངས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱི་མ་ཡིན་པར་
མངོན་ཏེ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཐུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རེ་
རེ་ལས་བདག་མི་འདྲ་བ་གང་ཞིག་སྤྲས་པ་དེ་ནི། དེ་དག་གིས་རི་ལྟར་བཏགས་པ་དེ་
ལྟར་གྱུར་པ་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་སྟེ། སྤྱི་བ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་མ་སྤྱིས་པའི་

ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་ནི་ཐུ་སྟེགས་རང་གི་རྗེས་སུ་དབག་བ་སྟེ་ཁས་སྦངས་
པའོ། །དཔེར་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལྟར་རོ། །རྟགས་དེས་སྤྲོས་པའི་ཆོས་ཅན་བཞག་
ཡང་སྟོན་མེད་པ་ནི་རྟགས་དང་ཆོས་གཉིས་ཀ་རྣམ་བཅད་ཅམ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་
སོ། །ཞེས་རྟགས་ཆོས་གཉིས་རྣམ་བཅད་ཅམ་ཡིན་པའི་སྟོང་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་དང་
བསྐྱབ་བྱ་མ་གྲུབ་པའི་སྟོན་སྟོང་མཛད་པ་ལས་དོན་སྟོང་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་སྟོང་ནས་
སྟོན་སྟོང་མ་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་དེའི་དོན་ཡང་། དེའི་རྟགས་སྟེ་བ་རྣམ་པར་
བཅད་ཅམ་གྱི་མ་སྟེས་པ་ལ་བྱེད་དགོས་པས། གང་ཟག་གི་བདག་དེ་ཡིན་པར་ཆད་
མས་གྲུབ་པས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོན་མེད་ལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཐུ་སྟེགས་
པས་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོད་པར་བཅད་ཅམ་གྱི་མེད་པ་ལ་བྱེད་དགོས་
པས། གང་ཟག་གི་བདག་དེ་ཡིན་པར་ཆད་མས་གྲུབ་པས་བསྐྱབ་བྱ་མ་གྲུབ་པའི་
སྟོན་ཡང་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་ཆོས་ཅན་
གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དམ་བཅའ་ཆད་མས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ལ། ཞེས་རྟགས་
འདི་འདྲ་བ་ལ་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་བསྐྱབ་བྱ་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་
དུ་འགོ་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ལ་ལུང་དང་རིགས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཡང་ཡོད་དེ། དཔུ་མ་སྤང་བ་ལས།
གང་ལ་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱང་ཡང་རྟོག་པའི་མཛོན་པར་འདོད་པའི་
དོན་ལ་གཞོད་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི་དེ་སྦྱང་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། སྦྱང་བ་པོ་
ཉེས་པ་མ་ཡིན་པ་བཟོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཉེས་པའི་རྩལ་གྱིས་གང་བའི་
ནང་དུ་རྒྱག་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དེ། ཅིག་ཤོས་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་ཅན་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་

ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རིགས་པ་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ཆོས་ཞེས་
བྱང་པར་བརྟེན་དོ། །ཞེས་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་གཞིད་པའི་ཕྱོགས་
ལ་ཆོས་ཅན་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པ་ཉེས་མེད་དུ་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་སོགས་
པ་འབྲུག་པ་ལ་ཡང་གང་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་
སྐྱབ་པར་འདོད་པ་དེ་ལ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་
ཆོས་ཅན་ལ་སོགས་པ་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་གཞི་མེད་པར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་འབའ་ཞིག་གནས་པར་གྲུབ་པ་ནི་མེད་དོ། །དེ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་གཞི་
མེད་ན་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉེས་པ་རྫོང་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་གྱུར་པ་ཁོ་ན་ལོག་ན་གདོན་
མི་ཟ་བར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་བཀག་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་མ་གྲུབ་ན་གཏན་ཆོགས་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་རྫོང་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། རང་དགར་ཉེ་བར་བརྟགས་པའི་ཆོས་ཅན་འགའ་ཞིག་ལོག་ཀྱང་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་འགའ་ཡང་མེད་པ་དེ་ལ་ནི་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་
ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་བརྫོང་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལ་འདོད་པའི་དོན་འབྱུང་པ་ལ་
གཤམ་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཆོས་ཅན་ཡོད་དགོས་མེད་ནི་བསྐྱབ་བྱ་དང་
ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་ལ་གཞིད་པ་ཡོད་མིན་གྱིས་འབྱེད་ཅིང་། གཞིད་པ་མེད་པ་ལ་
ཆོས་ཅན་ཆད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་དེ་རྟགས་ཀྱི་གཤམ་པ་ཡིན་པར་གསུངས་
སོ། །དེའི་ཕྱིར་ན། ཆད་མ་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་ལས། དོན་འདི་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་
ཤྱེ་ལས་གསལ་བར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

རིགས་པས་ཀྱང་གཞོད་དེ། གང་ཟག་བདག་གི་དོན་སྤྱི་ལྟེང་དུ་སྤང་པོ་དང་
རོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་ཆད་མས་ངེས་པར་འདོད་ན། གཞི་གྲུབ་ན་སྤང་པོ་དང་གཅིག་ཐ་
དད་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པའི་སྐྱོན་དང་། དོན་སྤྱི་དང་དོན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་
འབྲུལ་ཅམ་གྱིས་དོན་སྤྱི་ཞེན་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ན་སྤྱོད་ཆོས་སེམས་ཅན་ཡིན་
པའི་ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། དོན་སྤྱི་ཞེན་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ་
པའི་སྐྱོན་དང་། གང་ཟག་བདག་གི་དོན་སྤྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྐྱོན་མེད་ལ་འཛིན་
ན་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་བསྐྱབ་བྱར་འཛིན་དགོས་པས་དེ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་
པར་ཐལ་པའི་སྐྱོན་སོགས་འཇུག་གོ། རྒྱལ་ཆབ་རྗེས་ཆད་མའི་བརྗེད་བྱང་ལས།
བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཆོགས་ལ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། སྤྱོད་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་
ན་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལ།

འོ་ན་སྤྱར་གྱི་གང་ཟག་བདག་མེད་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་སྤྱོད་
དོན་གཟུང་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བསྐྱབ་བྱ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། སྤྱོད་ཆོས་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
རིགས་མཚུངས་སྤྱར་ན་ལན་ཆད་བྱུང་མི་རྙེད་པ་དང་། རྗེ་བཙུན་པས་ལེན་དང་པོའི་
མཐའ་དཔྱོད་ལས། གཞི་མ་གྲུབ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་པའི་ཉགས་ཡང་དག་ཡོད་ཀྱང་།
དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་རང་ཉིད་ཀྱི་ཉགས་ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་
ཆོས་ཅན་གཞི་གྲུབ་དགོས་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟེན་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་ཆད་མས་
གཞོད་ན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་པ་ལའང་། རི་བོང་རྩ་ཆོས་ཅན། མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རི་བོང་རྩ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཉགས་དེའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པར་ཐལ། ཤེས་འདོད་

ཆོས་ཅན་ལ་ཆད་མས་གནོད་པའི་བྱིར། ཞེས་དབྱེད་ན་རྗེ་བཙུན་པའི་གསུང་དེ་ལ་
ཁྲབ་པ་མེད་པ་ཡང་ཤེས་པའི་བྱིར། དེས་ན་རྒྱལ་ཆབ་རྗེ་སོགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་
གསུངས་པ་ནི། ཆད་མ་གྱུན་ལས་བརྟུས་ལས། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་
དང་། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། རྟགས་དེས་ཆོས་ཅན་འབའ་
ཞིག་པ་བཀག་པས་སྟོན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་གྱི། རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་གང་
ལ་བརྟེན་པར་གྱུར་པའི་གཞི་ཆོས་ཅན་ཁྱེད་ཀྱི་ན་དམ་བཅའ་ལ་གནོད་པའི་སྟོན་དུ་
འགྱུར་བས་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ན་རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་ཆད་མས་མ་
བསལ་བ་གཅིག་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཆད་དུ་རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྟོས་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་པའི་བྱིར། འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་
ཡིན་ན་ཆོས་ཅན་གཞི་བྱུང་པས་ཁྲབ་པ་མཁས་བྱུང་རྗེས་ཀྱང་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ།
ཆད་མ་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་ལས། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང་། །ཡིད་ཆེས་
གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལའོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་རང་གི་རྟེན་དུ་གཞི་བྱུང་
དགོས་པའི་ཆོས་ཅན་བཀག་ན་རྟགས་ཀྱི་སྟོན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་ཡོད་པ་
བཀག་པ་ཙམ་རྟགས་ཀྱི་སྟོན་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་བྱིར། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་
པའི་ཆོས་སྟོས་སོ། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན་རྒྱལ་ཆབ་རྗེའི་རང་ལུགས་ལ་གང་ཟག་
གི་བདག་འགོག་པའི་རྟགས་དེའི་ཆོས་ཅན་ལ་གང་ཟག་བདག་གི་དོན་སྤྱི་འཛོག་པ་
རྗེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རྟགས་དེ་མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང་། །ཡིད་ཆེས་
གྲགས་པའི་རང་རྟེན་ལའོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། གང་ཟག་བདག་གི་དོན་སྤྱི་རྟགས་དེའི་ཆོས་ཅན་

འཛིན་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་སྤྲོ། །དེས་ན་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། དེས་ན་
རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གཞི་གྲུབ་པས་ཁྲབ་ཀྱང་རྟགས་ཡང་
དག་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། མཆན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱི་
གཙོ་པོ་རྣམ་འབྱུང་དུ་མའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་དངོས་སུ་རྟགས་ཡང་དག་གིས་དགག་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལའང་ཞིབ་ཆ་སྤར་བཞིན་བུ། །

གཞི་མ་གྲུབ་ཆོས་ཅན་བཟུང་བའི་རྟགས་འདི་ལ་མཁས་པས་གསུང་བཤོས་
མི་མཐུན་པ་ཅི་རིགས་འབྱུང་བར་དཔེར་ན། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། དགྲུ་པོ་
འདི་དག་ནི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པ་དགོས་པའི་རྣམ་
བཅད་ཀྱི་གནས་ཉི་བར་བཟུང་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་ཀྱང་སྐྱབ་
རྟགས་དང་དེ་ཡང་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་སེམས་ཏེ། ཆོལ་ཕྱིར་
ཆོལ་གཉིས་ཀ་ལ་བལྟོས་མི་དགོས་པའི་རྟགས་དང་། གཞི་མ་གྲུབ་ཆོས་ཅན་དུ་
བཟུང་དགོས་པའི་དགག་རྟགས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། རྗེ་བཙུན་པས་རྣམ་
འགྲེལ་ལེའུ་དང་པོའི་མཐའ་དབྱེད་ལས། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་
ནང་ནས་ཀྱང་སྐྱབ་རྟགས་ཀྱིས་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་
རྟགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་མ་གྲུབ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་
བའི་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆ་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་མ་
ཡིན་པ་དེ། བ་ལང་གི་སྤྱི་རྟག་དངོས་རང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་དོན་དམ་པར་འཕྲོད་
འདུ་མ་འབྲེལ་བར་སྐྱབ་པའི་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གཞན་དོན་སྐྱབ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཆོས་ཅན་གཞི་གྲུབ་པས་ཁྲབ་པར་
གསུངས་ཀྱང་། རྗེ་དགོ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་གཞི་མ་གྲུབ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བའི་སྐྱབ་

རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་བཞེད་དེ། ཚད་མ་རིགས་རྒྱ་ལས། གཞན་དོན་གྱི་
རྟགས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་སྐྱབ་རྟགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས་སྐྱབ་རྟགས་
ཀྱང་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་བྱ་འདི་ཆོས་ཅན། སྤྱག་བསྐྱེལ་བ་ཡིན་ཏེ།
རི་བོང་གི་རུས་སྤྱག་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཆེ་ན། རི་བོང་གི་རུས་སྤྱག་པ་ཆོས་
ཅན། སྐྱེས་བྱ་སྤྱག་བསྐྱེལ་བར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་
སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག། བྱོན་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་
རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་བྱོན་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་དེ། རི་བོང་རུས་སྤྱག་པ་སྐྱེས་བྱ་སྤྱག་
བསྐྱེལ་བར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ལྟར་སྣང་དུ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་རང་སྤྱེས་བརྟགས་པའི་སྤྱང་པོ་ཉིད་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པའི་
རིགས་པ་བཙུན་འཆད་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། རིགས་པ་དངོས་
སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་དང་། དེའི་
ཤེས་བྱེད་སྤྱང་གི་དགོངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇུག་པར། སྤྱང་པོ་ལས་གཞན་
བདག་གྲུབ་མེད་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་ནས། ལྷ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་
འདོད། །ཅེས་སྒྲོ་ག་གཅིག་གསུངས། རང་སྤྱེ་མང་བཀྱར་སྤྱེ་པ་དག་གིས་འཇིག་
ལྷའི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དམིགས་པ་ནི་སྤྱང་པོ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སྤྱང་པོ་
ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང་ནང་གི་སྤྱང་པོ་དམིགས་པར་འཇོག་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་
ལས་སྤྱ་མ་མི་རུང་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་སྤྱིར་སྤྱང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་རྒྱ་མཚན་རྩ་
བར་བཀོད་ནས། དེ་ལས་མང་བཀྱར་བ་ཁ་ཅིག་གིས། སྤྱང་པོ་སྤྱ་ཆར་གང་ཟག་ཡིན་
ཏེ། མདོ་ལས། དགེ་སྦྱོང་དག་དགེ་སྦྱོང་ངམ་བྲམ་ཟེ་གང་སུ་དག་ཅིག་བདག་གོ་སྟུམ་

དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བུ་དེ་དག་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱང་པོ་ལྔ་ཆར་བདག་ཏུ་སྤྱོད་ལ། ཡང་མང་བཟུར་བ་ཁ་ཅིག་ནི། སེམས་གཅིག་སྤྱོད་ལ་བདག་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་གྱི། །གཞན་ནི་སུ་ཞིག་མགོན་དུ་འགྱུར། །བདག་ཉིད་ལེགས་པར་བསྐྱུ་བས་ནི། །མཁས་པས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་སེམས་ལ་བདག་གི་སྤྱོད་སྤྱུར་བ་ལ་བསམས་ཏེ་སེམས་གཅིག་སྤྱུར་བདག་དུ་བཞེད་དོ། །

གཉིས་པ་དེའི་ཤེས་བྱེད་ཕྱང་གི་དགོངས་པ་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་མདོ་གཞན་ལས། གང་གི་སྤྱིར་གཟུགས་དང་ཆོར་བ་བདག་མིན་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱང་བདག་མ་ཡིན་པ་དང་། འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་བདག་མིན་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱང་བདག་མིན་པར་གསུངས་པ་བཅས་མདོ་སྡེ་པན་ཚུན་གྱི་གྲུང་ལེགས་པར་བསྐྱེགས་ན། མདོ་དང་པོའི་ཆོག་ཟུར་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཆོག་སྤྱད་གྱིས་ཕྱང་པོ་ལས་ངོ་མོ་ཐ་དད་པའི་བདག་བཀག་ཅིང་། མདོ་སྡེ་མས་ཕྱང་པོ་རྣམས་ཀྱང་གང་ཟག་ཡིན་པ་བཀག་ནས། བདག་གམ་གང་ཟག་ནི་ཕྱང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་མིང་གི་ཐ་སྙད་གྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་ཞིག་ལས་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མདོ་ལས་ཕྱང་པོ་ལྔ་པོ་ཁོ་ན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཕྱང་པོ་ལས་ངོ་མོ་ཐ་དད་པའི་བདག་བཀག་པའི་དགག་སྤྱོད་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ནས་ཕྱང་པོ་བདག་ཏུ་བསྟན་པ་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དངོས་ནི། སྡེ་ཆན་བཞིར་བྱེ་སྡེ་འཆད་ན། རིགས་པ་བདུན་དང་། བཞི་དང་། གཉིས་དང་། ལྔ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འཇུག་པར།

གལ་ཏེ་སྤང་པོ་བདག་ན་དེ་ཕྱིར་དེ། །ཞེས་པ་ནས། གཞན་གྱིས་བསགས་ལ་གཞན་
གྱིས་ཟ་བར་འགྱུར། ཞེས་པའི་བར་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་གྱིས་འཆད། རིགས་པ་བདུན་ནི།
བདག་མང་པོར་ཐལ་བའི་རིགས་པ་དང་། བདག་རྩལ་ཡོད་ཐལ་བའི་རིགས་པ་དང་།
འཛིག་ལྟ་སྒྲོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། ལྟག་མེད་དུ་སྤྱངན་ལས་འདས་
པ་དེའི་ཆེ་སྤང་པོ་ལྟ་རྒྱུ་ཆད་པས་བདག་རྒྱུ་ཆད་པར་ཐལ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་སྤྲ་མ་
དན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་དང་སྤྱད་བྱའི་རྣམ་གཞག་གྱང་
ཉམས་པར་ཐལ་བ་དང་། ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཐོས་པ་དང་མ་བྱས་པ་དང་སྤང་པར་ཐལ་
བ་དང་བདུན་ནོ། །

དང་པོ་བདག་མང་པོར་ཐལ་བའི་རིགས་པ་ནི། གང་ཟག་གཅིག་ལ་སྤང་པོ་
མི་འདྲ་བ་ལྟ་ཡོད་པས་བདག་མི་འདྲ་བ་ལྟ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། མིག་གི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་སོགས་རྣམ་ཤེས་མི་འདྲ་བ་དུག་ཡོད་པས་བདག་མི་འདྲ་བ་དུག་ཡོད་པར་
ཐལ་བ་དང་། དེ་དག་སྐད་ཅིག་སྤྱི་བྱངས་མེད་ཡོད་པ་བཞིན་བདག་གྱང་གྱངས་
མེད་ཡོད་པར་ཐལ་བ་སོགས་སོ། །རིགས་པ་གཉིས་པ་བདག་རྩལ་ཡོད་ཐལ་བའི་
རིགས་པ་ནི། བདག་བཏགས་དོན་བཅའ་ན་སྤང་པོ་ལས་གཞན་རྟེན་རྒྱ་མེད་པའི་རྒྱ་
མཆན་གྱིས་སྤང་པོ་བདག་གི་མཆན་གཞིར་འཛོག་ན། བདག་ཆ་བསལ་ནས་བཅའ་
ན་སྤང་པོའི་རྩོམ་གཞི་རྩལ་སྤྲོ་སོགས་ལས་གཞན་རྟེན་རྒྱ་མེད་པས་ན་དེ་ཉིད་
བདག་གི་མཆན་གཞིར་འགྱུར་བ་དང་། དེའང་ཁྱོད་གྱིས་རྩལ་ཡོད་ཁས་ལེན་པ་
བཞིན་བདག་གྱང་རྩལ་ཡོད་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་མཆན་ཉིད་གྲུབ་པའི་སྤྱོད་ལ་
མཆན་མཆོན་གཞི་གསུམ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་
བདག་ནི་རྩལ་སྤྱུ་འགྱུར་ཞེས་པའི་རྩལ་གང་འཛོག་མཁས་པ་མང་པོས་དོགས་

གཙོད་ཀྱི་གཞིར་མཛད་ཀྱང་མིང་གིས་པར་བཏགས་ཅམ་གྱི་ཕྱོག་ཆེ་སྟེ། བཏགས་
ཡོད་ཀྱི་ཕྱོག་ཕྱོགས་རྩམ་ཡོད་བདེན་གྲུབ་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། འདུག་འགྲེལ་ལས
རྩམ་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། དགེ་སློང་དག་ལྟ་བུ་པོ་འདི་རྣམས་ནི་མིང་ཅམ་ཐ་སྙད་ཅམ་
ཞེས་པ་ནས་གང་ཟག་གོ། ཞེས་མིང་གིས་བཏགས་ཅམ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་
རྩམ་ཡོད་མིན་པར་གསུངས་པས་སོ། །དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་ཀྱང་། རྩམ་ལ་
འདུག་པ་སྟེ་རྩམ་སུ་གྲུབ་པའི། ཞེས་རྩམ་གྲུབ་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །རིགས་
པ་གསུམ་པ་འདི་ག་ལྟ་སྟོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཏེ། འདི་ག་ལྟ་བུ་བདག་
བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རིགས་པ་བཞི་པ་ལྟ་བུ་མེད་དུ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་དེའི་ཆེ་ཕུང་ལྟ་བུ་
ཆད་པས་བདག་ཀྱང་རྒྱན་ཆད་པར་ཐལ་བས་བཀག་གོ། རིགས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་
བྱ་བ་མི་འཐད་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། ལྟ་བུ་མེད་དུ་སྤྱང་ན་ལས་མ་འདས་པའི་སྟོན་
རོལ་ཏུ། ད་ལྟའི་ཕུང་པོ་འདི་ཕུང་པོ་སྤྱོད་པ་འདི་དང་འདི་འདྲ་བར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་
མི་འཐད་པ་བཞིན་དུ། བདག་སྟོན་གྱི་ཆེ་རྒྱལ་པོ་ང་ལས་རུས་སོགས་སུ་གྱུར་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། བདག་ཕུང་པོ་ལས་ལོགས་སུ་མེད། ཕུང་པོའི་
སྤྱོད་འདི་ག་སྤྱོད་ཅིག་སྤྱོད་ཕྱི་ལ་དེ་འདྲའི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་
དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལྟར་དགག་བྱ་ལ་སྤྱུར་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྤྱོད་ཅིག་
སྤྱོད་ཕྱི་ལ་རྒྱུད་གཅིག་པའི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པས། སྟོན་ང་གང་ཟག་འདི་ཞེས་
བྱ་བར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་ཕྱིས་བྱ་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་འཕེན་ནོ། །རིགས་པ་དུག་པ་
ལོངས་སྟོན་པ་པོ་དང་སྤྱད་བྱའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྤྱོད་ཅིག་སྤྱོད་
ཕྱི་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ཡིན་ན་སྤྱོད་ཅིག་སྤྱོད་གང་གི་སྟེང་དུ་འང་ལས་བྱེད་

བ་པོའི་བདག་འཇོག་པར་མི་རུས་ཏེ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་ལ་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ལས་ཀྱི་རྟེན་བདག་མེད་པས་ལས་ཀྱང་
མེད་པར་འགྱུར་བས་བདག་དང་དེས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་བར་ལོངས་སྟོང་
བ་པོ་དང་སྟུང་བུའི་འབྲེལ་བ་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་བཀག་གོ། །རིགས་པ་བདུན་པ་
ལས་བྱས་པ་རྒྱུ་ཐོས་པ་དང་མ་བྱས་པ་དང་ཐུད་པའི་སྟོན་ནི། གལ་ཏེ་ལོངས་སྟོང་
བ་པོ་དང་སྟུང་བུའི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པའི་སྟོན་མེད་དེ། བདག་སྐད་ཅིག་སྔ་མས་
བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདག་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་ཞིག་གིས་སྟོང་བས་དེ་གཉིས་ཀྱི་
སྟེང་དུ་ལོངས་སྟོང་བ་པོ་དང་སྟུང་བུའི་རྣམ་གཞག་འཐད་སྟུམ་ན། ལས་བྱས་པ་རྒྱུ་
ཐོས་པ་དང་མ་བྱས་པ་དང་ཐུད་པའང་འགྱུར་ཏེ། བདག་སྐད་ཅིག་སྔ་མས་ལས་བྱས་
པའི་འབྲས་བུ་སྟོང་བའི་དུས་མེད་པ་དང་། བདག་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མས་སྟོན་ལས་གང་
ཡང་མ་བྱས་ཀྱང་འབྲས་བུ་བདེ་སྟུག་སྟོང་བའི་ཕྱིར། བྱ་སྟེ། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་ལ་རྒྱུ་གཅིག་གི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རིགས་པ་བཞི་ནི། རྣམ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་
མཐོང་བ་དེའི་ཆེ་ལྷན་པོ་མེད་པར་མཐོང་བར་ཐལ་བ་དང་། ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་པའི་
སེམས་སུ་སྤང་བོ་བདག་ཁེགས་པར་ཐལ་བ་དང་། རྣམ་འབྱོར་པ་བདག་མེད་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་གང་ཟག་གིས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མ་
རྟོགས་པར་ཐལ་བ་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྣམ་འབྱོར་པའི་རྒྱུ་
ལ་གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་འདོད་ཆགས་སོགས་སྦྱེས་པར་ཐལ་བ་དང་
བཞིའོ། །འདུག་པར། །ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ། །ཞེས་པ་ནས།
སྟེ་འགྱུར་དེ་ཡི་རོ་བོ་རྟོགས་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་བར་སྟོོ་ག་གཅིག་གསུངས་ཏེ།

རིགས་པ་དང་པོ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དེའི་ཆེ་
ལུང་པོ་མེད་པར་མཐོང་བར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། སྤང་པོ་རྣམས་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། ཁྱོད་ལྟར་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་ན། རྣལ་འབྱོར་པས་
བདག་མེད་རྟོགས་པ་དེའི་ཆེ་ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་པའི་སྤང་པོའི་བདག་ཁེགས་པར་
འགྱུར་ཏེ། སྤང་པོའི་གསེབ་ནས་རྟེན་པའི་བདག་ཁེགས་ཡོད་ན་སྤང་པོའི་སྤྱོད་མོང་མ་
ཡིན་པའི་སྤྱོད་ལུགས་ངོས་ནས་གྲུབ་དགོས། དེ་ལ་དགག་བྱའི་བདག་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པ་གསུམ་པ་རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་རྟོགས་རྒྱུའི་བདག་
ལ་སྤྱོད་ལས་པས་བཏགས་པའི་བདག་ཅམ་འཛིན་ན། དེ་འདྲའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་
སུམ་གྱིས་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། སྤྱོད་ལས་
པས་འདོད་པའི་བདག་ཅམ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་རང་སྤྱེ་འོག་མས་
སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་བྱའི་བདག་སྤང་པོ་དང་ངོ་པོ་ཐ་དད་
ཅམ་ལས་འཛིན་མ་རུས་པའི་སྤྱོད་ཡིན་ནོ། །རིགས་པ་བཞི་པ་ནི། དེ་འདྲའི་རྣལ་
འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱོད་ལས་པས་བཏགས་པའི་བདག་ཅམ་ལས་མེད་པར་མ་
རྟོགས་ན། བདག་མེད་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་ཆགས་
སོགས་ཉོན་མོངས་འདོད་རྒྱུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཅ་བ་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་
ཡུལ་སུན་མ་སྤང་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་རིགས་པ་གཉིས་ནི། སྤང་པོའི་དབྱིབས་བདག་འགོག་པ་དང་།
ཆོགས་པ་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པར། དབྱིབས་ཤེ་ན་
དེ་གཞུགས་ཅན་ལ་ཡོད་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། མ་ཡིན་གང་ཕྱིར་བྱེད་པོ་མེད་ལས་
མེད། །ཅེས་སྒྲོ་ག་གཉིས་གསུངས་ཏེ། དང་པོ་དབྱིབས་ཅམ་བདག་འགོག་པའི་

རིགས་པ་ནི། སྤང་པོའི་དབྱིབས་བདག་ཏུ་འདོད་ན་ཆོར་བའི་སྤང་པོ་སོགས་སྤང་
པོའི་ཆོགས་པ་ལ་བདག་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་དབྱིབས་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་སྤང་པོའི་ཆོགས་ཅམ་ཡང་བདག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བྱ་བྱེད་
གཉིས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། སྤང་པོ་སྦྱེ་བ་སྦྱང་བྱ་དང་བདག་སྦྱེ་བ་ལེན་བྱེད་གཉིས་
གཅིག་ཏུ་ཁས་སྦྱངས་པས་སོ། །རིགས་པ་འདི་དག་པལ་ཆེར་བ་དགག་བྱ་ལ་
གཏུགས་ནས་འཆད་དགོས་སོ། །

བཞི་པ་རིགས་པ་ལྔ་ནི། བྱིང་རྟ་བཤེག་པའི་ཡན་ལག་སིལ་བྱར་གནས་པ་
རྣམས་བྱིང་རྟར་ཐལ་བ་དང་། བྱིང་རྟའི་ཡན་ལག་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། བྱིང་རྟའི་
ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དང་བསྐྱིགས་པའི་ཆོགས་པའི་དབྱིབས་གང་ཡང་བྱིང་རྟར་མི་
འཐད་པ་དང་། བྱིང་རྟའི་དབེས་བྱམ་པའི་ཡན་ལག་ཆོགས་ཅམ་དང་དེ་དག་གི་
དབྱིབས་བྱམ་པར་མི་འཐད་པའི་རིགས་པ་དང་བཞིའོ། །འཇུག་པར། གལ་ཏེ་
ཆོགས་ཅམ་བྱིང་རྟར་འགྱུར་ན་ནི། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ཡི་ཕྱིར་ཡང་དེ་དག་དབྱིབས་
མི་རིགས། །ཞེས་པའི་བར་སྒྲོ་ཀ་བྲུག་གསུངས་ཏེ།

རིགས་པ་དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་ཆོགས་ཅམ་བྱིང་རྟར་འདོད་ན། བྱིང་རྟའི་
ཡན་ལག་མ་བསྐྱིགས་པར་སོ་སོར་གནས་པ་དེའང་བྱིང་རྟ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ།
ཆོགས་ཅམ་དེ་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། བྱིང་རྟའི་ཡན་ལག་
ཆོགས་ཅམ་བྱིང་རྟར་འདོད་ན། དེ་རང་སྡེ་འོག་མས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཅམ་ལས་དོན་
ལ་དེ་འདྲའི་བྱིང་རྟ་ཞིག་མེད་པས་ན། བྱིང་རྟའི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱང་མེད་པར་
འགྱུར་ཏེ། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་བྱིང་རྟ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཆད་བྱུང་དང་། ཁས་
སྦྱངས་གཉིས་ཀར་བྱེད་ཆོག་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་པའི་རང་ལུགས་ལ་བྱིང་རྟའི་ཡན་ལག་

དང་དེ་ཚོགས་པ་གཉིས་ཀ་ཤིང་རྟེན་ཡན་ལག་འདོད་ཀྱི་ཤིང་རྟེན་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་
དང་། སྤེ་བ་འདི་དག་གིས་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལ་འཛོག་ཅིང་ཐལ་
འགྱུར་བ་ལྟར་ན་དེ་ཡང་མི་འཐད་ཅེས་འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་སྟེ། ཡན་ལག་རང་
ལྷགས་ཀྱིས་འགོག་ཅིང་དེ་མེད་པས་ཡན་ལག་ཅན་མེད་པ་སྤེ་བ་དེ་དག་གིས་དངོས་
སུ་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། གཞན་ཡང་། གལ་ཏེ་ཁྱོད་
ཀྱིས་ཤིང་རྟེན་དབྱིབས་ཙམ་ཞིག་ཤིང་རྟེན་འདོད་ན། དེ་འདྲའི་དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་
རེ་རེ་བ་དག་གི་དབྱིབས་ཡིན་ནམ། ཚོགས་པའི་དབྱིབས་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་
སྤར་མ་བསྐྱིགས་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་བཟང་བ་ལ་འདོད་དམ། བསྐྱིགས་
ཟེན་པའི་སྐབས་ཀྱི་དབྱིབས་སྤར་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཤིང་
རྟེན་ཡན་ལག་མ་བསྐྱིགས་པ་སིལ་བྱུར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཤིང་རྟེན་མིན་པ་
བཞིན་དུ། བསྐྱིགས་ཟེན་པའི་ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་ཀྱང་ཤིང་རྟེན་མི་འགྱུར་ཏེ།
བསྐྱིགས་མ་བསྐྱིགས་སྐབས་ཀྱི་ཤིང་རྟེན་ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། བསྐྱིགས་ཟེན་པའི་སྐབས་འདིར་ཤིང་རྟེན་ཡན་ལག་
རྣམས་ལ་སྤར་དང་མི་འདྲ་བའི་དབྱིབས་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་ཡོད་ན། དེ་ལྟར་དུ་མིག་
ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་དགོས་པ་ལས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ན་མི་འཐད་དོ། །རིགས་པ་བཞི་
པ་ནི། ཤིང་རྟེན་ཡན་ལག་བསྐྱིགས་པའི་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་ལ་ཤིང་རྟེན་འཛོག་གི་
སྟམ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་བཟགས་ཡོད་ཅིག་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་གདགས་གཞི་ཚོགས་པ་རྩས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །ཁྱབ་སྟེ།
ལྷགས་འདི་དག་གིས་བཟགས་ཡོད་གང་དང་གང་ལ་གདགས་གཞི་རྩས་ཡོད་རེར་

འདྲིལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། འདི་འདྲ་བའི་བཏགས་ཡོད་
ནམས་ནི་རྣམས་ཡོད་ཀྱིན་དུ་བྱས་པ་ཁོ་ནར་སྤྱོད་ཀྱིས་ཁས་སྦྱངས་པའི་ཕྱིར་དང་།
ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཡང་བཏགས་ཡོད་དུ་ཁས་སྦྱངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་།
འདིར་པ་རོལ་པོས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ནམས་རང་རྒྱ་བྱབ་པའི་རྣམས་ཡོད་རེ་
གདགས་གཞིར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པར་ཁས་ལེན་ཞིང་། ཞེས་གསུངས།
རིགས་པ་ལྷ་པ་ནི། སྤྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་བྱམ་པའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་དང་། ཡན་
ལག་རེ་རེ་བ་དང་། ཚོགས་པའི་དབྱིབས་སོགས་གང་ཡང་བྱམ་པར་འདོད་པ་མི་
འཐད་དེ། སྤར་ཤིང་རྟ་བཀག་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་མའི་ཕྱོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་སོགས་གསུམ་
དགག་པའི་རིགས་པ་གཉིས་ནི། བདག་ཕྱང་རྟེན་བརྟེན་པ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
མི་མཐད་པའི་རིགས་པ་དང་། བདག་ཕྱང་པོ་དང་ལྷན་པ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་
རིགས་པ་པོ། །འབྲུག་པར། ཕྱང་པོར་བདག་ཡོད་མ་ཡིན་བདག་ལ་ཡང་། །ཞེས་པ་
ནས། བདག་ནི་གཞུགས་ལས་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་མེད། །ཅེས་པའི་བར་སྒྲོ་ཀ་གཉིས་
གསུངས་ཏེ། རིགས་པ་དང་པོ་ནི། བདག་དང་ཕྱང་པོ་གཉིས་པན་ཚུན་རྟེན་དང་
བརྟེན་པར་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་ན། དཔེར་ན། འདིག་
རྟེན་ན་འཁར་གཞོང་དང་ཞོ་གཉིས་རོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་མཐོང་བ་
ལྟར། བདག་ཕྱང་གཉིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་མཐོང་དགོས་པ་ལས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། བདག་ཕྱང་པོ་དང་ལྷན་པ་ཉིད་ཀྱང་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་ན། བདག་ཕྱང་གཉིས་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་རོ་
བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་དུ་ལྷན་ན་

ངོ་མོ་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་ལྷན་དགོས་པའི་དཔེ་ནི། ལྷས་སྦྱིན་པ་ལང་དང་ལྷན་
ནོ་ལྷ་བྱ་ངོ་མོ་ཐ་དད་དང་། ལྷས་སྦྱིན་གཟུགས་དང་ལྷན་ནོ་ལྷ་བྱ་ངོ་མོ་གཅིག་པའི་
ཚུལ་གྱིས་ལྷན་པ་ལྷ་བྱའོ། །

བཞི་པ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་
དགག་པའི་རིགས་པ་གསུམ་འཆད་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། རིགས་
པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། འཇུག་པར། །ཁ་ཅིག་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་རྟག་མི་
རྟག །ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་ངར་འཛིན་གཞིར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་སྒྲོ་
ཀ་གཅིག་གསུངས། གཉིས་པ་རིགས་པ་དངོས་ལ་གསུམ། བརྗོད་མེད་ཀྱི་དངོས་སོ་
ལ་རྣམས་ཡོད་མི་འཐད་པའི་རིགས་པ་དང་། གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་སྦྱབ་པའི་
རིགས་པ་དང་། གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་མི་འཐད་པའི་རིགས་པ་འོ། །འཇུག་པར། གང་
ཕྱིར་གཟུགས་ལས་སེམས་བརྗོད་མེད་མི་རྟོགས། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ཕྱིར་བདག་
མེད་དངོས་ཆོས་དང་བྲལ་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་བར་སྒྲོ་ཀ་གསུམ་གསུངས་ཏེ། རིགས་
པ་དང་པོ་ནི། བརྗོད་མེད་ཀྱི་དངོས་སོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞི་མ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན།
སེམས་དང་གཟུགས་གཅིག་ཐ་དད་བརྗོད་མེད་གཞི་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་
རྣམས་ཡོད་ཀྱི་ཆོས་གང་གྲུབ་ཀྱང་སེམས་ལྟར་གྲུབ་དགོས་པས་རྣམས་ཡོད་དང་བརྗོད་
མེད་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྤྱོད་དོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་རྣམས་ཡོད་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་ཡོད་ན་
གཞན་ལ་ལྷོས་མེད་དུ་ཡོད་དགོས་པས། བརྗོད་མེད་ཡིན་ན་ཡིན་མཉམ་དང་མིན་ན་
མིན་མཉམ་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་བྱད་པར་འབྱེད་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གང་ཡང་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཏེ།
ཡུང་སོ་དང་གཅིག་དང་ངོ་མོ་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དཔེར་ན། རྩམ་པ་རང་གི་གདགས་གཞི་གཟུགས་སོགས་དང་གཅིག་དང་ངོ་བོ་ཐ་
དད་གང་ཡང་བཟོད་མེད་ཀྱི་བཏགས་ཡོད་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅེས་པའོ། །རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། རང་གི་
བདག་ཉིད་ལས་གཞན་མིན་པ་དང་། སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འདོད་དགོས་ཏེ།
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་སེམས་བཞིན་ནོ། །སྤྱབ་སྟེ། དངོས་པོ་
ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དང་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་གང་རྩང་གིས་ཁ་ཆོན་ཆོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་གཅིག་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་པའི་བཟོད་
མེད་ཀྱི་རྣམས་ཡོད་ཁེགས་པས་རྣམས་ཡོད་ཡིན་པར་ཉམས་སོ་ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་ལུགས་བདག་འཛིག་ཚུལ་ནི། འདུག་པར།
དེ་ནི་དེ་ཉིད་དུའམ་འཛིག་ཏེན་དུ། །རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་འགྱུབ་འགྱུར་མིན་མོད་
ཀྱི། །རྣམ་དབྱུང་མེད་པར་འཛིག་ཏེན་ཉིད་ལས་འདིར། །རང་གི་ཡན་ལག་བརྟན་
ནས་འདོགས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན་སྤང་པོ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་། སྤང་པོ་
དང་། དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་བཟོད་མེད་དང་། སྤང་པོ་ལ་བརྟན་པའི་རང་ངོས་
ནས་གྲུབ་པའི་བདག་བཅས་ཁས་མི་ལེན་ན། རང་གི་ལུགས་ལ་བདག་ཇི་ལྟར་
འཛིག་སྟུང་ན། བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། སྤང་པོ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང་། སྤང་པོའི་ངོ་
བོ་དང་། ཆོགས་པ་དང་། ཡ་གྲུལ་གང་ཡང་བདག་མིན་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་བདག་
སྤང་གཉིས་པན་ཚུན་བརྟན་པའི་ཚུལ་གཉིས་དང་། བདག་སྤང་པོ་དང་ལྷན་པ་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མཐའ་བདུན་དུ་བཙལ་གྱང་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་
ཉིད་རྒྱ་མེད་པས་ན་པར་བཏགས་ཅམ་དུ་ཡོད་པ་རིགས་པས་དཔོག་བྱས་སོ། །དེའི་
ཚུལ་ཡང་དཔེར་ན། ཤིང་ཏྲ་ནི། རང་གི་ཡན་ལག་ལས་དོན་གཞན་ཡང་མ་ཡིན།

གཅིག་ཀྱང་མ་ཡིན། ཡན་ལག་དེ་དང་ལྷན་པ་དང་། ཡན་ལག་ལ་པར་བརྟེན་པ་
དང་། ཡན་ལག་དག་བདག་དེ་ལ་ཚུར་བརྟེན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་
དང་། ཡན་ལག་འདུས་པ་ཅམ་དང་། ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་བཅས་ཤིང་རྟ་མིན་པ་དེ་
བཞིན་དུ། བདག་དང་ཕྱང་པོ་གཉིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་གང་ཟག་ནི་སློས་པར་བཏགས་ཅམ་ལས་མེད་པའི་གནད་གྱིས་ངོས་
འཛིན་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་བྱུང་སྟེ། གང་ཟག་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། ལྷ་
སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱང་པོའི་ནང་དུ་ཕྱང་པོ་དབང་སྐྱུར་བ་པོའི་རྟག་དངོས་ཆ་མེད་
དེ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྲུལ། གྲེ་མདོ་ཁ་ཅིག་གིས་དེ་བཀག་ནས་ད་ལྟའི་ཕྱང་པོ་ལྷ་ཆར་
བདག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་མཛད། སེམས་ཅམ་པས་དེ་ཡང་བཀག་ནས་ཀུན་གཞི་
བདག་གི་མཆན་གཞིར་སྤྲུལ། རང་རྒྱུད་པས་དེ་ཐམས་ཅད་བཀག་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་གང་ཟག་ཏུ་བཞེད། ལུགས་དམ་པ་འདིས་ནི་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་བཏགས་
དོན་བཅའ་ནས་འཛིན་པའི་ལུགས་ཡིན་པས་མི་འཐད་པར་མཐོང་སྟེ། ད་ལྟའི་ཕྱང་
པོ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སློས་པར་བཏགས་ཅམ་ཞིག་ལ་གང་ཟག་འཛིན་པ་ལས། དེ་
ལྟར་དབྱེད་པའི་ཆེ་འདི་ཡིན་ཞེས་མཛུབ་མོ་འཛུགས་ས་ཞིག་རྟེན་ན་བདག་རང་ངོས་
ནས་གྲུབ་པ་རྟེན་པར་བཞེད། དེ་ལ་རིགས་པས་དབྱེད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པ་དང་བདེན་
པར་གྲུབ་པ་ཞེས་ཐ་སྣད་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཚྱོད་པ་སྤོང་བ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་ཀྱིས་ཚྱོད་པའི་ཚུལ་དང་།
རང་ལུགས་ལ་ལྷང་རིགས་དེ་དག་གིས་མི་གཞོད་པའི་ཚུལ་དང་། ལྷང་རིགས་ཆད་
མའི་ཤེས་བྱེད་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྷང་དང་འགལ་བའི་ཚྱོད་ཚུལ་
དང་། རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་ཚྱོད་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། ཐ་

སྙད་ཆད་གྲུབ་དང་། དེ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་སྟོང་ཉིད་དང་གནས་
ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་འདོད་ན། ལུང་རིགས་ཏུ་མ་དང་འགལ་ལོ། །དང་པོ་ལུང་དང་
འགལ་ཏེ། མདོ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན།
གཉིས་ཀ་ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཞེས་དང་། དཀོན་
མཆོག་བརྟེན་པ་པའི་མདོ་ལས། འོད་སྤང་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་མཐའ་གཅིག་གོ། །མེད་
ཅེས་བྱ་བ་མཐའ་གཉིས་སོ། །མཐའ་དེ་གཉིས་སྤངས་པ་ནི་དབྱུ་མའི་ལམ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་དང་། རྩ་ཤེས་ལས་གྲང་། ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན། །མེད་ཅེས་བྱ་
བ་ཆད་པར་ལྟ། །དེ་ཕྱིར་ཡོད་དང་མེད་པ་ལ། །མཁས་པས་གནས་པར་མི་
བྱའོ། །ཞེས་ཡོད་མེད་སོགས་མཐའ་ཐམས་ཅད་བཀག་པ་དབྱུ་མའི་ལམ་ཏུ་གསུངས་
པ་དང་། མདོ་ ལས། མ་མཐོང་བ་ནི་མཐོང་བ་དམ་པའོ། །ཞེས་དང་། འཇུག་པའི་
རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་
ནམ། དེའི་ཕྱིར་རི་ལྟར་དེ་དག་གིས་གཞིགས་ཤིང་། བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་མ་
གཞིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དག་གིས་གཞིགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་མཉམ་གཞག་གིས་ཡུལ་གང་ཡང་མ་གཞིགས་པ་དེ་གར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཞིགས་
པའི་དོན་ཏུ་གསུངས་པ་རྣམས་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་ཅོད་དོ། །

གཉིས་པ་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་ཅོད་ཚུལ་ནི། གཉིས་པ་རིགས་པ་དང་
ཡང་འགལ་ཏེ། ཐ་སྙད་ཆད་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ན། དེ་འཕགས་པའི་ཆད་མས་གྲུབ་བཅ།
སོ་སྐྱེའི་ཆད་མས་གྲུབ། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་འགག་
སོགས་གང་ཡང་མ་གཞིགས་པ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འཛིན་ཏེན་པའི་མིག་ཤེས་སོགས་རྣམ་ཤེས་ཏུག་

ཀ་ཚད་མ་ཁས་མི་ལེན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས།
མིག་དང་ན་བ་སྤྲོ་ཡང་ཚད་མ་མིན། །ལྷེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱང་ཚད་མ་མིན། །ཞེས་
སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བྱུག་ཀ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་།

གཞན་ཡང་ཐ་སྤྲོ་ཚད་གྲུབ་འདོད་ན། མཐའ་བཞི་གང་རུང་དུ་ཡོད་དམ། དེ་
ལས་ལོགས་སུ་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བས་དབྱེད་མ་བ་མི་རུང་།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། འབྲུག་པ་ལས། དེ་ཉིད་སྐྱབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་
གིས། །བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་རིགས་མིན་པས། །རིགས་དེས་ཐ་སྤྲོ་དུ་
ཡང་རིགས་མིན་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གི་ཡིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་སྐྱེ་བ་ལ་མཐའ་
བཞིའི་སྐྱེ་བ་ཁ་ཆོན་བཅད་ནས་དངོས་པོར་སྤྲོ་བ་འགོག་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྐྱེ་
བ་ལ་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བས་ཁ་ཆོན་མ་ཆོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལས་ལོགས་སུ་སྐྱེ་བ་
ཞིག་ཡོད་པའི་བྱིར། ཉགས་ཁས།

ཡང་སྤྱོ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། གང་ཟག་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པ་དང་།
ཆོག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང་། བྱང་དོན་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང་། རྣམ་
ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་ཞེས་གསུངས་པའི་རྟོན་པ་བཞི་ཡང་ཁྱོད་ལྟར་ན་གོ་
བསྟོག་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱང་དོན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་ཡོད་པའི་གོ་ཆོད། དོན་
དམ་ངེས་དོན་དུ་མེད་པས་མེད་གོ་མི་ཆོད་པའི་བྱིར་དང་། རྣམ་ཤེས་འབྲུལ་བའི་ངོར་
ཡོད་པས་ཡོད་གོ་ཆོད། ཡེ་ཤེས་མ་འབྲུལ་བའི་ངོར་མེད་པས་མེད་གོ་མི་ཆོད་པའི་
བྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ཐ་སྤྲོ་ཚད་གྲུབ་སྤྲོ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། དོན་དམ་དཔྱོད་
བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་ལོགས་པར་ཁེགས་པས་སོ། །དེས་ན་ཐ་སྤྲོ་ཚད་གྲུབ་སྤྲོ་བ་
རྣམས་ཀྱིས་ངེས་དོན་ཀྱི་ལུང་རིགས་འདི་དག་དང་འགལ་སྔོང་རི་ལྟར་བྱེད་སྤྲོ་བ་ན།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་ལུང་རིགས་དེ་དག་གིས་མི་གཞོད་པའི་ཚུལ་ལ་
གཉིས། ལུང་གིས་མི་གཞོད་པའི་ཚུལ་དང་། རིགས་པས་མི་གཞོད་པའི་ཚུལ་
སོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལ་ལུང་ལྷ་ཡིས་མི་གཞོད་པའི་ཚུལ་རིམ་བཞིན་འཆད་ན། ལུང་
དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི།
ཡོད་མིན་མེད་མིན་གཉི་ག་མིན། །གཉི་གའི་བདག་ཉིད་མིན་པ་མིན། །མཐའ་བཞི་
རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཡི། །དེ་ཉིད་དབྱུ་མ་པ་ཡི་རིགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཡང་དོན་དམ་པར་མ་གྱུབ། མེད་པ་ཡང་དོན་དམ་པར་མ་
གྱུབ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པའང་དོན་དམ་པར་མ་གྱུབ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡང་དོན་
དམ་པར་མ་གྱུབ་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་ལུང་གིས་གྱུབ། རིགས་པས་ཀྱང་གྱུབ་
པའི་བྱིར། དང་པོ་ལུང་གིས་ཀྱང་གྱུབ་སྟེ། རུ་རྒྱ་ལྷ་ཡི་ཏ་ལས། གང་གི་བྱིར་ཉི་བར་
ལེན་པ་པོ་ཡང་རྣམ་པ་ཀུན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ན་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ལ་ཞེས་པ་ནས་དེ་ལྟར་བས་ན་བརྟེན་ནས་གདགས་པར་བྱ་བའི་དོན་ནི་
དངོས་པོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་གདགས་པར་བྱ་བ་དེ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ངོ་བོ་
ཉིད་གྱིས་སྟོང་པའི་བྱིར་ཡོད་པ་དང་མེད་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆོག་ལ་ནི་སྟོན་མེད་དོ། །ཞེས་བརྟེན་ནས་བརྟགས་ཅམ་ཡིན་
པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཡོད་མེད་གང་ཡང་མིན་ནོ་ཞེས་དགག་བྱ་ལ་
སྒྱུར་ནས་གསུངས་སོ། །ཆོག་གསལ་ལས་ཀྱང་། གང་གི་ལྟར་ན་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོང་པའི་བྱིར་གནས་སྐབས་འགར་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་
དེའི་ཕྱོགས་ལ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་དེ་ལ། །སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་འདས་ནས་
ནི། །ཡོད་དོ་ཞེ་འམ་མེད་དོ་ཞེས། །བསམ་པ་འཐད་པ་ཉིད་མི་འགྱུར། །ནམ་མཁའ་

ལ་རིམ་མའི་གཞུགས་རྟོག་པ་ལྟར་རྟོག་པ་འདི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་
པའོ། །ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་སྔ་མ་དང་མཐུན་ནོ། །

གཉིས་པ་རིགས་པས་ཀྱང་གྲུབ་སྟེ། དགག་བྱའི་བྱེད་པར་མ་བྱས་པར་སྤྱིར་
ཡོད་མེད་སོགས་བཞི་པོ་གང་ཡང་དབྱ་མའི་ལུགས་ལ་ཁས་མི་ལེན་ན། ལུགས་འདི་
ལ་ཁས་སྤངས་ནང་འགལ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བས་དགག་གཞག་གི་རྣམ་གཞག་མི་
འཐད་ལ། དའི་རང་ལུགས་འདི་ཡིན་ཞེས་འདྲ་ས་གཏད་ས་མེད་པའི་བརྟེན་ལ་མ་བྱང་
བའི་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་ཞིག་དང་བྱེད་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །བྱེད་པར་དུ་སྐྱབས་
འགོ་དང་ཆད་མེད་བཞི་དང་རྒྱ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་དང་སྤྱིན་སོགས་པར་ཕྱིན་དང་
པོ་ལྔ་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོགས་སུ་
འགྱུར་བས། རྒྱ་ནག་ཏུ་ཤང་གིས་སྤྱིན་དཀར་ནག་གཉིས་ཀས་ཉི་མ་སྐྱིབ་པ་བཞིན་
དགོ་སྒྲིག་བཟང་ངན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པའི་གོགས་སུ་བཅི་བ་དང་བྱེད་མེད་དུ་
འགྱུར་རོ། །ཅོད་བསྐྱོག་ལས། རང་བཞིན་མེད་པར་ཉིད་ལོག་ན། །རང་བཞིན་ཉིད་དུ་
རབ་གྲུབ་འགྱུར། །ཞེས་དང་དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་ཆོག་རང་བཞིན་མེད་པ་
ཉིད་གྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་འགོག་པར་བྱེད་ན་ནི་རང་
བཞིན་མེད་པ་ཉིད་བཀག་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་
འགྱུར་ལ། རང་བཞིན་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་མ་ཡིན་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དགོས་པར་གསུངས་ལ།
ལུགས་འདི་ལ་པན་ཚུན་སྟོང་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ཁས་མི་ལེན་ན་གསུང་འདི་
དག་དང་འགལ་བ་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་འདི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པས་ཅི་
འགལ་སྟམ་ན། ཁོ་བོ་ཡང་དེ་བཞིན་འདོད་དེ་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དངོས་སྤྱོད་

བའི་གྲུབ་མཐར་སོན་པར་འགྱུར་བས་སོ། །འོན་ཏེ་དབུ་མའི་ལུགས་ལ་མི་འཐད་པའི་
རྒྱ་མཚན་དུ་འགོད་ན་ནི་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་བྱུང་བར་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་ལན་
སྟེ། །དེས་ན་མདོ་བསྟན་བཙུག་ལས་ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་སོགས་གསུངས་པའི་
དགོངས་པ་ཚུལ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལུང་གཉིས་པ་ནི། དགོན་མཚོག་
བཅེགས་པའི་མདོ་ལས་འོད་སྤང་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་། ཆོག་
གསལ་ལས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དེ་ལ་ནི། ཡོད་པ་ཉིད་མེད་ལ།
རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་འཇིག་པ་མེད་པས་མེད་པ་ཉིད་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར།
ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་
བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་གཞན་ལ་ལྟོས་དགོས་པས་དེ་དོན་དམ་
པར་ཡོད་པ་དང་དེ་བཞག་པ་དོན་དམ་པར་ལྟ་བ་གཉིས་ཀའང་རྟག་མཐར་ལྷུང་བར་
གསུངས་སོ། །དེས་ན་སྐབས་འདིར་རང་བཞིན་གྱིས་གསུངས་པ་དང་སྐབས་གཞན་
དུ་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་ངོ་བོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་རྣམས་དགག་བྱའི་བྱང་པར་
སྐར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་། གང་སྤང་དགག་བྱར་འདོད་ན་དགག་བྱའི་བྱང་པར་
བྱས་པ་དགོས་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །ལུང་གསུམ་པ་ནི། ཅ་ཤེར། ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་
པར་འཇིན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་མདོ་ལས་ཡོད་མིན་སོགས་གསུངས་པ་དང་
འབྲ་བས་ལུང་དོན་སྤར་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལུང་བཞི་པ་ནི། མདོ་ལས་མ་མཐོང་
བ་ནི་མཐོང་བ་དམ་པའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡང་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་ཞིབ་དུ་
བཀྲལ་ན། འདི་ཡང་ཆོས་གང་ཡང་མ་མཐོང་བ་སྟོང་ཉིད་མཐོང་བའི་དོན་གཏན་མིན་
ཞིང་། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ལས། སྤ་མ་
ཟག་བཅས་རིགས་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྟོན་ཆོས་ཅན་དེའི་སྟེང་དུ་ཐ་སྙད་གང་ལ་

བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་བཅའ་བའི་ཆེ་གདགས་གཞིའི་
ངོས་ནས་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་རྟེན་རྒྱུ་མ་བྱུང་བ་ལ་དོན་སྤྱི་དང་བཅས་པས་ཐོས་བསམ་
གྱིས་རྟ་ཐོག་འདྲིས་པར་བྱས་ཏེ་ཡང་ཡང་གོམས་པའི་མཐུས། ཕྱིས་སྤར་དོན་སྤྱིའི་
སྤར་བ་ཡང་ཡལ་ཏེ། གདགས་གཞིའི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་བཀག་ཅམ་གྱི་མེད་
དགག་གཅིག་ལྟ་ལ། བྱམ་ནང་གི་མར་མེ་བཞིན་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཆེ་
ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་སོགས་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ནར་གཟིགས་པའི་སྒོ་ངོ་དེར་
རྒྱབ་པས་ན། མདོ་ལས་མ་མཐོང་བ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བཀག་ཅམ་གྱི་མེད་
དགག་དེ་ཆོས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཞིང་དེ་མཐོང་བས་ན། མཐོང་བ་དམ་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་མཐོང་བ་ཞེས་པས་ཡུལ་ཅན་མཐོང་མཁན་དེ་འདྲའི་རིགས་ཤེས་ཟག་
མེད་བསྟན། དམ་བ་ཞེས་པས་གང་མཐོང་རྒྱའི་ཡུལ་དོན་དམ་བདེན་པ་བསྟན་
ནོ། །འགྲུར་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་ནམ་གང་ལྟར་མ་མཐོང་བ་ཞེས་པ་གཅིག་དང་།
མཐོང་བ་མེད་པ་ཞེས་ཆོག་མི་འདྲ་གཉིས་བྱུང་ཡང་དོན་མི་འགལ་ལ། ཆོག་འདིས་
ཀྱང་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་དོན་བསྟན་ཏེ། དེ་རྣམས་རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོད་ན་གནས་ལུགས་གཟིགས་པའི་ངོར་ཡོད་དགོས་ཀྱང་དེ་མ་མཐོང་བ་འམ་
མ་གཟིགས་པས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ། དབུ་མ་སྤང་བ་ལས།
དོན་དམ་པར་སྤྱོད་བ་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདི་དག་ཡང་དག་པས་ཤེས་པས་སྤྱོད་
བར་མ་བྱུབ་པོ། །ཞེས་དོན་དམ་པའི་སྤྱོད་སོགས་མེད་པའི་རྒྱུ་མཆན་དུ་འཕགས་པའི་
མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱོད་སོགས་མ་གཟིགས་པར་རྒྱུ་མཆན་དུ་བཀོད་པས་
ཤེས་སོ། །དེས་ན་གསུང་འདི་ཡིག་འབྲུ་རེ་རེའི་གོ་དོན་ཡན་ཆད་ཞིབ་ཏུ་བཅའ་བ་

ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ལུང་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཁུངས་གང་ཡོད་ཅེ་ན།
སྤྱད་པ་ལས། གཟུགས་རྣམས་མི་མཐོང་ཆོར་བ་དག་ཀྱང་མི་མཐོང་
ཞིང་། །འདྲུཤེས་མཐོང་བ་མེད་ལ་སེམས་པ་མི་མཐོང་ཞིང་། །གང་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་
དང་སེམས་ཡིད་མཐོང་མེད་པ། །འདི་ནི་ཆོས་མཐོང་ཡིན་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་བསྟན། །ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞིང་སེམས་ཅན་ཆོག་ཏུ་རབ་བརྗོད་པ། །ནམ་
མཁའ་ཇི་ལྟར་མཐོང་སྟེ་དེས་འདི་བརྟག་པར་གྱིས། །དེ་ལྟར་ཆོས་མཐོང་བ་ཡང་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན། །མཐོང་བ་དཔེ་གཞན་གྱིས་ནི་བསྟན་པར་རུས་མ་
ཡིན། །ཞེས་མཐོང་མ་མཐོང་གི་དོན་དཔེའི་སྟོན་པ་གསུངས་ཏེ། །ནམ་མཁའ་ནི་
ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་བཅད་ཅམ་དེ་ཡིན་ལ། །དེ་མཐོང་ངམ་རྟོགས་པ་དེའི་ཆེ་ནི།
དགག་བྱ་སྒྲིབ་ཐོགས་ཞིག་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་མཐོང་བའང་མ་
རྟོགས་པ་དེ་དང་། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་མཉམ་གཞག་གིས་
དོན་དམ་གཟིགས་ངོ་དེར་ཡོད་དགོས་ཀྱང་དེ་མེད་པས་མ་མཐོང་བ་དང་འབྲེལ། །དེ་
ཡང་མཐོང་བ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་མ་མཐོང་བ་ནི་སྒྲིབ་ཐོགས་སོ། །ཆད་མ་དེས་
ཐོགས་རེག་གང་ཡང་མ་མཐོང་ཡང་དེ་བཞག་ཅམ་ཁེགས་ཅམ་ཞིག་མཐོང་བ་ལ་
ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སྒྲིབ་པ་བཞིན་དུ། །མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་
དེས་གདགས་གཞིའི་ཆོས་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་གཟིགས་ངོ་དེར་མ་མཐོང་ཡང་དེ་བཞག་
ཅམ་མམ་ཁེགས་ཅམ་མེད་ཅམ་ཞིག་མཐོང་བ་གཉིས་འབྲེལ། །དེས་ན་མ་མཐོང་བ་ནི་
རྟོན་ཆོས་ཅན་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དང་། །མ་མཐོང་ས་ནི་ཆོས་དཔེའི་དོན་དམ་གཟིགས་
པའི་ངོར་དང་། །མཐོང་རྒྱ་ནི་དེ་བཞག་ཅམ་དང་མེད་ཅམ་ལ་བྱེད་པ་མདོ་སྤྱད་པའི་
ལུང་འདིས་དཔང་པོར་གནང་བ་ཡིན་ནོ། །ལུང་ལྔ་པ་ནི། །འབྲུག་འབྲེལ་ལས་མ་

གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་འདིས་ཤེས་སོ། །དེའི་
རྒྱུ་རྟེན་དུ་བདེན་པ་གཉིས་ལ་འབྲུག་པའི་ལུང་བྲངས་པ་ཡང་། ལྷའི་བྱ་དག་དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པ། ཐམས་ཅད་མཐུན་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་བར་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་བདེན་
པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། སྤྱི་མས་དོན་དམ་བདེན་པ་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་པར་གསུངས་ནས། དེ་ལས་འདའ་ཚུལ་
བསྟན་པ་ན། ཆོག་ཐ་མས་རི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྤྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་ན་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་སོ་སོར་སྤང་བ་ལྟར་
ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས་པས། འདིའང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གང་
ཡང་མ་གཟིགས་པའི་ཁྱད་པ་མི་འགྲོ་འོ། །ཚུལ་དེ་བཞིན་འབྲུག་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་
གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དངོས་སོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རེག་པར་རང་
བཞིན་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པས། དེ་ཉིད་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར་སངས་
རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་དོ་ཞེས་གནས་ལུགས་གཟིགས་པའི་ངོར་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་མ་རེག་
པར་ཆོས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུང་དོན་འདི་
བཞིན་རིགས་པས་ཀྱང་འཐད་དེ། ཅི་ཡང་མ་མཐོང་། གང་ཡང་མ་གཟིགས་པ་
གནས་ལུགས་མཐོང་བའི་དོན་ཡིན་ན། སེམས་བྱང་ང་གཅིག་ནང་ནས་གཉིད་
ཐུགས་གཉིས་མགོར་བྱས་ཏེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོར་འགྱུར་ཏེ། ཅི་ཡང་མ་མཐོང་།
གང་ཡང་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། དངོས་སོར་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མཁན་
འགའ་རེ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་སྐབས་སྲིད་པའི་ཕྱིར།
གལ་སྲིད་འདི་ལ་གོ་བ་རྟེན་དགོས་སོ་ཞེ་ནའང་མི་འཐད་དེ། གོ་རྟེན་གྱི་སྒོ་དེའང་

མཐར་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་རིགས་པས་མི་གཞོད་པའི་ཚུལ་ནི། གཉིས་པ་རིགས་པ་གསུམ་གྱིས་མི་
གཞོད་པའི་ཚུལ་རིམ་གྱིས་འཆད་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས། མིག་དང་ན་
བ་སྒྲ་ཡང་ཆད་མ་མིན། །ཞེས་པ་ནས་ཡིད་ཤེས་བར་ཆད་མ་མིན་པར་གསུངས་པ་
དང་། འཇུག་པ་ལས། རྣམ་ཀྱན་འཛིག་རྟེན་ཆད་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་འདི་དག་ཆད་མ་མིན་པར་བསྟན་པས་སྐྱེ་སོགས་ཆད་གྲུབ་ཏུ་བཞེད་
པར་མི་འཐད་དོ་སྒྲུལ་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། འདི་དག་དོན་དམ་འཛིག་བྱེད་གྱི་
ཆད་མ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་སྒྱུར་ཆད་མ་མིན་ཞེས་པའི་དོན་གཏན་མིན་
ནོ། །དེ་ཡང་གཞུང་སྡེ་ཕྱི་ལོགས་པར་བསྒྲིགས་ཏེ་བཤད་ན་གོ་བདེ་བས་འདི་ལྟར།
འཇུག་འགྲེལ་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསམ་པ་ལ་འཕགས་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ཆད་མ་ཡིན་
གྱི་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པ་དག་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་བཟོད་
འདོད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པར་སྒྱུད་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ཡང་ཆད་མ་ཉིད་
དུ་ཁས་ལེན་ན། ཞེས་འཛིག་རྟེན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་ཤེས་སོགས་དོན་དམ་པའི་
གནས་ལུགས་ལ་ཆད་མ་ཁས་ལེན་མི་རིགས་ཅེས་བསྟན། དེ་ཁས་ལེན་ན་སྒྱུ་ན་ཅི་
ཡོད་ཅི་ན། འཇུག་པ་ལས། གཤམ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་ཆད་མ་ཡིན་ན་ནི། །འཛིག་རྟེན་དེ་
ཉིད་མཐོང་བའི་འཕགས་གཞན་གྱིས། །ཅི་དགོས་འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཅི་ཞིག་
བྱ། །ཞེས་འཛིག་རྟེན་པའི་མིག་ཤེས་སོགས་དོན་དམ་འཛིག་བྱེད་གྱི་ཆད་མར་
འདོད་ན་འཕགས་ལམ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། འཛིག་བྱེད་ཆད་མ་གཅིག་ལས་
གཉིས་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་སོ་སྐྱེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རི་
བཞིན་མི་ཤེས་པའི་སྒྲན་པོ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཆད་མ་མི་རིགས་ཞེས་བསྟན་པ་

ལ། འཇུག་པ་ལས། ལྷན་པོ་ཆད་མར་རིག་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །ཡང་འཇུག་འགྲེལ་ལས། གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུས་ནས་གསུངས་པའི་
སྐབས་སུ། རི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་འདི་ལས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཛིན་
ཏེན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆད་མ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཛིན་
ཏེན་ཀྱི་གཞོན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་
འོར་འཁྱལ་ནག་འབྲམས་སུ་སོང་བ་ཁ་བྱང་ལྷེ་བྱང་རྣམས་རེ་ཞིག་འདོར་ལ་འདི་
རྣམས་ཁོ་བོས་བགྲལ་བ་ལྟར་དགོངས་པར་སོང་འདུག་མིན་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས་པར་
ཁུལོ། །

ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས། མིག་དང་ན་བ་སྒྲ་ཡང་ཆད་མ་
མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་འདི་དང་གནད་གཅིག་ཏུ་འོང་སྟེ། མདོ་དེའི་མཇུག་
ཏུ། གལ་ཏེ་དབང་པོ་འདི་དག་ཆད་ཡིན་ན། །འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་སུ་ལ་ཅི་ཞིག་
བྱ། །ཞེས་འཇུག་པ་ཙ་ཙ་འགྲེལ་བཞིན་དུ་འཛིན་ཏེན་པའི་ཤེས་པ་དོན་དམ་ལ་ཆད་
མར་འདོད་ན་འཕགས་ལམ་དགོས་མེད་དུ་གསུངས་ཅམ་ཡིན་པས། གཞུང་འདི་
དག་འཛིན་ཏེན་པའི་མིག་སོགས་ཆད་མ་མིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱེད་པ་ནི་འབྲེལ་
མེད་ཀྱི་བཤད་པ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཤེས་སོ། །གལ་ཏེ་གཞུང་སྤྱི་བུ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དེ་ལྟར་
འཐད་དུ་ཆུག་ཀྱང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གང་ཡང་འདིས་དབང་པོའི་རྣམ་
པ་ཤེས་པ་འདི་མདོན་སུམ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་བཅུགས་ནས་གཞན་ཆད་མ་ཉིད་དུ་རྟོག་པར་
བྱེད་པ་དེ་ཡང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་བ་ཞིག་གོ། །མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་ནི་འཛིན་ཏེན་
ན་ཆད་མ་ཉིད་དུ་མཐོང་ན་རྣམ་པ་ཤེས་པའང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདུས་བྲས་
ཡིན་པའི་བྱེད་བརྒྱན་པ་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་སྤྱོ་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་སོ། །གང་

ཞིག་བརྩུན་པ་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ཅན་དང་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་བསྐྱབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
རྣམ་པ་གཞན་དུ་གནས་པའི་དངོས་པོ་ལ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྒྲུང་བའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་
ལྟར་གྱུར་པ་ནི་ཆོད་མ་ཉིད་དུ་བརྟག་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོད་མ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་ལུགས་འདི་ལ་
སྤྱིར་ཆོད་མ་བཀག་པ་དང་མི་འགལ་ལམ་སྟམ་ན། གཞུང་འདིས་སྤྱིར་ཆོད་མ་བཀག་
པ་མ་ཡིན་གྱི་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་མཆོད་ཀྱིས་ཡོད་པར་
ཁས་སྐྱངས་པ་དང་མིག་སོགས་ཆོད་མར་ཁས་སྐྱངས་པ་གཉིས་ཁས་སྐྱངས་ནང་
འགལ་བསྟན་ནས་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །

ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ན་མིག་ཤེས་སོགས་མངོན་སུམ་དང་
ཆོད་མ་མི་རུང་ཞེས་པའི་དོན་བཀག་པར་ཡིན་གྱི་སྤྱིར་ཆོད་མ་མི་རུང་ཞེས་པའི་དོན་
མིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་ལྔ་རང་མཆོད་ཁས་ལེན་པས་དེ་ལྔ་
ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཡུལ་ཅན་ལྔ་ཡང་ཡུལ་དེ་དག་གི་རང་གི་མཆོད་ཉིད་ལ་ཆོད་མ་
འགོ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་ཤེས་ལྔ་པོ་དེ་ཡུལ་རང་མཆོད་ལ་མི་བསྐྱབ་པ་ཡིན་
དགོས་ཀྱང་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མི་བསྐྱབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་
ལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མི་བསྐྱབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དང་པོ་གྲུབ་
སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་བརྩུན་པར་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ཅན་
དུ་གསུངས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་མཆོད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་བཞིན་ཏུ་དེར་
སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། གང་ཡང་འདིས་ཞེས་པའི་
ཕྱོགས་སྡེ་བསྟན་ལ། རྣམ་པ་ཤེས་པ་འདི་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་བརྟགས་ནས་གཞན་
ཆོད་མ་ཉིད་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་བ་ཞིག་གོ། །ཞེས་པས་

ཁས་སྦྲངས་འགལ་བར་བསྟན། དེ་ལྟར་གྱུར་པ་ནི་ཆད་མ་ཉིད་དུ་བརྟག་པར་རིགས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆད་མ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པས་རང་མཆོན་གྱིས་ཡོད་པར་ཁས་སྦྲངས་བཞིན་མིག་སོགས་ཆད་
མ་ཁས་ལེན་ན། རྣམ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཆད་མ་ཐལ་བར་བསྟན། མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་
ནི་འཛིན་ཏེན་ན་ཆད་མ་ཉིད་དུ་མཐོང་ན་རྣམ་པ་ཤེས་པ་འང་བཙོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་
འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བརྟན་པ་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་
སོ། །ཞེས་མིག་སོགས་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མི་བསྐྱུ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྟན།
གང་ཞིག་བརྟན་པ་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་བསྐྱུ་བ་མ་
ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་གཞན་དུ་གནས་པའི་དངོས་པོ་ལ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་པས་གནས་པ་རང་མཆོན་གྱིས་མི་གནས་ཀྱང་སྤང་བར་རང་མཆོན་གྱིས་
བྱུང་བར་སྤང་བ་རྒྱ་མཆོན་དུ་བྱས་ན་དེ་ཆད་མ་མིན་ཞེས་བསྟན་རོ། །གལ་ཏེ་གཞུང་
འདི་ཕྱོགས་སྤྱི་རང་མཆོན་གྱིས་ཡོད་པར་ཁས་སྦྲངས་པ་ལ་འབྱུལ་བ་གང་གིས་
ཤེས་སྟམ་ན། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྟོག་གི་བ་འདི་ནི་འཛིན་ཏེན་པའི་དོན་
གཏན་མ་བྱང་བའི་ཕྱིར་བྱིས་པ་གཞོན་ནུ་ལྟར་རེ་དང་པོ་ཁོ་ན་ནས་སྤང་བར་བྱ་བར་
འགྱུར་བ་ཡིན་པས་དེ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གང་ཞིག་ཡིན་
ཞེས་བཀལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱའོ། །སྤྱི་པ། ཤེས་པ་མངོན་སུམ་ཡིན་ རོ། །ཤེས་
པ་རིམ་འབྲེལ་གྱི་གང་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའོ། །རྟོག་པ་འདི་ཅི་ཞིག་ །གང་དོན་ལ་མིང་
དང་རིགས་སུ་ལྟག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པར་ཞུགས་པའི་འདུ་ཤེས་གཡེར་པོ་སྟེ། དེ་
དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་ནི་ཡུལ་གྱི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་
བརྟོན་དུ་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱི་བརྟོན་པར་བྱ་སྟེ།

ཞེས་ཏྲིག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྱལ་བ་ཞིག་མདོན་སུམ་འདོད་
བཤོ། །དེ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་ཚད་མར་སོང་ན་དེ་དག་དེ་ལ་
ཚད་མ་མི་རུང་ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་པས་ཚད་མ་མེད་པའི་ཤེས་བྱེད་མིན་ནོ། །དེ་
ལྟར་གཞུང་སྲ་བྱེ་ལེགས་པར་བསྒྲིགས་ཏེ་ཆོག་གཅིག་ཀྱང་མ་ཚད་པར་དགོངས་པ་
ཞིབ་པར་བཀྲལ་བའི་ཆེ་མཐར་དོན་གང་བྱུང་གཞུང་དོན་དུ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། འོགས་
ཞེན་གྱིས་ལུང་དོན་བསྐྱར་གང་བྱུང་བྱེད་པ་ནི་གཞུང་དོན་སྟོར་བའི་གེགས་སུ་ཤེས་
པར་བྱའོ། །

རིགས་པ་གཉིས་པས་ཀྱང་མི་གཞོད་དེ། སློ་བྲོས་མི་བཅད་པའི་མདོ་ལས།
བྲིམ་བདག་དག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་ཁྱས་པའི་མདོ་སོགས་ལས་ཏྲིན་པ་བཞེར་གསུངས་
པའི་དོན་ནི། སྟོན་པ་པོ་མཚན་སྟན་ཆེ་ཆུང་དང་རང་གི་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་
སོགས་དོར་ཏེ། དེས་གསུངས་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པ་ཡོད་མེད་
བརྟགས་ཏེ་བྲང་ངེས་བྱེ་བ་ནི། གང་ཟག་ལ་མི་ཏྲིན་ཆོས་ལ་ཏྲིན་པ་སྟེ་ཏྲིན་པ་དང་
པོའི་དོན་དང་། ཆོས་ལ་ཆོག་དོན་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་གསེས་ཆོག་སྟན་མི་སྟན་
དང་སྟེབ་བཟང་ངན་སོགས་ཀྱིས་བྲང་ངེས་མི་འབྱེད་པར་གཙོ་བོར་བརྗོད་བྱ་བསྟན་
ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་བྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ནི། ཆོག་ལ་མི་ཏྲིན་དོན་ལ་ཏྲིན་པ་སྟེ་ཏྲིན་པ་
གཉིས་པའི་དོན་དང་། དོན་ལ་བྲང་ངེས་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་གསེས་ཀྱན་རྫོབ་
དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་རྣམས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་མི་འཛོག་པར་
དོན་དམ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོའི་ཆ་ནས་ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་རྣམ་པར་
བཞག་སྟེ་བྲང་ངེས་བྱེ་བ་ནི། བྲང་དོན་ལ་མི་ཏྲིན་ངེས་དོན་ལ་ཏྲིན་པ་སྟེ་ཏྲིན་པ་
གསུམ་པའི་དོན་ཡིན། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ངེས་དོན་དེ་ཡང་སོ་སྟེ་རྒྱུད་གྱི་རྣམ་ཤེས་

འབྲུལ་བས་རྟེན་དོན་རྣམས་མིན་གྱི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་འབྲུལ་བས་རྟེན་དོན་
རྣམས་ངེས་དོན་དུ་བྱས་ཏེ་བྲང་ངེས་སྟེ་བ་ནི། རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་
པ་སྟེ་རྟོན་པ་བཞི་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །རྟོན་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་པའམ་ཡིད་གཏད་པའི་
དོན་དུ་ཡིན། འདིར་རྟོན་པ་བཞིའི་ཚུལ་འཆད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་ལུགས་
གཞིར་གཞག་ཡིན་ཞིང་སེམས་ཅམ་ལྟ་བུ་གྲུབ་མཐའ་གཞན་ལྟར་ན་བྲང་དོན་ལ་མི་
རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པའི་དོན་གོ་ལུགས་གཞན་ཡིན་པ་གྲུབ་མཐའི་བབ་དང་བསྐྱེད་
ནས་འཛིན་དགོས་པ་སོགས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

མདོར་ན་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་མ་མཐུན་པའི་སྐྱབས་སུ་ཡུལ་དཔོན་ནས་
མཐར་ཐུལ་པོའི་བར་ངེས་གྱིས་གཏུགས་པ་བཞིན་དུ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལ་བསྟན་
ཚུལ་མི་མཐུན་པར་ཤིན་ཏུ་མང་བས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ངེས་དོན་དུ་མི་བྱང་བས་
བྲང་ངེས་ཀྱི་བྲུད་པར་རྩི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་བྲིས་ན། དེའི་ལན་དུ་རྟོན་པ་དང་པོས། ཆོས་
སྟོན་པ་པོའི་སྒྲོ་ནས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་བྱ་ཆོས་ལ་བསྟན་ཏེ་བྲང་ངེས་འབྲེད་དགོས་
ཞེས་གདམས་པ་ནི་རྟོན་པ་དང་པོ་དང་། འོ་ན་བསྟན་བྱའི་ཆོས་དེ་གང་ཡིན་ནམ་
སྟམ་དུ་བྲིས་ན། དེའི་ལན་དུ་རྟོན་པ་གཉིས་པས། གང་བསྟན་བྱའི་ཆོས་ལའང་ཆོག་
དོན་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ཆ་ནས་བྲང་ངེས་འབྲེད་དགོས་ཞེས་
གདམས་པ་ནི། རྟོན་པ་གཉིས་པ་དང་། དེ་ལ་ཡང་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ཆ་ནས་བྲང་ངེས་
རྩི་ལྟར་འབྲེད་སྟམ་དུ་བྲིས་ན། དེའི་ལན་དུ་བརྗོད་བྱ་དོན་ལ་བྲང་དོན་ཀྱན་རྫོབ་དང་
ངེས་དོན་དོན་དམ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་ཕྱི་མ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་
པ་རྣམས་ངེས་དོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་སུ་གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་གདམས་པ་ནི་རྟོན་པ་
གསུམ་པ་དང་། འོ་ན་ངེས་དོན་ཞེས་པ་གང་ལ་བྱེད་སྟམ་དུ་བྲིས་ན། དེའི་ལན་དུ་རྟོན་

བ་བཞི་བས། དེས་དོན་ཞེས་བྱ་བ་སོ་སྟེ་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོ་འབྲུལ་བས་རྟེན་དོན་ལ་མི་བྱེད་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་འབགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་དམིགས་རྣམ་མཐར་ཐུག་བ་
ལ་བྱེད་ཅེས་གདམས་པ་ལ་རྟོན་བ་བཞི་བ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྟོན་བ་བཞིའི་
རྣམ་གཞག་འཐད་པའི་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱི་བསྟོན་སྟེ་སྟེ་མི་དགོས་སོ། །

རིགས་བ་གསུམ་བས་ཀྱང་མི་གཞོད་དེ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་
བས་ཆོས་རྣམས་དབྱུད་མཐར་མ་རྟེན་བ་དེའི་ཆེ་དབྱུད་མཐར་རྟེན་བ་ཁེགས་ཀྱི་སྦྱར་
ཡོད་བ་ག་ལ་ཁེགས། དཔེར་ན་རྒྱུ་མ་ཡོད་པའི་ཐུན་ཁུང་ཞིག་ཏུ་རྒྱུ་མ་ཡོད་མེད་
བཅུ་ལ་ཀྱང་ཐུན་བ་ཤིན་ཏུ་སྦྱག་པོས་དབང་གིས་རྒྱུ་མ་མ་རྟེན་ན། དེའི་ཆེ་ཁང་
བདག་དེས་རྒྱུ་མ་རྟེན་བ་ཁེགས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡོད་བ་མ་ཁེགས་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་
ན་གདགས་གཞི་བྱུང་པོའི་སྟེང་དུ་གང་ཟག་ཡོད་མེད་བཅུ་བའི་ཆེ་བཅུ་མཐར་མ་
རྟེན་བ་ནི་གང་ཟག་རྟོག་བས་པར་བཏགས་ཅམ་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཀྱི་གང་ཟག་མེད་པའི་
དོན་མིན་ཏེ། གང་ཟག་གདགས་གཞི་བྱུང་པོའི་གསེབ་ནས་རང་དབང་དུ་བྱུང་བ་
ཞིག་ཡོད་ན་བཅུ་མཐར་རྟེན་དགོས་ཏེ། འཆོལ་མཁན་ཀྱི་སྟོ་ཡང་དོན་དམ་དཔྱོད་
བྱེད་ཀྱི་སྟོ་ཡིན། བཅུ་ལ་རྒྱུའི་དོན་ཡང་དོན་དམ་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་ནང་
པའི་ལྷ་ཁང་ཞིག་ཏུ་བཅུ་ན་རྟེན་དེས་པའི་གང་ཟག་ཞིག་གིས་དབང་ཐུག་ཆེན་པོའི་
སྟེ་བརྟན་ཡོད་མེད་བཅུ་ནས་མ་རྟེན་ན་མེད་པར་དེས་པར་རྟེན་བ་བཞིན་ནོ། །ཁྱད་
པར་འདི་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་སྟེ། སྦྱར་ཡོད་མེད་དབྱུད་བ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་བས་
དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་སྟོས་མ་རྟེན་ཀྱང་མེད་མི་དགོས་ཏེ། བུ་མ་འཛིན་གྱིས་ཀ་བ་
མ་རྟེན་ཀྱང་ཀ་བ་མ་ཁེགས་བ་བཞིན་ཡིན་ནོ། །འདིས་དོན་དམ་དུ་མེད་ཀྱང་མེད་མི་
དགོས་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཤེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལྷུང་རིགས་ཚད་མའི་ཤེས་བྱེད་དང་བཅས་པ་ནི། རང་བཞིན་མེད་
པ་དང་བདེན་པ་མེད་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམས་ཐ་སྙད་ཆོག་གི་བཟོད་ཚུལ་ཅམ་
ལས་དོན་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་
དུ་མདོ་ལས་ཀྱང་གྲུབ། བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་གྲུབ། རིགས་པས་ཀྱང་གྲུབ། དང་
པོ་གྲུབ་སྟེ། རང་འགྲེལ་དུ་བྱངས་པའི་མདོ། འཕགས་པ་དོན་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པར་
བསྟན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས། ཆོས་འདི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་དབེན་པ་སྟེ། །སྟོང་
པ་མཆོན་མ་མེད་པ་དོན་དམ་ཞེས། །གང་གིས་ཐོས་ནས་དགའ་བ་སྟེ་འགྱུར་བ། །དེ་
དག་སྒྲ་མེད་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཆོན་མ་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་ཡིན་པ་དང་།
དེ་ཉོགས་ཏེ་སྟོམ་པས་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པ་བཅས་གསུངས་སོ། །

རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས། དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན།
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཉོག་པའི་ཆེ་སེམས་གནས་
པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། ཞེས་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་
གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་རྣམ་ཐར་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
རྣམ་ཐར་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་ལས། སྟོང་ཉིད་མཆོན་མ་མེད་བཅས་དང་། །སྟོན་པ་རྣམ་པ་སྟོང་
པ་དང་། །ཞེས་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་སྟོང་ཉིད་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཡུལ་ཅན་དུ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་
པོས་ཆོས་རྣམས་སྟོང་ངོ་ཞེས་ཞུས་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་
སྟོང་པ་ཉིད་གྱིས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་གྱི། རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་

ལྷར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཆོས་རྣམས་སྟོང་ངོ་ཞེས་ཞུས་
པར་མི་བྱའོ། །དེ་ལ་ཇི་ལྷར་ན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་སྟོང་
བ་ཉིད་དང་འགལ་བར་མི་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འདི་ལྷར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་བས་
སྟོང་བ་ཉིད་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་དང་འགལ་བར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་བ་ནས་དེ་ལ་
ཇི་ལྷར་ན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་སྟོང་བ་ཉིད་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། རང་གི་མཆན་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི།
བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་སྟོང་བ་ཉིད་དང་འགལ་བར་མི་
བྱའོ། །ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཡིན་ན་སྟོང་བ་ཉིད་མེད་སྟམ་དུ་ཞུས་པར་མི་བྱ་
སྟེ། སྟོང་པའི་དོན་རང་མཆན་གྱིས་སྟོང་བ་ལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་སྟོང་བ་ལ་མི་བྱེད་
པས་ཞུས་པ་མི་དགོས་སོ། །རང་མཆན་གྱིས་སྟོང་ཞིང་སྟོང་བ་ཉིད་གྱིས་སྟོང་བ་མ་
ཡིན་པར་འདོད་ན། སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་སྟམ་ན། སྟོང་
བ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་པས་སྟོང་བ་ཉིད་དང་མི་འགལ་
ལོ། །ཞེས་པའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་བས་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་སུ་སྟོང་བ་དང་མེད་པར་
གསུངས་པའི་དོན་རང་མཆན་གྱིས་མེད་པ་དང་། དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་སངས་
རྒྱས་རང་གིས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

འཕགས་པ་སྤྱད་པ་ལས་ཀྱང་། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་
ཤེས་གྱུར་པ། །འདི་ནི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྟོད་པ་ཡིན། །ཞེས་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པར་རྫོགས་པའི་སྒོ་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་སྟོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་སྟོད་པ་
མཆོག་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པས། འདི་སྟོས་བྲལ་རྫོགས་པའི་སྒོ་མིན་ན་པ་
རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་སྟོད་པ་རྣམས་ལས་སྟོད་པ་མཆོག་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཡུམ་འབུམ་པ་

དང་། ཁྱིམ་བརྒྱུད་སྟོང་པ་གཉིས་ལས་ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་བདུན་པོ་འདི་དག་ལ་བཙོན་ན་
བཙོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གཞིར་འཛིན་ཀྱིས་བཀའ་བ་ན། དུང་
པོ། ཁམས། བདེན་པ། རྟེན་འབྲེལ། ཆོས་ཐམས་ཅད། འདུས་བྱས། འདུས་མ་བྱས་
རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་བདུན་ལ་བཤད་དོ། །

འཕགས་པ་བརྒྱུ་ལྔ་བརྒྱ་པ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་སྟེ། རང་བཞིན་
མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས། གང་ཞིག་རྒྱུན་ལས་
སྟེས་པ་དེ་མ་སྟེས། །དེ་ལ་སྟེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྒྱུན་ལ་རག་ལས་གང་
དེ་སྟོང་པར་བཤད། །གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན། །ཞེས་པའི་དོན་རྩ་
ཤེས་གྱིས་བཀའ་བ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
བཤད། །དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་ཆོག་གསལ་གྱིས་འཆད་པའི་ཆེ། རྒྱ་དང་རྒྱེན་དག་ལ་བལྟས་
ནས་སྤྱོད་ཀྱི་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི།
རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྟེས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྟེས་པ་དེ་ནི་སྟོང་པ་
ཉིད་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ་ཞེས། ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་དང་། འཕགས་པ་བརྒྱུ་ལྔ་
བརྒྱ་པ་སོགས་བྱངས་པ་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྟེས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་
ཉིད་དེ་ཉིད་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་བྱ་བར་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། འདི་ལྟར་གང་ཞིག་
རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྟེས་པ་དེ་ལ་ནི། ཡོད་པ་ཉིད་མེད་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྟེས་
པ་ལ་འཛིན་པ་མེད་པས་མེད་པ་ཉིད་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་མཐའ་
གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྟེས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་

ཉིད་དེ་ཉིད་ནི་དབུ་མའི་ལམ་སྟེ། དབུ་མའི་ཤུལ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་སྟོང་
པ་ཉིད་དང་། བརྟེན་ནས་གདགས་པ་དང་། དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་བྱ་འདི་དག་ནི་རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དབུ་མའི་ལམ་དང་སྟོང་ཉིད་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

འདིར་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་། འཕགས་པ་དགོན་
མཆོག་བརྟེན་པའི་མདོ་ལས། འོད་སྤང་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་མཐའ་གཅིག་གོ། །མེད་
ཅེས་བྱ་བ་མཐའ་གཉིས་སོ། །མཐའ་དེ་གཉིས་སྤངས་པ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་ཙམ་གྱི་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་
མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མ་ན་གནས་པས་དབུ་མ་དང་། མཁས་པ་དབུ་མ་པ་
རྣམས་གྱིས་བསྟོད་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། ཆོག་
གསལ་ལས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དེ་ལ་ནི། ཡོད་པ་ཉིད་མེད་ལ།
རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་འཛིག་པ་མེད་པས་མེད་པ་ཉིད་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར།
ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་དབུ་མ་ཞེས་པའི་
དོན་བསྟན་པ་དང་། དབུ་མའི་ཤུལ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པས་དེའི་ཆོག་ཟུར་གྱི་ལམ་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

མདོ་ལུང་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་གི་དོན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་སྐྱས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དངོས་མིན་ནོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་རང་གི་ཞེན་སྟོ་
ལ་སྟོ་སྤྲུགས་བཅོལ་བ་ཙམ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཁོ་བོས་མགུ་བ་ཅིའི་ཕྱིར་སྟེ། ད་དུང་
རང་བཅོ་མིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་ལ་ལུང་རིགས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་ཅི་ཡོད་ཅེས་བཀལ་
ཞིང་བརྟགས་པར་འདོད་དོ། །ཅི་སྟེ་ཡོད་མེད་སོགས་འཛིན་པ་བཞི་ཀའང་མཐར་

འཛིན་དུ་གསུངས་པས་སོ། །ཞེ་ན། བསྐྱབ་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་སྐྱབ་བ་ནི་ཕྱི་
ནང་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་ཀྱང་མི་འདོད་པས་གྲུབ་མཐའ་ཕྱང་གསུམ་པའི་མ་ནིང་འདི་ལ་
མ་བྱའི་རེ་བ་སྤྲོ་བ་ཀྱེད་ཅེས་སྤྲོ། །

གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱབ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཤིང་རྟའི་སྒོ་ལ་
འབྱེད་སྐྱ་སྐྱབ་གཞུང་གིས་ཀྱང་བྱབ། འབྲེལ་བྱེད་ཆོད་མ་སྒོ་བ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྟ་
དང་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་དཔལ་ལྷན་ཆེ་བ་གྲགས་པའི་གཞུང་གིས་ཀྱང་བྱབ་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱབ་སྟེ། ཅ་ཤེར། འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་མ་
རིག་རྒྱུན་ཅན་ཏེ། །འདུ་བྱེད་དེ་དག་དེ་ཉིད་དུ་ཡོད་མིན། །འདུ་བྱེད་མ་རིག་པ་
གཉིས་སྟོང་བ་སྟེ། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གཡོ་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་དང་། གང་ལ་
བརྟེན་ནས་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་གཞན་པའང་མ་ཡིན་
པ། །དེ་ཕྱིར་རྟག་མིན་ཆོད་པའང་མིན། །ཞེས་པས་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པ་གནས་
ལུགས་མཐར་ཐུག་དུ་བསྟན་ཏེ། དེའི་དོན་བཀའ་བ་ན་འཇུག་པ་ལས། གལ་ཏེ་རང་
གི་མཆོད་ཉིད་བརྟེན་འགྱུར་ན། །དེ་ལ་སྐྱར་བས་དངོས་པོ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། །སྟོང་
ཉིད་དངོས་པོ་འཛིན་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ན། །དེ་ནི་རིགས་མིན་དེ་ཕྱིར་དངོས་ཡོད་
མིན། །ཞེས་ཆོས་རྣམས་རང་མཆོད་གྱིས་བྱབ་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་
མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འཛིན་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་
དེ། རང་མཆོད་གྱིས་མེད་པ་ལ་མི་བྱེད་ན་དེ་དངོས་པོ་འཛིན་པའི་རྒྱ་རི་ལྟར་འགྱུར་
ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། ལས་ནི་སྟོང་བར་ཡང་དག་
པའི། །ཤེས་ན་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བར་ཤེས་

ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བར་གསུངས་སོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དངོས་ཀྱི་རང་བཞིན་
སྟོང་བས་ན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཚུངས་མེད་པས། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་འདི། །དངོས་སོ་རྣམས་སུ་ཉེ་བར་བསྟན། །དམ་པའི་དེ་ནི་དེར་ཟད་
དེ། །ཞེས་དོན་དམ་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་
མེད་པར་གསུངས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱུ་བསྐྱུངས་གྱིས་བྱུང་བ་ལི་ཏ་ལས།
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་འཕགས་པ་རྣམས་གྱིས་བྲིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཐུགས་སུ་
རྟུན་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གཟིགས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་
དག་ཉིད་ལས་དོན་དམ་པར་བདེན་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་
པའོ། །ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པར་གསུངས་
སོ། །གཞན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་མིན་ཞིང་དེར་འཛིན་པ་མཚན་
འཛིན་དུ་འཛོག་ན་དེ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གོགས་སུ་འབྱུང་བ་ཞིག་ན་དེ་ཡང་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

བཞི་བརྒྱ་པར། ཞི་སྟོག་ཉིས་པ་མེད་པ་དང་། །ལྟ་བ་ངན་རྣམས་འཛིག་བྱེད་
ཅིང་། །སངས་རྒྱུ་བ་ཀྱི་ཡུལ་གྱུར་ལ། །བདག་མེད་ཅེས་ནི་བྱ་བར་
བརྟུན། །ཅེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འབྲེལ་པ་ལས། རང་བཞིན་མེད་པར་ལྟ་བ་ལས་
མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་དེ་ལྟར་ཆགས་པ་ཡོངས་སུ་ཟད་པའི་རྒྱ་ཡོད་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བདག་མེད་
པ་འདི་ནི་ཞི་བའི་སྟོག་ཉིས་པ་མེད་པར་འབྱུང་ཏེ། ལྟ་ངན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་
དུ་འབྱུག་པར་བྱ་བ་ལ་འདི་གཅིག་བྱ་ཁོ་ན་ཆེ་མེད་པའི་སྟོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་བཞིན་
མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་འདི་ཞི་སྟོག་ཉིས་མེད་དུ་གསུངས་ལ། ལྟ་བ་འདི་ལས་

ལོགས་སུ་སྤྱོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལོགས་ལོགས་སུ་ཆགས་སོགས་འཛིན་ཀྱི་ཚུ་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡང་མི་
འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །

མདོར་ན་རང་བཞིན་མེད་པར་འཛིན་པའི་ལྟ་བུ་འདི་མཆོན་འཛིན་དུ་དབྱེད་
མའི་རང་ལུགས་སུ་སྤྲོ་ན། རྣལ་འབྱོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལྟ་བུ་དེ་གཡང་ས་བཞིན་དུ་
འདོར་དགོས་ ། གང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འབྲེལ་བ་ལས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་གཡང་སའི་སྤུལ་ལྟར་སེམས་པ་ན་རིམ་ལྔ་བཞིན་རྟོགས་
པ་མི་བཟོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་གང་ཟག་མ་རིག་པའི་སྤྱན་པ་སྤྱག་པོས་དངོས་
པོའི་དེ་ཉིད་གཡོགས་ཤིང་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་དང་མི་ལྟན་པའི་འཁོར་བའི་འབྲོག་
དགོན་པར་ལམ་བཟང་པོ་རྒྱུད་ཅོས་པ་འགའ་ཞིག །གཡུ་ཏེ་རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་
ཀྱི་གཏམ་ལ་གྲུས་པར་འགྱུར་ན་དེ་དང་མཐུན་པའི་རྒྱུན་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་སྒྲོ་ནས་
རིམ་ལྔ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་དང་བ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བྱ་ཞིང་སྟོང་རྩེ་བ་དང་།
བཙོན་ལྟན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བྱས་པ་གཙོ་ཞིང་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དམ་
པའི་ཆོས་ཀྱི་བར་ཆད་ཀྱི་རྒྱ་མཆོན་གཡང་ས་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་འདོད་
པས་ཡང་བ་ལ་བཞེན་པ་དང་། སྤྱིན་པ་དཀའ་བ་ཡང་སྤྱིན་པ་དང་། བསྐྱུ་བའི་དངོས་
པོ་བཞིས་ཀྱང་བསྐྱུ་བར་བྱ་སྟེ། དམ་པའི་ཆོས་འདི་འབད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤྱོད་པོ་
དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་ཉེ་བར་བསྐྱན་པར་བྱའོ། །ཞེས་དངོས་པོ་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ལྟ་བུ་གཡང་ས་ལྟར་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་མི་
རུས་པ་དང་། ཐར་པའི་ལམ་རྒྱུད་ཅོས་སུ་གཏོང་བ་དང་། དེ་ལས་བསྐྱོད་པ་རང་
བཞིན་མེད་པའི་གཏམ་ལ་གྲུས་པར་བྱས་ཏེ་ལྟར་སྤངས་ན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བར་

ཆོད་རྣམས་བརྒྱུག་ཅིང་ཐར་པའི་རྒྱ་ཆོག་ས་རྣམས་ཀྱང་རིམ་བཞིན་རང་རྒྱུད་ལ་
འབྱུངས་པར་གསུངས་སོ། །རིམ་བཤེས་ནི། འབྱུག་པ་ལས། དེ་ལ་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་
འགོ་བའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་། །རྟག་ཏུ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་སྒྲུངས་ནས་གནས་པར་
འབྱུང། །སྤྱིན་པ་གཏོང་བར་འབྱུང་ཞིང་སྤྱིང་རྗེ་བསྟེན་པར་བྱེད། །བཟོད་པ་སྦྱོམ་
བྱེད་དེ་ཡི་དགོ་བཤེས་བཤེས་བྱུང་རྒྱུ་ཏུ། །འགོ་བ་དགོ་ལ་བར་བྱ་བྱིར་ཡོངས་སུ་བསྟོན་བྱེད་
ཅིང་། །རྗོགས་པའི་བྱུང་རྒྱུ་མེས་ས་དཔལ་རྣམས་ལའང་གུས་པར་བྱེད། །ཅེས་
གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་ཏུ་འོང་། བཞི་བརྒྱུ་པར། སྟོང་ཉིད་མུ་ངན་འདས་པ་
སྟེ། །འདི་ནི་དེ་ཉིད་འབའ་ཞིག་གོ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས། རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་གང་བཤད་པ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྷན་འདས་
རྣམས་གྱིས་མུ་ངན་ལས་འདས་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་དང་། དངོས་པོ་རྣམས་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་མཐོང་བ་ཉིད་མུ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་གསུངས་ཀྱི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོར་སྦྲར་མི་སྦྱེ་བས་མུ་ངན་
ལས་འདས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་རང་བཞིན་ལ་སྟོན་པ་མེད་པའི་
བྱིར་རོ། །དེའི་བྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྦྱེས་པ་མཐོང་བ་ཁོ་ན་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་མུ་ངན་འདས་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་
འབའ་ཞིག་སྟེ་འདི་ཁོ་ན་ལས་མེད་པར་གསུངས་སོ། །འདིར་མུ་ངན་འདས་དེ་བཞིན་
ཉིད་ཏུ་གསུངས་པ་ནི་ཆོག་གསལ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་སྦྱོས་པ་ཐམས་ཅད་ལོག་
པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ཡིན་གྱི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་མུ་ངན་འདས་སུ་བཤད་པ་དང་དོན་
གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་མིན་ནོ། །

འཇུག་པ་ལས། མིག་ལ་སོགས་པ་དྲུག་པོ་ཡི། །རང་བཞིན་མེད་ཉིད་གང་ཡིན་
པ། །དེ་ནི་ནང་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད། །ཅེས་དང་། གཟུགས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པ་
ཉིད། །ཕྱི་རོལ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད། །ཅེས་དང་། གཉིས་ཆར་རང་བཞིན་མེད་ཉིད་
ནི། །ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་རང་འགྲེལ་ལས། རི་སྐད་དུ།
ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི་ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་ཏེ་ལྷ་མ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡང་འཇུག་པར། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་
མེད་པ་ཉིད། །མཁས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བསྟན། །ཅེས་མིག་སོགས་ནང་གི་སྐྱེ་
མཆེད་དྲུག་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་ལྟེ་སྐྱེ་
མཆེད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དེ་གཉིས་ཆར་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པར་ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཆེས་གསལ་བར་གསུངས་པ་འདི་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་ཁུངས་ལུང་གང་ཡང་མེད་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་སྒྲས་བསྟན་པ་ཅམ་ཡིན་ནོ།
ཞེས་སྤྲུལ་སྤྲོས་སམ།

ཡུམ་བར་མ་སོགས་ལས་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་སོགས་བསྟན་པ་ན། མིག་མིག་
གིས་སྟོང་པར་གསུངས་པས་འདི་དག་གི་དོན་ཡང་མདོའི་སྒྲས་ཟེན་ལྟར་སྐྱེར་སྐྱེ་
སོགས་མེད་པ་ལ་བྱ་དགོས་སོ་སྟུང་ནའང་མདོའི་དགོངས་པ་དེ་ལྟར་མིན་པར་ཤིན་
ཏུ་གསལ་ཏེ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་
པ་ཉིད་དུ་སྒྲས་པས་ནི། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་
གྱི། མིག་ནང་གི་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་སྟོང་ཞིང་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་བདག་
ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་འགའ་ཞིག་གི་སྒྲས་ཟེན་མིག་སོགས་རང་རང་གིས་སྟོང་པར་

གསུངས་པའང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་སྟོང་བ་ལ་བྱེད་དགོས་པར་ཞིབ་ཆ་བྱེ་སྟེ་
གསུངས་སོ། །

གཞུང་གི་ཁོག་ལས་ཀྱང་བྱུང་སྟེ། ཅ་ཤེའི་རབ་བྱེད་དང་པོ་རྒྱན་བརྟག་པ་
ནས་རབ་བྱེད་ཉིར་བདུན་པ་ལྟ་བུ་བརྟག་པའི་བར་ཡོད་པར་བཀག་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་མཆོད་བརྗོད་དུ་སྦྱེ་སོགས་བརྒྱད་བཀག་པའི་རྒྱས་བཤད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་
བཀག་དགོས་པའི་གནད་ཀྱང་དངོས་པོར་སྦྱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱེ་སོགས་བརྒྱད་རྒྱ་
མཆོན་དུ་བྱས་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་དོན་དམ་དུ་སྦྱ་ཞིང་ཅོད་པའི་ལན་དུ། སྦྱེ་སོགས་
དོན་དམ་དུ་སྦྱ་བ་མི་འཐད་དེ། དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་བརྟག་ན་རྟེན་
དགོས་པ་ལས་མི་རྟེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་པ་ལ་གཞུང་ལྟག་མ་རྣམས་བྱུང་བ་ཡིན་
པས་དངོས་ཟིན་ལ་དགག་བྱའི་བྱུང་པར་ཡོད་མེད་གང་ལྟར་ཡང་དེ་ལྟར་སྦྱར་དགོས་
པ་གཞུང་གི་དགོངས་པ་འབྲུལ་མེད་དུ་འབྲུམས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་སྤར་གྱི་གཞུང་
ལུགས་རྣམས་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཞིང་། དབུ་མ་པས་དེ་རྣམས་སྦྱིར་ཡོད་པར་
བཀག་པ་ལ་བྱེད་ན་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་ལས། སྤང་དོར་སོགས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་
དང་ཅ་བཤེས་རབ་གྱི་གཞུང་འདིའང་མདོ་ལས་ལས་འབྲས་སོགས་ཡོད་པར་བསྟན་
པ་རྣམས་འགོག་པའི་གཞུང་དུ་འགྱུར་བས་མདོའི་དགོངས་འབྲེལ་དུ་རི་ལྟར་འཐད་དེ་
དགོངས་འགོག་ཏུ་འགྱུར་བས་སོ། །དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་ཆོག་གསལ་ལས། ད་ནི་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཀུན་རྫོབ་པ་དེ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྦྱེས་པ་ཉིད་གྱི་
སྦྱིར་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བསྟོན་ནས་འདི་ལ་འགག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནས་
འདི་ལ་དོན་གཅིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་འགག་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་
པའི་བྱུང་པར་བརྒྱད་གྱི་བྱུང་པར་འདུ་བྱེད་དེ། ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྦྱེས་པའི་རྒྱ་

མཚན་གྱིས་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོར་མེད་ཅེས་བྱུང་པར་བྱས་
ནས་གསུངས་པས་ཀྱང་སྐྱེ་སྐྱེ་འགག་ཡོད་པ་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་དང་། དབྱ་
མའི་བསྟན་བཅོས་གཞན་གྱི་སྐབས་སུའང་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་
ཡང་མཉམ་གཞག་གི་ངོར་སྐྱེ་འགག་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཡང་གསུངས་ཏེ། དེ་
ཉིད་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་རི་ལྟར་འགག་པ་མེད་པ་དེ་ལྟར་ནི་
བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་གིས་བསྟན་པར་འགྱུར་ རོ། །ཞེས་གོང་དུ་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་དོན་
རི་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་དུ་བསྟན་བཅོས་གཞན་གྱིས་བསྟན་པར་གསུངས་
སོ། །གཞན་དུ་ན་འདི་ལ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བྱུང་པར་རི་ལྟར་བྱེད་དེ། སྐྱེ་
སྐྱེ་འགག་གི་རྣམ་གཞག་རྩལ་ཙམ་ཡང་མི་འཐད་པའི་བྱིར་རོ། །

གལ་ཏེ་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་འགག་ཡོད་པར་གོ་བའི་ཆེད་དུ་མཉམ་གཞག་གིས་བྱུང་
པར་བྱས་སོ་ཞེས་སྤྲོ་ན་ནི་རང་གིས་ཀྱང་འདོད་ལ་དོན་དུའང་གནས་མོད། འོན་ཀྱང་
དེ་ཙམ་གྱིས་ཡོད་གོ་མི་ཆོད་ཅེས་སྤྲོ་ན་ནི་ཁོ་བོས་བྱིད་ལ་ཀལ་ཞིང་བརྟགས་པར་བྱ་
སྟེ། འཁོར་ལོ་དང་པོར་བདེན་བཞི་དང་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་རི་བཞིན་ཁས་ལེན་ནས་དེ་རྣམས་མེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་སྤྲོས་ན་
རང་གི་ཁས་ལེན་རང་གིས་བཀག་པ་དང་། བྱུང་པར་དུ་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེས་སྤྲོ་བ་ནི་
ལོག་ལྟ་ཡིན་པར་སྤྲོ་བས་ཆོག་གསལ་དུ་ཆེས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། རི་སྐད་
དུའང་ཆོག་གསལ་ལས་འཛིན་རྟེན་འདི་ཡང་མོད། ལེགས་པར་བྱས་པ་དང་ཉིས་
པར་བྱས་པའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམས་སྤོན་པ་ཡང་མོད། སེམས་ཅན་
བརྟུན་ཏེ་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་འཛིན་རྟེན་པ་རོལ་དང་བདག་ལ་
སྐྱུར་བ་འདེབས་པར་བྱེད་པ། དེ་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པས་འབྲས་བུ་བྱུང་པར་དུ་

འཕགས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་མཐོ་རིས་དང་བྱང་གྲོལ་གྱི་བྱང་པར་འཕེན་པ་ལ་རྒྱབ་
གྱིས་སྟོགས་པ། ཉག་ཏུ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་མི་དགེ་བའི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་
པར་ཞུགས་པ་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཡང་ས་ཆེན་པོར་ལྷུང་བ་ལ་མངོན་དུ་
སྟོགས་པ། དེ་དག་གི་ཡང་དག་པར་མ་ཡིན་པའི་ལྷ་བ་དེ་དག་བསྐྱོག་པར་བྱ་ཞིང་།
ཞེས་དང་། བྱུང་སྤྱོད་ལེ་ཏ་ ལས། གང་འཇིག་རྟེན་འདི་མེད་དོ། །འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་
མེད་དོ། །སེམས་ཅན་བརྒྱུས་ཏེ་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་བ་དེ་
དང་། གང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་དང་མ་འགགས་པ་ཞེས་བྱ་བར་ལྷ་བ་དེ་
གཉིས་ལ་བྱང་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཞེས་པ་ནས་འདི་ལ་ཡང་འཇིག་རྟེན་འདི་མེད་དོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལྷར་མཐོང་བ་ནི་མ་རིག་པས་ཀྱན་ཏུ་སྤོངས་པའི་སེམས་
དང་ལྷན་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་མ་སྐྱེས་པ་
དང་མ་འགགས་པར་མཐོང་བ་ཅིག་ཤོས་ནི་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་བཏང་བ་ཡིན་པས་དེ་
གཉིས་ལ་བྱང་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །ཞེས་གཞུང་སྤྱི་མས་སྤྱི་ཤེས་རྒྱང་འཕེན་པ་
རྣམས་གྱིས་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་ཕྱི་སོགས་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་སོགས་སྐྱུར་འདེབས་
དང་། དེའི་རྣམ་སྟོན་དཔྱལ་བར་ལྷུང་བར་གསུངས་སོ། །

གཞུང་ཕྱི་མས་འོན་དབུ་མ་པས་ཀྱང་དེ་ལྷར་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་དེ་གཉིས་
ཅའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་སྐྱམ་པ་ལ། སྤྱི་མས་འཇིག་རྟེན་སོགས་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུ་བ་ནི་
དོན་དེ་ལ་སྤོངས་པའི་དབང་གིས་གནད་གང་ཡིན་རང་གིས་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་འཕྲོམ་
ནས་སྒྲུས་ཤིང་། དབུ་མ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་
གྱིས་སྟོང་པ་རང་གིས་ངེ་ལྷ་བ་བཞིན་ཤེས་ནས་དེ་ལྷར་དུ་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུས་པས་
བྱང་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པས་ནི། མེད་པ་སྤྱི་མ་གཏན་མེད་དང་། ཕྱི་

མ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་ལ་བྱས་ཏེ་མི་འབྲ་བའི་གནད་ལེགས་པར་བྱེ་སྟེ་གསུངས་
པས། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ལྟ་བུ་དེ་གཉིས་སྐྱར་འདེབས་སུ་འགྱུར་མིན་དང་ནམ་མཁུན་
དཔུལ་བར་ལྟར་མིན་སོགས་ཀྱང་མི་མཚུངས་སོ་ཞེས་བྲགས་ལས་འོང་ངོ་། །ཆོག་
གསལ་ལས། དེའི་སྤྱིར་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་འདི་ངེས་པར་སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྤངས་ནས་ཆོས་ཀྱིས་
སྤངས་པར་འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱིས་ངེས་པར་ངན་འགོར་འགོ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
དང་། རབ་བྱེད་ཉི་ཤུ་བའི་འགྲེལ་བའི་སྐབས་སུ། བྱང་ལྷ་ལི་ཏ་ལས། གལ་ཏེ་དུས་
ཀྱང་མེད། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དང་ཆོགས་པ་ཡང་མེད་ན་གཞན་ཅི་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་
བས་ན་དེ་ནི་མེད་པར་སྒྲིབ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དབུ་མ་བའི་གཞུང་ལས་དུས་དང་རྒྱ་
འབྲས་སོགས་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲིབ་པ་ལ། དེའི་ལན་དུ་འགྲེལ་བ་དེ་ཉིད་ལས། བཤད་
པ། མ་ཡིན་ཏེ་ངེ་ལྟར་ཁྱོད་དུས་ལ་སོགས་པ་དག་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ཡོད་པར་ཡོངས་
སུ་ཉོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་མི་འཐད་པར་ཟད་ཀྱི། དེ་དག་བརྟེན་ནས་གདགས་པར་
ནི་འགྲུབ་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་རིམ་བཤད་དང་གནད་གཅིག་གོ། །

ཡང་འདྲུག་པ་ལས། རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པའི། །ངོ་བོ་
ལོག་པ་གང་ཞིག་ནམ་བཏགས་པ། །དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་གང་དུ་མིག་དག་
པས། །མཐོང་དེ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་འདིར་ཤེས་ཀྱིས། །ཞེས་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་རང་
གིས་ལྟོས་པའི་སྟོད་དུ་སྐྱེ་ཤད་མཐོང་ཡང་རབ་རིབ་མེད་པས་བལྟས་ན་སྐྱེ་ཤད་མེད་
དོ། །དེ་ནི་དེ་ལ་བལྟས་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། གཉིས་སྐྱར་ཅན་གྱི་ཤེས་
ངོར་སྤང་སོགས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་འཆར་ཡང་དེ་དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་གི་
ངོར་སྤང་སོགས་རང་ངོས་ནས་མེད་པ་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་པར་གསུངས་ཤིང་

འདིས་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཡིན་པ་ཡང་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རང་འགྲེལ་ལས།
རབ་རིབ་ཅན་གྱི་དམིགས་པའི་ངོར་བྱས་ནས་འདི་ལྟ་ན་སྐྱེ་ཤད་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་པ་ནས་སྐྱེ་ཤད་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་གང་ཞིག་རབ་རིབ་མེད་པས་མཐོང་
བ་དེ་ཡིན་གྱི་ཅིག་ཤོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་གྱིས་
གཞོད་པ་བྱས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་མཐོང་བ་དག་གིས་ཕྱང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་
མཆེད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་
ཀྱན་རྫོབ་པའོ། །ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཉིད་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་དང་བྲལ་
བ་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྷན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྐྱེ་ཤད་
མཐོང་བའི་ཚུལ་དུ་རང་བཞིན་གང་གིས་གཟིགས་པ་དེ་ནི་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྷན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱང་སོགས་ངོ་བོས་མ་
བྱབ་པར་གཟིགས་པ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

ཡང་གལ་ཏེ་མདོ་དང་བསྟན་བཙུན་ལས་ཆོས་རྣམས་མེད་ཅེས་པ་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་དོན་དང་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། སྤྱིར་དེ་རྣམས་ཡོད་པ་
ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཏུ་བྱས་ཏེ་བདེན་གཉིས་ཟུང་འདུག་ཏུ་སྦྱ་ན་ནི། ཡུམ་གྱི་
མདོ་ལས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་སོགས་གང་
གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་མ་བྱས་པ་མེད་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དང་།
དེའི་དོན་ངེས་དོན་འགྲེལ་པ་ལ་ཕྱང་བསྟན་བརྟེན་པའི་འཕགས་པ་སྤྱིའི་ཞབས་ཀྱིས་
རྩ་ཤེ་སོགས་རིགས་ཆོགས་ཀྱི་བསྟན་བཙུན་དག་ལས་རིགས་པས་གཏན་ལ་བབ་
པ་ནའང་མེད་པའི་རྣམ་གཞག་རིགས་པས་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པ་དང་འགལ་
སྟམ་ནའང་མི་འགལ་ཏེ། མདོ་དང་རིགས་ཆོགས་རྩ་འགྲེལ་སྤྱར་ནས་གོ་རྒྱ་སློ་ངོར་

བདེ་བ་ཞིག་ཡོན་ན། ཕྱི་བ་ཐུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་སྲིད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་སྦྱ་བ་འགོག་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྟེ་
རྣམས་ལས་གཞུགས་སོགས་སྦྱེ་འགག་མེད་ཅེས་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་རྣམས་
གདུལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་མང་པོའི་སློང་རི་བདེ་བར་བྱུང་སྟེ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་
སྟུམ་པ་ལ། ཅུ་ཤེས་སོགས་རིགས་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་དགོངས་བཤད་མཛད་
དེ། མདོ་ལས་མེད་ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དབྱེད་མཐར་མེད་པའི་
དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་རྣམས་མདོ་ཅུ་བསྐྱིགས་ཏེ་བསྐྱབས་ཅིམ་མཛད་ཀྱང་གོ་
དཀའ་བ་ཞིག་མ་ཡིན་ནོ། །

དབྱེད་མཐར་མེད་ན་མེད་དགོས་སྟུམ་ནའང་ལུང་རིགས་ཀྱི་སྦྱབ་བྱེད་ཅི་ཡང་
མེད་པས་གྲུབ་མཐའ་ཁ་འཛིན་ཅིམ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཡོད་ན་གཞན་ལ་སྟོས་མེད་དུ་
ཡོད་དགོས་པ་ནི་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་དཔང་ལ་གདན་འདྲེན་ཡང་འོ་
རྒྱལ་ཅིམ་ལས་མ་འདས་ཏེ། གཞན་ལ་སྟོས་ཏེ་ཡོད་མི་ཆོག་པ་དང་། དེར་ཡོད་པས་
ཡོད་གོ་མི་ཆོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་མདོ་བསྟན་བཅོས་ལས་ཟུར་ཅིམ་ཡང་མ་གསུངས་
སོ། །

གལ་ཏེ་འདི་དག་རྟོག་གའི་འཇུག་པ་ལས་འདས་པས་མདོ་ལས་དེ་ལྟར་བྱེད་
པར་བྱེ་བའི་ཁུངས་ཡོད་དམ་སྟུམ་ན། མདོ་ལས་རང་བཞིན་དང་ངོ་བོ་དང་བདེན་
པར་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་བྱེད་པར་མ་བྱས་པར་མེད་ཅེས་པའི་ཆོག་འབྱུང་བའི་
སྐབས་མང་ཡང་མགོ་འཇུག་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་དེ་ལྟའི་བྱེད་པར་མ་སྦྱར་བའང་མི་
སྲིད་ལ། བྱེད་པར་དུ། འཕགས་པ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་སྟེ།
རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །ཞེས་ངས་མདོ་སྟེ་རྣམས་ལས་ཆོས་རྣམས་སྟོང་

པར་གསུངས་པའི་དོན་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་སོ་ཞེས་དངོས་སུ་
གསུངས་པས་སྦྱར་ཡོད་པ་ཤུགས་བསྟན་དུ་འོང་ལ། ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་
ལས། གང་ཞིག་རྒྱུན་ལས་སྦྱེས་པ་དེ་མ་སྦྱེས། །ཞེས་འདུས་བྲས་རྣམས་སྦྱེ་བ་མེད་
པར་སྦྱར་གསུངས་ནས་སྦྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་གང་ཡིན་སྟུང་པ་ལ། དེ་ལ་སྦྱེ་བའི་རང་
བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྦྱེ་བ་སྦྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་
པ་དང་།

ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་དོན་གང་ཡིན་སྟུང་པ་ལ། རྒྱུན་ལ་རག་ལས་
གང་དེ་སྟོང་པར་བཤད། །ཅེས་རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་ལ་རག་ལས་གྱིས་བྱུང་བ་གང་ཡིན་
པ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡིན་པར་དངོས་སུ་གསུངས་ནས་རྒྱ་རྒྱུན་སོགས་
གཞན་ལ་སྟོས་མེད་དུ་བྱུང་བ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་དོན་དུ་ཤུགས་བསྟན་དུ་
གསུངས་སོ། །འོ་ན་དེ་ཤེས་པས་ཅི་དགའ་སྟུང་ན། གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་
ཡོད་ཡིན། །ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ཤེས་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མཐར་ཐུག་པ་དེ་རྟོགས་པས་བག་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ། །རིམ་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་རྣམས་སུ་སྟོང་པ་དང་མེད་པར་གསུངས་པའི་
དོན་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དང་དེ་མེད་པ་ལ་དགོངས་སོ་ཞེས་སངས་རྒྱུས་རང་གི་
དགོངས་པ་རང་གིས་སྒྲངས་པ་ཡིན་པས་འཁྲལ་བ་ཅི་ལ་སྲིད། གལ་ཏེ་སྐབས་འདིར་
མདོ་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་སྦྱེ་འགག་
སོགས་མེད་པར་གསུངས་པ་གནད་གཅིག་སྟེ། སྐབས་འདིའི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
པ་དང་ངོ་བོས་མེད་པ་དང་དངོས་པོར་མེད་ཅེས་པའི་རང་བཞིན་དང་ངོ་བོ་དང་
དངོས་པོ་བཅས་ནི་ཆ་ཞིང་སྟེག་པ་མའི་ངོ་བོ་དང་རང་བཞིན་དང་དེའི་དངོས་པོ་ཡིན་

པ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་དངོས་པོ་དེ་དང་དེའི་གནས་ལུགས་རགས་པ་
ཞིག་ལ་རང་བཞིན་ཞེས་བསྟན་པས་སྐབས་འདིའི་རང་བཞིན་སོགས་གྱིས་སྐྱེ་མེད་
དུ་སྐྱེན་སྐྱིར་སྐྱེ་མེད་དུ་མི་འདོད་བཞིན་དུའང་སྐྱེ་དགོས་སྟམ་ན། སྐབས་འདིའི་རང་
བཞིན་སོགས་གསུམ་ནི་གཞན་ལ་སྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་དགོས་པ་ལས་ཆ་
སྟག་མེད་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་ན་མདོ་བསྟན་བཅས་ཀྱི་དགོངས་པའི་ཕྱི་
རོལ་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །

དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཅ་ཤེས། གལ་ཏེ་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་ལས། །ཡོད་
པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བྱེད་པ། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་རྣམས། །རྒྱ་རྒྱུན་མེད་པར་ཁྱོད་
ལྟོ། །འབྲས་བུ་དང་ནི་རྒྱ་ཉིད་དང་། །བྱེད་པ་པོ་དང་བྱེད་དང་བྲ། །སྐྱེ་བ་དང་ནི་
འགག་པ་དང་། །འབྲས་བུ་ལ་ཡང་གཞོད་པ་བྱེད། །ཞེས་དང་། དེའི་དོན་ཡང་ཆོག་
གསལ་ལས། གལ་ཏེ་བྱམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེས་རྟོག་ན་ནི། དེའི་ཆེ་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དེ་ལ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་དང་རྒྱུན་དག་གིས་ཅི་དགོས་ཏེ།
དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་མེད་ལ། བྱམ་པ་ཞེས་བྲ་བའི་འབྲས་བུ་རྒྱ་མེད་པ་ཡང་འཐད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །དེ་མེད་ན་ནི་བྱེད་པ་པོ་རྩ་མཁན་དང་། བྱེད་པ་འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པ་
དང་། བྱམ་པ་བྱེད་པའི་བྲ་བ་ཡང་མེད་དོ། །དེ་དག་མེད་པས་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་
དག་ཀྱང་མེད་དོ། །སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། འབྲས་བུ་ཡང་ཡོད་པར་
ག་ལ་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་ཁས་ལེན་ན། འབྲས་བུ་
ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་
དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་ཁས་ལེན་ན། ཁྱོད་ལ་ཐམས་ཅད་མི་རུང་བར་
འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྩ་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་རྩ་མཁན་དོན་མེད་དུ་ཐལ་

བས་བཀག་པ་དང་། ཡང་ཙམ་ཤེས། གལ་ཏེ་འདི་ཀུན་མི་སྟོང་ན། །འབྱུང་བ་མེད་ཅེས་
འཛིག་པ་མེད། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས། །ཁྱོད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་
འགྱུར། །ཞེས་པ་རྣམས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པ་འབྱུང་བ་ཡི། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གཞོད་བྱེད་
གང་། །འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་ཐ་སྙད་ནི། །ཀུན་ལའང་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་
བར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་བདེན་བཞི་མི་འཐད་པ་དང་། དེ་མེད་ན་ཞུགས་
འབྲས་བརྒྱད་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་མེད་པས་དགེ་འདུན་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་
བ་དང་། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་མེད་པས་དགོན་མཆོག་གསུམ་སོགས་མེད་
པར་འགྱུར་བས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀུན་མི་འཐད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་སྐབས་འདིའི་རང་བཞིན་ནི་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་
བྱུང་བའམ་བདེན་གྲུབ་ཉིད་ལ་བྱ་དགོས་པར་གྱིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱུང་བོ། །
ཆོག་གསལ་ལས་ཀྱང་། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྤྲོ་བ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་
ནི། གལ་ཏེ་འདི་ཀུན་མི་སྟོང་ན། །འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཛིག་པ་མེད་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་པས་ཀྱང་སྐབས་འདིའི་རང་བཞིན་ནི། དངོས་པོར་སྤྲོ་བས་ཐ་སྙད་
བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཅའ་བའི་ཆེ་རྒྱུད་པའི་ཆོས་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་
ཅེས་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ལ་བྱེད་པ་གྱིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། དེ་ལྟར་མིན་ན་དངོས་པོ་རང་
བཞིན་དང་བཅས་པར་སྤྲོ་བ་ཁྱོད་ལྟར་ན་ཞེས་བཀག་པ་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་དགག་
གཞག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་སྤྲུལ་པ་དགག་བྱའི་རང་བཞིན་དང་བྱི་མ་ཐ་སྙད་ཅམ་
ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་སྒྲུངས་པས་སོ། །ཁྱབ་སྟེ། རང་བཞིན་སྤྲུལ་པ་ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་
ཡང་མི་འཐད་ལ་བྱི་མ་ནི་དོན་དམ་དུ་བཀག་པ་ལས་ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་བཀག་པ་མི་རུང་
པའི་བྱིར་རོ། །

དེས་ན་དེ་གཉིས་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་འདྲ་བར་བྱེ་སྟེ་འགོག་དགོས་པ་ལས་
ལོང་བས་རྩོམ་པའི་ལྟར་ག་ལ་རུང་། རིམ་པ་འདི་དག་ཀྱང་། ཅ་ཤིང་། རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡི། །སྟོང་བ་ཉིད་ལ་གཞོད་བྱེད་གང་། །འཛིན་རྟེན་བ་ཡི་ཐ་
སྟེན་ནི། །ཀུན་ལ་འདྲ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན་ཆོག་
གསལ་ལས། གཞན་ཡང་སོང་ཞིག །བྱོས་ཤིག་ཆོལ་ཅིག །སྟོག་ཅིག །འདུག་
ཅིག །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཛིན་རྟེན་པའི་ཐ་སྟེན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་
ལ་གཞོད་པར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གཞོད་པས་འཛིན་རྟེན་པའི་ཐ་སྟེན་ཡོད་དོ་
ཅོག་ལ་གཞོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་འཛིན་རྟེན་པའི་ཐ་སྟེན་དུ།
འགོ་འདུག་ཅེས་པ་ཅམ་ཡང་མི་འཐད་པར་གསལ་བར་གསུངས་པ་འདི་ལ་ཞིབ་ཅམ་
གཟིགས་ན་སྐབས་འདིའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་ལ་དེས་པར་རྟེན་པར་འབྱུང་
རོ། །ཡོད་དང་མེད་ཅེས་རྟོག་པ་དང་ལྡན་ཞིང་། །དེ་ལྟར་སྟོང་རྣམས་སྟུག་བསྐྱེད་
ཉེར་མི་ཞི། །ཞེས་པའི་དོན་བཀའ་བའི་སྐབས་སུ་ཆོག་གསལ་ལས། ཀུན་བཏགས་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྲོ་ཞིང་། །གཞན་གྱི་དབང་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཡོད་པར་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཏེ། །ཞེས་ཡོད་མེད་མཆན་ཉིད་གསུམ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བྱེད་པར་བྱེ་
སྟེ་གསུངས་པའི་སྐབས་སུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་ཀུན་བཏགས་ལ་བྱ་བར་གསུངས་
པས། སྐབས་འདིའི་རང་བཞིན་ཐ་སྟེན་དུ་ཆོས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་ཅམ་ལ་བྱེད་ན་
ཀུན་བཏགས་མེད་པར་སེམས་ཅམ་གྱིས་འདོད་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་རྣམས་
ཡོད་པར་སྤྲོ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་དངོས་པོར་སྤྲོ་བ་དང་། མེད་ཅེས་སྤྲོ་བའི་གྲུབ་མཐའ་
དབུ་མ་བ་ལ་བྱེད་པའི་གྲུབ་མཐའི་གནད་དུ་མ་ཞིག་དང་ཡང་ན་འགལ་བར་འབྱུང་
རོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་འདི་ལ་དོན་དམ་

པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཆང་བའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ཆོས་
ནམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་རིགས་པས་ཀྱང་
གྲུབ་ཏེ། ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་སོགས་ཐམས་ཅད་སྒོ་ངོར་བཀག་ན་བསྒོམ་དགོས་པ་
དང་བསྐྱབ་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བས་སྒོམ་ཆེན་པ་དང་ཐོས་བསམ་པ་
ནམས་ལས་སྐྱིད་ཤིག་གང་ན་ཡོད། གལ་ཏེ་ཐ་སྙད་དུ་ལམ་དང་སྤང་བྱ་དང་བསྒོམ་
བྱ་སོགས་འོང་པས་སྒྱུན་མེད་ཅེ་ནའང་། ཐ་སྙད་དུ་ལམ་དང་སྒོམ་པ་སོགས་ནི་
འབྲུལ་སྤང་གི་སྒོམ་ཁོ་ན་ལས་མེད་པས་དེས་དོན་གྱི་བདེན་འདྲིན་ངེ་ལྟར་སྤྱོད་ཅུས།
མི་ལམ་དུ་ཆོས་རྒྱུན་ཟེན་པས་ཆོས་རྒྱུན་ཟེན་པའི་གོ་མི་ཆོད་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་
སྐྱུ་མའི་སྤང་པོས་སྐྱུ་མའི་སྤང་པོ་གཞན་པམ་པར་བྱེད་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ནའང་། དེ་
ལྟར་ན་སྤང་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་སྐྱུ་མ་བཞིན་དུ་འབྲུལ་སྤང་འབའ་ཞིག་ལས་མེད་
ན། དེ་སྤངས་པའི་སྐྱུ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་འབྲུལ་སྤང་འབའ་
ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བས་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱུར་བ་བཏབ་པ་འགྱུར་རོ། །སངས་རྒྱས་རང་
སྤང་ལ་ཞིང་དག་པ་རབ་འབྱམས་འབའ་ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་སྐྱུས་ཤེས་བློས་ན་
ལན་མེད་དུ་ངས་ཏེ། རྟོག་གི་རིགས་པ་ནི་དེ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་
ནི་རྟོག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་འདས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ནང་པན་ཚུན་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་དུ་འགྱུར་རོ་སྟམ་ན། དེ་ལའང་ངེ་བ་སྤྲ་མ་བཞིན་བྱས་ན་ལན་མེད་དུ་འགྱུར་
རོ། །

ཡང་འདི་ལྟར་ན་ཐེག་པ་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྟེ་བཞིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ལུགས་
གྱི་གཞི་རྒྱ་འདིའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་དགོས་པས། དེ་ལྟར་ན་དམར་སེར་
གྱི་བརྒྱལ་ཁྲགས་སྤངས་པའི་བཙུན་གཟུགས་འདིས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། མི་ལམ་དུ་

བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་བཟང་པོ་དག་ལ་རེ་བ་འཆའ་བ་དང་མཚུངས་པའི་སྲིར་
རྟོ། །དེའང་སློ་སྣ་བརྒྱུད་ཏེ་བརྟག་ན། སློབས་བཅུ་མངའ་བའི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་དེའང་། སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་ཡུལ་བར་མ་སོགས་ལས་
དཔག་ཏུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་གསུངས་ནས། ཡང་གཞུང་དེ་རང་
ལས་དེ་ཡོད་པར་འགོག་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་ཀྱིས་
འགོག་པར་འགྱུར་བས་ཆོས་ལུང་བརྒྱུད་ཁྱིམ་ཁྱིམ་སློང་ཅམ་དུ་མ་བཟང་དེ་ལས་ལྷག་
བཟང་དུ་མི་བཟོད་པ་ཞིག་བཀའ་བཅའ་ཡང་སྤྱི་ཕྱི་འགལ་བ་འདི་ལ་རིགས་པ་ཤེས་
པ་སྤྲས་ཡིད་གཏན་དུ་བྱ། འདི་དག་གཞན་སྣང་དང་དག་སྣང་གང་བྱེད་ཀྱང་མེད་
བཞིན་དུ་ཡོད་པར་སྣང་བས་སངས་རྒྱས་ལ་འབྲུལ་སྣང་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །

འདི་ལྟ་ན་རྒྱུད་འཁེན་གྱིས་ཆེ་སྤྱི་ཕྱི་འཛིན་རྟོན་དང་ལས་འབྲས་སོགས་
མེད་པར་ལྟ་བ་ལ། ཕྱི་བ་སྤྱི་སྤྱི་གས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆད་པར་ལྟ་བའི་གྲུབ་མཐའ་
ཞེས་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་ལས་ཐ་མར་བཟང་བའི་ལུགས་ངན་དེའང་བཟང་པོ་ཞིག་འོང་
རྒྱུའི་རེ་བ་འདུག་སྟེ། འཛིན་རྟོན་དང་ལས་འབྲས་སོགས་ཡོད་པར་མིན་པའི་ལྟ་བ་དེ་
ལྟ་བ་ཡང་དག་ཏུ་ཡུལ་རྒྱས་འབྲིང་བསྤྲས་གསུམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས། ལྷ་སྤྱི་
ཡབ་སྤྱིས་ཀྱིས་རིགས་པའི་རྣམ་གངས་དཔག་ཏུ་མེད་པས་ཡང་དག་ཏུ་བསྤྲུབས།
ནང་བ་ཀུན་གྱིས་དེ་ལ་རྒྱལ་སློང་བ་བྱེད་པའི་སྲིར་རོ། །

འདི་ལ་བཀའ་བརྟག་བརྟག་བརྟག་སྤྱི་ལི་ཏ་དང་། ཆེ་ག་གསལ་གཉིས་ཀར་བྱས་
འདུག་ཀྱང་། དབྱུ་མ་པས་དེ་ཡོད་པར་མི་འདོད་ཀྱང་མེད་པར་ཡང་མི་བཞེད་ལ།
རྒྱུད་འཁེན་གྱིས་དེ་ལས་བསྐྱོད་སྟེ་དེ་མེད་པར་བཞེད་པས་ཆད་མཐར་སྤྱིང་བས་མི་
འབྲའོ་ཞེས་སློན་སློང་མཛད་དགོས་ངེས་ཀྱང་དེ་ལས་བསྐྱོད་སྟེ་སྤྱི་བའི་འགག་གང་

ལ་ཐུག་ཀྱང་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་སོ། །ཡོད་མིན་སོགས་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་
བྲལ་བའི་ལྟ་བ་འདི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལྟ་བར་ཁས་ལེན་བ་ཡང་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་ཁས་ལེན་དེ་ཡང་མཐར་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེའང་འདོད་ན། རང་བཞིན་མེད་པ་ལས་ཟབ་པའི་སྒྲོས་བྲལ་གྱི་ལྟ་བ་ཞིག་ཡོད་
པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཀྱང་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་དེ་འདྲའི་སྒྲོས་བྲལ་གྱི་ལྟ་
བ་འདི་ཆོས་ཅན། མེད་པར་ཐལ། དབྱེད་མཐར་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཤེས་བྱ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཡབ་སྲས་མཇུག་པའི་
མདོ་ལས། དེ་བཞིན་བཤེས་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་
ཐུགས་སུ་ཆུད་དེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་
གཉིས་སུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་སྟོང་བ་ཉིད་རྟོག་གི་བའི་སྟོང་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཞིག་ཁས་ལེན་
ན། དེ་ཆོས་ཅན། རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པར་ཐལ། རྟོག་གི་སྟོང་ཡུལ་ལས་
འདས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་རིགས་ཆོགས་ལས། དོན་དམ་
པ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ལས་པས་གཏན་ལ་འབབས་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ།
རིགས་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། དེའང་འདོད་དམ་ཞེ་ན། ལུང་འདི་ལ་སྒྲོག་
འགྱུར་མཇུག་པའི་རྗེས་དཔག་གི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་རུས་
ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་སོགས་མཐའ་
ཐམས་ཅད་བཀག་པའི་ཤུལ་ཏུ་སྟོང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་རྟོག་གི་སྟོང་ཡུལ་ལས་འདས་
པ་ཞིག་འཛོག་ན། ཤེས་རིག་དང་ཁ་བྲལ་བའི་དོན་དམ་སྐྱབ་པ་རང་དབང་བ་གང་
ལའང་བསྟོས་མེད་ཅིག་འཛོག་དགོས་པས་བདེན་གྲུབ་ལས་འོས་མེད་དོ། །དེས་ན་

དེར་འཛིན་པ་དང་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་འཛིན་པ་དང་འཛིན་པར་
སོང་བས་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་འདིའང་དངོས་པོར་སྤྲོ་བའི་གྲུབ་མཐའི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་
དུ་ཐིམ་ཞིང་། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཀྱང་ཡིན་ལུགས་མཇལ་བའི་དབུག་གི་རྒྱ་
བ་རིམ་བཞིན་ཆད་དེ། ཚོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་སོང་བས་ཐམས་ཅད་མཐེན་པའི་
གོགས་མཐར་ཐུག་པར་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །

འཕགས་པ་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་གིས་ཁྱས་པའི་མདོ་ལས། སྐྱོང་བ་ཞི་བ་སྐྱེ་བ་
མེད་པའི་ཚུལ། །མི་ཤེས་པས་ནི་འགོ་བ་འབྲམས་གྱུར་པ། །དེ་དག་ཐུགས་རྗེ་མངའ་
བས་ཐབས་ཚུལ་དང་། །རིགས་པ་བརྒྱ་དག་གིས་ནི་འཇུག་པར་མཛད། །ཅེས་
གསུངས་པའང་། སྐྱོང་བ་ཞི་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཚུལ། །རི་བཞིན་ཤེས་པས་འགོ་བ་
འབྲམས་གྱུར་པ། །དེ་དག་ཐུགས་རྗེ་མངའ་བས་ཐབས་ཚུལ་དང་། །རིགས་པ་བརྒྱ་
དག་རྣམས་ཀྱང་བཀག་པར་འགྱུར། །ཞེས་བསྐྱོག་ཉེ་སྤྲོ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་
ལྟར་མ་ཡིན་ན། རང་བཞིན་མེད་པ་ལས་ཐབས་པའི་སྒྲིམ་བྲལ་གྱི་ལྟ་བ་འདིའང་ནམ་
མཁའི་ལྟ་མོ་ཁྱིམ་ཐབས་བསྐྱེད་པ་དང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་ཏེ། འཛིན་བྱེད་ཤེས་པ་
ཡང་མེད། སྐྱེད་བྱེད་རྒྱུའང་མེད་པའི་འབྲས་བུ་རབ་དང་ཅེ་མོ་ལུལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཞིག་ཡ་
མཚན་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོད་མིན་སོགས་མཐའ་ཀྱན་དང་བྲལ་བ་ཞིག་ཐར་པ་དང་
ཐམས་ཅད་མཐེན་པའི་ལམ་དུ་སྤྲོ་ན། དེ་བསྐྱོག་ཉེ་འཛིན་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་
འཛིན་དགོས་པས། དེ་ལྟར་ན་བྱ་རི་དྲགས་སོགས་དུད་འགོ་རྣམས་ཐར་པའི་རྒྱ་
ཚོགས་གང་ལའང་མ་བསྐྱབ་པར་འཁོར་བ་ལས་སྐྱིད་ཐལ་ལེ་ཐར་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་
དག་གི་རྒྱུད་ལ་འཁོར་རྩ་མེད་པས་འཁོར་བར་ཅིའི་ཕྱིར་འཆིང་སྟེ། རྩ་བ་མེད་པའི་
འབྲས་བུ་མི་སྤྲོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གལ་ཏེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་མིན་སོགས་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་
འཛིན་པར་ཡོད་སྟེ་ནམ་ནམ་མཁའ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ལ་ཀུན་བཏགས་མིན་
པ་ཞིག་གཤམ་སྤྲོད། གལ་ཏེ་འཁོར་རྩེ་སོང་བའི་མཐའ་འཛིན་ལ་མཐའ་ཐམས་ཅད་
བྱ་བརྒྱུ་ཕྱར་གཅིག་གིས་ཡོད་པར་འཛིན་མི་དགོས་ཀྱི་གང་རུང་ཞིག་གིས་ཆོག་གོ་
སྟེ་ན། དེ་ལྟར་ན་མཐའ་ཅི་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཁྱེད་ཀྱིས་མཐའ་ཁྱེད་ཀྱིས་འཛིན་
ཀྱས་པར་འགྱུར་བས་སོ་སྟེ་རང་དགའ་བས་ཀྱང་མཐའ་བྲལ་གྱི་གནས་ལུགས་
ཏོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། མཐའ་ཅི་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མ་ཁྱེད་ཀྱིས་མི་སྟེད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་ཉིད་མེད་པར་ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་མཐའ་ཁྱེད་ཀྱིས་འཛིན་
ཀྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ཀུན་ཀྱང་འདོད་དམ་སྟེ་ན། སོ་སྟེ་འབད་མེད་དུ་གྱུ་ལ་
བ་ཐལ་ལོ་ཞེས་པའི་ཏོག་གའི་རིགས་ངན་འདིས་ཀྱང་གཞོད་ལ། བྱངས་མེད་དུ་མར་
ཆོགས་གཉིས་གསོག་པའི་སྟེ་ས་རབས་དུམ་བུ་དེའང་མེ་ལ་བསྐྱེད་དགོས་པར་
འགྱུར་རོ། །

འདི་འདྲ་བའི་དབྱུ་མ་པ་ཞིག་གཤམ་སྤྲོད་ཤེས་བྱ་ལ་སྤྲོད་པའི་དབང་དུ་གཏོང་
ན་ཡང་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོད་པར་འཛིན་ཤིན་ཏུ་དཀའ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་བཞི་
གཅིག་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། འདུས་བྱས་མི་ཏུག་པར་འཛིན་པ་
བདེན་འཛིན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་སྒྲིམ་ཐ་མ་གསུམ་འཛིན་པ་ཡང་བདེན་འཛིན་དུ་ཁས་
སྤྲོད་པས་སོ། །གལ་ཏེ་ཐ་སྙད་དུ་དེ་དག་འཛིན་པས་སྟོན་མེད་སྟེ་ནམ་ནམ་མཁའ་
འགལ་གྱི་གཟེབ་དུ་རྒྱུད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅན་ལས་
སྟོང་པ་བདག་མེད་སོགས་དོན་དམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཏོག་གོ་སྟོང་ཡུལ་ལས་འདས་
པར་ཁས་སྤྲོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་སྤྲུབས་འགྲོའི་སྒྲིམ་པར་འཛིན་པས་

སྟོན་མེད་ཅེ་ན། དབྱུ་མ་པ་འདི་ལྟར་ན་སྐྱབས་འགོ་ཡང་བདེན་འཛིན་ཡིན་པས།
བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྟར་འདས་ཀྱང་སྤྲུ་སྟེགས་ཅན་དུ་
འགྱུར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱབས་འགོ་མེད་པའི་ཕྱིར་སོགས་ཐལ་རྒྱུ་རི་བོ་སྐྱལ་བྱས་
པ་འདི་དག་རི་ལྟར་གཞོན། ཡོད་མེད་སོགས་མཐའ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ར་བཀག་པ་ན།
རང་གི་ཤེས་རབ་རང་གིས་བཀག་སྟེ་རང་གིས་རང་ཉིད་དབང་པོ་རྒྱལ་དུ་གཏོང་བའི་
ཐབས་འཛོལ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ། ལར་ཅི་ཡང་ཡུལ་དུ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཁྱ་སིམ་པོ་
འདི་འདྲ་ཞིག་གང་ནས་རྟོག་དེ། སུ་ཚུན་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཅིམ་ཞིག་ལ་བྱ་བྱེད་
འཛིན་པ་འདི་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐྱེ་མོང་མིན་པའི་བྱེད་ཆོས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། །
དེས་ན་ཡུལ་ལ་མ་སྟོས་པའི་ཡུལ་ཅན་རྩིག་རྩིག་པོ་དེ་འདྲ་ནི་དུས་གསུམ་སངས་
རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱིས་ཀྱང་ངོ་མི་ཤེས་སོ། །དབྱུ་མའི་རང་ལྷགས་ཞེས་ལོགས་སུ་
བཀར་ཏེ་རང་བཞིན་མེད་པར་འཛིན་པ་ཡང་བདེན་འཛིན་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་སོགས་
ཐམས་ཅད་རི་བོང་གི་རྒྱུ་གཉེར་མ་བཞིན་ཡོད་པར་མིན་ཞེས་སྤྲོ་ན་ནི། འདུག་པ་
ལས། གཞན་གྱི་ལྟ་ན་རྣམས་ལ་ཆགས་པ་ཡི། །འཛིན་རྟེན་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་
ཀུན་ཀྱང་བརྟག། །ཅེས་དང་། དེའི་ཐད་རང་འགྲེལ་ལས། གཞན་གྱི་དབང་གི་བྱམ་
པ་སོ་མ་བཏང་བར་རྒྱ་དང་འདྲ་བ་སྤྲུགས་ནས་རང་གི་སྟོ་གྲོས་ཀྱི་ཚུལ་ངན་པའི་ཕྱིར།
འཛིན་རྟེན་པའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་འཛིན་རྟེན་ཁོ་ན་ལས་གྲུབ་པ་འདུག་ཅིག་སོང་
ཞིག་བྱོས་ཤིག་ཆོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
གཞུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་འཛིན་པར་
རྟོགས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འདི་ལ་རྒྱུད་པ་ཉིད་འབའ་ཞིག་སྟོན་པར་འགྱུར་གྱི་མངོན་པར་
མཐོ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་འཛིན་རྟེན་ན་སོང་

ཞིག་བྱོས་ཞིག་སོགས་ཀྱི་རྫོང་གི་རྣམ་གཞག་འདི་རྣམས་འཛིན་པར་འགྱུར་བས་
གྲུབ་མཐའ་འདི་ལ་རྒྱད་པ་འབའ་ཞིག་ལས་མངོན་པར་མཐོ་བར་འབྱུང་བའི་སྐབས་
མེད་པར་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགལ་ལ། འཛིན་ཏེན་གྲགས་པའི་ཀྱན་རྫོང་གི་རྣམ་
གཞག་འདི་རྣམས་འཛིན་ཏེན་གྱི་ཤེས་རོང་ཡོད་པ་ཙམ་ཞིག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་
པའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་ན། མོ་གཤམ་བུ་སོགས་འཛིན་ཏེན་རྩལ་པ་རྣམས་ཀྱང་དེར་
འཛིན་པའི་ཤེས་རོང་ཡོད་པས་དེ་དག་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་ཅིའི་
ཕྱིར་མི་འགྱུར།

བྱེད་པར་དུ་འཛིན་ཏེན་གྲགས་པོར་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དབྱ་མའི་རང་ལུགས་
 སུ་ཆོད་གྲུབ་ཏུ་མི་བཞེད་ན། མདོ་ལས། གང་ཞིག་འཛིན་ཏེན་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་
 དེ་ནི་རའང་ཡོད་པར་བཞེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའང་བསྟོག་ནས་སྤྲ་དགོས་པར་
 འགྱུར་ཞིང་། དེར་འཛིན་པའང་མཆོན་འཛིན་དུ་སོང་བས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་
 ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གྲོགས་སུ་བྱེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་ལས་ཡ་མཆོན་པ་ཞིག་
 གང་ནས་ཉིད། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། དེའི་སྤྱིར་སྟོང་དང་ཏེན་འབྱུང་
 དག །དབྱ་མའི་ལམ་དུ་དོན་གཅིག་པར། །གསུང་མཆོག་མཚུངས་པར་མེད་པ་
 ཡི། །དཔེ་མེད་དེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་བསྟོད་པའང་། དེའི་སྤྱིར་སྟོང་དང་ཏེན་
 འབྱུང་དག །དབྱ་མའི་ལམ་དུ་འགོག་མཁས་པ། །སྤྱི་ནང་གྲུབ་མཐའ་གང་ལ་
 ཡང་། །དཔེ་མེད་དེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་བསྟོད་དགོས་པར་འགྱུར་
 རོ། །འཇུག་པ་ལས། དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་བདེན་ལས་ཉམས། །དེ་ལས་ཉམས་
 པས་ཐར་པ་གྲུབ་ཡོད་མིན། །ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་གཞོད་དེ། དབྱ་མའི་རང་
 ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཆོད་གྲུབ་ཏུ་མི་བཞེད་ན་ལུགས་དེ་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་

གཞག་མེད་པས་དེ་ལས་ཉམས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ལྷགས་དེ་ལ་ཐར་
བའང་ཡོད་པར་མི་བཞེད་དེ། བདེན་གཉིས་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་འདིའི་
རྟགས་གསལ་གང་ཡང་ཞིབ་ཆ་མི་རིགས་ཏེ། དབྱ་མའི་རང་ལྷགས་ལ་གང་ཡང་
ཆད་གྲུབ་ཏུ་མི་བཞེད་པར་སྤྲོས་ཟེན་པས་དེའི་ལྷགས་ལ་བདེན་གཉིས་མི་བཞེད་པ་
དང་། དེ་ལས་ཉམས་པ་བཅས་ཁས་སྒྲུངས་ཟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྷགས་འདི་ལ་ཐ་སྙད་བདེན་པ་དེ་ཁོ་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་འང་མི་
འགྱུར་ཏེ། དེ་རི་བོང་གི་རྩ་བཞིན་ཡོད་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་འདོད་ན།
གྲུབ་མཐའ་དེའི་རང་ལྷགས་ལ་དོན་དམ་རྟོགས་པ་དང་སྒྲོམ་པའང་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་
རྟོགས་པ་དང་སྒྲོམ་པའི་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་འདོད་ན། འཇུག་པ་ལས།
ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་
གཉིས། །དེ་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ། །དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ལོག་པའི་ལམ་
ངན་ཞུགས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགལ་ལ། འདི་ལ་རིགས་པས་ཞིབ་ཆ་
ཡང་མི་རུང་སྟེ། འཛིན་རྟོག་གི་ངོར་བྱས་ཞེས་སྤྲོས་ན་ནི་དོན་དམ་འཛིན་རྟོག་གི་
སྦྱོད་ལུལ་ལས་འདས་པས་མི་འགྲིག་ལ། དབྱ་མའི་རང་ལྷགས་སུ་སྤྲོ་ནའང་དེར་
ཀུན་རྫོབ་ཁེགས་པས་མི་འཐད་དོ། །གལ་ཏེ་ཐབས་དང་ཐབས་སུ་མི་ཀུན་རྫོབ་གི་
དབང་དུ་བྱས་པས་མི་འགལ་ལོ་སྤྲོམ་ན། ཁོ་བོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་འདོད་ལ་ལས་
འབྲས་སོགས་ཡོད་པར་སྤྲོ་བའང་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པས་དེ་དག་དོན་དམ་དུ་མེད་
པས་ཡོད་པར་འགོག་པ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །ཁྱད་པར་དུ་ཆོས་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་ཆད་
མས་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱོད་བྱེད་དུ་དེ་དག་དབྱེད་ན་མེད་དོ་ཞེས་དོན་དམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
གིས་ཀུན་རྫོབ་འགོག་པ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན། ལེགས་ལྷན་གྱི་སྒྲོབ་མ་

ཞིག་གིས་འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་དང་ལས་འབྲས་སོགས་ཡོད་དམ་ཞེས་ངེས་པའི་ལན་
དུ། ལེགས་ལྷན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་སྒྲིམ་པ་ན། དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་ལན་འདི་ནི་
དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་ལན་དུ་ཞིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་དག་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་
སྒྱུར་ཞེས་དགག་པར་མཛད་ན། དགག་པ་དེ་དགག་པ་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྲོ་སྟེ།
དཔེར་ན་མི་གཉིས་གཙང་ཁང་དུ་ཞིག་ཏུ་སྒྱུར་ཏེ། གཅིག་ན་རེ། མདུང་ཅེ་གསུམ་པ་
འཆང་བ་ནི་སྟེད་མེད་ཀྱི་བྱུང་། །ཞེས་སྒྲིམ་པ་ན་གཞན་ན་རེ། འཁོར་ལོགས་ཐོ་པ་
འདི་ནི་སྟེད་མེད་བྱུང་ཞེས་ཚིག་པར་བྱུང་སྟེ། མཐར་བམ་ཟེ་ཞིག་ལ་ངེས་པས་བམ་
ཟེ་དེས་མདུང་ཅེ་གསུམ་པ་འཆང་བ་ནི་དབང་ལྷག་གོ། །འཁོར་ལོ་ཐོགས་པ་ནི་སྟེད་
མེད་ཀྱི་བྱུང་། །ཞེས་ལན་མཛད་པ་ལ། གཞན་ཞིག་གིས་དེ་ཡང་མི་བྱུང་སྟེ། འདི་ནི་
སྟེད་མེད་ཀྱི་བྱུང་དང་དབང་ལྷག་གང་ཡང་མིན་ཏེ། ལྷ་བཟོ་མཁས་པས་འདམ་གྱིས་
བཞེས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་སྒྱུར་ཞེས་སྒྲིམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་རྩོམ་མིན་པ་བཞིན་དུ། དབུ་
མ་པས་ཆོས་རྣམས་རང་མཆོན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་པས་
བུམ་སོགས་ཡོད་པར་ཁས་སྐྱེས་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་རང་རང་སོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་
པས་གཉིས་ཀ་ཡང་འཐད་པའི་སྒྲོགས་སུ་ཁས་སྐྱེས་དུ་བྱུང་ངོ། །

དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཡོད་གོ་ཆོད་མི་ཆོད་ཀྱང་ཐ་སྙད་པའི་སྒྲོ་ངོར་རང་
ལ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་དོན་དམ་དུ་བྱེད་ག་ལ་བྱུང་སྟེ། བུམ་སོགས་ཡོད་མེད་ཚིག་པ་དང་
ངེས་པ་གང་གི་སྐབས་སུ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ངོར་གཞིར་བུས་ནས་ངེས་པ་ལས་
དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་ངེས་པ་མིན་པས་སོ། །རི་བོང་རྒྱ་དང་མོ་གཤམ་བུ་སོགས་
འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་པས་ཆོད་མས་དངོས་སུ་གཞོད་པས་དེ་དག་མེད་པ་དང་ཆོད་
བྱུང་ཏུ་མི་བཞེད་ལ། བུམ་སོགས་ཚུ་སྒྱུར་བའི་བྱ་བྱེད་སོགས་ལ་འཇིག་རྟེན་པས་

ཚད་མས་མི་གཞོད་པས་ན་དེ་ལ་བཟོས་ཏེ་ཚད་གྲུབ་ཏུ་བཞེད་དོ། །ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་
ཅེས་བའང་དེ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་ངོར་ཡོད་ཅེས་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི་ས་
ཚྭ་གས་ག་གོ་མོ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ག་ལ་ཡིན། དེར་ཡོད་པས་ཡོད་པའི་གོ་ཡང་
ཚད་དེ། ཡོད་ན་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དབྱུང་མཐར་ཡོད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་
མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས། ཁས་ཀྱང་འཛིན་ཏེན་ཁོ་ནས་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེའི་ཕྱིར་གང་གིས་ཁས་སྤངས་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་བཟོས་ནས་སེལ་བ་ན་བསལ་འོས་པ་
ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་བཟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཀྱུན་རྫོབ་རྣམ་གཞག་འཛིན་
ཏེན་ཉིད་ལ་བཟོས་ནས་ཁས་སྤངས་པ་ཡིན་པས་དེ་བསལ་བ་ན་འང་འཛིན་ཏེན་ཉིད་
ལ་བཟོས་ཏེ་བསལ་དགོས་ཀྱི་གཞན་ལ་བཟོས་ཏེ་འགོག་མི་རིགས་པར་གསུངས་
ཏེ། གཞན་ལ་བཟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །ལུང་
འདིས་ཀྱུན་རྫོབ་ཚད་གྲུབ་འགོག་ན་འཛིན་ཏེན་ཉིད་ལ་བཟོས་ནས་འགོག་དགོས་ཀྱི་
དེས་འགོག་མི་རུས་ན་གཞན་ལ་བཟོས་ཏེ་འགོག་མི་རུང་བར་གསུངས་པས་འབྲུགས་
ཀྱིས་ཀྱུན་རྫོབ་ཚད་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་ནོ། །དེས་ན་མཐའ་བཞི་སྟེ་འགོག་གི་རིགས་པས་
གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྟེ་བར་འགོག་མི་རུས་པ་ཡང་ཤེས་སོ། །འཛིན་ཏེན་ལ་བཟོས་
ནས་ཀྱང་བསལ་རུས་སམ་སྟམ་ན། དེའང་མི་རུས་པར་བསྟན་པ་ལ། འཇུག་པ་
ལས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་འཛིན་ཏེན་མི་གཞོད་ན། །འཛིན་ཏེན་ཉིད་བཟོས་འདི་ནི་
དགག་པར་གྱིས། །ཁྱོད་དང་འཛིན་ཏེན་འདིར་ནི་ཅོད་གྱིས་དང་། །ཕྱི་ནས་སྟོབས་
ལྡན་བདག་གིས་བཏེན་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་
འཛིན་ཏེན་གྱིས་གཞོད་པར་མི་འགྱུར་ན་ངས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་སྟོངས་གདབ་པར་

བྱེད། །འཛིག་རྟེན་གྱིས་ནི་གཞོད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བཏང་སྟོམས་ཉིད་ལ་
བརྟེན་པར་བྱེད། །ཞེས་འཛིག་རྟེན་ལ་བལྟས་ཏེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་བསལ་མི་
རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་འཛིག་རྟེན་གྲགས་པ་འདི་རྣམས་དོན་
དམ་དང་འཛིག་རྟེན་གང་གིས་ཀྱང་བསལ་མི་རྒྱས་པས་བཏང་སྟོམས་སུ་གནས་པར་
བྱེད་ཞེས་བསྐྱབ་བྱ་ནས་ཏན་ཆེ་བ་འདི་ལྟ་བུར་མཛད་དོ། །

སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྟས་བཞི་བརྒྱ་པར། གཅིག་ཡོད་གཅིག་མེད་ཅེས་
བྱ་བ། །དེ་མིན་འཛིག་རྟེན་པའང་མིན། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་ལས། གང་གི་ཆེ་
འཛིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་བཤད་པར་འདོད་པ་དེའི་ཆེ་ཕྱི་ནང་གི་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་
ཕྱང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡང་འཛིག་རྟེན་པའི་རྟོག་པ་ཆད་མར་བྱས་ཏེ་ཁས་སྦྱང་བར་བྱ་ལ།
གང་གི་ཆེ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་པར་འདོད་པ་དེའི་ཆེ་
འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྟོས་ནས་ཕྱང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱང་བར་
བཤད་པར་བྱེད། །དེ་ལས་གཞན་དུ་གང་རུང་ཅིག་འདོད་ཅིང་གང་རུང་ཅིག་མི་
འདོད་པའི་རྒྱལ་བས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་འཛིག་རྟེན་པ་ཡང་བཤད་པར་མི་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་བདེན་གཉིས་སྟོས་ས་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁས་སྦྱང་དུ་རུང་བ་དང་། དེ་
གཉིས་གཅིག་མི་འདོད་ན་གཉིས་ཀ་ཉམས་པར་གསུངས་སོ། །

བདེན་གཉིས་ལས་ཉམས་ན་ཅི་འགྱུར་ཞེ་ན། འཇུག་པ་ལས། དེ་དག་ཀྱང་
རྫོབ་དེ་ཉིད་བདེན་ལས་ཉམས། །དེ་ལས་ཉམས་པས་ཐར་པ་འགྱུར་ཡོད་མིན། །ཞེས་
དང་། དེ་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ། །དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ལོག་པའི་ལམ་ངན་
ཟུགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་རྣམས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །མདོ་ལས། སེམས་
ཅན་མི་དང་ཤེད་སྦྱེས་ཀྱང་རུང་སྟེ། །འདིར་སྦྱེ་ཤི་བ་འགའ་ཡང་སྦྱེ་མི་འགྱུར། །ཆོས་

ཀྱན་རང་བཞིན་སྤྱོད་པ་སྟེ། །ལྷ་སྟེགས་ཅན་གྱིས་ཤེས་པར་རུས་མ་
ཡིན། །ཞེས་དང་། །ཤུལ་ལྷོ་སྤྱོད་པ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཆོས། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་
འབྱུང་བ་རྟོགས་འགྱུར་ཏེ། །ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་ལྟན་པ་ནི། །ལེགས་པར་
མཐོང་ནས་མི་འཁོར་གྲོལ་མི་འགྱུར། །ཞེས་པའི་མདོ་སྡེ་མས་རང་བཞིན་མེད་པར་
ལྷ་སྟེགས་པས་ཤེས་མི་རུས་པར་དངོས་སུ་གསུངས་པས་ཤུགས་ཀྱིས་ཆོས་འདི་
པས་དེ་རྟོགས་ནས་གྲོལ་བར་བསྟན་པ་དང་། མདོ་སྡེ་མས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟེན་
འབྲེལ་དུ་རྟོགས་པར་གསུངས་པས་ཀྱང་དེ་ཡོད་པར་གོ་སྟེ། རི་བོང་རུ་དང་མོ་
གཤམ་བུ་སོགས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་འདི་
བཞི་བརྒྱ་པའི་འབྲེལ་པར་ཡོད།

དེའི་ཕྱིར་བཞི་བརྒྱ་པའི་འབྲེལ་པ་ལས། གང་གི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པ་
རྣམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་སྤངས་བ་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་
མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ཞིང་། དངོས་པོར་སྟོགས་པར་ཞེན་པའི་རྒྱུ་ཅན་ལས་
དང་ཉོན་མོངས་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལས་འཁོར་བར་འཇུག་པར་
འགྱུར་བ་དེའི་ཆེ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པ་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་མངོན་
པར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་འདིས་སྐྱོ་འདོགས་པ་དང་སྐྱར་བར་
འདེབས་པ་སྤངས་པའི་སྐྱོ་ནས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་སྟོན་ཅིང་། འཇིག་རྟེན་ཡང་
དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་བསྟན་ནས་གཟུགས་བརྟན་དང་སྤྱུལ་པ་
དང་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་དངོས་པོ་རྣམས་མངོན་པར་མི་ཞེན་པ་ན་དངོས་པོ་ལ་
མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྒྱུ་ཅན་ལས་ཉོན་མོངས་པ་ཟད་པས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་
པའི་འཆིང་བ་མཐའ་དག་ཆད་པ་ལས་ངེས་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་

བསྟན་བཅོས་འདིས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་རྟོ། །བཅོམ་
ལྷན་འདས་གྲིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་པས་ཉེ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚུལ་གྲིས་
སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་མཆོན་མ་མེད་པ་སྟེ། མཆོན་མ་མེད་པ་ཉེ་བར་བརྩུང་ནས་
སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོན་པ་མེད་པ་སྟེ། མི་སྟོན་པ་ཡི་ཚུལ་གྲིས་སོ། །ཆོས་
ཐམས་ཅད་ནི་རང་བཞིན་གྲིས་འོད་གསལ་བ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
ཡོངས་སུ་དག་པས་སོ། །ཞེས་རང་བཞིན་གྲིས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་འདི་ལ་
བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་ཞིང་ལས་བསགས་ཉེ་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་རིམ་
པ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་
ལས་བཅས་བརློག་ནས་འཁོར་བ་སྤངས་པའི་གྲོལ་བའི་རིམ་པ་བཅས་ཤིན་ཏུ་
གསལ་བར་གསུངས་སོ། །འཁོར་བ་འཇུག་བརློག་གི་ཅ་བ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་
མཐོང་བའི་ལྟ་བ་ཉིད་ལ་ཐུག་པ་རྒྱ་མཆོན་དེའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བ་དེ་ཉིད་ལས། དེའི་
ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་འདིས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་
རྟོ། །ཞེས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཙམ་ལས་ལྟ་བ་སྤྲ་ཞིག་མ་བསྟན་པར་
གསུངས་སོ། །

གཞུང་ལྷ་ཕྱི་འདི་དག་ལ་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་ན། རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་
ལྟ་བ་འདི་ལས་སྤྲ་བ་ཞིག་ལྷ་སྤྱོད་ཡབ་སྤྱོད་ཀྱི་དགོངས་པར་མི་སྤང་ལ། གནད་འདི་
རང་ལ་སྟོས་བྲལ་དང་བརྟེན་མེད་སོགས་གྲིས་མིང་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཙམ་
ཡིན་གྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ལས་སྤྲ་བའི་ལྟ་བ་ཞིག་ཡོད་ན། ཅ་ཤེས་གྲིས་རིགས་པའི་
རྣམ་གྲངས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྟོན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་པབ་པའང་མི་འཐད་
པར་འགྱུར་ཉེ། རབ་བྱེད་དང་པོ་རྟེན་བརྟག་པ་ནས་རབ་བྱེད་ཉེ་བདུན་པ་ལྟ་བ་

བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་བར་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་རྒྱ་
མཆན་དུ་དབྱེད་མཐར་མི་རྟེན་པ་ཅམ་ཅལ་ཏུ་བཏོན་ནས་འཆད་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་རིགས་པས་གཏན་ལ་པབ་ཀྱང་མི་བྱས་ཏེ། སྐྱོད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་
འདས་པ་ཁས་སྦངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡོད་མེད་ཀྱང་མི་ཤེས་ཏེ། ཏྲགས་སྤྲུལ་
དེའི་ཕྱིར། ཡང་ལྟ་བུ་དེ་ཉན་རང་དང་སོ་སྐྱེས་ཀྱི་ཡུལ་མིན་ཞིང་ཐེག་ཆེན་མཉམ་
གཞག་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཡིན་ཞེས་སྤྱོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་འདྲའི་བྱེད་པར་སྤྱོད་ཀྱང་
མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཤོར། བྱེད་
མེད་ཀྱི་ལན་བཏབ་ན་རིགས་པ་སྤྱོད་པའི་གལ་མཐའ་ནས་བྱེད། ཏྲགས་མ་གྲུབ་སྤྱོད་ན་
ཁས་སྦངས་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་རྒྱལ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷས། ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་
ནི། །ཐུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས། །ཞེས་དང་། རིགས་པའི་དབང་ལྷག་
གིས། རྟོང་ཉིད་ལྟ་བུས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། །སྒྲོལ་པ་ལྷག་པ་དེ་དོན་ཡིན། །ཞེས་པའི་
ཆད་མའི་གསུང་རྣམས་ཀྱང་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྟོག་པ་གང་ཡིན་མཆན་འཛིན་
དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་ཁས་ལེན་ན་སྤོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིན་སོགས་པར་ཕྱིན་
རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་མཆན་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་
བ་ལ་གོགས་བྱེད་དུ་འགྱུར་བས་གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གྲོགས་སུ་ངེ་
ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །འདི་དབུ་མའི་རང་ལྷགས་མིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་སྤྱོད་མི་བྱས་
ཏེ། དབུ་མའི་ལྷགས་མིན་ན་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གསུམ་གྱི་ལྷགས་སུ་འང་མི་འཐད་
པས་གྲུབ་མཐའ་གང་གི་ལྷགས་མིན་ནོ་ཞེས་མངོན་སུམ་ལ་བསྟོན་དགོས་པར་
འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་དགོ་ལྟ་ལྟ་བུའི་རྣམ་གཞག་རང་ལྷགས་སུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་

ནམས་གྱིས་རང་གི་ལྷ་བ་སྦྱོང་ཚུལ་དེ་ལྟར་མཛད་ལ། སྤྱིར་ཆོས་རྒྱུད་བཞི་ཀའི་ལྷ་བ་
ལ་བརྟེན་པའི་བྱུང་ཆེན་ཆོད་ལྡན་རེ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པས་རྟོག་གོ་བས་འདོམ་
འཇལ་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནིང་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་གནས་ལས་གཞན་དུ་མི་
སེམས་སོ། །

པར་བྱང་སྒྲིབ་ཆེག །

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཚོས་རྩལ་དལ་འབབས་སྤྱང་། །
ཆེག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅི་འདི། །

པར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཚོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་སྒྲོང་ཐག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྗེའི་འགོ་བ་མ་ལུས་པ། །
རེས་ལེགས་ཞོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །

ཅེས་ནང་བསྐྱུན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་
འགྱུར་གང་ལའང་སྤྱར་ཆོག་པའི་དགོ་བསྐྱེད་སྒྲིབ་ཆེག་ཏུ་ཤུགས་དགོ་སྤྱར་ཆོས་སྤྱར་
བ་ངག་དབང་སྒྲོ་བཟང་བསྐྱུན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤྱར་བའོ། ། དགོའོ། །